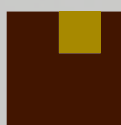

JAARVERSLAG 2021

Bundeling van de
jaarverslagen van het
Expertisecentrum Dementie
Vlaanderen vzw en de
regionale expertisecentra
dementie, erkend als
partnerorganisaties van
de Vlaamse overheid

expertisecentrum
dementie
Vlaanderen

JAARVERSLAG 2021

Bundeling van de
jaarverslagen van het
Expertisecentrum Dementie
Vlaanderen vzw en de
regionale expertisecentra
dementie, erkend als
partnerorganisaties van
de Vlaamse overheid

INHOUD

Voorwoord — 6

Organisatie Expertisecentrum Dementie Vlaanderen vzw — 8

1 | Missie en visie — 8

2 | Gerealiseerde activiteiten — 10

- ① Personen met dementie en hun omgeving — 10
- ② Zorgsector — 12
- ③ (Inter)nationale deskundigen — 15
- ④ Beleidsmakers — 16
- ⑤ Partners — 17
- ⑥ Publiek — 18
- ⑦ Eigen medewerkers — 20
- ⑧ Regionale expertisecentra dementie — 21

Regionale expertisecentra dementie — 23

- brOes — 25
- Contact — 33
- Foton — 45
- Meander — 61
- Memo — 77
- Orion ism PGN — 91
- Paradox — 115
- Sophia — 127
- Tandem — 141

v.u.: Wino Baeckelandt, voorzitter

Expertisecentrum Dementie Vlaanderen vzw, Lokkaardstraat 8, B-2018 Antwerpen

Correcties: Olivier Constant, Peggy Van Nerum, Jurn Verschraegen

Foto's: met dank aan de regionale expertisecentra dementie

Foto voorpagina: © Maxime Minsen

Vormgeving: EPO drukkerij & vormgeving, t +32 3 239 61 29, www.epo.be/drukkerij

VOORWOORD

BESTE LEZER

Dementiezorg was ook in 2021 op zijn minst uitdagend te noemen: opnieuw werden mensen met dementie en hun naasten stevig op de proef gesteld. Beperkte contacten, het 'rijk der vrijheid' dat telkens opnieuw een beetje werd verschoven naar 'betere tijden'. De persoonlijke contacten gaven opnieuw de nodige boost.

Afgelopen jaar schakelden we net als zoveel mensen digitaal. Ons werk verliep meer via het beeldscherm dan in de werkelijkheid. En het moet gezegd: we missen die uitgebreide persoonlijke contacten heel erg. Maar we weten dat we die virtuele nabijheid ooit zullen inruilen voor de contacten die je van ons gewoon bent. Daar kijken we naar uit! Terugblikken naar 2021 levert ons een rijke oogst van diverse initiatieven op die je ook gedetailleerder in dit jaarverslag vindt:

De lancering van het nieuwe Vlaamse Dementieplan [op 21 september](#) en onze aanwezigheid in [De Zevende Dag](#) naar aanleiding van WereldAlzheimerdag.

De lancering van bijkomende e-learnings rond het referentiekader dementie: [mantelzorgers](#), [het normalisatie-principe](#) en [beeldvorming](#).

De start van maar liefst [20 projecten in de thuiszorg en residentiële zorg](#) onder de titel 'Samen Mens' onder begeleiding van alle expertisecentra dementie.

De deelname aan diverse Europese projecten waaronder [Monument \(Interreg\)](#), [Dementia in Cultural Mediation](#), Cascade ([opening vakantiewoning voor mensen met dementie in Heist-op-den-Berg](#)) en [Demetra](#).

De lancering van [een nieuw standaardboek rond dementie op jonge leeftijd](#) en het symposium op 2 december. De organisatie van [een zomerkamp](#) samen met de Alzheimer Liga Vlaanderen voor kinderen van mensen met jongdementie en de voorbereiding van een nieuw kamp in 2022. [De pers was lovend](#).

Een [nieuw opleidingspakket en werkboek](#) voor wie werkzaam is bij mensen met een beperking.

Het 150.000ste exemplaar van het magazine '[Dementie, als je ermee te maken krijgt](#)' rolde van de persen. De uitgave heeft intussen meer dan 40 gemeentebesturen en zorgorganisaties weten te bekoren en komt ook nog de komende weken in vele brievenbussen terecht.

2021 was ook een jaar waarin we trots en met veel voldoening het partnerschap met Cera vorm gaven met [vijf webinars](#) voor het brede publiek en Cera-vennoten.

Het was, ondanks corona, toch een fijn jaar waarin we dichtbij of vanop afstand met veel actoren konden samenwerken. We kijken nu al hoopvol vooruit naar een even bijzonder maar vooral menselijk 2022 waarbij we blijvend willen streven naar aandacht voor een genuanceerde beeldvorming over dementie samen met de [Vlaamse](#)

[werkgroep van mensen met dementie'](#) en iedereen die op de een of andere wijze met dementie te maken krijgt perspectief kunnen bieden. Een 2022 waarin we ook jou graag op onze weg zien, virtueel of – liever zelfs – in levende lijve. Hierbij ook een woord van dank voor wie ons bij onze opdracht steunde: de Vlaamse overheid, Cera en de vele donateurs die onze werking een warm hart toedragen.

We wensen je alvast veel leesgenoegens!

Wino Baeckelandt (voorzitter, op de foto links) en **Jurn Verschraegen** (directeur)

Expertisecentrum Dementie Vlaanderen vzw
Lokkaardstraat 8 | B-2018 Antwerpen | t +32 (0)3 609 56 14 | info@dementie.be
www.dementie.be | www.omgaanmetdementie.be | www.onthoumens.be
www.jongdementie.info | www.dementie.vlaanderen

1 | Missie en visie

Zij doen dit door het samenbrengen en uitbouwen van expertise, in samenwerking met andere actoren in het werkveld.

Onze beleidsdoelstellingen

Het Vlaams expertisecentrum dementie en de regionale expertisecentra dementie willen:

- ① op vraag, personen met dementie en hun omgeving een aanspreekpunt bieden dat de vraag met kennis van zaken erkent, beantwoordt of zorgt dat ze op de juiste plek terecht komt. Zij willen voor personen met dementie en hun omgeving mogelijkheden bieden tot uitwisseling van informatie en ervaringen of dit faciliteren.
- ② deskundigheid rond dementie verhogen door deze te inventariseren en te verspreiden naar de zorgsector om de kwaliteit van de zorg- en de hulpverlening te optimaliseren. Finaal beogen we dat de zorgsector elke hulpvraag deskundig kan beantwoorden.
- ③ actief op zoek gaan naar nationale en internationale deskundigen en hen informeren over de rol en overtuigen van het belang van onze functie in de zorgsector opdat zij op onze vraag hiaten in de expertise opvullen en we wederzijdse expertise kunnen delen.
- ④ alle relevante beleidsmakers (ook internationaal) blijvend overtuigen van de impact van dementie op de samenleving en onze rol hierin opdat zij gepaste acties en maatregelen nemen die de kwaliteit van de zorg- en hulpverlening optimaliseren.
- ⑤ gelijkaardige organisaties en initiatieven in kaart brengen, communiceren over onze visie en werking en hen overtuigen dat samenwerking een wederzijdse meerwaarde inhoudt en leidt tot een meerwaarde in de hulp en de zorg voor personen met dementie en hun omgeving.
- ⑥ de bevolking informeren over het bestaan en de rol van de expertisecentra, over dementie en de betekenis ervan voor de betrokkenen en de samenleving opdat dementie gelinkt wordt met de expertisecentra en opdat personen met dementie en hun omgeving

kunnen rekenen op een begripvolle en accepterende houding.

- ⑦ via een breed en toegankelijk aanbod van publicaties en vormingspakketten wetenschappelijke informatie vertalen naar de dagelijkse zorgpraktijk van professionele hulpverleners en families.
- ⑧ de beeldvorming over dementie nuanceren en zo het taboe rond de aandoening de wereld uit helpen door verduurzaming van de missie van de campagne 'Vergeet dementie, onthou mens' van de Vlaamse overheid en permanente sensibilisering op maat van diverse doelgroepen.
- ⑨ eigen medewerkers, vrijwilligers, raad van bestuur
De eigen medewerkers in de gelegenheid stellen om binnen het gedeelde beleidskader:
 - beschikbare inzichten en aanbod regionaal te implementeren
 - te innoveren en expertise verder uit te bouwen en te delen
- ⑩ Collega-expertisecentra dementie
Constructief bijdragen tot complementair beleid door expertise aan te reiken, samen te werken, gebruik te maken van beschikbaar aanbod en ervaringen.

Erkenning als partnerorganisatie door de Vlaamse overheid

Sedert 2014 zijn de regionale expertisecentra dementie en het Vlaams centrum gevat door het Vlaams Besluit van de Vlaamse Regering tot vastlegging van de regels voor de erkenning en de subsidiëring van partnerorganisaties ter uitvoering van artikel 68, § 1 van het Woonzorgdecreet van 13 maart 2009.

Bestuursorgaan en Algemene Vergadering

De leden van het Bestuursorgaan van de vzw zijn tevens eindverantwoordelijke binnen de organisatie die het regionaal expertisecentrum dementie vertegenwoordigt. Deze leden zijn: • Tanja Everaert (ECD Meander) • Wino Baeckelandt (ECD Sophia) • Matthias Lampaert (ECD Foton) • Wouter Sonnevile (ECD Paradox) • Griet Robberechts (ECD Memo) • Veerle Vanlook (ECD Contact) • Ellen

Moermans (ECD Orion) • Wies Cleenders, einde van het jaar vervangen door Daniël Leeten (ECD Tandem vzw) • Sam Van de Putte (ECD brOes)

De Algemene Vergadering bestaat uit dezelfde leden als het bestuursorgaan. Het voorzitterschap van het bestuursorgaan is in handen van de heer Wino Baeckelandt. Hij is algemeen directeur van de Zorggroep Heilig-Hart in Kortrijk en eindverantwoordelijke van het regionaal expertisecentrum dementie Sophia in Kortrijk (zorgregio Kortrijk). Alle bestuurders zijn benoemd voor onbepaalde duur. Het Bestuursorgaan kwam samen op 5 maart, 21 mei, 24 september en 17 december. De Algemene Vergadering vond plaats op 21 mei (buitengewone AV, ook nog een buitengewone AV op 17 december).

De voorzitter van de vzw staat in permanent contact met de directeur. Onderstaande formele overlegmomenten staan in functie van afstemming en voorbereiding van het bestuursorgaan door het dagelijks bestuur van de vzw.

a) Bureau Gent / Kortrijk

Diverse bijeenkomsten en continue opvolging in de loop van het jaar met strategisch overleg.

b) Kabinet en administratie Vlaamse Gemeenschap

Diverse vergaderingen in de loop van het jaar in functie van onder meer volgende thema's:

- Dementieplan
- Projectopvolging Samen mens
- Studiedagen
- Opleiding tot referentiepersoon dementie
- Preventiecampagne
- Diverse aangelegenheden op beleidsmatig vlak

Locatie en medewerkers

De kantoren van het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen vzw zijn gelegen op de derde verdieping van de Lokkaardstraat 8 in Antwerpen en makkelijk bereikbaar met het openbaar vervoer. Ze zijn ook toegankelijk voor mensen met een beperking. De bezetting van het gebouwencomplex bestond tot voor kort uit een HBO-5 opleiding verpleegkunde en een kinderdagverblijf. Eind juni diende de opleiding verpleegkunde het gebouw te verlaten en ook het EDV kreeg een opzegging van het huurcontract. Het EDV zocht een nieuwe locatie en zal omstreeks juni 2022 naar een nieuwe locatie in Berchem verhuizen.

Volgende medewerkers zijn er actief:

- Dhr. Jurn Verschraegen, directeur (100%)

- Prof. Jan Steyaert, PhD, wetenschappelijk medewerker (90%)
- Mevr. Peggy Van Nerum, administratief medewerker (73,6%)
- Dhr. Olivier Constant, communicatiemedewerker (100%)
- Mevr. Herlinde Dely, stafmedewerker zorg en kwaliteit (100%)
- Mevr. Leentje De Wachter, projectmedewerker CASCADE en MONUMENT, 2Seas project en VTO-medewerker 50+50%. Pieter-Jan Lenaerts verliet het EDV in het voorjaar
- Dhr. Patrick Verhaest, projectmedewerker in freelance statuut
- Mevr. Hadewych Schepens, projectmedewerker in freelance statuut
- Mevr. Sabine Boerjan voor het Europese DEMETRA-project, projectmatig gedetacheerd vanuit RECD Paradox

Jurn Verschraegen is bij K.B. als expert benoemd bij de Hoge Gezondheidsraad. Hij maakt ook deel uit van de BeDeCo-groep (Belgian Dementia Council). Verder is hij namens het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen adviserend lid van het bestuursorgaan en Algemene Vergadering van de coöperatie Zorgcirkels jongdementie in Leuven. Hij is ook lid van het bestuursorgaan van Het Ventiel, buddywerking voor mensen met jongdementie. Verder is hij betrokken bij het (onderzoeks)Fonds Alzheimer van UGent en Mission Lucidity van KU Leuven.

Vrijwilliger:

Mevr. Pascale Jantcheff, communicatie-expert

Samenwerking met de Alzheimer Liga Vlaanderen vzw

Vanuit het EDV werken we op Vlaams niveau samen rond diverse activiteiten van de patiëntenorganisatie werkt ook rond diverse activiteiten samen. We werkten samen rond cultuursensitieve zorg binnen het pakket Dementie en nu (psycho-educatie) en we organiseerden samen het zomerkamp in Houthulst. De Liga doet een bijdrage in het programma 'opleiding tot referentiepersoon dementie' (deel sociale kaart). Er was één formeel overleg tussen beide directeurs kort na de aanstelling van de heer R. Poedts als nieuwe directeur in het najaar. Ook de werkgroep van mensen met dementie is een gezamenlijk initiatief. Er werd afgesproken om vanaf nu op regelmatige basis uit te wisselen en af te stemmen.

2 | Gerealiseerde activiteiten

① Personen met dementie en hun omgeving

Op vraag, personen met dementie en hun omgeving een aanspreekpunt bieden dat de vraag met kennis van zaken erkent, beantwoordt of zorgt dat ze op de juiste plek terecht komt. Personen met dementie en hun omgeving mogelijkheden bieden tot uitwisseling van informatie en ervaringen of dit faciliteren.

We bleven het psycho-educatiepakket “Dementie en nu” aanbieden en hadden voorzien in 1 coachingsactiviteit, samen in partnerschap met de Alzheimer Liga Vlaanderen. Ten gevolge van de oplopende coronacijfers in december werd deze uitgesteld naar het voorjaar van 2022. Er werden ook afspraken gemaakt rond de optimalisering van kennis van de coaches.

Op de website www.dementieennu.info werden de links geactualiseerd. Er werd een GDPR-proof Sharepointpagina voorzien waarop alle coaches kunnen inloggen en met het overzicht van de coaches met als doel uitwisseling en afstemming. De e-learning module werd opengesteld voor de toekomstige en huidige coaches van de opleiding tot DEN-coach. Via intervisie stimuleerden we de uitvoerende organisaties tot extra inspanningen om het pakket duidelijker in de markt te zetten in functie van verhoogde deelname mantelzorgers.

Samen met Orion/PGN en enkele partners waaronder de Alzheimer Liga, werd het pakket grotendeels herwerkt en cultuursensitief gemaakt. Dit gebeurde in nauwe samenwerking met de verschillende organisaties (bijvoorbeeld de Unie van Actieve Verenigingen).

Vlaamse werkgroep van mensen met dementie

We coördineerden, in nauwe samenspraak met de Alzheimer Liga Vlaanderen, de ‘Vlaamse werkgroep van mensen met dementie’. De bedoeling van deze werkgroep is de stem van mensen met dementie proactief te laten weerklinken richting media, onderzoek, projectontwikkeling en beleid. In 2021 werd hiertoe op geregelde basis een overlegmoment gepland met de werkgroep. Dit gebeurde tijdens de eerste helft van 2021 digitaal omwille van de geldende coronamaatregelen, maar tijdens de maanden september en oktober konden toch ook twee livebijeenkomsten gerealiseerd worden.

Zo werd onder [andere verder ingezet op bekendmaking](#) van het eind 2020 gepubliceerde [sportmanifest](#), lanceerde de werkgroep [een gloednieuwe USB-stick](#) als sensibiliserende tool, werden de [dementie-assistentiekaartjes](#) voor mantelzorgers en mensen met dementie verspreid en zetten enkele werkgroepleden mee de schouders onder [onze nieuwe e-learning ‘omgaan met dementie’](#), die van a tot z samen met hen werd uitgewerkt. Via de gerealiseerde initiatieven werd de werkgroep zo verder op de kaart gezet op regionaal, nationaal en internationaal niveau.

Om de bestaande projecten van de werkgroep verder te verduurzamen zullen we ook in de toekomst bijkomende initiatieven verkennen om de ervaringsdeskundigheid van mensen met dementie en hun mantelzorgers te valideren en te verankeren. Daarvoor werden eind 2021 alvast de eerste fundamenteën gelegd en ook voor 2022 op geregelde basis bijeenkomsten gepland van de ‘Vlaamse werkgroep van mensen met dementie’.

Personen met een beperking

In de reeks publicaties van Politeia zorgden we voor een werkboekje dat hoort bij een lessenspakket dat we opmaakten voor trainers rond verstandelijke beperking en dementie. Verder realiseerden we dit lessenspakket verstandelijke beperking en dementie en boden we verschillende keren extra opleiding aan aan zorgorganisaties in de zorg voor mensen met een verstandelijke beperking, samen met externe experts zoals mevr. Boelina Sikma en Carine Ostyn (De Lovie, Poperinge) en Hadewych Schepens (Alvinneberg, Leuven). Het thema wordt aangeboden in het Vlaamse vormingsaanbod of op maat van organisaties.

Terugcomevent reisgids ‘Met alzheimer naar de Alpen

Dit evenement stond gepland in december in de stadsschouwburg in Sint-Niklaas, maar door de coronamaatregelen diende dit evenement opnieuw gepland te worden

voor 2022. Hiervoor werken we o.m. samen met de Universitaire Ziekenhuizen Leuven.

Twee andere activiteiten voor het brede publiek vonden wel plaats: op vraag van S-Plus verzorgden we inleiding en nabespreking van '[Liefde in tijden van jongdementie](#)', een documentaire van Leo De Bock op 15 november in Heist-op-den-Berg en op 16 november in Bornem.

Van 13 tot 16 augustus organiseerden we samen met Alzheimer Liga Vlaanderen een zomerkamp voor gezinnen (de kinderen en de gezonde partner) waarvan een van de ouders jongdementie heeft. Op dit zomerkamp konden deze mantelzorgers de zorg even loslaten, samen met mensen in een gelijkaardige situatie. Er werd ook in psycho-educatie voorzien. Naast het kamp zette het EDV verder in op psychosociale ondersteuning en informatieverstrekking voor deze doelgroep. Dit in samenwerking met de Alzheimer Liga Vlaanderen.

Dementie, als je ermee te maken krijgt

De nieuwe laagdrempelige uitgave ten behoeve van personen met dementie en hun mantelzorgers werd verder verspreid in afstemming met de regionale expertisecentra dementie. Er werd ingezet op verdere bekendmaking samen met uitgeverij Politeia via onze en hun nieuwsbrief en er werd contact opgenomen met het Vlaams ApothekersNetwerk voor verdere verspreiding. Er zijn elf nieuwe gemeenten ingestapt waardoor de publicatie intussen meer dan 150 000 keer werd gedrukt en aangeboden. De uitgeverij zorgt jaarlijks voor twee updates via e-mail.

Partnerschap Cera werpt vruchten af

Dit jaar startte een partnerschap van het EDV met Cera. Samen met haar 400 000 vennoten organiseert, begeleidt en stimuleert Cera coöperaties en projecten met een maatschappelijke impact, bij voorkeur ook met een focus op sociale inclusie en samenwerking tussen doelgroepen, generaties en organisaties. Het EDV is trotse samenwerkingspartner van Cera en organiseerde vanuit dit partnerschap 5 gratis aangeboden webinars voor het brede publiek.

15 maart: Langer thuis met dementie – de balans tussen veiligheid en zelfbeschikking

20 april: Zorgen voor iemand met dementie: door het bos de bomen zien. Welke ondersteuning bestaat er en hoe hou ik het vol?

27 mei: Als thuis wonen met dementie (even) niet meer mogelijk is. Wat bij een (tijdelijke) verhuis? De juiste match.

8 november: diagnostiek en behandeling

16 december: Aansluiting blijven vinden bij de samenleving ondanks dementie: kan het?

In totaal werden zo meer dan 5000 mensen bereikt.

▼ Zomerkamp

Verder werd nog gewerkt aan een mantelzorgcampagne die in volle uitrol komt in 2022 onder de werktitel 'De Bezorgers'. Ook de Alzheimer Liga Vlaanderen is hierbij partner.

Op 20 januari werd een TTT georganiseerd 'dementiekundige basiszorg' voor de ziekenfondsen (diensten maatschappelijk werk).

Verder werkten we aan een betere bekendheid en beschikbaarheid van hulpmiddelen en woningaanpassingen die kunnen helpen bij dementie. Bijzondere doelgroepen hierbij zijn de ergotherapeuten en DMW en van de ziekenfondsen, apothekers en ergotherapeuten in opleiding. Hiertoe werd samengewerkt met een medewerker van RECD Sophia die hiertoe expertise ontwikkelt, en de werkgroep ergotherapie van alle ECDs.

Europees samenwerken ten bate van personen met dementie en hun omgeving

We werkten verder binnen de contouren van het door de E.U. goedgekeurde 2-Seasproject MONUMENT. Het project wil de veerkracht en het doorzettingsvermogen van informele mantelzorgers versterken, zodat mensen met dementie langer thuis kunnen blijven. Dit principe is gebaseerd op het Odensehuis model dat we willen verspreiden als idee in Mechelen en in Engeland, Frankrijk en Nederland als partnerlanden in dit project. Op 9 en 10

Vergadering Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding

DINSDAG 12 OKTOBER 2021

Kijk *live*

november woonden twee medewerkers de internationale meeting bij in Zeeland. Tegelijk werden enkele documentaire bezoeken afgelegd o.m. aan het Tuinhuis, een specifieke dagopvang voor mensen met dementie op jonge leeftijd.

We gaven advies bij diverse Europese projecten waaronder 'Move Your Hands For Dementia' (Erasmus+, via De Weister, OCMW Kortrijk); Certification-D (van Interreg NW-Europe) waarbij LUCA-ARTS hogeschool bij betrokken is.

② Zorgsector

Deskundigheid rond dementie verhogen door deze te inventariseren en te verspreiden naar de zorgsector om de kwaliteit van de zorg- en de hulpverlening te optimaliseren. Finaal beogen we dat de zorgsector elke hulpvraag deskundig kan beantwoorden.

Er werd verder gevolg gegeven aan de evoluties rond het eerdere transitieplan, o.m. ook bij het coördinatieoverleg waar werd nagedacht over de functie van de dementie-expert en de hangende dossiers rond de referentiearts dementie en de referentiepersonen dementie in de thuiszorg en ziekenfondsen. Hiervoor werd op verschillende tijdstippen en meermaals vergaderd met de verantwoordelijken en dossierbeheerders met als doel te komen tot een strategie voor toekomstig beleid.

Het werd de start van een hele reeks focusgroepen ter voorbereiding van het nieuwe dementieplan. Onder meer referentiepersonen dementie, mensen met dementie zelf, hun mantelzorgers, professionele zorgverleners en de expertisecentra dementie droegen bij tot het welslagen van deze operatie.

Op 21 september werd het dementieplan gelanceerd met de nodige media-aandacht. Samen met Paul Goossens

van de Vlaamse werkgroep van personen met dementie gaf directeur Jurn Verschraegen in de commissie WVG van het Vlaams Parlement [op 12 oktober aan de zijde van de minister een toelichting](#) bij de accenten van dit dementieplan.

Verder waren we betrokken bij het door Vlaanderen gefinancierde onderzoek Arbeidsorganisatie in corona en woonzorgcentra (SWVG onderzoek EF70a Corona arbeidsorganisatie WZC) en de invloed van groot- dan wel kleinschalige voorzieningen. We hadden drie online meetings geleid door o.m. Lander Vermeerbergen, PhD.

Gelet op de coronacrisis werd ook advies gevraagd bij het EDV over inzichten bij een ethisch kader rond vaccinatievrijheid (25 februari).

Kennis over dementie verhogen

In samenwerking met de leden van de VTO-werkgroep en vertegenwoordigers van het werkveld werd de Kennismonitor Dementie van Ideon reeds in één voorziening uitgetest, met positieve evaluatie. We leerden uit de ervaringen en zetten het hulpmiddel om tot betere kennis te komen verder open voor de brede zorgsector. We deden dat aan de hand een digitaal webinar, op 25 november organiseert door EDV i.s.m. de directeur van Ideon (NL) en een medewerker van de voorziening die de kennismonitor uittestte. Er was een brede interesse en resulteerde in diverse offerteaanvragen.

We publiceerden twee keer een nieuwe reeks artikelen voor het handboek dementie voor referentiepersonen dementie en alle betrokkenen. Een redactieraad met leden van EDV en enkele RECD's (RECD Orion ism PGN en RECD Meander) omkadert het geheel.

We begeleidten volgende bachelor/master-proeven:

- Master sociaal werk UAntwerpen: scriptie rond de samenlees-interventie van Het Lezerscollectief, wat bijdroeg aan verfijning van de methode en een subsidiedossier bij Cera, ondertussen goedgekeurd en in uitvoering.
- Toegepaste psychologie Thomas More hogeschool: behoeftenpeiling bij mantelzorgers van mensen met jongdementie in het kader van het eerder vermelde Monument-project en communicatie/beeldvorming over dementie. Verder de evaluatie van het zomerkamp dementie, specifiek de opmaak van een draaiboek
- In opvolging van het geactualiseerde dementieplan bereidden we een dossier voor, in functie van een actie in het kader van primaire preventie van dementie. Studente Chelsea Vinckier (gezondheidswetenschap) werkte

hieraan vanuit haar stage. We dienden hiervoor tenslotte een projectaanvraag in bij de minister. Deze werd inmiddels gevalideerd. De Week van de Zorg werd eveneens verplaatst van maart naar mei 2022. Samen met Interdem werd een studiemoment online afgesproken. Dit vindt ondertussen online plaats op 17 januari 2022.

- We zijn copromotor van een masterproef rond voor de huisartsen in opleiding van KU Leuven. Rani Vandenberghe en Silke Viaene focussen zich hierbij op postdiagnostische zorg bij dementie. De regionale expertisecentra zijn betrokken bij de opleiding tot huisartsgeneeskunde van UAntwerpen, UGent, VUB en KU Leuven.

Kwaliteit van zorg verhogen

Het integraal referentiekader voor kwaliteit van leven, wonen en zorg werd verder in de praktijk gebracht onder meer door de lancering van een nieuwe oproep voor 20 pilootorganisaties die op termijn allemaal ambassadeur zouden moeten worden van goede dementiezorg. Met steun van de Vlaamse overheid begeleidten het EDV en de regionale expertisecentra twintig nieuwe verandertrajecten persoonsgerichte zorg. Hiervoor werden facilitatoren uit de verschillende RECDs opgeleid onder leiding van het EDV en in samenwerking met Fontys (hogeschool Eindhoven). Een neutrale jury selecteerde de projecten, met oog voor diversiteit en regionale spreiding. Naast deze trajecten hebben de expertisecentra dementie een aanbod voor langetermijncoaching van zorg- en welzijnsorganisaties. Het EDV heeft vormingen en studiedagen over verschillende thema's uit het referentiekader dementie voorzien in het vormingsaanbod. Ook werd er een studiedag georganiseerd rond persoonsgerichte zorg voor de niet-geselecteerden. Er namen 80 professionals aan deel. De minister sprak de deelnemers toe.

Het educatief pakket bij het referentiekader dementie voor studenten uit een masteropleiding in de zorg werd uitgetest bij het doelpubliek en vervolgens bekendgemaakt bij de hogescholen. Er wordt opnieuw gecommuniceerd over het bestaande pakket voor studenten uit een bachelor- of HBO5-opleiding. Dit pakket is online te vinden en is gratis toegankelijk.

Op 26 januari hielden we een minisymposium rond het referentiekader dementie voor de sector. Op 8 januari stonden we stil bij de kwaliteitsindicatoren van het fazo-demproject.

We realiseerden een open opleidingsaanbod voor de zorgsector en verspreiden dit zeer breed middels een vormingsbrochure. Dit aanbod omvat zowel online als off-

line vorming. Het EDV lanceerde zijn digitaal leerplatform Assessment Q (Televic Education). Het online vormingsaanbod is toegankelijk via de website www.vorming.dementie.be. Volgende e-learnings zijn beschikbaar: 'Normalisatie: zo gewoon waar mogelijk', 'Autonomie in geborgenheid vanuit ethisch perspectief', 'Mantelzorg en dementie: het belang van triadisch werken', 'Omgaan met dementie', Het werd ontwikkeld in samenspraak en afstemming met de regionale expertisecentra dementie. We behaalden met glans het certificaat voor de KMO-portefeuille na audit van de vormingswerking. En verder werd er binnen een nieuw goedgekeurd ESF-project gewerkt aan de digitalisering van de opleiding tot referentiepersoon dementie.

Op 21 september organiseerden we samen met alle expertisecentra dementie het online evenement 'Schatten in Vlaamse Dementiezorg' met een blik op regionale 'schatten'. Elk regionaal expertisecentrum had een sleutel in de hand waarmee de schat kon worden geopend. De minister ontsloot eveneens de sleutel met de aankondiging voor een nieuw dementieplan. Zo ontsloten we informatie over goede praktijken uit heel Vlaanderen. Hieraan namen 150 professionals deel. Voor wie het nadien wilde volgen, stelden we het opgenomen verslag ter beschikking.

Voor professionals organiseerden we met RECD Memo, Alzheimer Liga Vlaanderen, UZ Gasthuisberg en Alzheimercentrum Limburg (NL) op 2 december een live online symposium jongdementie 'Leven in het nu, denken aan later'. Daar werd ook het nieuwe boek 'Dementie op jonge leeftijd' gelanceerd. Het EDV verzorgde de nabespreking van de film 'Liefde in tijden van jongdementie' samen met twee mantelzorgers.

We werkten verder binnen de contouren van het door de E.U. goedgekeurde 2-Seasproject CASCADE. Dit project werd ten gevolge van de coronacrisis in tijd verlengd om het uittesten van het model mogelijk te maken.

Het Erasmus+project DEMETRA eindigde met een finale samenkomst in Parma. We hebben dit opgenomen in samenspraak met RECD Paradox. Het project werd afgesloten met een opleiding (in het Engels) over draagkracht van hulpverleners. Jurn Verschraegen ontmoette de pers en gaf toelichting bij het opzet op de afsluitende bijeenkomst.

Het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen verkende binnen het internationale samenwerkingsverband 'Dementia in Cultural Mediation' (DCUM) verder de mogelijkheden van kunst en sociaal-artistieke initiatieven in de zorg voor

mensen met dementie. Hierbij werd gestreefd naar het verspreiden van lokale, regionale en (inter)nationale goede praktijken en verdere prospectie van disseminatiemogelijkheden om de meerwaarde van kunst en sociaal-artistieke activiteiten voor mensen met dementie, hun naasten en zorgverleners naar de (zorg)praktijk te vertalen.

We organiseerden een digitaal 'Learning Training en Teaching'-event in januari voor de partners van het door de EU goedgekeurd Erasmus+ project DCUM. Dit project loopt gedurende drie jaar en ging in 2021 zijn tweede jaar in. De LTT bestond uit een reeks interactieve webinars waarin goede praktijken op het snijvlak van kunst, cultuur en dementie werden voorgesteld en verder in gesprek werd gegaan hierrond.

Daarnaast werd tijdens een digitale focusgroep die in april plaatsvond verdere informatie vergaard voor de slotpublicatie van het project die in 2022 zal opgeleverd worden, maar waarvoor in 2021 al het nodige voorbereidende werk werd gedaan. Ook de audiovisuele producties van de zes goede praktijken die het Expertisecentrum Dementie vanuit Vlaanderen naar voor bracht werden in 2021 gefinaliseerd, net zoals de bijhorende projectfiches. Het Expertisecentrum beheerde ook mee de Facebook-pagina en de Twitter-account van het DCUM-project, waar inspirerende praktijken en projectupdates gedeeld worden.

▲ Erasmus+project DEMETRA in Gazzetta di Parma

Herlinde Dely en Olivier Constant namen als project-coördinatoren ook deel aan de laatste 'Learning Training en Teaching' van het project die eind september in de Nederlandse stad Groningen plaatsvond, net zoals ze doorheen 2021 deelnamen aan de (virtuele) project group meetings waarbij op geregelde tijdstippen de stand van zaken van de projectoutput werd besproken. In 2022 zal het 'Dementia in Cultural Mediation'-project de laatste fase ingaan met de oplevering van de deliverables, de organisatie van een multiplier evenement en de verdere disseminatie van de projectresultaten op relevante online en offline fora.

▲ Dementia in Cultural Mediation

③ (Inter)nationale deskundigen

Actief op zoek gaan naar nationale en internationale deskundigen en hen informeren over de rol en overtuigen van het belang van onze functie in de zorgsector opdat zij op onze vraag hiaten in de expertise opvullen en we wederzijdse expertise kunnen delen.

Documentatiecentrum

We bouwen het documentatiecentrum verder uit via aankoop publicaties, verdere opbouw van de catalogus en

opvolging van (internationale) tijdschriften. We coördineren dit met de regionale ECDs die ook een documentatiecentrum hebben, om te grote overlap te vermijden.

Aantal titels in Vlaams documentatiecentrum dementie (niet aantal exemplaren!)					
	eind 2017	eind 2018	eind 2019	eind 2020	eind 2021
boeken	1885	2012	2140	2167	2190
deeltitel	514	505	515	510	499
tijdschriften	41	41	41	32	32
artikelen	8745	10427	11607	11492	12415
afdruk artikelen	684	810	827	594	598
DVD's	227	235	238	235	238
brochures	623	696	724	639	642
eindwerken	106	104	107	99	98
electronische documenten	83	95	99		
handboeken	44				
totaal	12952	14925	16298	15768	16712

groei aantal titels in BIDOC	772	1973	1373	-530	944
groei aantal titels in BIDOC	6,3	15,2	9,2	-3,3	6,0

Kennisuitwisseling

We dragen actief bij aan kennisuitwisseling en netwerking op Europees niveau door opvolging van en communicatie over relevante conferenties en bijdragen aan relevante communicatiekanalen en netwerkplatformen, zoals Alzheimer Europe, North Sea Dementia Group en Interdem.

Publicaties

We onderhouden verdere contacten met de internationale Interdem-onderzoeksgroep en verbinden hun publicaties waar relevant met ons werk. We nemen deel aan hun jaarlijkse conferentie (dag voorafgaand aan Alzheimer Europe congres), de werkgroep website en zijn trekker van de taskforce over primaire preventie. In 2021 publiceerden we met Interdem-collega's:

- Steyaert, J., Deckers, K., Smits, C., Fox, C., Thyrrian, R., Jeon, Y.-H., Köhler, S. (2021). *Putting primary prevention of dementia on everybody's agenda. Aging & Mental Health*, 25(8), 1376-1380. doi: 10.1080/13607863.2020.1783514
- Van Asbroeck, S., van Boxtel, M., Steyaert, J., Köhler, S., Heger, I., de Vugt, M., Deckers, K. (2021). *Increa-*

sing knowledge on dementia risk reduction in the general population: results of a public awareness campaign. Preventive medicine, 147.

We dragen actief bij aan de uitbouw, projectwerking en publicaties van WYLD ('World Young Leaders in Dementia'). Dit is een internationaal netwerkplatform van jonge wetenschappers, beleidsmakers en zorgprofessionals dat goede praktijken uitwisselt, internationale projecten realiseert en communiceert over wereldwijde tendensen binnen dementiezorg- en beleid. Vanuit het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen bouwen we aan contacten met leden van dit netwerk en verzorgden we [een inhoudelijke bijdrage](#) voor het onlineplatform <https://wyldementia.org>.

We onderhouden contacten met Vlaamse onderzoekers inzake dementie en/of ouderenzorg, onder meer via deelname aan stuurgroepen van volgende projecten en organisaties: Dieper Graven in het Geheugen, Person-centredness in Healthcare Curricula (Erasmus+), het Huis van Alijn Gent, DiversElderlyCare, Licalab, Stay@Home, Metaforum van KULeuven, DemCom UCLL. We nemen deel aan de redactie van Sociaal.Net.

④ Beleidsmakers

Alle relevante beleidsmakers (ook internationaal) blijvend overtuigen van de impact van dementie op de samenleving en onze rol hierin, opdat zij gepaste acties en maatregelen nemen die de kwaliteit van de zorg- en hulpverlening optimaliseren.

Opnieuw deden we heel wat beleidsvoorbereidend werk. De overheid raadpleegde het EDV gemiddeld drie keer per maand rond diverse thema's (jongdementie, beleid, vragen om uitleg). De contacten met buitenlandse delegaties verliep vooral online. We namen deel aan het Alzheimer Europe congres en waren ook van de partij als lid van het Nederlandse Kenniscentrum dementie op jonge leeftijd. Het tweedaags werkveldbezoek naar Vlaamse en Nederlandse inspirerende praktijken, met als doel de eigen organisatie en het Vlaamse beleid te optimaliseren werd door corona tot twee keer toe verplaatst.

We hebben actief bijgedragen tot de beleidsfocus dementie die de Vlaamse Regering wenste te realiseren in relatie tot een nieuw Vlaams dementieplan. Het EDV organiseerde zes focusgroepen waaronder ook een focusgroep met mensen met dementie. We maakten de synthese van de verschillende inzichten en bespraken deze met

de Vlaamse overheid. Hiervoor werd nauw samengewerkt met het kabinet en het Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid (team ouderenzorg, team thuiszorg, team preventie), maar eveneens met de Alzheimer Liga Vlaanderen en de Vlaamse Ouderenraad.

We bleven alert rond de financierbaarheid van zorg bij personen met (jong)dementie en we werden geraadpleegd rond diverse verslagen van de Zorginspectie in relatie tot de bijzondere erkenningen.

In opvolging van de verantwoordelijkheden als partnerorganisatie nam het EDV als partnerorganisatie de delegatie vanuit de Vlaamse overheid waar in de Europese werkgroep 'government experts on dementia' (16 juni en 7 december). Tijdens de vergadering van 7 december werd gefocust op nationale beleidsplannen.

Het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen werkte voor het laatste jaar samen met een internationaal consortium met als landen Duitsland, Zwitserland, Oostenrijk. Dit project dat door Porticus wordt ondersteund eindigde formeel

met een rapportage over de gerealiseerde activiteiten en inzichten. Met diverse initiatieven, zoals bijvoorbeeld Promenz uit Wenen, blijven we contact houden.

⑤ Partners

Gelijkaardige organisaties en initiatieven in kaart brengen, communiceren over onze visie en werking en hen overtuigen dat samenwerking een wederzijdse meerwaarde inhoudt en leidt tot een meerwaarde in de hulp en zorg voor personen met dementie en hun omgeving.

We investeerden verder in de afstemming en samenwerking met de Alzheimer Liga Vlaanderen. Ten gevolge van diverse personeelsswissels op directieniveau die er plaatsvonden, was afstemming moeilijk. In het najaar werd echter een nieuwe directeur aangesteld waardoor de contacten konden hernieuwd worden. Er werd formeel 1 keer samengekomen met de nieuwe directie, maar voor het overige was er een goede samenwerking, bijvoorbeeld in de Vlaamse werkgroep van mensen met dementie.

Het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen biedt vanaf 2021 langetermijntrajecten aan, vertrekkend vanuit de fundamentele van het referentiekader dementie. Dit omvat coaching en training van veranderteams in een zorgvoorziening, met oog op het verdiepen en implementeren van

persoonsgerichte zorg. In het voorjaar van 2021 worden hiertoe twintig nieuwe trajecten geselecteerd, met voorziene opstart in september 2021. Zij worden begeleid door een facilitator van een expertisecentrum dementie, die tweemaandelijks deelneemt aan een intervisie met andere facilitatoren.

We maken deel uit als adviseur van de werkgroep Kleinschalig Genormaliseerd Wonen in Vlaanderen en reiken inzichten aan. Het EDV is betrokken bij de werkgroep als adviserend lid. De werkgroep blijft reflectiekamer voor de verdere uitrol van het integraal referentiekader kwaliteit wonen, leven en zorg voor personen met dementie. We streven ernaar een aanbod te realiseren inzake trajectondersteuning vanuit het referentiekader dementie

▲ Getuigenis van Corrie en Rien te zien bij de webinar georganiseerd rond het thema 'Een dementievriendelijke gemeenschap in coronatijd | Hoe doe je dat?'.

voor de gehele woonzorg. Hiertoe wordt een specifieke leergang aangeboden aan de sector om het concept in de brede zorgsector te implementeren. Deze leergang wordt gerealiseerd met WZC De Bijster (Essen), WZH Ten Kerselaere (Heist-op-den-Berg) en Huis Perrekens (Geel). Ook verkennen we met de werkgroep en andere stakeholders hoe de huidige wijze van zorginspectie nog meer kan accorderen met de persoonsgerichte visie uit het referentiekader dementie. In de afgelopen periode volgden 10 organisaties de leergang en gingen op stage.

Het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen is samen met regionaal expertisecentrum dementie Tandem lid van de 'Interregionale Werkgroep Dementievriendelijke Gemeenten'. Dit Vlaams-Nederlands samenwerkingsverband organiseert een jaarlijkse werkconferentie, verspreidt goede praktijken en bouwt verder een netwerk uit inzake dementievriendelijke gemeenten/steden over de grenzen heen. We nemen zo verder een actieve rol op tot verduurzaming van en stimulering tot inclusieve gemeenten en steden voor mensen met dementie en mantelzorgers. In maart werd hiertoe een webinar georganiseerd rond het thema '[Een dementievriendelijke gemeenschap in coronatijd | Hoe doe je dat?](#)'.

In het kader van de campagne 'Vergeet dementie, onthou mens' werd richting media en het brede publiek verder gesensibiliseerd rond dementievriendelijke communicatie en inclusie van mensen met dementie. Dit gebeurt in nauwe samenspraak met de 'Vlaamse werkgroep voor mensen met dementie'. Daarbij vormen de visie en doelstellingen van de campagne 'Vergeet dementie, onthou mens' de leidraad. Daarnaast werd ook inhoudelijke prospectie gedaan voor een update en nieuwe dynamiek van deze campagne richting 2022.

Verder bouwend op een werkbezoek naar Liverpool bij The reader op uitnodiging van Het Lezerscollectief (maart 2020) verkenden we verder de werking van samen lezen voor personen met dementie, met name in woonzorgcentra. Cera steunt Het Lezerscollectief en ons om in april 2022 twaalf leesbegeleiders op te leiden, specifiek binnen de context van dementiezorg. Daartoe werd eind 2021 een oproep gelanceerd, die leidde tot 33 kandidaten waarvan er twaalf geselecteerd werden. In 2023 volgt dan een nieuwe ronde voor twaalf extra leesbegeleiders.

6 Publiek

De bevolking informeren over het bestaan en de rol van de expertisecentra, over dementie en de betekenis ervan voor de betrokkenen en de samenleving opdat dementie gelinkt wordt met de expertisecentra en opdat de personen met dementie en hun omgeving kunnen rekenen op een begripvolle houding.

We participeerden onder impuls van Cera aan De Stem van ons Geheugen en het project 'Ik zal je altijd horen' met focus op zingen voor thuiswonende mensen met dementie, een participatietraject met Koor en Stem. We volgden de stuurgroepbijeenkomsten en adviseerden richting een permanent aanbod waarbij telkens de persoon met dementie en zijn omgeving centraal staat.

Verduurzaming van het Vlaamse dementiebeleid inzake genuanceerde beeldvorming via het verspreiden van de missie en communicatietools van de campagne 'Vergeet dementie, onthou mens' en prospectie voor inhoudelijke updates voor het campagneplatform:

www.onthoumens.be.

De Facebook-groep van de campagne 'Vergeet dementie, onthou mens' mocht rekenen op meer dan 8000 volgers.

De Twitter-pagina van de campagne 'Vergeet dementie, onthou mens' mocht rekenen op 2530 volgers.

We beheren de volgende websites:

www.dementie.be, www.jongdementie.info, www.omgaanmetdementie.be, www.onthoumens.be, www.dementie.vlaanderen, www.dementieennu.info, www.hulpmiddelenbijdementie.be en www.sanimemorix.eu.

Zij bieden een toegankelijk en up to date-informatieaanbod dat alle aspecten van het werktein van het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen en de regionale expertisecentra dekt voor de diverse doelgroepen uit dit jaarplan: personen met dementie en hun omgeving, de zorgsector, (inter)nationale deskundigen, beleidsmakers en het brede publiek.

▲ Een reeks inspirerende video's over intergenerationeel leren

Het Expertisecentrum maakte samen met vrijwilliger Pascale Jantcheff werk van een analyse van haar huidige communicatiebeleid, onder andere met het oog op de toekomstige herwerking van de website www.dementie.be.

We beheren de sociale media (Facebook, Twitter, LinkedIn en YouTube) van het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen (prospectie/publicatie inhoud + monitoring bereik en reacties). Zij bieden een toegankelijk en up to date-informatieaanbod dat alle aspecten van het werkterrein van het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen en de regionale expertisecentra dekt voor de diverse doelgroepen uit dit jaarplan: personen met dementie en hun omgeving, de zorgsector, (inter)nationale deskundigen, beleidsmakers en het brede publiek.

- De Facebook-groep van het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen mocht rekenen op meer dan 6500 volgers.
- De Twitter-pagina van het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen mocht rekenen op 2160 volgers.
- De LinkedIn-pagina van het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen mocht rekenen op meer dan 4000 volgers.
- De YouTube-account van het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen mocht rekenen op 250 volgers.

We publiceerden een digitale nieuwsbrief met een verschijningsfrequentie van 10 keer per jaar. In deze nieuwsbrief werd aandacht besteed aan actuele regionale, nationale en internationale informatie, beleidsmateries, vormingsinitiatieven en relevante wetenschappelijke tendensen.

In samenwerking met de uitgeverij Politeia publiceerde EDV [enkele inspirerende video's over intergenerationeel leren](#). Deze reeks video's is een vervolg op het boek *Samen Verbindt. Wat generaties van elkaar kunnen leren* (2020).

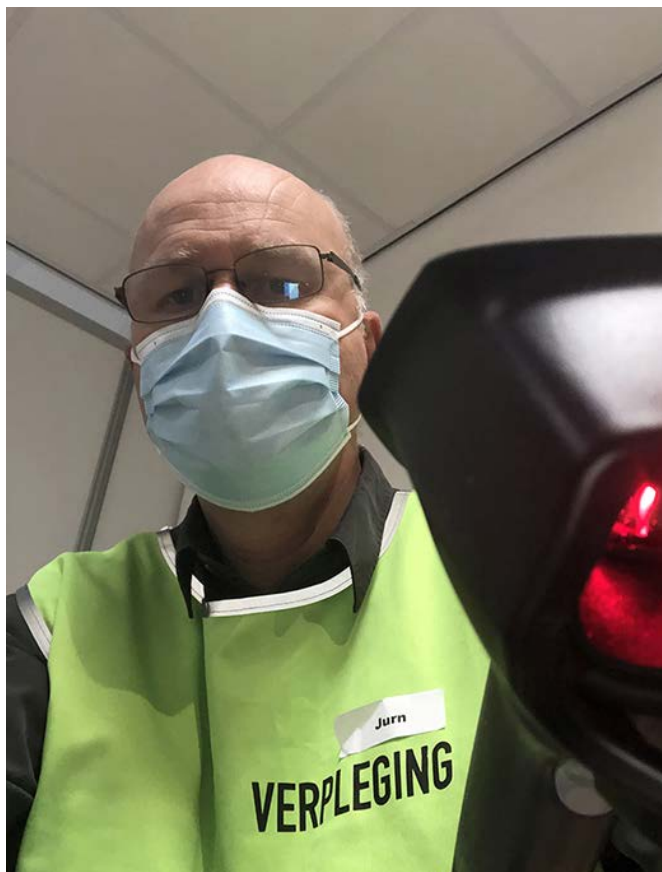
In samenwerking met Cera coördineert het EDV een aantal reizende tentoonstellingen met foto's van de hand van Leo De Bock, uit het referentiekader dementie. Op deze manier kunnen profit en non-profitorganisaties meewerken aan genuanceerde beeldvorming over dementie. De vier tentoonstellingen waren vanaf 1 februari 13 keren uitgeleend door evenveel organisaties.

Jurn Verschraegen en de voorzitter van het EDV waren op 13 november aanwezig in het WZC Het Gulle Heem in Wevelgem bij de opening van de fototentoonstelling '[Lens op dementie](#)'. Deze tentoonstelling waarbij de laureaten ook mee werden gekozen door bewoners met dementie van het woonzorgcentrum, zorgde voor grotere bespreekbaarheid van het thema. Er werd ook een bijhorend boekje gepubliceerd.

⑦ Eigen medewerkers

De eigen medewerkers in de gelegenheid stellen om binnen het gedeelde beleidskader:

- beschikbare inzichten en aanbod regionaal te implementeren
- te innoveren en expertise verder uit te bouwen en te delen

▲ Jurn Verschraegen hielp mee met de vaccinatiecampagne in WZC Sint-Jozef

Het EDV organiseerde en begeleidde het coördinatie-overleg (COO) van de regionale expertisecentra dementie. Dit forum voor projectmatige afstemming komt normaal gezien 4 keer per jaar samen. Dit jaar hadden we twee extra meetings (dus 6 in het totaal) voor interne afstemming. Het verslag wordt steeds ter beschikking gesteld aan alle medewerkers van de regionale centra en het Vlaamse expertisecentrum. Bij het EDV is het verslag steeds onderwerp op de maandelijkse teammeetings.

Zoals steeds adviseerde het EDV de beleidsplannen van de regionale expertisecentra in functie van de complementariteit van de acties. Die weerspiegelen zich ook in de resultaten van de werkzaamheden. Er wordt telkens gezocht naar dwarsverbanden om dubbels te vermijden.

Wat praktijkervaring betreft was het gelet op de strenge coronaregels vrij beperkt. Jurn Verschraegen hielp mee met de vaccinatiecampagne in WZC Sint-Jozef in Wommelgem bij personen met dementie (begin februari). Drie teamleden namen deel aan het zomerkamp dat 3 dagen duurde (Houthulst, West-Vlaanderen) en hadden op die manier zeer nauw contact met mantelzorgers en kinderen van personen met dementie op jonge leeftijd.

Elke medewerker (met uitzondering van de secretariaatsmedewerker) neemt gedurende het werkjaar minstens één dag deel aan een praktijkstage of -ervaringsdag naar keuze. Dit maakt deel uit van het interne vormingsbeleid en van de optie die we nemen om voeling te behouden met het brede werkkterrein. De planning wordt ingeschreven in de jaarkalender en een korte reflectie met eventuele leerpunten gebeurt op het teamoverleg.

Het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen deelt actuele informatie uit de media en wetenschappelijk onderzoek met de regionale expertisecentra via de digitale communicatiekanalen.

Samen verbindt

Het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen en de regionale expertisecentra zijn voor de media een permanent beschikbaar aanspreekpunt voor actuele informatie en

duiding. Hiertoe werden ook proactief persteksten ter beschikking gesteld. Het uitgebreide persoverzicht met duiding en interviews is opvraagbaar.

In samenwerking met de uitgeverij Politeia maakte het EDV een laagdrempelige publicatie over intergeneratieel leren. De doelgroepen zijn zowel onderwijs als de ouderenzorg. De publicatie werd theoretisch gefundeerd maar bevat vooral goede en inspirerende praktijken.

⑧ Regionale expertisecentra dementie

Constructief bijdragen tot complementair beleid door expertise aan te reiken, samen te werken, gebruik te maken van beschikbaar aanbod en ervaringen.

Bijkomende activiteiten die wel werden gerealiseerd maar niet opgenomen in het jaaractieplan:

- Diverse interviews in de media rond actuele thema's. Het EDV verzamelde de persactiviteiten in een handige digitale map.

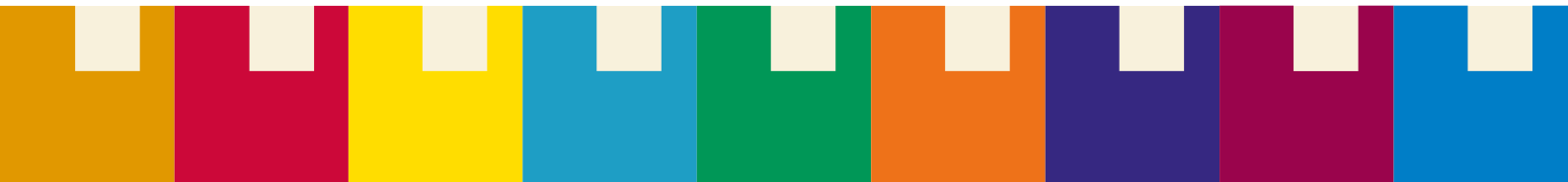
- Beleidsopdrachten inzake Covid-19: deelname aan werkgroepen Psycho-sociaal en deze die handelen over de richtlijnen.

▼ Workshop rond erfgoed en dementie in Leiden

- Beleidsopdrachten waaronder afstemming met WHO en Alzheimer Europe.
- Vanuit onze expertise rond architectuur en dementie organiseerden we diverse adviezen naar bouwheren en directies van woonzorgcentra. Freelance-medewerker Patrick Verhaest nam deze op zich.
- Freelance-medewerker Hadewych Schepens verzorgde extern lezingen inzake personen met een beperking en dementie.
- Jurn Verschraegen verzorgde op 25 november samen met Liesa Rutsaert (Huis van Alijn) een workshop rond erfgoed en dementie in Leiden, als onderdeel van het programma van de universiteit.
- Herlinde Dely presenteerde het referentiekader dementie in verschillende zorgvoorzieningen, zorgopleidingen en op studiedagen.

Regionale expertisecentra dementie

brOes

regionaal expertisecentrum dementie Brussel

zorgregio Brussel Hoofdstedelijk Gewest

Haachtsesteenweg 76 – 1210 Brussel | t 02 778 01 70 | f 02 771 72 00 | broes@dementie.be

broes, v. (m), de van vele gaatjes voorziene trechter (bron: Van Dale). II. de beginletters br, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest als werkterrein. III. de grote O in brOes, de geheugenproblematiek van de persoon met dementie.

Medewerkers

- **Robbie Dumoulin** (socioloog): coördinator expertisecentrum en dementie-expert, voltijds in dienst sinds 15 januari 2016.
- **Miek Stevens** (socioloog), medewerker en dementie-expert, halftijds in dienst sinds 4 september 2018.
- **Beau Nieuwenhuijs** (beleidsstudies), medewerker en dementie-expert, halftijds in dienst sinds 27 oktober 2020 en uit dienst op 9 juni 2021
- **Fleur Lemmens** (verpleegkundige), medewerker en dementie-expert, halftijds in dienst sinds 13 september 2021.

▲ brOes medewerker Miek Stevens

Gerealiseerde activiteiten

① Personen met dementie en hun omgeving

Op vraag, personen met dementie en hun omgeving een aanspreekpunt bieden dat de vraag met kennis van zaken erkent, beantwoordt of zorgt dat ze op de juiste plek terecht komt. Personen met dementie en hun omgeving mogelijkheden bieden tot uitwisseling van informatie en ervaringen of dit faciliteren.

brOes verleende advies aan 15 mantelzorgers zowel via e-mail, telefoon als face to face. Één persoon vroeg advies aan brOes omdat ze zich zorgen maakte over haar eigen vergeetachtigheid.

Het Praatcafé Dementie BXL ging vier maal door in april, juni, september en oktober. De editie van december werd

geschrapt omwille van COVID. De werkgroep kwam ook vier maal samen.

Narratieve zorg werd opgestart voor twee personen met dementie.

Met woonzorgcentrum Anne-Sylvie Mouzon werd een Ganzenbord traject doorlopen. In tien sessies kwamen zes bewoners met dementie samen om hun levensverhaal te vertellen.

Heel wat activiteiten van brOes in 2021 zetten in op cultuursensitieve dementiezorg. Zo waren er twee infosessies voor lidverenigingen van de Unie van Actieve Verenigingen met daarbij mensen van Turkse en Arabische origine. Daarnaast was er een intensieve inzet op het cultuursensitief maken van het psycho-educatiepakket Dementie en nu met acht bijeenkomsten van stuur- en werkgroep. We waren ook actief lid van de Brusselse werkgroep Gekleurde Wijsheid met zes bijeenkomsten en een event op 1 oktober om de stem van ouderen met een migratie-achtergrond te laten klinken.

▲ Praatcafé Dementie BXL: hulpmiddelen

▲ Infosessie Dementie UAV

▲ Praatcafé Dementie BXL: juridische aspecten

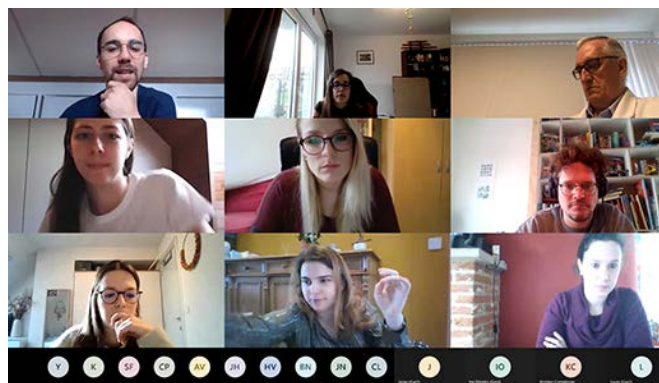
② Zorgsector

Deskundigheid rond dementie verhogen door deze te inventariseren en te verspreiden naar de zorgsector om de kwaliteit van de zorg- en de hulpverlening te optimaliseren. Finaal beogen we dat de zorgsector elke hulpvraag deskundig kan beantwoorden.

We kregen vragen van 28 professionele zorgverleners via e-mail, telefoon of face to face.

brOes verzorgde in 2021 volgende vormingen:

- Op 22 januari startte ECD brOes in samenwerking met ECD Memo en EDV de elf daagse opleiding referentiepersoon dementie.
- Een dementie-expert van ECD brOes verzorgde op 9/2 opleiding en casusbespreking voor de Huisartsen In Opleiding van de Vrije Universiteit Brussel. Dit aanbod werd afgestemd met EDV, ECD Paradox, ECD Orion i.s.m. PGN en ECD Memo.
- Samen met EDV organiseerde brOes de driedaagse opleiding 'Aan de slag met het referentiekader in jouw organisatie' op 16/2, 30/3 en 20/4.
- In samenwerking met EDV organiseerde brOes de Leergang Kleinschalig Genormaliseerd Wonen op 10/3 (einde vorige reeks) en op 22/9 en 27/10 (start nieuwe reeks die verder loopt in 2022)
- Op de eerstelijnsmeeting van BruZEL, Huis voor Gezondheid, Home Info en het Kenniscentrum Welzijn, Wonen en Zorg op 18/3 gaf brOes een workshop over mantelzorg in het woonzorgcentrum.
- Voor de Apothekers In Opleiding van de Vrije Universiteit Brussel gaf ECD brOes op 2/4 een vormingsmoment over de farmaceutische zorg bij dementie.
- Voor woonzorgcentrum Clivia werd op 15/6 een interne opleiding dementie gegeven voor hun zorgpersoneel
- Bij woonzorgcentrum Pagode werd op 13/09 en 05/10 een opleiding gegeven in het kader van het Demetra project waar ook ECD Orion i.s.m. PGN, ECD Paradox en EDV deel van uitmaken.
- Samen met ECD Paradox organiseerde brOes in open aanbod de 3,5 daagse opleiding tot 'Maaltijdcoach Dementie' op 01/10, 15/10, 29/10 en 17/12
- Op 12 oktober werd voor tien medewerkers van Familiehulp naar jaarlijkse gewoonte een interne opleiding gegeven. Dit in samenspraak met ECD Memo en ECD Contact die dezelfde opleiding verzorgen voor de medewerkers van Familiehulp in hun regio.
- Samen met ECD Sophia en EDV verzorgde brOes de tweedaagse opleiding 'Dementie en het Lerend Vermogen' op 19/10 en 9/11

▲ Opleiding Referentiepersoon Dementie

▲ Opleiding Familiehulp

ECD brOes organiseerde overlegmomenten met de referentiepersonen dementie uit Brussel op 22/6, 21/9 en 23/11.

In 2021 had brOes maar liefst drie langdurige trajecten waarin twee woonzorgcentra en één grote thuiszorgdienst werden begeleid naar meer persoonsgerichte zorg voor personen met dementie. Hiervoor waren samen opgeteld 16 bijeenkomsten nodig van telkens een halve dag per voorziening. Voor één van de voorzieningen was dit een

▲ Residentie Viva Jette: plan inrichting

▲ Residentie Viva Jette

gesubsidieerd traject in het kader van de oproep 'Samen Mens' waar alle expertisecentra dementie in betrokken zijn als begeleiders. Op 16/9 vond hiervoor een grote kick-off meeting plaats.

Er waren twee aanvragen om de hulpmiddelenkoffer uit te lenen maar omwille van de COVID crisis werden beide uitleningen uitgesteld.

③ (Inter)nationale deskundigen

Actief op zoek gaan naar nationale en internationale deskundigen en hen informeren over de rol en overtuigen van het belang van onze functie in de zorgsector opdat zij op onze vraag hiaten in de expertise opvullen en we wederzijdse expertise kunnen delen.

Samen met ECD Orion i.s.m. PGN, ECD Paradox en EDV nam ECD brOes deel aan het Europese 'Demetra' project

waar een opleiding wordt uitgewerkt om de veerkracht van zorgverleners in de dementiezorg te versterken.

④ Beleidsmakers

Alle relevante beleidsmakers (ook internationaal) blijvend overtuigen van de impact van dementie op de samenleving en onze rol hierin, opdat zij gepaste acties en maatregelen nemen die de kwaliteit van de zorg- en hulpverlening optimaliseren.

brOes nam samen met de andere expertisecentra dementie deel aan een focusgroep van de Vlaamse overheid om vorm te geven aan het nieuwe Vlaamse Dementieplan 2021-2025.

ECD brOes hield nauwkeurig alle vragen met betrekking tot informatie, advies of vorming bij in het registratiedocument.

▲ Dagverzorgingscentrum Vitanova

5 Partners

Gelijkaardige organisaties en initiatieven in kaart brengen, communiceren over onze visie en werking en hen overtuigen dat samenwerking een wederzijdse meerwaarde inhoudt en leidt tot een meerwaarde in de hulp en zorg voor personen met dementie en hun omgeving.

ECD brOes organiseerde als voorzitter het Overleg Platform Dementie op 27/5, 7/9 en 9/12.

ECD brOes nam deel aan de Algemene Vergadering van het Forum Palliatieve Zorg op 8/3 om de samenwerking met de palliatieve sector te bevorderen.

ECD brOes nam deel aan de stuurgroep ouderenmisbehandeling in Brussel op 25/3 waar projecten worden besproken rond het thema van ouderenmisbehandeling en er ruimte is voor casusbespreking.

ECD brOes nam drie maal deel aan de Wijkwerking Jette, georganiseerd door BruZEL, de Brusselse Eerstelijnszone.

ECD brOes nam vier maal deel aan het netwerk van buurtreferenten, georganiseerd door Citisen die een buurtnetwerk creëren voor hulp- en zorgverlening aan senioren en hun mantelzorgers die wonen in de Brabantwijk in Brussel. In het kader van 'Bij Een Ander', project van het Kenniscentrum Welzijn, Wonen en Zorg waarbij medewerkers van zorgorganisaties een kijkstage kunnen volgen bij elkaar om elkaars organisatie beter te leren kennen, ging brOes op bezoek bij Medikuregem en ontving het zelf twee medewerkers van andere zorgdiensten om mee te lopen. brOes verleende advies aan een filmmaker die het thema dementie wil centraal stellen, verleende samenwerking aan het Museum voor Schone Kunsten in Brussel om hun Museum op Maat voor mensen met dementie bekend te maken en had intensief overleg met kunstorganisatie MUS-E om een kunstproject op te starten.

6 Publiek

De bevolking informeren over het bestaan en de rol van de expertisecentra, over dementie en de betekenis ervan voor de betrokkenen en de samenleving opdat dementie gelinkt wordt met de expertisecentra en opdat de personen met dementie en hun omgeving kunnen rekenen op een begripvolle houding.

Het regionaal documentatiecentrum van brOes kende één nieuw lidmaatschap in 2021 en ontleende vier werken. Op 21 september werd in het kader van wereldddag dementie een bijdrage geleverd aan het symposium 'Schatten in dementiezorg' van de expertisecentra dementie. brOes stelde hierbij de vernieuwde multidisciplinaire werking van Bru-BRAIN, de geheugenkliniek van UZ Brussel, voor als Brusselse schat in dementiezorg.

Het Brusselse onderwijs werkte op heel wat niveaus samen met brOes in 2021. Zo gaven we advies aan zeven studenten, zetelden we in de jury van een bachelorproef over dementie en verzorgden we het dementiespel voor de jongeren van het Don Bosco instituut in Sint-Pieters-Woluwe. Dit laatste in samenwerking met de Brede School van Sint-Pieters-Woluwe.

▲ Filmvoorstelling *The Father*

Samen met de partners van Alzheimer Belgique gaf brOes een nabespreking op de filmvoorstelling van *The Father* bij cinema Palace in Brussel.

Miek Stevens volgde de vijfdaagse opleiding Narratieve Therapie van 22/01 tot 28/05 en de opleiding Geographical lifestorytelling op 14/06.

Robbie Dumoulin volgde de opleiding Cultuursensitieve Zorg van de Karel De Grote Hogeschool op 15/3 en de vierdaagse cursus 'Empathisch Frans voor hulpverleners' van het Huis voor Gezondheid van 18/10 tot 22/11.

Beau Nieuwenhuijs volgde de Opleiding Referentiepersoon Dementie.

brOes riep in 2021 de begeleiding van Plant A Flag in die in 3 ontmoetingen samen de communicatiestrategie van brOes op punt hielp stellen zodat we personen met dementie en mantelzorgers in Brussel, maar ook de professionals in de zorg, beter kunnen bereiken.

7 Eigen medewerkers

De eigen medewerkers in de gelegenheid stellen om binnen het gedeelde beleidskader:

- beschikbare inzichten en aanbod regionaal te implementeren
- te innoveren en expertise verder uit te bouwen en te delen.

De eigen medewerkers in de gelegenheid stellen om binnen het gedeelde beleidskader beschikbare inzichten en aanbod regionaal te implementeren te innoveren en expertise verder uit te bouwen, en te delen.

⑧ Regionale expertisecentra dementie

Constructief bijdragen tot complementair beleid door expertise aan te reiken, samen te werken, gebruik te maken van beschikbaar aanbod en ervaringen.

brOes nam deel aan het coördinatieoverleg op 17/5, 24/6, 13/9 en 22/11 en het VTO-overleg op 25/1, 22/3, 26/4, 28/6, 27/9 en 29/11 met alle expertisecentra dementie.

ECD brOes nam zes maal deel aan de intervisiegroep Referentiekader Dementie waar medewerkers van alle ECD's elkaar versterken in het faciliteren van zorgorganisaties bij hun trajecten naar meer kwaliteit van leven, wonen en zorg voor personen met dementie.

brOes nam samen met EDV het initiatief om een werkgroep communicatie op te zetten met alle expertisecentra dementie. De werkgroep kwam in 2021 reeds twee maal samen.

Contact

regionaal expertisecentrum dementie Contact
zorgregio's Hasselt en Genk

Woonzorgcentrum HOGEVIJF, campus Banneux, Hadewychlaan 74, 3500 Hasselt | t 011/88 83 84
e-mail: ecd.contact@hoge vijf.be | ecd.contact@dementie.be | website: www.ecdcontact.be

Medewerkers

- **Veerle Vanlook:** directeur departement ouderenbeleid HOGEVIJF en directeur ECD Contact.
- **Anneleen Janssens:** klinisch neuropsycholoog, consulente en dementie-expert van ECD Contact, coördinator, 4/5^e time.
- **Katrien Moors:** ergotherapeut, consulente en dementie-expert van ECD Contact, halftime.
- **Laurine Ven:** ergotherapeut, consulente en dementie-expert van ECD Contact, fulltime.
- **Johan Abrahams:** algemeen directeur woonzorgcentra vzw Bejaardenzorg Grauwzusters Limburg, co-partner

▲ Dementievriendelijke wandeling in Hasselt

Gerealiseerde activiteiten

① Personen met dementie en hun omgeving

Op vraag, personen met dementie en hun omgeving een aanspreekpunt bieden dat de vraag met kennis van zaken erkent, beantwoordt of zorgt dat ze op de juiste plek terecht komt. Personen met dementie en hun omgeving mogelijkheden bieden tot uitwisseling van informatie en ervaringen of dit faciliteren.

Door middel van persoonlijk gesprek (o.a. via het maandelijks 'Infopunt dementie HOGELIJF'), telefoon(-permanentie), e-mail, bibliotheek, dementiekompas, digitale 'Verwijsgids Dementie Limburg', digitale 'Verwijsgids Jongdementie Limburg', nieuwsbrieven en de website www.ecdcontact.be – verstrekten de medewerkers van ECD Contact ook in 2021 heel wat informatie en advies aan mantelzorgers en personen met dementie. Er kwamen

84 concrete adviesvragen van mantelzorgers in 2021. In 24 van deze gevallen werd nood aan thuisbegeleiding aangegeven. Het Limburgs dementiekompas, dat voor de 6e maal geüpdatet en gedrukt werd in 2020, werd verder verspreid, zowel aan mantelzorgers als aan professionelen en studenten in zorgopleidingen.

Naar jaarlijkse gewoonte ondersteunde ECD Contact in de opmaak van de programma's van de Limburgse Praatcafés dementie en stonden de medewerkers van ECD Contact paraat om in meerdere praatcafés dementie als spreker op te treden met thema's als preventie en zinvolle activiteiten. Wegens COVID-19 zijn er slechts 8 praatcafés dementie in regio Limburg kunnen doorgaan en werden er 10 praatcafés geannuleerd door overmacht. De data, thema's en sprekers van alle Limburgse praatcafés dementie werden steeds bekend gemaakt via <http://www.dementie.be/ecdcontact/praatcafes-dementie-en-familiegroepen-jongdementie-limburg/>, via allerlei andere zorgorganisaties en via de nieuwsbrief van ECD

▲ Familiegroep jongdementie regio Hasselt

Programma

Datum	Thema
Dinsdag 26 januari 2021 19:00 – 21:00	Jongdementie is meer dan gewoon vergeten
Dinsdag 9 maart 2021 19:00 – 21:00	Hulpmiddelen bij (jong)dementie
Dinsdag 20 april 2021 19:00 – 21:00	Vergeet jezelf nietje
Dinsdag 22 juni 2021 19:00 – 21:00	Vroegtijdige zorgplanning
Dinsdag 21 september 2021 19:00 – 21:00	Draagkracht en draaglast in balans
Dinsdag 16 november 2021 19:00 – 21:00	Omgaan met veranderend gedrag

Jongdementie

Jongdementie is dementie waarvan de eerste symptomen beginnen voor de leeftijd van 65 jaar.

Geheugenverlies staat meestal op de voorgrond, maar dat is niet bij alle vormen van dementie zo. De stemming, de persoonlijkheid en het gedrag kunnen ook veranderen. Welke symptomen er precies optreden wordt bepaald door de aard, lokalisatie en ernst van de afwijkingen in de hersenen. De stoornissen hangen af van de oorzaak van dementie.

Er zijn veel verschillende oorzaken van dementie, maar de meest voorkomende zijn de ziekte van Alzheimer, frontotemporale dementie en vasculaire dementie. Er wordt pas van dementie gesproken als de stoornissen in het denken, de stemming en het gedrag zo ernstig zijn, dat iemand weer beperkt in zijn dagelijks functioneren.

Meer info:
www.jongdementie.info

Praktisch

Locatie:
LDC HOGEVLIJF - campus Stadspark
Caldenstraat 77
3500 Hasselt

Openbaar vervoer:

- Neem de Boulevardrijdel of stadsbus H16, H61, H17 of H71
- Stap af aan de halte Kunstlaan
- Wandel 100 meter tot aan LDC HOGEVLIJF campus Stadspark

Met de wagen:
Aan de achterzijde van Cultuursentrum Hasselt is voldoende parkeergelegenheid buiten de slagbomen.

Deelnemers gratis!
Inschrijven is wettelijk.
Contactpersoon:
Laurine Van - medewerker
Expertisecentrum Dementie Contact
Telt. 011/ 88 63 84
Email: jongdementiehasselt@alzheimerliga Vlaanderen.be

▲ Familiegroep jongdementie regio Hasselt – programma 2021

Contact. Hetzelfde gold trouwens voor de Limburgse familiegroepen (jong)dementie in samenwerking met de Alzheimer Liga Vlaanderen. De in 2020 door ECD Contact opgestarte familiegroep jongdementie Hasselt vond in 2021 4 maal digitaal en 1 maal fysiek plaats. Dit lotgenotencontact werd telkens begeleid door een medewerker van ECD Contact, in afstemming met vrijwilligers van de Alzheimer Liga Vlaanderen. Door omstandigheden werd de familiegroep in september geannuleerd.

② Zorgsector

Deskundigheid rond dementie verhogen door deze te inventariseren en te verspreiden naar de zorgsector om de kwaliteit van de zorg- en de hulpverlening te optimaliseren. Finaal beogen we dat de zorgsector elke hulpvraag deskundig kan beantwoorden.

Informatie en advies

Als dementie-experten van ECD Contact boden we ondersteuning aan d.m.v. informatie en advies via onder meer persoonlijk gesprek, telefonisch, via mail, tijdens vormingen, tijdens de regionale overlegplatforms dementie ('dementieLinken'), deelname aan anoniem casusoverleg en d.m.v. een intervisiemethodiek aan de Limburgse referentiepersonen dementie. De Verwijsgids Dementie Limburg werd in 2021 meerdere malen geüpdatet, alsook onze website www.ecdcontact.be. De Verwijsgids Jongdementie Limburg werd gelanceerd (zie verder: 6. Publiek). ECD Contact lanceerde 11 nieuwsbrieven met steeds aandacht voor nieuws (adviezen, vormingen, realisaties, netwerking, etc.) vanuit ECD Contact, vanuit Limburg en vanuit (Expertisecentrum dementie) Vlaanderen.

ECD Contact beschikt over heel wat uit te lenen en aan te kopen materialen, zowel aan zorgverleners als aan mantelzorgers. Het overzicht is steeds terug te vinden via <https://www.dementie.be/ecdcontact/documentatie/lenen-en-aan-kopen-materialen/>. In 2021 werd vernieuwde versie van de ervaringsgerichte toolbox dementie, in samenwerking met Hogeschool PXL, verdeeld onder meerdere RECD 's. Zij kunnen deze inzetten voor interne vormingen en aanbieden aan partners om te ontleenen. Deze toolbox werd in 2021 door ECD Contact vooral ingezet tijdens de vormingen aangeboden aan Familiehulp en kon hier op heel wat waardering rekenen. Het ganzenbordspel werd in 2021 uitgebreid met de thema's 'Hulpmiddelen bij dementie' en 'Secundair onderwijs'. Het thema rond Hulpmiddelen bij dementie werd reeds uitgetest en goedgekeurd door de werkgroep dementie van HOGEVLIJF. Het thema rond secundair onderwijs en aanvullend het thema jongdementie worden verder afgerond in 2022.

Op vraag van referentiepersonen dementie werden meerdere boeken en methodieken ontleend waaronder ook enkele materialen rond vroegtijdige zorgplanning en de hulpmiddelenkoffer. Ook studenten ontleenden de onderwijskoffers en de koffer rond zinvolle activiteiten ter inspiratie voor eindwerken of schoolopdrachten.

Vanuit ons beperkt documentatiecentrum, waarin op regelmatige basis nieuwe boeken toegevoegd worden, werden ook in 2021 boeken en beeldmateriaal uitgeleend. Dit door zowel hulpverleners als mantelzorgers. Het overzicht van onze uit te lenen boeken en dvd's is steeds raadpleegbaar via www.ecdcontact.be. Verwijzen naar de reguliere bibliotheken of naar collega ECD's via het BIDOC – systeem, gebeurt uiteraard ook.

Vorming

Op vlak van vorming aan zorg- en hulpverleners realiseerde ECD Contact in 2021 onder meer:

- In samenwerking met ECD Vlaanderen: de 11-daagse Opleiding Referentiepersoon dementie (14/1-3/6), de studiedag 'Het syndroom van Wernicke-Korsakov: dementie of toch niet?' (19/11 i.p.v. 23/2, digitaal). De workshop 'Mantelzorgers als partner in de zorg voor mensen met jong(dementie)' werd omwille van corona verplaatst van 20/5 naar voorjaar 2022.
- Provinciale vorming gericht naar Limburgse (zorg)actoren: Verdiepingsdagen jongdementie (12/3, 15/10), Netwerkmoment Dementie vriendelijke gemeenten Limburg (26/3). De jaarlijkse Expertendag Dementie i.s.m.

het Limburgs Netwerk Dementie, die op 22/11 gepland stond met als thema 'autonomie in geborgenheid' werd omwille van COVID-19 verplaatst naar 2022.

- Provinciale navorming 'Reflectiedagen voor Limburgse referentiepersonen dementie' (conform het concept afgestemd met ECD Vlaanderen en de andere regionale centra): 20 Limburgse referentiepersonen namen deel aan een vorming (voormiddagdeel) en intervisie (namiddagdeel) (4/3, 1/6, 7/10, 25/11). Deze thema's werden aangeboden: intimiteit en seksualiteit bij mensen met dementie, veerkracht en mindfulness, familiebegeleiding en -participatie, basale stimulatie en zinvolle activiteiten.
- Webinar i.s.m. Cera en EDV met als thema 'Langer thuis bij dementie' (15/3). Een medewerker van ECD Contact trad op als expert ter zake.
- We werkten vormingspakketten op maat uit: vormingspakket 'Dementievriendelijke samenleving' (zie verder: 4. Beleidsmakers) en vormingspakket 'Dementievriendelijke gidsen'. Deze werden in 2021 ook elk enkele malen gegeven door ECD Contact in kader van Limburgse dementievriendelijke gemeenten.
- Enkele vormingen op maat werden aangeboden: 'Belevingsgericht communiceren en omgaan met een persoon met dementie' (4/5) in WZC De Bleuk; 'Dementie, meer dan alleen vergeten' (10/11) voor Ferm Mielen-Boven-Aalst.
- De vorming 'Inzicht in dementie' in samenwerking met sociaal fonds Febi werd in 2021 driemaal gegeven: WZC BoCasa (7/6 en 22/10), Salvator Welzijns-campus (8/6).

Netwerking en kennisdeling

De overlegplatforms dementie (in Limburg: 'dementieLinken') werden omwille van COVID-19 in 2021 twee maal aangeboden. Met telkens een 50-tal deelnemers vond er telkens één gemeenschappelijke dementieLink digitaal plaats (27/4, 26/10). Het uitwisselen van informatie, delen van kennis en ervaringen en netwerking staan hier voorop. Enkele thema's die in 2021 aan bod kwamen: nieuwe vormingen/projecten/boeken/campagnes/projectoproepen/publicaties, het zorgpad dementie Limburg, nieuwe initiatieven m.b.t. jongdementie zoals de lancering van de Verwijsgids Jongdementie Limburg, een overzicht van lotgenotencontact voor Limburgse mantelzorgers van mensen met (jong)dementie, terugblik op 'Schatten in Vlaamse dementiezorg', de voorstelling van het Dementieplan Vlaanderen 2021-2025, een overzicht van Limburgse

▲ Uitnodiging Webinar 'Langer thuis met dementie'

▲ Webinar 'Langer thuis bij dementie' i.s.m. Cera en EDV

infopunten dementie, oproep en toelichting over de trajectbegeleiding Samen MENS.

Ook tijdens anoniem casusoverleg (dementie en/of psychiatrie), dat op 7 locaties in Limburg (digitaal) doorging in samenwerking met de ouderenteams van Centrum Geestelijke Gezondheidszorg (groep LITP), de Dienst voor Ambulante Geestelijke Gezondheidszorg Maaseik, Zorggroep Zin Tongeren, het Psychiatrisch Ziekenhuis Asster en Menos Genk (start nieuwe groep in 2021) brachten we onze expertise in (advisering, informatiedoorstroming en netwerking).

③ (Inter)nationale deskundigen

Actief op zoek gaan naar nationale en internationale deskundigen en hen informeren over de rol en overtuigen van het belang van onze functie in de zorgsector opdat zij op onze vraag hiaten in de expertise opvullen en we wederzijdse expertise kunnen delen.

ECD Contact wil blijvend beroep kunnen doen op nationale en internationale deskundigen om zo de kwaliteit van het gegeven advies en de algemene werking te kunnen waarborgen. Hiervoor werken wij nauw samen met het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen en de regionale ECD's.

④ Beleidsmakers

Alle relevante beleidsmakers (ook internationaal) blijvend overtuigen van de impact van dementie op de samenleving en onze rol hierin, opdat zij gepaste acties en maatregelen nemen die de kwaliteit van de zorg- en hulpverlening optimaliseren.

De directeur informeerde zich als lid van de Raad van Bestuur van ECD Vlaanderen ook in 2020 over ondernomen acties t.a.v. bovenlokale beleidsmakers.

ECD Contact organiseerde in 2021 een 'Netwerkmoment dementievriendelijke gemeenten Limburg' (23/4). 6 ste-

den/gemeenten, reeds gestart met een dementievriendelijk beleid of met grote interesse, namen deel. Via het delen van ervaringen en expertise inspireerden de deelnemers elkaar. De in 2020 door ECD Contact gerealiseerde 'Inspiratiegids dementievriendelijke gemeenten' werd daarnaast meermaals gedeeld met gemeentebesturen. Met dit document kunnen (opstartende) dementievriendelijke gemeenten immers zelf aan de slag om hun dementievriendelijk beleid vorm te geven.

In 2021 realiseerden de medewerkers van ECD Contact het vormingspakket 'Dementievriendelijke samenleving'. Dit pakket bestaat uit twee laagdrempelige vormingen in functie van twee doelgroepen: 'De burger in een dementievriendelijke samenleving' en 'De handelaar in

▲ Draagtassen dementievriendelijke gemeente Hasselt

een dementievriendelijke samenleving'. Beide vormen zetten in op het vergroten van de kennis over dementie, zodat men dementie sneller kan herkennen. Daarnaast worden er concrete tips aangereikt zodat men op een dementievriendelijke manier hulp kan bieden aan personen met dementie als dat nodig is. Dit vormingspakket kan, samen met heel wat documentatie, gehuurd worden bij ECD Contact, om er als organisatie, stad of gemeente zelf mee aan de slag te kunnen gaan. Het pakket werd bovendien gedeeld met de andere RECD.

▲▼ Dementievriendelijke wandelingen in Hasselt

De webpagina <https://www.dementie.be/ecdcontact/dementievriendelijke-gemeenten/>, eveneens met ondersteunende informatie om aan de slag te gaan met een dementievriendelijk beleid, werd verder geüpdatet en aangeboden. Het aanbod van Limburgse dementievriendelijke steden en gemeenten werd regelmatig mee bekendgemaakt door ECD Contact. Een uitgebreid item werd bijvoorbeeld opgenomen in de nieuwsbrief van september.

Twee medewerkers van ECD Contact, dat Groep Hasselt als moederorganisatie heeft, zijn zeer sterk betrokken in het realiseren van dementievriendelijke acties in (het beleidsplan 2020-2025 van) Hasselt. Ook in 2021 waren zij de motor achter gerealiseerde activiteiten als drie nieuwe dementievriendelijke wandelingen in Hasselt, opmaak en verspreiding van materialen zoals een draagtas (zie foto p.37) en het magazine 'Dementie, als je ermee te maken krijgt' op maat van Hasselt, een infomoment voor de brede bevolking, psycho-educatie 'Dementie en nU' aan Hasseltse mantelzorgers, het steeds up-to-date houden van hasselt.be/dementie.

5 Partners

Gelijkaardige organisaties en initiatieven in kaart brengen, communiceren over onze visie en werking en hen overtuigen dat samenwerking een wederzijdse meerwaarde inhoudt en leidt tot een meerwaarde in de hulp en zorg voor personen met dementie en hun omgeving.

In 2021 continueerde ECD Contact de werking van het Limburgs Netwerk Dementie (LND). De stuurgroep (ECD Contact, Bejaardenzorg Grauwzusters vzw, UCLL) en projectgroep (U Hasselt, University-Colleges Limburg, Hogeschool PXL, Luca School of Arts en In4care (Happy Aging)) kwamen tweemaal samen met als gezamenlijk doel: (huidige en nieuwe) initiatieven, projecten, ontwikkelingen en aanbod inzake ouderenzorg en dementie vanuit elk van onze organisaties meer te stroomlijnen via een intensere samenwerking. Over het aanbod van educatieve pakketten over dementie in het hoger onderwijs vanuit

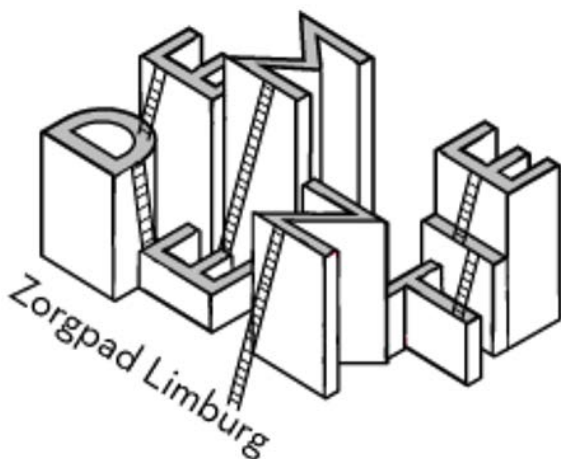

▲ Online dementieLink

ECD Vlaanderen werd breed gecommuniceerd binnen de kennisinstellingen. We organiseerden en realiseerden de 'dementieLinken' (zie punt 2 – netwerking). De jaarlijkse Expertendag dementie werd volledig voorbereid, maar geannuleerd wegens corona (zie punt 2 – vorming).

De medewerkers van ECD Contact ondersteunden onderzoeksprojecten vanuit de Limburgse hogescholen door inhoudelijke expertise aan te bieden en/of te participeren in de stuurgroepen. Deze projecten waren: Praktijk-Wetenschappelijk Onderzoek 'De rol en de betrokkenheid van de oudere en zijn eventueel aanwezige mantelzorgers in de beslissing tot een verhuis naar een alternatieve woonvorm' i.s.m. UCLL; 'PWO DemCom (dementievriendelijke digitale communicatietool)' i.s.m. UCLL – ook i.s.m. ECD Vlaanderen; 'PWO Mondzorg' i.s.m. UCLL; 'Certification-D' i.s.m. LUCA School of Arts en 'Evidence-based kennis van zorgtechnologie' i.s.m. PXL. Een intentieverklaring werd ondertekend voor 'TETRA ConnectABLE' i.s.m. UCLL/PXL/LUCA School of Arts (feedback verwacht voorjaar 2022).

Het in september 2019 gelanceerde Zorgpad dementie Limburg bleef in 2021 onder de aandacht gebracht worden. Voornamelijk via de nieuwsbrief van ECD Contact

en de website www.ecdcontact.be werd ook regelmatig nieuwe digitale input gegeven. Enkele documenten werden geüpdatet. Zo bijvoorbeeld ook de 'Leidraad voor psycho-sociale begeleiding van thuiswonende mensen met dementie' in samenwerking met de verantwoordelijken van de Diensten Maatschappelijk Werk van vier Limburgse mutualiteiten. Om zorgverleners eenvoudiger aan de slag te laten gaan met het zorgpad werd het filmpje 'Aan de slag met het Zorgpad Dementie Limburg' gerealiseerd. Via <https://www.dementie.be/ecdcontact/zorgpad-dementie-limburg/> kan men steeds alle info raadplegen.

Binnen de 'werkgroep dementie Limburg' (22/6 en 9/12) ondersteunden we de organisatoren van de Limburgse praatcafés dementie. Alle regionale organisatoren van de Limburgse praatcafés dementie participeerden hieraan, versterkt door de afvaardigingen van CM en DAGG Maaseik-Lommel. ECD Contact bood inhoudelijke input, ondersteuning in de afstemming van de regionale programma's en kalenders en zorgde mee voor bekendmaking van het aanbod, onder meer via <https://www.dementie.be/ecdcontact/praatcafes-dementie-en-familiegroepen-jongdementie-limburg/> en nieuwsbrieven.

Eveneens werd de 'werkgroep jongdementie Limburg' gecoördineerd door ECD Contact (29/4, 17/11), in afstemming met de Vlaamse werkgroep Jongdementie. De focus lag hierbij op het realiseren van de Verwijsgids Jongdementie Limburg, het versterken van de samenwerking en het bespreken van hiaten en mogelijke opportuniteiten binnen het zorgaanbod.

Een vlotte samenwerking met de Alzheimerliga Vlaanderen werd in 2021 gecontinueerd, onder meer voor de ondersteuning van bestaande familiegroepen (jong)dementie, vertegenwoordiging in de werkgroep jongdementie Limburg, samenwerking in kader van (digitale) bekendmaking van het aanbod van de Limburgse familiegroepen én de verdere uitbouw van de familiegroep jongdementie te Hasselt, begeleid door een medewerker van ECD Contact.

Tijdens de 'werkgroep geheugenklinieken Limburg', georganiseerd en gecoördineerd door ECD Contact, met focus op onderlinge afstemming en afstemming met ECD

Blik op dementie...

...door lezingen, workshops en meer.

Contact (30/4 en 3/12) werd afgelopen jaar onder meer aandacht besteed aan het delen van expertise inzake neuropsychologisch onderzoek in de Limburgse ziekenhuizen en aan het informeren over voor hen interessante vormen/webinars/materialen.

Met de coördinatoren van de diensten maatschappelijk werk van vier Limburgse mutualiteiten (CM, De Voorzorg, LM Plus, Hulpkas voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering) werden in overleg (22/6) mogelijkheden tot snellere toeliding van mensen met dementie en hun mantelzorgers besproken. De 'werkgroep geheugenklinieken Limburg' werd hierover overigens eveneens om input gevraagd. De deelnemers van de 'werkgroep Limburgse mutualiteiten-ECD Contact' werden daarnaast geïnformeerd over voor hen interessante initiatieven (onder meer: aanbod psycho-educatie 'dementie en nU', trajectbegeleiding 'Ik, jij samen MENS' door ECD Contact, PWO van UCLL over ondersteuning van mantelzorgers). Initiatieven m.b.t. dementie vanuit de mutualiteiten werden gedeeld en samenwerkingsopportuniteiten naar de volgende jaren toe werden geopperd. Met CM Limburg en Samana Limburg realiseerde ECD Contact opnieuw 'Blik op dementie', een aanbod van vormen over dementie voor mantelzorgers.

Als verplichte partner was ECD Contact in 2021 betrokken in het pilootproject Regionaal Zorgplatform Zuid-Oost Limburg. Gemiddeld maandelijks kwam de kerngroep samen en werkte ze een signaalproces uit. Een proces van detecteren, signaleren en analyseren van signalen (problemen, hiaten, good practices) op niveau van eerstelijns en regionale zorgzone. In 2021 werden op Vlaams niveau, tijdens overlegmomenten met de andere pilootprojecten en het Agentschap Zorg en Gezondheid, de missie, strategische en operationele opdrachten en de structuur van de toekomstige regionale zorgplatformen verder uitgetekend.

Vanuit het structureel samenwerkingsoverleg ECD Contact-HOGEVIJF (seniorenvoorzieningen OCMW Hasselt; moederorganisatie) zetten we mee in op een de-mens-je vriendelijk beleid en droegen we ook in 2021 bij aan de verdere uitbouw van een optimale dementiezorg binnen HOGEVIJF. ECD Contact biedt zo onder meer (inhoudelijke) ondersteuning aan de interne expert dementie en referentiepersonen dementie; een toelichting in het praatcafé dementie Hasselt, georganiseerd binnen HOGEVIJF (4/5, 5/10); bemanning van het maandelijks 'Infopunt dementie HOGEVIJF'; een helpende hand op de werkvloer in de woonzorgcentra HOGEVIJF (omwille van corona of een nationale staking). Tenslotte bood ECD Contact i.s.m. HOGEVIJF de psycho-educatie 'Dementie en nU' aan (10 dinsdagen tussen 28/9 en 21/12).

6 Publiek

De bevolking informeren over het bestaan en de rol van de expertisecentra, over dementie en de betekenis ervan voor de betrokkenen en de samenleving opdat dementie gelinkt wordt met de expertisecentra en opdat de personen met dementie en hun omgeving kunnen rekenen op een begripvolle houding.

Via het beheer van de website www.ecdcontact.be en de regelmatige publicatie van een elektronische nieuwsbrief blijft ECD Contact het publiek informeren. In 2021 werden 11 nieuwsbrieven verzonden, telkens aan een 1100-tal abonnees. Er wordt systematisch aandacht besteed aan Limburgse initiatieven en initiatieven van ECD Vlaanderen. Sinds het begin van COVID-19 werd ook sterker ingezet op de facebook-pagina van ECD Contact. Dit bleek een zeer eenvoudig medium om 'het publiek' vaak en eenvoudig te bereiken over een uitgebreid aanbod inzake dementie.

Verwijsgids Jongdementie Limburg

Alle initiatieven met een specifiek aanbod
voor personen met jongdementie en hun
mantelzorgers
in kaart gebracht.

Inhoudstabel

Wat is jongdementie?

Waar kan ik terecht voor een diagnose?

Waar kan ik terecht voor informatie over jongdementie?

Waar kan ik ondersteuning vinden tijdens het zorgproces?

Waar kan ik lotgenoten ontmoeten?

Waar kan ik terecht voor activiteiten op maat?

Waar kan ik terecht voor verblijven van korte duur en rekenen op voltijdse zorg?

Waar kan ik terecht voor een rijvaardigheidsevaluatie?

Colofon

Het Limburgse dementiekompas, een door ECD Contact ontwikkelde 'waaier', werd in 2021 verder verspreid. Met de zesde editie werden in de afgelopen jaren in totaal ongeveer 7000 stuks verdeeld. De digitale Verwijsgids Dementie Limburg, die gekoppeld is aan het dementiekompas en waarin het aanbod en contactgegevens van Limburgse diensten en organisaties voor personen met dementie opgenomen zijn, werd in 2021 meermaals geüpdatet. In het najaar werd de Verwijsgids Jongdemen-

tie Limburg gelanceerd. In deze digitale gids wordt op een zeer overzichtelijke manier de Limburgse initiatieven met een specifiek aanbod voor personen met jongdementie en hun mantelzorgers in kaart gebracht. Beschreven instrumenten blijven handige tools om allen betrokken bij de zorg voor een persoon met dementie op een eenvoudige manier wegwijs te maken in de Limburgse wereld van dementie. Ten allen tijde kunnen deze geraadpleegd worden via ecdcontact.be.

7 Eigen medewerkers

De eigen medewerkers in de gelegenheid stellen om binnen het gedeelde beleidskader:

- beschikbare inzichten en aanbod regionaal te implementeren
- te innoveren en expertise verder uit te bouwen en te delen.

Het ganzenbordspel werd in 2021 uitgebreid met de thema's 'Hulpmiddelen bij dementie' en 'Secundair onderwijs'. Het thema rond Hulpmiddelen bij dementie werd reeds uitgetest en goedgekeurd door de werkgroep

dementie van HogeVijf. Het thema rond secundair onderwijs en aanvullend het thema jongdementie worden verder afgerond in 2022

De directeur participeerde als bestuurder aan vergaderingen van de Raad van Bestuur van ECD Vlaanderen vzw, conform de bepalingen van Bijlage 2 van het Besl.VI.Reg. van 9 mei 2014.

In 2021 zetten de dementie-experten in op eigen deskundigheidsbevordering d.m.v. vorming en overleg. Onderstaande vormingen/opleidingen werden gevolgd door de medewerkers van ECD Contact.

VORMING	ORGANISATIE
Regelmatige deelname aan Limburgs intersectoraal casusoverleg dementie en/of psychiatrie	CGG Litp, DAGG, Zorggroep Zin en Psychiatrisch Ziekenhuis Asster i.s.m. ECD Contact
Studiedag 'Syndroom van Wernicke-Korsakov'	ECD Vlaanderen i.s.m. ECD Contact
Webinars door Cera i.s.m. ECD Vlaanderen - 'Zorgen voor iemand met dementie' - 'Langer thuis met dementie' - 'Als thuis wonen moeilijker wordt' - 'Dementie – Tijdige diagnose en passende opvolging' - 'Samen actief blijven na de diagnose dementie'	Groep Hasselt
Symposium 'Dementie op jonge leeftijd'	ECD Vlaanderen i.s.m. ECD Memo
Intervisie in kader van trajectbegeleiding 'Samen MENS'	ECD Vlaanderen
Webinar 'Mentaal welbevinden van bewoners en personeel in WZC'	CM i.s.m. ECD Contact
Webinars in kader van Inspiratiereeks voor ouderenzorg: 'Wonen en (be)leven in het WZC, een volgende stap naar de toekomst?' - 'Fijne sofa momenten op weg naar een gedragen samenspel met mantelzorgers in het woonzorgcentrum' - 'Ouderen met dementie stimuleren om te bewegen via exergames' - 'Teamswitch teams versterken in omgaan met ouderen met psychiatrische problematiek' - 'Technologisch ontwerp op maat van ouderenzorg' - 'Mondzorg bij mensen met dementie'	In4care vzw
Webinar over Methodisch begeleiden van moeilijk hanteerbaar gedrag bij personen met dementie	CM
Vorming voor vrijwilligers van familiegroepen (jong)dementie over: - Zorgvolmacht en dementie - Zorgweigering	CM

⑧ Regionale expertisecentra dementie

Constructief bijdragen tot complementair beleid door expertise aan te reiken, samen te werken, gebruik te maken van beschikbaar aanbod en ervaringen.

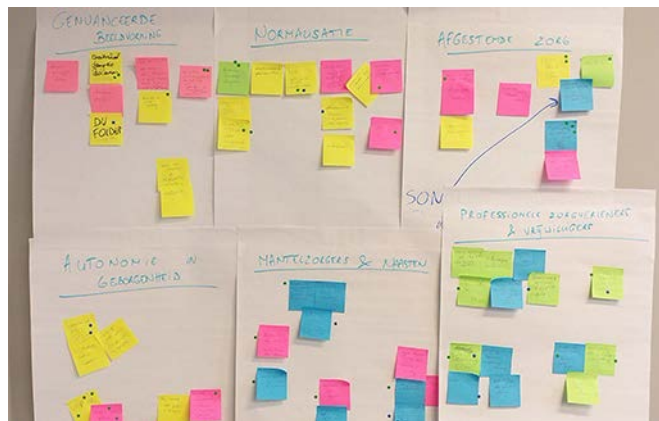
Via intervisie, georganiseerd en begeleid vanuit ECD Vlaanderen, ontwikkelden twee medewerkers van ECD Contact zich in 2021 verder tot begeleiders van de trajecten 'Samen MENS'. De medewerkers van ECD Contact droegen hun steentje bij aan de verspreiding van de dossierroep door de Vlaamse Overheid en startten in augustus met de trajectbegeleiding in de geselecteerde Limburgse organisaties, met name Ferm Thuiszorg Bilzen en WZC Sint-Jan Berchmans te Hamont-Achel.

De Werelddag dementie op 21/9 werd door alle ECD's gezamenlijk gedragen en gevierd met de organisatie van de studienamiddag 'Schatten in Vlaamse dementiezorg' en de lancering van het Dementieplan Vlaanderen 2021-2025. Tijdens de studienamiddag stelde ECD Contact de ervaringsgerichte toolbox dementie (ism PXL en Familiehulp; zie boven 2. Zorgsector) voor als schat.

De coördinator droeg bij aan de voorbereiding en participeerde aan het coördinatieoverleg van ECD Vlaanderen en bracht langs deze weg regionale ervaringen inzake optimalisatie van dementiezorg in ten voordele van ECD Vlaanderen (22/2, 17/5, 24/6, 13/9).

Ook in 2021 deden we via participatie aan het VTO-overleg ECD-Vlaanderen (25/1, 22/3, 26/4, 28/6, 27/9, 29/11) een actieve inbreng qua thema's welke dienen aan bod te komen in de opleiding tot referentiepersoon dementie en in andere opleidingen in de schoot van ECD Vlaanderen.

In samenwerking met de VTO-werkgroep startten we op met de herziening van de opleiding Referentiepersoon Dementie. Hiervoor werd een ESF-project 'Referentie-

▲ Trajectbegeleiding Ferm Thuiszorg Bilzen. Boven: Bepaling acties. Onder: GPS Methodiek alle flappen

persoon Dementie – NEXT LEVEL' ingediend en konden we van start gaan met de uitrol een e-learning 'Medische aspecten'. Een medewerker van ECD Contact nam in dit laatste een grote rol op.

We droegen bij tot de herziening van de vorming 'Persoonsgerichte zorg', die in kader van Sociaal Fonds FeBi wordt aangeboden. Hierin werd het referentiekader dementie met zijn 6 fundamenteën voor een goede dementiezorg geïncorporeerd.

Twee medewerkers participeerden aan de werkgroep ergotherapie (4/3, 29/6, 28/9) waarin ze hun expertise als ergotherapeut aanwendden in functie van de website www.hulpmiddelenbijdementie.be.

Ook werd er medewerking verleend aan de werkgroep verstandelijke beperking en dementie (7/2, 18/3) en de online redactieraad (15/3, 9/9), in de vorm van het mee beoordelen van artikels voor het Handboek 'Van begrijpen naar begeleiden'.

Save the date!
WERELDDAG
DEMENTIE:
21 SEPTEMBER 2021

SCHATTEN IN VLAAMSE DEMENTIEZORG

ONLINE VAN 14 TOT 16u15
WWW.DEMENTIE.BE | INFO@DEMENTIE.BE

Foton

expertisecentrum dementie provincie West-Vlaanderen zorgregio's Brugge en Oostende

Biskajersplein 2 – 8000 Brugge | t 050 44 67 93 | fotondoc@dementie.be

Medewerkers

Hilde Delameillieure: coördinator, consulent thuisbegeleiding en expertisecentrum, vorming, begeleiding vrijwilligers. 0,94 VTE

Clarice De Cloedt: consulent thuisbegeleiding en expertisecentrum, vorming, lid van de VTO-werkgroep van de expertisecentra. 0,80 VTE

Elke Poppe: consulent thuisbegeleiding. 0,63 VTE

Hilde Michels: consulent thuisbegeleiding. 0,36 VTE

Kathleen Butaye: consulent thuisbegeleiding. 0,63 VTE

Lieve Vermeulen: beheer documentatiecentrum, onthaal en administratie. 0,87 VTE

Marlies Van Hooreweghe: consulent thuisbegeleiding en expertisecentrum. 0,28 VTE (tot 30/09)

Sophie Tack: consulent thuisbegeleiding. 0,21 VTE

Leentje Vanderniepen: consulent thuisbegeleiding en expertisecentrum, vorming. 0,80 VTE

Katrien Ryckman: consulent thuisbegeleiding. 0,79 VTE (vanaf 01/10)

Vrijwillige medewerkers – onthaal, documentatiecentrum

Kathy W., Dominique G., Linda N., Magda L., Geneviève R.

Vrijwillige medewerkers – ontmoetingsnamiddagen Brugge

Agnes D., Chris V.E., Fieke D., Isabelle N., Kathy W., Leen B., Linda W., Marleen D., Marie-Jeanne G., Rose V., Simone D. G., Veva L., Paul K., Filip K.; Reginald V; Francine M.

Vrijwillige medewerkers – ontmoetingsnamiddagen Tielt

Anna V.E., Carine V.D., Claudine V., Claudine G., Monique D.

▲ Foton team

Gerealiseerde activiteiten

DIENSTVERLENING OVER ALLE DOELGROEPEN HEEN

Laagdrempelig onthaal en aanspreekpunt

Het regionaal expertisecentrum dementie (RECD) is vrij toegankelijk – zonder afspraak elke werkdag tussen 8u45 en 12u15 en tussen 14u en 17u. Na afspraak kan het ook buiten de openingstijden. De onthaalmedewerker van het ECD of een vaste Fotonvrijwilliger verzekeren de permanentie, beluisteren de noden en vragen en verwijzen desgewenst door naar een medewerker ECD.

Documentatiecentrum

Het documentatiecentrum fungeert als een draaischijf van inkomende en uitgaande informatie met betrekking tot dementie ten dienste van diverse doelgroepen (personen met dementie en hun mantelzorgers, professionelen, vrijwilligers, studenten, brede publiek). Het wil informatie met betrekking tot de zorg voor personen met dementie opsporen, ontsluiten en ter beschikking stellen. De materialen kunnen ontleend worden.

Beheer van de collectie

Het gaat om het opsporen, aanschaffen en invoeren in de catalogus. Het actueel houden van de collectie houdt ook in dat verouderde publicaties verwijderd worden.

Materiële documentatie: 1571 exemplaren. Eind 2021 omvat de fotoncollectie 1571 materiële exemplaren. Daarvan zijn 35 aanwinsten in 2021 : 21 boeken, 5 brochures, 7 stuks vormingsmateriaal, 2 cd's. Daarnaast bezitten we elektronische documentatie waarvoor we dezelfde rubricering hanteren.

▲ Nieuwe aanwinsten

Informatiebemiddeling

Vragen van gebruikers komen binnen via diverse kanalen. Zo mogelijk wordt de vraag meer verkend zodat de meest passende informatie kan aangeboden worden. Indien de nodige informatie niet aanwezig is, sporen we ze op. Zo nodig worden, via de wetenschappelijke medewerker van ECD Vlaanderen, lacunes in kennis geseind aan het onderzoeksveld.

Er waren 44 actieve ontleners, waarvan 25 nieuwe personen. Het gaat om 22 hulpverleners, 8 lesgevers/vormingswerkers, 1 student, 3 vrijwilligers, 8 mantelzorgers en 2 personen met dementie. Coronamaatregelen ontnamen ons de kans om als documentatiecentrum zichtbaar te zijn op infostands. Studenten ontleenden niet (we konden ze wel digitaal ondersteunen). Maar enkele lesgevers maakten dankbaar gebruik van het vormingsmateriaal om bij het terug opstarten van fysieke lessen de lessen boeiend te maken. Er werden 320 exemplaren ontleend in 119 ontleenbeurten. De informatieve interventies vanuit het documentatiecentrum zijn vervat in de algemene cijfers info-advies van ECD Foton.

Vorming

Omwillen van de coronamaatregelen werden externe vormingen (voor mantelzorgers, professionelen, breed publiek, vrijwilligers) vaak geannuleerd of uitgesteld. We probeerden zoveel mogelijk tegemoet te komen aan de noden en mogelijkheden van de aanvragers afhankelijk van het doel van de vorming. Soms werd de vorming op een alternatieve manier aangeboden (online, ingesproken powerpoint, presentatie via een filmpje...)

doelgroep	aantal	uren	aantal deelnemers
ALLE	67	190:15	2022
hulpverleners	32	99:45	664
andere	34	101:00	1358
• mantelzorgers	8	13:30	1004
• publiek	6	10:45	107
• studenten	18	71:15	200
• vrijwilligers	2	5:30	47

Overleg – samenvatting

context	aantal	uren overleg	personeelsuren
ALLE	252	479:30	991:00
overleg binnen de expertisecentra	56	128:30	151:30
overleg binnen Familiezorg W-VI	21	52:45	60:00
internationale contacten	1	3:00	6:00
overleg Vlaams-federaal	22	38:30	40:30
overleg in de regio / provincie	80	124:30	145:45
overleg fototeam (structureel)	29	74:30	472:00
overleg fototeam (ad hoc)	46	57:45	115:15

Interventies – samenvatting

	cliëntsituaties	interventies
thuisbegeleiding	269 unieke gezinnen	1412
info-advies	172 unieke aanmelders	259
ontleningen	44 unieke leners	119 ontleenbeurten
	485	1790

① Personen met dementie en hun omgeving

Op vraag, personen met dementie en hun omgeving een aanspreekpunt bieden dat de vraag met kennis van zaken erkent, beantwoordt of zorgt dat ze op de juiste plek terecht komt. Personen met dementie en hun omgeving mogelijkheden bieden tot uitwisseling van informatie en ervaringen of dit faciliteren.

Thuisbegeleiding

Vanuit de blijvende nood en behoefte van personen met dementie en hun mantelzorgers aan info, advies en ondersteuning, bieden we gespecialiseerde thuisbegeleiding aan op maat van de wensen en de behoeften van de zorgvrager.

We doen dit door middel van één of meerdere gesprekken op de burelen van Foton, via huisbezoek, telefoon of door mailverkeer. In de gesprekken gaan we in op de noden, behoeften, beleving van de persoon met dementie zelf en de mantelzorger. Op deze wijze vinden zij een perspectief, een klankbord, een aanspreekpunt alsook een antwoord op hun vragen. De gesprekken vinden plaats op het ritme en de vraag van de gezinnen zelf in functie van maximale doelgerichtheid en efficiëntie. Zij volgen geen standaard-traject.

Indien mogelijk doen we dit in partnerschap met lokale actoren zoals bijvoorbeeld Zorg Tielt en het OCMW van Ruiselede waarbij we vanuit Foton ook het infopunt bemannen.

Hulpmiddelen bij het geven van advies zijn o.a. : de dementiewijzer en de interne brochure: “Tips voor mantelzorgers van personen met dementie”. Daar kwam dit jaar een magazine bij “Dementie, als je ermee te maken krijgt” (Expertisecentrum Dementie Vlaanderen (EDV), Politeia) waarbij we vanuit onze ervaring met families een stevige inbreng konden leveren aan de inhoud.

Er waren 1412 interventies voor 269 cliëntsituaties. Dat komt neer op 1 tot 36 interventies per situatie, met een mediaan op 3 interventies. Het gaat om 183 (2020: 165) consulten in het fotonhuis (13,0%) en 428 (2020: 325) huisbezoeken (30,3%). Gezinnen waren opgelucht en tevreden dat deze persoonlijke contacten dankzij vaccinatie en de nodige beschermingsmiddelen terug volop konden plaatsvinden. Er waren 448 telefonische contacten (31,7%), en 294 per e-mail (20,8%). Verder ging het om multidisciplinair overleg en coachend advies (25 = 1,8%). Een kleine helft van de bereikte gezinnen (43,9%) heeft zich voor het eerst aangemeld.

13,8% van de cliënten zijn bij aanvraag jonger dan 65 jaar. 26,0% van de cliënten woont alleen.

Wie vraagt concreet de thuisbegeleiding aan? (top 5): zoon/dochter, partner, thuiszorgverantwoordelijke, geheugenrevalidatie (doorstroming vanuit –), geheugenkliniek/specialist/ziekenhuis. Partners of kinderen nemen vaak contact met Foton op aangeven van de huisarts of specialist.

Bij 73,5% van de interventies zijn één of meerdere mantelzorgers betrokken (voornamelijk de partner; vaak ook een dochter, minder vaak een zoon). Bij 22,7% van de interventies is ook de persoon met dementie betrokken. De top 5 van thema's die ter sprake komen zijn: zorgbelasting, communicatie en omgang, gezondheids- en psy-

▲ Inspiratieboekje lente 2021

chische problemen, zingeving/verliesverwerking, zinvolle activiteiten.

Vaak gaan we een aantal jaren met de families op stap: van de 327 'actieve' gezinnen op 18/02/2022 is de verdeling van de trajectduur: 11 jaar (1), 9 jaar (2), 8 jaar (2), 7 jaar (7), 6 jaar (8), 5 jaar (6), 4 jaar (22), 3 jaar (29), 2 jaar (54), 1 jaar (87), het afgelopen jaar gestart (109).

Informatie- en advies verlenen

Naast de informatie en het advies die uiteraard ook aan bod komen binnen de thuisbegeleiding, beantwoordden we in 2021: 259 info- en adviesvragen van 172 unieke personen. Daarvan zijn 3,4% personen met dementie en 48,2 % mantelzorgers (zie ook informatie- en adviesverstrekking onder 'Zorgverleners' voor meer toelichting).

Ontmoetingsmomenten

Foton organiseert een aantal activiteiten voor thuiswonende personen met dementie en hun omgeving. Met al deze ontmoetingsmomenten faciliteren we ook het opbouwen van een informeel sociaal en dragend contact onder de mantelzorgers en het uitwisselen van informatie en ervaringen. Onze vrijwilligersploeg is daarbij een belangrijke schakel.

In het najaar lukte het een paar maal om samen te komen; daarna haalde een volgende coronagolf de planning onderuit.

- **muzikale praatbox** – voor het koormoment / muzieknamiddag schakelden we naar een muzikale online ontmoeting. We zetten alles in het werk om zoveel mogelijk mantelzorgers, personen met dementie en vrijwilligers de opstap naar digitale ontmoeting te laten maken. Het evolueerde naar een ontmoeting met liedjes om mee te zingen, afgewisseld met inspirerende teksten. We betrokken de dagcentra van enkele vaste bezoekers zodat ook die personen (samen met collega-bezoekers) konden deelnemen. Het is deugdendoend, maar we keken uit naar de *live* ontmoetingsmomenten.
- **muzieknamiddagen** – in Brugge, OC Willibrord, 07/10, 04/11 – met gemiddeld 28 bezoekers; in Tielt, 20/10, 17/11 – met gemiddeld 12 bezoekers.
- **koornamiddagen** – in Brugge, Sint-Thomas, 15/10 en 19/11.
- **inspiratieboekje** – om de verbinding met de gezinnen en vrijwilligers te ondersteunen maakten we in de lente nog een ontspannende en inspirerende seizoensbrochure op die we per post bezorgden aan de gezinnen en vrijwilligers.

Ontmoetingsgroep voor mensen met beginnende dementie

Personen die recent de diagnose dementie kregen, krijgen de kans om elkaar te ontmoeten en in gesprek te gaan in de ontmoetingsgroep. Een medewerker van Foton is verantwoordelijk voor het begeleiden van de groep en werkt daarbij samen met een relaxatietherapeut die ook mee het groepsgebeuren ondersteunt. We startten een nieuwe reeks te Brugge op in de herfst, (28/09, 26/10, 16/11) die zal doorlopen in de lente van 2022.

Ondertussen werd de opstart voorbereid van een ontmoetingsgroep in Kortrijk, in nauwe samenwerking met ECD Sophia die terzelfdertijd een parallelle gespreksgroep zal aanbieden voor de mantelzorgers van de deelnemers.

Psycho educatiepakket Dementie en nU

Het psycho-educatiepakket werd aangeboden, maar is niet opgestart. Mantelzorgers bleven afwachting omtrent fysieke bijeenkomsten in die periode.

Zomerreeks voor mantelzorgers

In de zomertijd plannen we een reeks van 3 ontmoetingsmomenten. Daarbij kunnen mantelzorgers onder begeleiding van een fotonmedewerker ervaringen uitwisselen,

elkaar steunen en een luisterend oor bieden en op die manier ook inzetten op het versterken van eigen draagkracht. Enkel de eerste bijeenkomst op 14/07 kon doorgaan. De andere twee momenten werden geannuleerd omwille van de talrijke verontschuldiging.

Begeleiding en ondersteuning van partners van personen met jongdementie

Begeleiding en ondersteuning van partners van personen met jongdementie

- **Begeleiden van een partnergroep van mensen met jongdementie**

Aanvullend op de mogelijkheid dat gezinnen beroep doen op de thuisbegeleiding dementie begeleidt een ECD medewerker een gespreksgroep van partners van mensen met jongdementie van het dvc Rozemarijn en van wzc De Rozelaar (21/06, 02/08, 20/12). Deze groep heeft als doel onderlinge steun te genereren en ervaringen uit te wisselen. Tevens creëert deze bijeenkomst een informele verbinding tussen de mantelzorgers. Het is een bewuste keuze om de groep te laten begeleiden door een medewerker van Foton. Af en toe sluit de psychologe van de voorziening het laatste half uur aan.

- **Begeleiden van informatie- en ontmoetingsavonden voor partners resp. jongvolwassen kinderen van mensen met jongdementie**

De info- en ontmoetingsavonden voor partners van mensen met jongdementie ging door op 30/11. De avond voor jongvolwassen kinderen werd geannuleerd.

Webinar 'Zorgen voor iemand met dementie'

In samenwerking met ECD Vlaanderen en Cera verzorgden we een webinar voor mantelzorgers op 20/04. We bereikten een 860 deelnemers. Dit was een manier om mantelzorgers in deze moeilijke tijd een hart onder de riem te steken en het bood de mogelijkheid om een aantal inzichten en handvaten aan te reiken in de zorg voor de naaste met dementie

Praatcafé dementie

We maken de werking van de praatcafé's uit de ruime regio mee bekend bij onze cliënten.

Op het Praatcafé dementie Labyrint is steeds een ECD-medewerker aanwezig die informatie, ondersteuning, advies kan geven. Voor een webinar van praatcafé Het Labyrint op 24/02 verzorgden we het thema: 'Op zoek naar veerkracht als mantelzorger'.

▲ Webinar Cera-EDV 'Zorgen-voor-iemand-met-dementie'

② Zorgsector

Deskundigheid rond dementie verhogen door deze te inventariseren en te verspreiden naar de zorgsector om de kwaliteit van de zorg- en de hulpverlening te optimaliseren. Finaal beogen we dat de zorgsector elke hulpvraag deskundig kan beantwoorden.

Informatie- en adviesverstrekking

Naast de informatie en het advies onder de noemer thuisbegeleiding, beantwoordden we 259 info- en adviesvragen van 172 unieke personen, waarvan 40,7% hulpverleners, 3,5% studenten, 4,1% overige.

84,6% van deze vragen betreft een concrete cliëntsituatie (zie ook 1.2 informatie- en adviesverstrekking bij 'personen met dementie en hun omgeving').

55,6% van de interventies verloopt telefonisch, 29% per e-mail, de overige 15,4% zijn persoonlijke contacten of werkbijeenkomsten (multidisciplinair overleg).

De top 5 van thema's betreft: zorgbelasting, communicatie en omgang, gedrags- en stemmingsproblemen, thuiszorg ondersteunende diensten, toelichting bij de werking van Foton als expertisecentrum en thuisbegeleidingsdienst. Bij minstens 6,6% van de interventies werd ook verwezen naar andere organisaties.

Het documentatiecentrum met het laagdrempelige ont-haal is een belangrijk kanaal voor info/advies (zie hoger: dienstverlening over alle doelgroepen heen).

Coaching en overleg

Op vraag van de woonzorgactoren in de regio's Noord West-Vlaanderen en Oostende-Veurne organiseert de dementie-expert systematisch overleg tussen referentiepersonen dementie, tussen hulpverleners van alle woonzorgactoren en tussen teamleden. Dit gebeurt in samenwerking met de woonzorgactoren, het RECD Sophia.

Intervisie

- Intervisiereeks team dvc Rozemarijn – Integraal zorgaanbod jongdementie: 22/03, 28/06
- intervisienamiddag op de basisnavormingsdagen en de verdiepingsdag voor referentiepersonen dementie (zie vormingen hieronder)
- intervisie op vraag voor basiszorgmedewerkers en begeleidende medewerkers van Familiezorg West-Vlaanderen.

- Dvc's en wzc's met een bijzondere erkenning of gespecialiseerd in de zorg voor mensen met jongdementie (uit West- en Oost-Vlaanderen) kwamen samen op 23/03. ECD Foton begeleidt mee het intervisiemoment in nauwe afstemming met ECD Paradox, ECD Meander en ECD Sophia
- Intervisie is één van de methodieken die we inzetten voor wzc uit de Zorggroep GVO.

Coaching ad hoc

Op vraag coachen de dementie-experten andere zorgverleners in de zorg voor personen met dementie en hun omgeving. Dit gebeurt telefonisch, in individueel overleg of in intervisievorm met een referentiepersoon dementie of samen met de dementiekundige basiszorgverleners. Op vraag participeren of organiseren we ook een multidisciplinair overleg (MDO) rond de zorg voor mensen met dementie in de thuissituatie. Moeilijk bespreekbare thema's en complexe zorgsituaties kunnen ook worden getoetst op het forum van het virtuele kantoor van de expertisecentra.

Trajectbegeleiding

De implementatie van het referentiekader "Kwaliteit van leven, wonen en zorg voor personen met dementie" werd het uitgangspunt voor veranderingstrajecten bij externe organisaties uit de thuiszorg en de residentiële zorg.

Fotonmedewerkers die de coachingstrajecten opnemen, krijgen ondersteuning onder de vorm van tweemaandelijks intervisie in samenwerking met het EDV en een lerend netwerk West- en Oost-Vlaanderen.

- Na onderlinge afstemming werd het coachingstraject met het revalidatieziekenhuis Het Kei in de loop van 2021 on hold gezet omwille van de personeelwissels bij het middenkader en team.
- Er werden 2 nieuwe trajecten opgestart: met wzc Haerlebout (Middelkerke) en met dvc Rosas (Beernem).

Vorming en deskundigheidsbevordering

Als antwoord op de talrijke vormingsvragen van zorgorganisaties willen we de deskundigheid van hulpverleners, toekomstige hulpverleners (studenten), vrijwilligers en referentiepersonen dementie uit alle woonzorgactoren in onze zorgregio's bevorderen. Hierbij kunnen we inspelen op specifieke vormingsnoden en behoeften (vorming op maat).

De vorming wordt door een medewerker van Foton (RECD) opgenomen of er wordt doorverwezen naar Expertisecentrum Dementie Vlaanderen (EDV), een ander RECD, freelance vormingsmedewerkers, enz.

Concrete vormingsinitiatieven 2021

De opleiding referentiepersoon dementie

In 2021 bood ECD Sophia in samenwerking met ECD Foton en het EDV de erkende opleiding tot referentiepersoon dementie aan. Deze opleiding vond online plaats. Een Fotonmedewerker begeleidde dag 5 (veranderend gedrag), dag 6 (beleving van de naaste omgeving), en dag 7 (de functie referentiepersoon waarmaken) en een aantal reflectiemomenten.

Basisnavorming voor referentiepersonen dementie:

deze voorjaarsreeks verschoof naar de herfst (08/10, 19/11, 10/12) en kon daardoor fysiek plaatsvinden. De afsluitende 4de dag verschuift naar juni 2022.

Verdiepingsdagen voor referentiepersonen dementie die de basisnavormingsreeks volgden.

De uitgestelde verdiepingsdag 'Bouwstenen voor goede dementiezorg' ging online door op 05/02.

We verzorgden op 25/11 de omkadering van de verdiepingsdag 'Zinnvolle activiteiten voor mensen met dementie thuis en in het wzc'.

Een Fotonmedewerker verzorgt de **module dementie binnen de opleiding polyvalent verzorgende/zorgkundige voor Familiezorg West-Vlaanderen VZW** en biedt ook interne vorming aan voor de basiszorgverleners in de thuiszorg.

We gaven **diverse vormingen op maat aan hulpverleners**: intervisie van teams, basisvorming, Korsakovdementie, omgaan met veranderend gedrag / met moeilijk begripbaar gedrag.

Onze troeven daarbij zijn eveneens interactie en intervisie. We bereikten ook hulpverleners uit specifieke settings: straathoekwerkers, voorziening voor mensen met een beperking.

De geplande **basisvorming voor 'peperkoekenvrijwilligers'** uit Brugge werd vervangen door een **vormingsfilmje** dat ze op een eigen tijdstip konden bekijken

Voor studenten brachten we de thema's 'geweldloze communicatie', 'intergenerationeel gesprek', basisvorming (wat is dementie, hoe omgaan met mensen met dementie), dementievriendelijke zorg en gemeenten.

③ (Inter)nationale deskundigen

Actief op zoek gaan naar nationale en internationale deskundigen en hen informeren over de rol en overtuigen van het belang van onze functie in de zorgsector opdat zij op onze vraag hiaten in de expertise opvullen en we wederzijdse expertise kunnen delen.

EFID (European Foundations' Initiative on Dementia)

We onderhouden de contacten met de Awardees van EFID en staan open voor verdere wederzijdse uitwisseling en vragen.

Andere internationale contacten

We staan open voor en ontvangen graag buitenlandse delegaties die actief zijn rond dementiezorg. We stemmen daarbij af met lokale partners die een meerwaarde kunnen

▲Online voorstelling van de werking en initiatieven van Foton via IFIC (hier afbeelding van hun website)

betekenen voor de delegatie en stemmen hiervoor steeds af met het EDV. We delen expertise en wisselen info en deskundigheid uit.

Zo mochten we de werking van en initiatieven van Foton online voorstellen op 28/05 van IFIC – International Foundation for Integrated Care. En er was gelegenheid tot uitwisseling met de andere deelnemers.

<https://integratedcarefoundation.org/>

④ Beleidsmakers

Alle relevante beleidsmakers (ook internationaal) blijvend overtuigen van de impact van dementie op de samenleving en onze rol hierin, opdat zij gepaste acties en maatregelen nemen die de kwaliteit van de zorg- en hulpverlening optimaliseren.

Dementieplan

Foton nam deel aan de evaluatie van het voorbije dementieplan (2016-2019) en zette mee zijn schouders onder de realisatie en uitwerking van een nieuw dementieplan. Dit gebeurde op het niveau van de raad van bestuur, het coördinatieoverleg, de focusgroep van het Agentschap Zorg en gezondheid. We volgen het nieuwe dementieplan (2021-2025) mee op in het monitoringcomité.

Sociaal werk in de eerstelijnszones

Foton nam in afstemming met het EDV deel aan een focusgroep 'zorgcoördinatie en casemanagement' op initiatief van de Vlaamse Overheid rond de positionering van het sociaal werk in de eerstelijnszone.

Vlaamse werkgroep jongdementie

Een medewerker van Foton participeert aan de Vlaamse werkgroep jongdementie (28/06). De werkgroep volgt het tienpuntenplan jongdementie op en heeft een signaalfunctie naar de overheid. We blijven onder meer ijveren voor evenwaardige financiering van mensen met jongdementie die nog thuis wonen als tegemoetkoming in de kosten voor de zorg. Dit naar analogie met de tegemoetkomingen voor mensen met jongdementie die residentieel opgenomen zijn. Eveneens bepleiten we de volwaardige financiering van de thuisbegeleiding voor deze groep mensen, zoals nu reeds het geval is bij de collega's van RECD Memo in Leuven.

Thuisbegeleiding dementie

We blijven ijveren voor een volwaardige uitrol van de functie van gespecialiseerde dementieconsulent voor de thuis-

begeleiding dementie over gans Vlaanderen. Dit doen we in organen waar we deel van uitmaken en we bepleiten dit in contacten met beleidsmakers. We refereren hierbij ook naar het opgemaakte Memorandum in 2019 in samenwerking met alle RECD's en EDV. Hierbij bepleiten we ook verder de erkenning en financiering van de referentiepersoon dementie in de thuiszorg, de thuisbegeleiding dementie en de realisatie van een halftijdse referentie arts dementie, deze beide laatste items gekoppeld aan het RECD.

We zetten hiervoor ook in op (mogelijke) samenwerking met gemeentebesturen op hun vraag. Hiertoe vonden er overlegmomenten plaats: Oostkamp (12/03), Ruiselede (07/06, 08/11), Tielt (15/06, 25/10), Brugge (16/03, 01/12).

Registratie

Vanuit Foton registreren we vorming, overleg, activiteiten ontmoetingshuis en interventies (info-advies en thuisbegeleiding). We hanteren hiervoor een eigen toepassing, maar op basis van een binnen ECD afgestemde begrippenlijst. Deze begrippenlijst wordt volgens afspraak beheerd binnen het coördinatie-overleg van EDV en RECD. Tendenzen in de resultaten zijn bruikbaar om de eigen werking bij te sturen of om als signaal aan de beleidsmakers te bezorgen. In 2021 wordt bijzondere aandacht gegeven aan het registreren van cliëntcontacten, wat in Foton reeds geruime tijd nauwgezet gebeurt.

⑤ Partners

Gelijkaardige organisaties en initiatieven in kaart brengen, communiceren over onze visie en werking en hen ervan overtuigen dat samenwerking een wederzijdse meerwaarde inhoudt en leidt tot een meerwaarde in de hulp en zorg voor personen met dementie en hun omgeving.

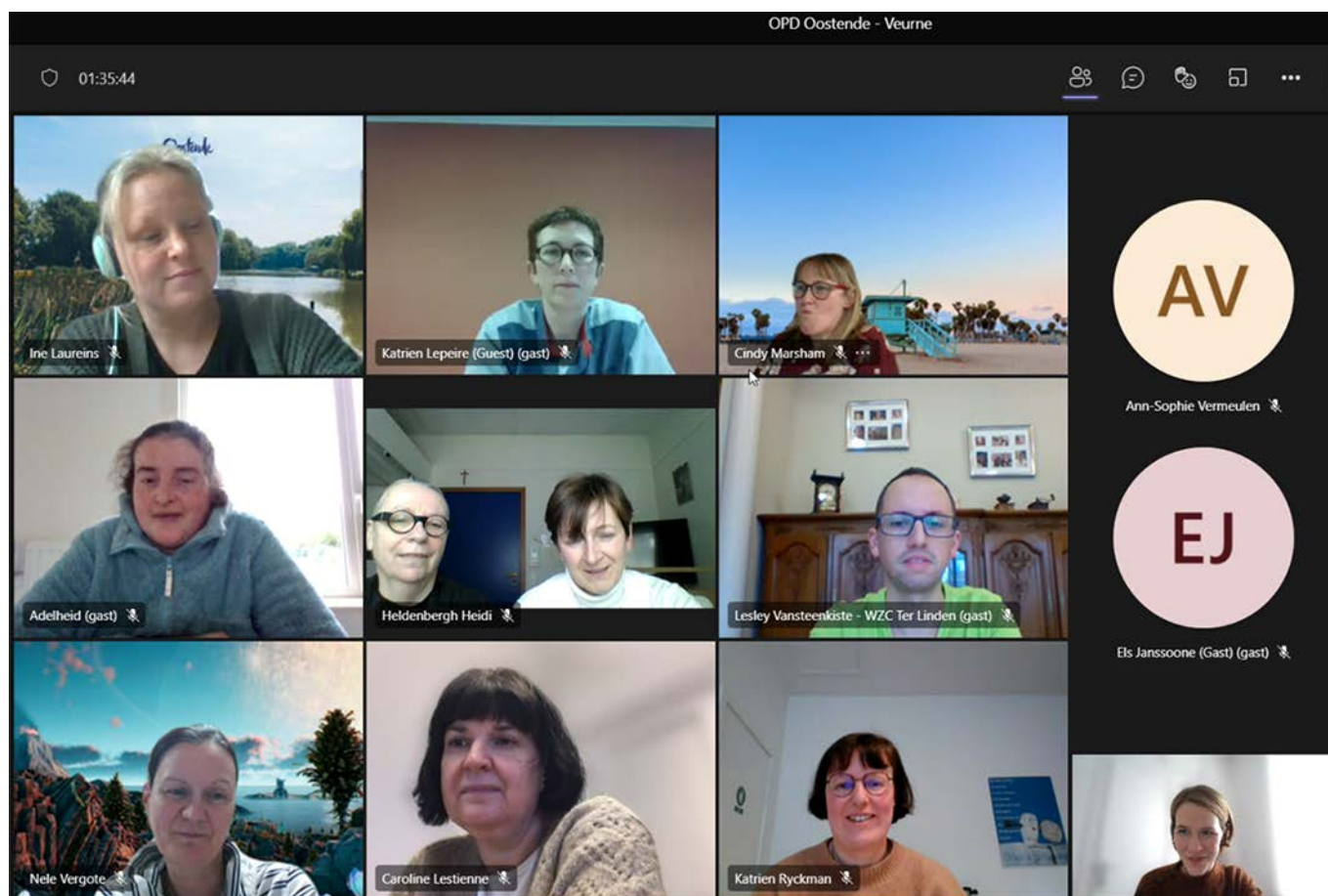
Alzheimer Liga Vlaanderen

We nemen de familiegroepen dementie mee in onze bekendmaking en op infostands.

Samen met Alzheimer Liga Vlaanderen en RECD Sophia bereidden we een ontmoetingsdag jongdementie voor die online doorging op 05/05. De ontmoetingsdag werd in levende lijve, maar toch nog met de nodige beperkingen, herhaald op 25/09 in Villa Imagina te Kortrijk.

Overlegplatforms dementie

Het Overlegplatform Dementie (OPD) is een open en pluralistisch overlegforum dat openstaat voor alle zorgaanbie-

▲ Online Overlegplatform Dementie Oostende-Veurne

ders – zelfstandigen, organisaties en intra- en extramurale voorzieningen – die werken met en voor personen met dementie en hun omgeving.

Het OPD maakt dementie kenbaar en bespreekbaar bij professionals, referentiepersonen dementie en mantelzorgers en in de maatschappij. Het OPD creëert een draagvlak, inventariseert bestaande noden en maakt deze bekend bij het beleid. In de zorgregio Noord-West-Vlaanderen kwam het OPD samen op 22/02, 07/06, 27/09.

In de zorgregio Oostende-Veurne kwam het OPD samen op 16/03, 01/06 en 19/10

Eerstelijnszones

ELZ Oostkust – Foton maakt deel uit van de cluster optionele partners in het bestuursorgaan van de eerstelijnszone Oostkust. De coördinator nam deel aan de vergaderingen van het bestuursorgaan (11/02, 08/04, 10/06, 14/10, 09/12) en de algemene vergadering (10/06). Zij nam ook deel aan het verbindingsplatform als vertegenwoordiger en spreekbuis voor diverse organisaties en doelgroepen uit de regio. op 09/09 vond een denkmiddag plaats voor alle bestuursleden. Vanuit de thuisbegeleiding dementie vertegenwoordigt zij ook de doelgroep mensen met dementie en hun mantelzorgers.

Andere ELZ – De foton-coördinator is lid van de algemene vergadering van enkele andere ELZ in de regio. Bovendien blijft Foton op de hoogte van het overleg binnen de andere zorggraden van het werkingsgebied via de beleidswerkgroepen van Familiezorg W-VI. Foton nam eenmalig deel aan een overleg rond de realisatie van een Mantelzorghub.

Regionale zorgplatformen – In voorbereiding van de oprichting van het regionaal zorgplatform Noord-West-Vlaanderen neemt Foton deel aan de voorbereidende gesprekken met de verplichte partners. Deze zijn echter in 2021 niet doorgegaan.

Een focusgroep zorgcoördinatie en casemanagement (06/05, Dept. WVG, Sterk Sociaal Werk) verkende de positie van sociaal werk in de eerstelijnszone: sociaal werk kan een essentiële bijdrage leveren aan integrale zorg door in te spelen op de sociale determinanten van gezondheid, door sociale rechten te realiseren, door bij te dragen aan de toegankelijkheid van de zorg, door een ruime definitie van kwaliteit van leven te hanteren met bijzondere aandacht voor de betekenis van maatschappelijke participatie, door buurtgerichte participatieve processen op te zetten, door zorgcoördinatie op te nemen in complexe zorgsituaties,... Onze deelname als expert binnen het werkveld moet helpen bijdragen aan een visienota.

Project ‘Cognitieve revalidatie’

Foton nam verder deel aan het zorgvernieuwingsproject (RIZIV) Cognitieve revalidatie Noord-West-Vlaanderen in samenwerking met AZ Sint-Lucas, Brugge en AZ Sint-Jan Brugge-Oostende AV. Een medewerker van Foton wordt ingeschakeld in de ondersteuning van die gezinnen die deelnemen aan het project door minstens één gesprek over thuiszorg-ondersteunende diensten, sociale rechten en vroegtijdige zorgplanning. Tevens namen 2 medewerkers deel aan de teamvergaderingen die geregeld plaatsvinden met de verschillende partners (door corona beperkt tot 08/07, 23/09, 28/10, 25/11 en enkele mini-teams). Een medewerker van het RECD verzorgt de administratie voor het project. Foton stelt ook haar locatie en logistiek ter beschikking. Het project kreeg verlenging tot 31/06/2022. Dit moest het mogelijk maken om de evaluatie van het project – die gehinderd werd door corona – af te ronden. In 2021 werden 659 sessies aangeboden. 37 deelnemers startten de revalidatie. Sommige gezinnen doen na afloop van het traject verder beroep op de thuisbegeleiding van Foton.

Ziekenhuizen

De ziekenhuizen (medewerkers geheugenklinieken, specialisten) zijn belangrijke verwijzers voor de thuisbegeleiding (8,5% rechtstreekse verwijzingen). Andere gezinnen nemen zelf contact op na aanraden van hun arts-specialist.

Binnen het project cognitieve revalidatie Noord West Vlaanderen vond regelmatig overleg plaats met artsen en therapeuten van de 2 ziekenhuizen uit Brugge.

Het is de intentie van het ziekenhuis AZ West te Veurne om in te zetten op een dementievriendelijk ziekenhuis. Deze beweging wordt vanuit Foton mee geadviseerd (overleg op 23/04, 28/05).

Ook de artsen en geriatrische afdeling van Sint-Andries-ziekenhuis te Tielt vroegen een overleg met Foton als wederzijdse kennismaking (25/11) en in functie van doorverwijzing.

Zorgnetwerk jongdementie

Noord-West-Vlaanderen

Via de thuisbegeleiding dementie van Foton ondersteunen we de gezinnen die te maken hebben met jongdementie. Op vraag kan een medewerker van Foton ondersteunende gesprekken aanbieden voor de bezoekers van het dvc Rozemarijn (dagcentrum voor jonge mensen met dementie). We bevorderen de onderlinge samenwerking, delen expertise en bevorderen deskundigheid. We namen deel aan de stuurgroep (31/05, 13/12). We continueren samen met de partners ook de website van het project.

We begeleidten de partnergroep van mensen die het dagcentrum bezoeken of in de Rozelaar wonen (21/06, 02/08, 20/12) en begeleidten via intervisie het team van het dvc Rozemarijn (22/03, 28/06).

Praatcafés dementie

Foton is lid van de stuurgroep van het praatcafé dementie het Labyrint (13/12). Samen met de 11 andere partners uit de thuiszorg en residentiële zorg programmeren en evalueren we de samenkomsten van het praatcafé. We zijn ook lid van de stuurgroep van het praatcafé in Knokke, waar we samenwerken met de Senioren Adviesraad.

We verzorgden een webinar op 24/02: ‘Op zoek naar veerkracht’

Palliatieve netwerken

De samenwerking tussen de RECD's Sophia en Foton, en de palliatieve netwerken concretiseerde zich in een evaluatie van de vormingsreeks van de vorige jaren (17/05)

Focusgroep vroegtijdige zorgplanning

Op vraag van de VUB, de UGent en de KUL nam Foton deel aan een focusgroep rond het ontwikkelen van een interactieve website rond VZP voor mantelzorgers en personen met dementie (26/01).

Project “Vermissing bij personen bij dementie”

We blijven ter beschikking voor vragen rond vermissing bij personen met dementie. We staan eveneens open voor vormingsinitiatieven van externe organisaties rond dit thema en dit in nauwe samenwerking met RECD Sophia. We houden de vermissingsdocumenten up to date op onze website.

De geplande vorming voor wijkagenten zone Houtland werd vervangen door de opname van een educatieve voordracht: Wat is dementie, hoe omgaan met personen met dementie, voorstelling van het vermissingsprotocol.

Adviesgroep “de Bezorgers”

Foton neemt deel aan een adviesgroep op vraag van Cera en EDV i.v.m. een gezamenlijk project voor en door mantelzorgers. Bedoeling is te komen tot een product waarbij mantelzorgers elkaar tips en advies kunnen aanreiken vanuit eigen ervaringen. Dit project loopt over 15 maanden.

(noot: “de Bezorgers” is een werktitel)

Zorgvernieuwingsproject CAPE

www.zorg-cape.be

Indien wenselijk en zinvol kunnen we gezinnen doorverwijzen naar het zorgvernieuwingsproject CAPE waarbij kan gebruik gemaakt worden van casemanagement, psychologische ondersteuning aan huis en ergotherapie aan huis.

Regionaal dienstencentrum Zonnewende van Familiezorg West-Vlaanderen vzw

Er is uitwisseling van expertise rond zinvolle dagbesteding, woningaanpassingen, alarmsystemen, detectiesystemen, valpreventie enz ...

De psycho-educatiereeks "Dementie en nU" werd gepland, maar kon niet doorgaan.

Familiezorg West-Vlaanderen vzw (dienst voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg)

We werken samen met Familiezorg West-Vlaanderen aan het doelgericht werken en de implementatie van het ZorgEsperanto. Dit kader wordt gebruikt als basis in de werkbesprekingen of werkvergaderingen met de thuiszorgverantwoordelijken en de basismedewerkers.

Daarnaast is er structureel overleg tussen Foton en Familiezorg West-Vlaanderen door deelname aan info-en overlegmomenten. Foton ondersteunt de medewerkers van Familiezorg WVl door middel van info -en adviesverstrekking, coaching, intervisie en vorming.

6 Publiek

De bevolking informeren over het bestaan en de rol van de expertisecentra, over dementie en de betekenis ervan voor de betrokkenen en de samenleving opdat dementie gelinkt wordt met de expertisecentra en opdat de personen met dementie en hun omgeving kunnen rekenen op een begripvolle houding.

Bekendmaking van de ECD-werking Websites

We zorgen voor duidelijke en gestructureerde informatie omtrent het aanbod van de dienstverlening van Foton voor de zorgsector en andere gebruikers via het actueel houden van de websites waarop we als RECD vermeld staan. Dit heeft betrekking op de volgende websites:

www.dementie.be/Foton

www.familiezorg-wvl.be

www.dementievriendelijkbrugge.be

Folders

Bij elke vorming of representatie, op beurzen en infomomenten bezorgen we de folders van het RECD aan de zorgsector of het brede publiek. Bij acties rond fundraising en/of sportevenementen worden folders en T-shirts met het logo gebruikt.

Er worden ook folders ter beschikking gesteld aan de geheugenklinieken van de ziekenhuizen in onze regio's en

aan andere organisaties die mee de bekendmaking van het thema dementie en de werking van ECD Foton in het bijzonder, willen ondersteunen en uitdragen.

Facebook

Via de sociale media zorgen we dat acties en initiatieven vanuit Foton bekend raken bij het brede publiek.

Vormingen voor ruim publiek

In het najaar lieten de versoepelde maatregelen toe om enkele basisvormingen voor publiek te laten doorgaan: Soroptimist Knokke (09/09), Avansa (29/09), Ferm Dudzele (19/10), Seniorenadviesraad Zedelgem (21/10). Voor Ferm verzorgden wij een filmbespreking 'In tijden van jongdementie' te Brugge (04/10). Voor gezinsbond Sint-Kruis Assebroek verzorgden wij een bijdrage m.b.t. jongdementie (21/10)

Preventie

Foton continueerde de preventieactie die ingezet werd in 2018 o.a. door op vormingen de aandacht op preventie te richten.

Verteltas dementie voor onderwijs en thuis

In samenwerking met ECD Sophia werd de verteltas dementie voor de lagere school terug in productie gebracht n.a.v. een project van Rotary Aalst. Dit project werd opgevolgd door RECD Meander. De oplevering van de tassen gebeurde in januari 2021.

▲ De verteltas dementie en zijn inhoud

▲ Lancering Dementievriendelijk Veurne

Bouwen aan een dementievriendelijke samenleving

Verschillende lokale besturen zetten in op de realisatie van een dementievriendelijke stad of gemeente.

Dementievriendelijk Oostende

Samen met tal van andere lokale partners in Oostende ondersteunen en faciliteren we inhoudelijk de uitbouw van een dementievriendelijk Oostende. Foton neemt deel aan de kerngroep (19/05) en de stuurgroep (03/06, 27/08, 03/09), faciliteert de acties en neemt mee de coördinatie op zich. Een netwerk van infopunten werd opgestart in november, een fotonmedewerker bemant maandelijks één van de infopunten. Een kunstproject "Head Turning" door lokale kunstenaar Rik Delrue is gestart in 2020 en loopt over 5 jaar. Hij gaat daarvoor in gesprek met mensen met dementie

Dementievriendelijk Veurne

Foton nam deel aan de stuurgroep rond dementievriendelijk Veurne (19/04, 01/06, 28/09). In samenwerking met verschillende partners bekijken we welke acties aansluiten

▲ Oostende, kunstproject Head-Turning

bij de plaatselijke noden van mensen met dementie en hun mantelzorgers.

Dementievriendelijk Brugge

We zetten onze contacten met de partners van het project dementievriendelijk Brugge verder om een doorstart te realiseren. We verkenden welke acties we samen nog kunnen opzetten teneinde de inclusie van mensen met dementie en hun mantelzorgers verder te optimaliseren.

- **Memorabel'**: dementievriendelijke rondleidingen in de Brugse musea – Foton ondersteunt de bekendmaking van Memorabel. Daarnaast volgen wij eventuele vragen van gidsen, vrijwilligers of museumpersoneel op. De rondleidingen voor mensen met dementie werden geannuleerd, en zullen pas in 2022 terug opstarten. In afwachting verzorgden we een vorming voor de hereschikte groep stadsgidsen (16/11). Vanuit onze ervaring met die doelgroep verzorgden we ook een vorming op de trefdag voor gidsen, ingericht door TERF (Erfgoedcel Midwest) (13/11)
- **Concertgebouw Brugge** – Het Concertgebouw Brugge en Foton werken samen om kunst (muziek) meer toegankelijk te maken voor personen met dementie. Het Concertgebouw nam een dementievriendelijke wandeling "Achter de schermen" op in de programmatie van 2021-2022. Er werd een inclusief optreden "Zingen tot morgenvroeg" voorbereid, maar dat wordt verschoven naar 2022.
- **Memento** – De organisatie Musica startte in samenwerking met Concertgebouw Brugge en Foton workshops op voor mensen met (jong)dementie (25/10, 08/11, 15/11) die zullen leiden tot een nieuwe muziekcompositie die mee door de deelnemers zal uitgevoerd worden. Ook dit project moest vanaf december even in pauze tot veilige samenkomsten weer mogelijk zijn.
- **Beeldatelier voor mensen met dementie** – Samen met andere partners (ldc, wzc en dvc) en de dienst Welzijn van Stad Brugge en Academie Brugge DKO zetten we het project voor en door mensen met dementie en hun mantelzorgers verder. De bedoeling is om personen met dementie actief aan kunst te laten deelnemen en hun creatieve mogelijkheden te stimuleren. (afstemming op 31/08)
- **Compassionate City of Bruges** – Dit behelst een project rond rouw, verlies en verdriet, langdurige ziekte en mantelzorg. Foton bekijkt samen met stad Brugge waar er dwarsverbindingen kunnen gelegd worden tus-

sen de werking van Foton en dit project. De werkgroep rouwplekken kwam op 30/03 samen.

7 Eigen medewerkers

De eigen medewerkers in de gelegenheid stellen om binnen het gedeelde beleidskader:

- beschikbare inzichten en aanbod regionaal te implementeren
- te innoveren en expertise verder uit te bouwen en te delen.

Fotonvrijwilligers

We rekenen op een groep van 19 (te Brugge) en 7 (te Tielt) vrijwillige Fotonmedewerkers om de werking te ondersteunen. Vier vrijwilligers verzorgen geregeld permanentie en onthaal in het onthaal- en documentatiecentrum. De andere vrijwilligers zijn aanwezig op de activiteiten, ondersteunen het muzikaal gebeuren (zie punt 1: Personen met dementie en hun omgeving), bieden een luisterend oor en verzekeren het onthaal op die activiteiten. Ze signaleren vanuit deze contacten aan het Fototeam knelpunten en bezorgdheden rond de zorg voor personen met dementie en hun familie. In functie van de opvolging bekijken we in het team wat er kan ingezet worden om hier mee om te gaan.

In principe krijgen de vrijwilligers vorming/intervisie aangeboden (2u) door een ECD medewerker. Dit om hun deskundigheid te bevorderen rond de problematiek van dementie en de ondersteuning van de mantelzorger. Dit jaar was dit niet mogelijk.

De vrijwilligers ondersteunden de online muzikale samenkomsten voor mantelzorgers. In het najaar konden er enkele activiteiten fysiek doorgaan.

Om de band met de vrijwilligers te onderhouden kwam het team samen met de vrijwilligers voor een informeel moment. (12/07, 24/08)

Teamoverleg

Teamoverleg heeft als doel: een vlotte opvolging en doorstroming van vragen aan Foton ; een structureel moment voor besluitvorming. Alle medewerkers van Foton zijn aanwezig (11 momenten, waarvan een aantal online). Jaarlijks is er een teamdag (11/10). Ook jaarlijks kan in een zomergesprek het eigen professioneel functioneren besproken worden met de coördinator.

Thuisbegeleidingsteam

We wisselen kennis en ervaringen uit in het regelmatige thuisbegeleidingsteam. De consultants verbonden aan de

thuisbegeleidingsdienst van Foton werken rond concrete vragen en problemen met gezinssituaties. (11 momenten). Daarnaast is er een regelmatig overleg met de coördinator voorzien rond de opvolging van nieuw aangemelde gezinnen. Individuele casusbespreking met de coördinator is steeds mogelijk.

Consultenteam

Binnen dergelijke teamsamenkomsten wordt een thema meer in de diepte verkend. Het is een combinatie van vorming en interview.

- “Het verwerven van (meer) innerlijke vrijheid in contacten met de gezinnen/cliënten” (10/06)
- “Sleutels in Zorgesperanto, valkuilen” (14/10)

Op regelmatige basis vindt er overleg plaats tussen de coördinator van Foton met de directie van Familiezorg West-Vlaanderen vzw. Daarmee beogen we de vlotte dagelijkse werking van Foton, opvolging van vragen aan Foton, bepalen we beleidskeuzes en stellen we prioriteiten in onze werking. De coördinator neemt om de 14 dagen ook deel aan de beleidswerkgroep van Familiezorg WVL en inhoudelijke werkgroepen.

Als alternatief voor de grote bijeenkomsten, over actualiteit binnen het zorglandschap, ontvangt elke begeleidende medewerker binnen Familiezorg een wekelijkse nieuwsbrief met informatie én met bemoediging. We konden beroep doen op de preventiedienst voor procedures m.b.t. covid-19-preventie en zo nodig ook voor psychologische ondersteuning.

De digitale werkomgeving kreeg een volgende upgrade: elke consulent kreeg een notebook en een smartphone om thuis of op verplaatsing te kunnen werken. De vormingswerkers ontwikkelden verder hun Teams-skills. De overstap werd zorgvuldig begeleid door het ICT-team.

De teamleden volgden vorming (gemengd fysiek/online)

- intern (Familiezorg WVL)
BelRAI screener (11), IT buddies (2), Wegwijs in onze nieuwe digitale thuis (3),
- intern (Expertisecentra dementie)
Als thuis wonen met dementie (even) niet meer mogelijk is (1); Train-de-trainer persoonsgerichte zorg (1); interview trajectbegeleiding (2); digitale lesmethodieken (1); opleiding referentiepersoon dementie (1); Het syndroom van Wernicke-Korsakov (2)
- extern
Diagnostiek en behandeling van de verschillende types dementie (2); Wordpress (1); Het contextuele verhaal in de taal van de poppen (1); Opleiding contextuele coun-

seling (1); De nieuwe federale mantelzorgwet onder de loep (1); Verlies bij senioren (1); Hoe kunnen we aantrekkelijker worden als wzc (1); Symposium palliatieve zorg-vroegtijdige zorgplanning-eindelevenszorg in een wzc (1); Congres ouderenpsychiatrie “Eenzaamheid en geestelijke gezondheid bij ouderen” (1)

8 Regionale expertisecentra dementie

Constructief bijdragen tot complementair beleid door expertise aan te reiken, samen te werken, gebruik te maken van beschikbaar aanbod en ervaringen.

Raad van bestuur

- Deelname aan de Raad van Bestuur (18/02, 05/03, 21/05, 24/09).
- Deelname aan de Algemene Vergadering (21/05)
- Overleg met directeur EDV en kabinet van minister Beke (05/11)

Overleg met ECD Sophia

- We delen de expertise, stemmen af waar nodig en organiseren gezamenlijke activiteiten met de collega's van ECD Sophia. Daartoe organiseren we structureel overleg (01/02, 10/05, 01/10)
- Er is nauw overleg rond de opleiding referentiepersoon dementie in West-Vlaanderen en de bijhorende navormingen: de basisreeks en de verdiepingsdagen worden inhoudelijk afgestemd.

We werkten samen aan de opstart van een ontmoetingsgroep voor personen met dementie te Kortrijk. De collega's van ECD Sophia voorzien een parallelle praatgroep voor de mantelzorgers.

Coördinatie-overleg

Dit forum voor projectmatige en beleidsvoorbereidende afstemming van de ECD's komt minstens vier keer per jaar samen. De coördinator van Foton nam deel op 22/02, 17/05, 13/09, 22/11.

Vorming, training en opleiding werkgroep

Een medewerker neemt deel aan de werkgroep vorming, training en opleiding (VTO) georganiseerd vanuit het EDV. Hier wordt er samen met medewerkers van de andere RECD gewerkt rond vorming en training, worden er ervaringen uitgewisseld, informeren we elkaar rond de specifieke activiteiten binnen het RECD en inventariseren en

signaleren elkaar noden en behoeften binnen het werkveld (25/01, 26/04, 28/06, 27/09).

Bijzondere werkpunten – die om extra overleg vroegen – waren dit jaar: een vorming persoonsgerichte zorg voor FEBI; de herwerking van de opleiding referentiepersoon dementie (een ESF-project)

Deelname aan ad hoc-werkgroepen

- werkgroep communicatie
- werkgroep rond het project “De bezorgers”
- werkgroepen, focusgroepen en overleg met de overheid en partnerorganisaties rond een nieuw dementieplan
- intervisie met de trajectbegeleiders
- voorbereiding vorming “Eenzaamheid bij oudere mantelzorgers”
- voorbereiding webinar “Schatten in Vlaamse dementiezorg”
- voorbereiding vorming m.b.t. referentiekader dementie voor docenten Kath. Onderwijs
- werkgroep documentatiecentra

Op het fotonteam worden de agendapunten van al deze overlegmomenten afgestemd en teruggekoppeld aan het voltallige Fotonteam.

Uiteraard blijven we zorgen voor een continuering van de goede samenwerking met het Vlaamse expertisecentrum dementie en de regionale expertisecentra dementie.

Meander

expertisecentrum dementie provincie Oost-Vlaanderen

ELZ Regio's: Waasland N-O, Waasland Z-W, Dender, Regio Aalst en Dender Zuid

Kerkstraat 115 | 9200 Dendermonde | t 052 26 28 23 | meander@dementie.be

Gelegen langs de boorden van Dender en Schelde kent men in Dendermonde als geen ander de betekenis van “meander”. Waar het water op een harde onderlaag stoot, zoekt het zich een nieuwe weg. De stroom maakt een bocht om de hindernis heen, een meander. In de confrontatie met de harde realiteit van dementie moeten mensen zich op allerlei manieren aanpassen en zoeken naar nieuwe wegen om met dit gegeven om te gaan. Het expertisecentrum wil hen daarbij ondersteunen, wil helpen de meanders te maken.

Medewerkers

Tanja Everaert: Directeur WZC Aymonshof; Lokaal bestuur Dendermonde en Directeur ECD Meander

Charlotte Vermeir: coördinator, ½ dementie-expert ½ consulent, werkt voltijds bij ECD Meander

Annelies Saeys: ½ dementie-expert en ½ consulent, werkt voltijds bij ECD Meander

Gerealiseerde activiteiten

① Personen met dementie en hun omgeving

Op vraag, personen met dementie en hun omgeving een aanspreekpunt bieden dat de vraag met kennis van zaken erkent, beantwoordt of zorgt dat ze op de juiste plek terecht komt. Personen met dementie en hun omgeving mogelijkheden bieden tot uitwisseling van informatie en ervaringen of dit faciliteren.

Samenwerking geheugenrevalidatie

ECD Meander werkt nauw samen met de geheugenrevalidatie van het AZ St-Blasius. Op de laatste consultatie van de persoon met dementie wordt samen met de mantelzorger de sociale kaart bekeken. Door ons centrum te gaan voorstellen hopen we de drempel voor mantelzorgers om ons te contacteren met vragen, te verlagen.

Omwille van de coronacrisis konden externen in 2021 niet meer aanwezig zijn in het ziekenhuis. Desondanks hield team Meander, de hulpverleners van het revalidatietraject op de hoogte van nieuwe informatie voor hun patiënten en verwezen ook zij patiënten door die nog nood hadden naar extra informatie.

Op vraag van het hoofd van patiëntenbegeleiding van AZ St-Blasius publiceerde Meander ook de contactgegevens van de geheugenkliniek op hun website zodat mensen ook via het surfen op de website verder terecht kunnen bij AZ St-Blasius.

Uitbreiding dienstverlening online aanbod

Sinds de start van de coronacrisis – maart 2020 – waren nabij contact en afspraken op bureau of huisbezoeken voor een tijd verboden en voor de rest van het jaar sterk afgeraden om zo de besmettingen met het coronavirus in te dijken. Om mensen die nood hadden aan een gesprek waarbij face to face praten mogelijk is, bereidde Meander zijn dienstverlening uit door ook online videobellen in hun aanbod te voorzien.

In 2021 maakten 10 mantelzorgers hiervan gebruik. Omdat sommige mantelzorgers het een meerwaarde vinden, blijven wij dit ook volgend jaar aanbieden.

Dementievriendelijke gemeenten

Dendermonde

Dendermonde kreeg van de Koning Boudewijnstichting in 2009 een erkenning voor het ingediende project: Dendermonde, dementievriendelijke stad. Dit project wou in de eerste plaats dementie bespreekbaar maken binnen de

samenleving. Om op te vangen dat personen met dementie soms geruisloos uit het verenigingsleven stappen en onopvallend geïsoleerd raken, beoogde het project verschillende acties. Een overzicht van de acties die in het verleden hebben plaatsgevonden kan geraadpleegd worden op www.dementie.be/meander.

In 2021 deed Dementievriendelijk Dendermonde volgende acties:

- Medewerkers van de stad tonen hun solidariteit door het dragen van de dementievriendelijke button in de week van dementie.
- De werkgroep van dementievriendelijk Dendermonde ging aan de slag met het spel de “levenswandeling” om de intergenerationele dialoog tussen persoon met dementie en kinderen meer te stimuleren. Op 28 september kon je terecht in de LDC t’Plein voor een spelnamid-dag rond reminiscentie.
- Op 29 september sloot de bib af met een avondlezing “Wat betekent oud en kwetsbaar zijn in deze tijden?” gebracht door Paul Destrooper.
- In juni 2021 vond er een digitale vorming plaats voor onthaalvrijwilligers en werd voor een 2de maal herhaald in oktober van dat jaar. Ook vrijwilligers zijn belangrijk in het dementiebeleid waarin drempelverlagend gewerkt wordt.

Sint-Niklaas

Reeds 9 jaar werkt Sint-Niklaas rond Dementievriendelijkheid. Zij opteren ervoor om hun troeven die ze hebben rond dit thema jaarlijks extra in de verf te zetten in september met hun tiendaagse rond dementie. Acties van 2021 waren: in de bib H. Heymanplein zijn permanent twee verteltassen voor kinderen rond het thema beschikbaar en kan je ook dementiekoffers voor volwassenen ontleenen. In het SteM kunnen groepen een dementievriendelijke gidsbeurt krijgen. Deze bijzondere beleving is sinds 2019 opgenomen in het vaste aanbod van het Stedelijk Museum Zwijgershoek.

Sinds 2019 kunnen dementievriendelijke handelaren in onze stad dit ook zichtbaar maken door het label dementievriendelijk Sint-Niklaas aan hun raam of deur te hangen. Zo weten mensen met dementie en hun familie dat hen een warm en begripvol onthaal te wachten staat. Klanten kunnen langer blijven komen in hun vertrouwde winkel en maken goede mond-aan-mond reclame voor de handelaar. De stad helpt handelaren op weg om dementievriendelijk te zijn door hen basiscommunicatietips te geven.

▲ Lede: muurschilderingen wzc Markizaat

Ook in 2021 werden deze acties herhaald in de maand september.

Ninove

De stad Ninove sprak Meander in mei 2017 aan om een stuurgroep “dementievriendelijk Ninove” op te richten. Samen met OCMW, stad en WZC's werd er rond de tafel gezeten om een actieplan uit te tekenen voor deze stuurgroep.

In 2021 finaliseerde de werkgroep het vermissingsprotocol en in september bood zij op twee momenten een gratis filmvoorstelling van 'The notebook' aan voor alle Ninovenaren.

Buggenhout

Dementievriendelijk Buggenhout werd opgestart in 2019. In 2021 realiseerde zij verschillende dementievriendelijke wandelingen, boden zij een theatervoorstelling 'Vergeet me niet' aan, een filmvoorstelling 'Kapsalon Romy' voor scholieren en een dementievriendelijke boswandeling met animatie tijdens de week van het bos.

Lede

In 2020 maakte de gemeente een gepersonaliseerde versie van de brochure “dementie, als je ermee te maken krijgt” één van de eerste actie waarmee ze dementie in hun gemeente onder de aandacht wensten te brengen. In het najaar van 2021 nam Lede contact met Meander op om de startvergadering mee te begeleiden voor Dementievriendelijk Lede. Eerste prioriteiten werden gelegd in het inzicht en aanbod van mantelzorgers en personen met dementie. Hieruit kwam de doelstelling om meer duidelijkheid te krijgen in de sociale kaart over dementie in Lede. Op 30 oktober werd dementievriendelijk Lede officieel gelanceerd met de opening van de muurschilderingen aan wzc Markizaat.

Beveren

Ook de gemeente Beveren sloeg in 2021 de handen in mekaar om mensen met dementie een waardige plaats te geven binnen hun gemeente. In hun startjaar zorgde de werkgroep er voor dat mensen via de website van de gemeente informatie konden vinden over dementiespecifieke initiatieven en werd er in de week van dementie ook een bibactie georganiseerd waar mensen een hele week verschillende boeken en foldertjes bij een standje konden ontdekken. Meander woonde de werkgroep bij en werkte mee aan beide initiatieven. Dienstencentrum De Beuken organiseerde op 21 september 'De tijd van weleer': een voorlees- en reminiscentiemoment (herinneringen ophalen) voor personen met dementie en hun naasten.

Aalst

Eerste stappen richting Dementievriendelijk Aalst werden gezet op 27/04. Op vraag van Heidi Tollenier, medewerker van Stad Aalst bij Zorglab Aalst, organiseerde Ecd Meander een eerste brainstorm om dementievriendelijk Aalst vorm te geven. Voorlopig zijn er nog geen nieuwe toekomstplannen.

▲ Buggenhout: opening rolstoel en -dementievriendelijk pad

Vermissingsproject

Binnen de zorgregio's van Meander zijn verschillende politiezones het Hekla vermissingsprotocol aan het integreren. In Ninove werd eind 2019 gestart in een werkgroep door dementievriendelijk Ninove aan een vermissingsprotocol. In 2020 werden er verdere contacten gelegd met de politie, het fiche en protocol bekeken en werd een eerste faseplan opgesteld om het project uit te rollen. Als eerste fase zouden de fiches worden geïntroduceerd aan de WZC's. Eind 2021 werd dit gefinaliseerd.

In het Waasland startten de gesprekken in het najaar van 2021 weer op in het Overlegplatform dementie Waasland. De nood werd reeds in 2019 geuit om het vermissingsproject in de regio opnieuw op te frissen, maar wegens de coronacrisis hadden zowel zorgsector als politie hier niet de ruimte voor. In 2021 werden er opnieuw contacten gelegd door Meander met verscheidene politiezones in het Waasland om alles alvast administratief op punt te brengen door het vermissingsprotocol reeds ondertekend door betrokken partners te overhandigen aan het Oost-Vlaamse parket. In 2022 wordt er in het OPD Waasland verder vervolgd aan gegeven over hoe we het project bij beide sectoren opnieuw meer onder de aandacht kunnen brengen.

Praatcafé dementie

De Praatcafés Dementie zijn de plaats bij uitstek om de deskundigheid en de weerbaarheid van mantelzorgers te verhogen. Door deelname aan de stuurgroepen, faciliteerde ECD Meander de praatcafés van Aalst, Dendermonde en

Waasland. ECD Meander nam in 2021 een grotere rol in de opvolging van de praatcafés omdat de coronacrisis voor de zorgpartners heel wat tijd opnam, op die manier ondersteunde Meander en overbrugde ze de samenwerking zodat het praatcafé kon blijven voort bestaan.

ECD Meander coördineerde samen met ECD Paradox de verschillende praatcafés in Oost-Vlaanderen, waardoor de verschillende stuurgroepen uit elkaars ervaring leerde, hun werking stroomlijnden en in de mogelijkheid waren om praktische taken zoals drukwerk te groeperen. ECD Meander maakt ook mee promotie, woont vergaderingen bij, organiseert vergaderingen, maakt uitnodigen en doet gerichte doorverwijzing van mantelzorgers naar de praatcafés. Nog steeds neemt ECD Meander het beheer van de facebookpagina op zich.

Eind 2020 werd beslist door de werkgroep van praatcafé Geraardsbergen om het praatcafé te ontbinden, dit omdat er geen animo was bij de partners om vaste taken op te nemen. Meander volgde reeds tijdelijk in 2019 dit coördinatorschap op, maar het werd niet meer verder opgevolgd. Er ging in 2021 geen praatcafé dementie Ninove/Geraardsbergen.

Omwille van de coronacrisis mochten groepen die samen kwamen maar een beperkte capaciteit zijn, daarom werd er beslist om in 2021 met inschrijvingen te werken. Mensen kunnen zich via www.praatcafedementie.be inschrijven voor een praatcafé naar keuze.

▲ Theatervoorstelling Bobijn van t'goesting

Individuele informatieverstrekking aan mantelzorgers op vraag

Mantelzorgers van personen met dementie kunnen bij ons terecht met al hun vragen. Wij proberen in een gesprek op bureau, via videobellen, aan de telefoon of via mail door te verwijzen naar gepaste hulpverlening in de regio, maar ook zelf te adviseren en informeren.

Psycho educatiepakket dementie en nu

In de regio wordt het pakket op 2 verschillende locaties aangeboden: Belsele en Dendermonde. In de organisatie van de psycho-educatiesessies neemt Meander een adviserende en faciliterende rol op. In Dendermonde voorziet een medewerker van Meander 3 lesmomenten. In 2021 werd het pakket aangeboden in het najaar in Dendermonde. Helaas werd dit gepauzeerd door corona en zal in 2022 worden verdergezet.

Dementiecoaches in het Waasland

De Familiegroep Sint-Niklaas en familiegroep jongdementie Waasland van de Alzheimerliga, het project geïntegreerde zorg Waasland, het expertisecentrum dementie Meander staken met nog vele andere partners (Wase zorgorganisaties en mantelzorgers van personen met dementie) de koppen bij elkaar en starten in 2018 de uitbouw van het project Dementiecoaches. Hieruit kwam de volgende functieomschrijving tot stand: Een dementiecoach is een professionele hulpverlener die personen met dementie en hun mantelzorger op weg helpt binnen het zorglandschap. Het doel van de dementiecoach is mensen met een hulpvraag op een juiste manier door te verwijzen naar bestaande diensten en organisaties. Daarbij zal de coach steeds proberen om op maar van de persoon met dementie en zijn/haar mantelzorger een doorverwijzing aan te reiken.

Verscheidene betrokken zorgorganisaties stelden medewerkers vrij om deze taak tijdens hun werk te bekleden en uit te voeren. In 2021 bestaat de groep van dementiecoaches uit 8 hulpverleners (o.a. Zorgpunt Waasland,

Familiehulp, Familiezorg, Wit-Gele kruis, VZW Samen Ouder, CM, Bond Moyson en van Ouderenzorg Philip-pus Neri). Meander blijft de dementiecoaches verder ondersteunen en biedt hen jaarlijks meerdere intervisie momenten aan om onderwerpen en casussen te bespreken. Er vonden in 2021 2 intervisiemomenten plaats. De dementiecoaches volgden een vorming van thuiszorgorganisatie GOED. Daarnaast volgt Meander ook de stuurgroep op.

Op werelddag dementie, 21 september, stelden alle expertisecentra hun schat voor op het digitale evenement 'Schatten in de Vlaamse dementiezorg'. Ecd Meander koos het project dementiecoaches als hun schat. Aan de hand van een filmfragment maakte Vlaanderen kennis met dit waardevolle project. Het beeldfragment werd gedeeld op de onze website, het youtube kanaal van EDV en gedeeld via verschillende pagina's op sociale media.

② Zorgsector

Deskundigheid rond dementie verhogen door deze te inventariseren en te verspreiden naar de zorgsector om de kwaliteit van de zorg- en de hulpverlening te optimaliseren. Finaal beogen we dat de zorgsector elke hulpvraag deskundig kan beantwoorden.

Meander gaf ook in 2021 vorming aan verscheidene groepen, maar vooral professionele zorgverleners. Hieronder een overzicht.

Doelgroep	Aantal	Uren	Aantal deelnemers
ALLE	52	221	829
Hulpverleners	46	208	731
Andere	6	13	98

Organiseren van de opleiding referentiepersoon

De opleiding tot referentiepersoon dementie ging dit jaar door bij ECD Meander. Deze ging, op het examenmoment na, volledig digitaal door. Een Medewerker van Meander begeleidde 10 dagen van deze opleiding en Meander was zelf ook lesgever op 6,5 dagen van deze opleiding.

Een medewerker van Meander volgt ook de verdere ontwikkelingen van de opleiding binnen het VTO waar ondermeer vanaf 2021 een dossier werd ingediend via ESF voor de herziening en digitalisering van de opleiding referentiepersoon. En medewerker van Meander werd reeds 10

▲ 'Samen Mens' Woonzorgcentrum Denderrust Herdersem

▲ Studiedag Nachtelijke onrust

dagen vrijgesteld om mee te werken aan de uitbouw van deze verandering aan de opleiding referentiepersoon.

Trajecten op maat

Een medewerker van Meander begeleidde verscheidene organisaties op eigen verzoek in trajecten rond dementie.

- Woonzorgcentrum Markizaat te Lede vroeg ondersteuning voor het vernieuwen van visie. Voor deze visiebeplanning werden 5 sessies uitgewerkt.
- Projecten 'Samen Mens': Op 6 juli 2021 maakte minister Beke de namen bekend van de 20 organisaties uit de thuiszorg en de woonzorgcentra die vanaf september 2021 mochten instappen in een coachingstraject rond persoonsgerichte zorg. Meander begeleidt 2 organisaties gedurende een traject van 15 maanden waarbij ze intensief worden begeleid in hun stappen naar een meer persoonsgerichte ondersteuning. Woonzorgcentrum Markizaat Lede en Woonzorgcentrum Denderrust Herdersem.

Ondersteunen zorgsector tijdens aanwerving RPD

Verscheidene organisaties deden beroep op de expertise van Ecd Meander voor het aanwerven van hun referentiepersoon dementie. Zo ondersteunden wij Woonzorgcentrum Markizaat Lede, Woonzorgcentrum Hof ter Veldeken Lebbeke, Zorgpunt Waasland en woonzorgcentrum Klateringen Ninove tijdens hun selectieprocedure.

Algemeen vormingsaanbod

Via onze website www.dementie.be/meander kan ons meest recente vormingsaanbod geraadpleegd worden.

Het vormingsaanbod wordt opgedeeld in 3 delen.

"Vormingen op vraag" dit zijn vormingen die we reeds eerder gegeven hebben en zijn suggesties van thema's die kunnen aangevraagd worden door derden om in opdracht voor hen te geven. In 2021 bereidde we dit aanbod verder uit met:

- Seksualiteit en intimiteit in het woonzorgcentrum bij personen met dementie
- Nachtelijke onrust bij dementie
- Geborgen gevoel bij beperkende maatregelen
- Aan de slag met het SOFA model

Het 2de deel zijn **"Vormingen in open aanbod"**

In 2021 stonden er Dialogen Dementie, Terugkomdagen basis reeks en terugkomdagen verdiepende reeks op de planning. Wegens de coronacrisis heeft Meander een gedeelte van zijn vormingen ook opnieuw online moeten aanbieden als de besmettingscijfers opnieuw stegen. Het was dus vaak wisselen tussen wat fysiek mogelijk was en online doorging.

Het 3de deel zijn de **vormingen gefinancierd door het Sociaal Fonds**.

Het Sociaal Fonds Ouderenzorg financiert en organiseert opleidingen voor medewerkers werkzaam in privé-voorzieningen. Vanuit het expertisecentrum dementie verzorgen we voor het sociaal fonds Ouderenzorg drie opleidingen.

Het aanbod van ecd Meander bestond voorheen uit:

- basisvorming van 1 dag: bedoeld voor alle medewerkers (eventueel ook logistiek personeel) uit woonzorgcentra die in contact komen met bewoners met dementie
- specifieke vorming/training van 3,5 dag: bedoeld voor basised medewerkers in zorg en begeleiding van personen met dementie, zeer praktijkgerichte opleiding!

Sinds 2021 werd dit aanbod uitgebreid en neemt een medewerker van Ecd Meander ook de 2daagse vorming *persoonsgerichte benadering* op.

Terugkomdagen voor referentiepersonen dementie

In 2021 begeleidde Meander 2 reeksen. De basisreeks voor nieuwe referentiepersonen dementie of referentie personen die eerder nog geen terugkomdagen hadden gevolgd. De verdiepende reeks voor referentiepersonen met meer ervaringen of die al eerder terugkomdagen hebben gevolgd. Door corona gingen sommige terugkomdagen online door. Deze worden aangeduid met een *.

Datum	Thema
Terugkomdagen BASIS	
13/03/2021*	Je functie waarmaken. Uitwisseling over het eigen functioneren als RPD
11/05/2021*	Communicatie in de zorg: in overleg met collega's en directie.
07/09/2021	Verborgene zorgdrager? Met familie in gesprek.
07/12/2021*	Hoe hou ik het vol? Over loslaten en zorg dragen.
Terugkomdagen VERDIEPENDE REEKS	
02/03/2021*	Nachtelijke onrust bij personen met dementie
18/05/2021*	Intimiteit en seksualiteit bij personen met dementie
14/09/2021	Jongdementie: gewoon of ongewoon?
14/12/2021	Thema ingevuld volgens de noden van de groep: Intervisiemethodieken + SOFA

Deze terugkomdagen lopen conform met de terugkomdagen bij onze collega's van Paradox. Samen voerden we een evaluatie over het terugkomdagen aanbod uit over heel Oost-Vlaanderen in 2021. We bevroegen de referentiepersonen dementie uit Oost-Vlaanderen over de inhoud van het aanbod, maar ook de wijze waarop we de terugkomdagen aanbieden. We kregen respons van 28 referentie personen dementie. Hoewel zij zeer tevreden waren met de inhoud van het aanbod, gaven vele ook aan dat het aanbod flexibeler mag.

Op basis van hun feedback stelden we een herwerkte terugkomdagen formule voor, waarin er 5 terugkomdagen worden aangeboden. Anders dan andere jaren kan je deze dagen individueel volgen en ben je niet verplicht om met een reeks te werken. Ook zullen de dagen afwisselend in regio Meander en regio Paradox doorgaan. Dit aangepast aanbod is beschikbaar in 2022.

Diepgaande vierdaagse rond dementie

Vanuit de provinciale samenwerking wordt de diepgaande vierdaagse rond dementie afwisselend (voorjaar/najaar) door elkeen van de Oost-Vlaamse ECD's aangeboden worden. Het ECD dat de opleiding ORP verzorgt zal in het najaar de 4-daagse organiseren en in het voorjaar zal het ander ECD de vierdaagse aanbieden. De diepgaande 4daagse is een vierdaagse opleiding voor professionele hulpverleners die graag een diepgaandere kennis willen opbouwen rond dementie, maar niet in aanmerking komen voor de referentieopleiding.

In najaar 2021 werd de 4daagse aangeboden bij Meander. Door te weinig inschrijvingen en een nieuwe coronagolf, is deze niet doorgegaan.

Dialogen

Er vonden dit jaar ook 2 dialogen plaats, waarvan eentje digitaal, namelijk:

Dialogen dementie 2021

Gefixeerd of geborgen?
Vrijheidsbeperkingen hanteren bij dementie

10 juni 2021
14u - 16u
online via Teams
20 euro
inschrijven via online formulier

Meander expertisecentrum dementie

- Gefixeerd of geborgen? Vrijheidsbeperkingen hanteren bij dementie.
- Met familie op de SOFA. Hoe omgaan met familie?

Intervisie groep jongdementie

West- en Oost Vlaanderen

De expertisecentra dementie uit West- en Oost-Vlaanderen bieden sinds 2018 meerdere keren per jaar interventiemomenten aan voor dagcentra en woonzorgcentra met een bijzondere erkenning die inzetten op de doelgroep van mensen met jongdementie. Professionelen van deze organisaties worden samengebracht en begeleid in casusbespreking en thematische insteken. In 2021 ging de interventie 2 maal online door met 14 deelnemers.

Studenten begeleiden

Ook heel wat studenten klopten in 2021 aan bij Meander o.a. voor adviesvragen, bachelorproeven, interviews, GIP's, stageplaatsen,... De thema's waarover ze informeerde gingen o.a. over; lessenpakketten in lagere school, jongdementie, agressie bij dementie, dementievriendelijke buurten, bedreigde ik-beleving, corona begrijpelijk maken voor mensen met dementie,...Ze waren afkomstig van verschillende onderwijs instellingen zoals Sint-Carolus, Oscar Romero, Thomas More, HoWest, Karel de Grote, Artevelde, Odisee, HoGent ... Het thema dementie werd uit hun vragen door verschillende afstudeerrichtingen opgepikt; lager onderwijs, verpleegkunde, ergotherapie, Orthopedagogie, toegepaste psychologie, sociaal werk, zorgkunde...

In 2021 liep een student toegepaste psychologie van AP Hogeschool, bij Ecd Meander voor 160 uur exploratie-stage vanaf 01/02 tot 14/06/2021. Door de coronamaatregelen verliep veel van de stage tijd online, maar tijdens

haar stage kreeg ze inkijk in heel wat projecten, vergadering en kon ze ook heel wat vormingen bij wonen. Gedurende haar stage werkte ze werkte ze ook een vorming uit voor laaggeletterden over dementie. Zo leerde ze onder meer doelgroep specifiek communiceren over dementie.

Zorg voor het levenseinde

Op 4 februari organiseerde ECD Meander in samenwerking met Netwerk Palliatieve Zorg Aalst/Dendermonde/Ninove een online samenkomst waarin de samenwerking tussen de referentiepersoon dementie en palliatieve zorg werd beoogd. Een online-zoom lezing van Chantal Van Audenhove met als titel 'Vroegtijdige zorgplanning bij personen met dementie in het woonzorgcentrum', naar haar gelijknamige boek. Er namen 75 aan deel.

Vervolgens sloegen we ook de handen in mekaar met Netwerk Palliatieve Zorg Aalst/Dendermonde/Ninove en netwerk Waasland. Het pakket dat we samen uitwerkte rond de 3-daagse opleiding "vroegtijdige zorgplanning bij personen met dementie" voor woonzorgcentra werd opnieuw georganiseerd in het najaar 2021. De eerste beslissingen voor een opleiding voor de thuiszorg kregen ook reeds vorm en zullen in 2022 plaatsvinden.

Daarnaast bracht Ecd Meander samen met EDV de webinar 'Doodgewoon praten over leven en dood bij dementie' op 9 oktober, de internationale dag rond palliatieve zorg. We bereikten hiermee zeker 80 geïnteresseerden.

Sinds 2020 zijn de expertisecentra dementie ook begonnen met het ontwikkelen van een e-learning aanbod. Binnen de VTO-werkgroep wordt de inhoud van het aanbod gecoördineerd. Ook Meander startte in 2021 met de uitwerking van een e-learning over vroegtijdige zorgplanning bij dementie. Deze zal begin 2022 gereviewd worden door VTO-medewerkers, LEIF en Netwerk palliatieve zorg Aalst/Dendermonde/Ninove en in 2022 gelanceerd worden.

Studiedag

In 2021 organiseerde Ecd Meander de studiedag 'Slaap Lekker? Dat zal wel! Nachtelijke onrust bij personen met dementie. Omwille van verstrengde coronamaatregelen hebben we om die ook in 2021 opnieuw moeten uitstellen naar het najaar van 2021. Volgende sprekers kwamen aan bod:

- Hanne Raets met 'De Wonderlijke wereld van slaap'
- Van Audenhove Chantal met 'Omgaan met nachtelijke onrust bij personen met dementie'
- Michaël Portzky met 'De neurologische impact van slaap op dementie...of was het nu net andersom?'

Er namen 75 personen deel aan onze studiedag. Uit de evaluatie van de dag blijkt hij als zeer goed te zijn onthaald. Zeker de eerste spreker Hanne Raets werd als een grote meerwaarde ervaren waarin slaapcyclus en structuur aan-

▲ Uitnodiging studiedag

bod kwamen. Ook Chantal Van Audehove werd positief geëvalueerd hoewel het nog diepgaander mocht. Michael Portzky sloot de dag af en ook hij bracht nog verschillende neurologische aspecten ter sprake die een impact kunnen hebben op slaap en dementie. Op zijn eigen manier liet hij mensen kijken met een kritische blik kijken naar de huidige manier van werken. Uit de evaluatie kwamen ook nieuwe thema's ter suggestie voor toekomstige dagen o.a. Parkinson, jongdementie, rouw en verlies, omgevingsfactoren, hulpmiddelen, psychiatrie en dementie,...

In 2021 vroegen we aan onze deelnemers die vormingen bijwoonden uit het open aanbod ook telkens of ze feedback konden geven over hun ervaringen met onze vormingen. In totaal vulde 31 personen de evaluatie in.

Evaluatie vormingen 2021	
Aantal	31
Interesse	4 op 5
Verwachting	4 op 5
Spreker	4 op 5
Opmerkingen	Interactie, veilige sfeer, voorbeelden, enige uit mijn setting, veel afwisseling, iets langere pauze, Nieuwe inzichten, online heeft zijn beperkingen, nieuwe ideeën, inspirerend, getuigenissen zijn een meerwaarde

Adviesverlening

Ook in 2021 konden personen bij ons terecht met vragen over dementie. Mantelzorgers, professionele hulpverleners,... mailden, belden of gingen met ons in gesprek over hun vragen en trachtten wij advies te geven.

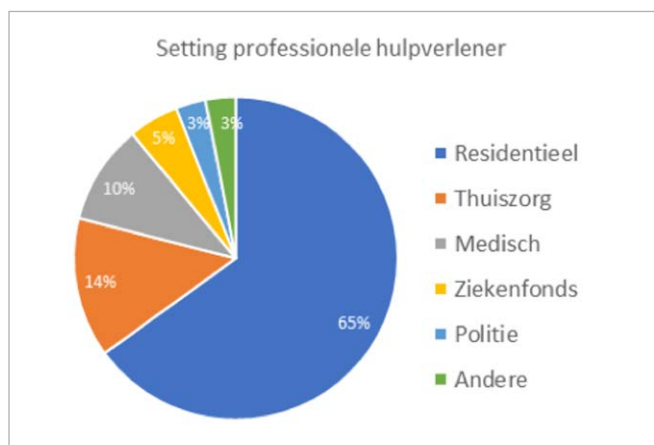
Doelgroep	Aantal	duur (min.)	duur (uur)
cliënt	2	69	1u09
familie	56	2257	37u37
onderwijs	16	415	6u55
overheid	9	254	4u14
professionele hulpverlener	85	1928	32u08
andere	2	44	44min
totaal	170	4967	82u47

Sinds 2021 hebben we (de expertisecentra dementie) de ambitie om systematischer onze dienstverlening te evalueren. Hiervoor worden er jaarlijks 5 testmomenten ingepland waarop we de contactpersonen van de afgelopen

week contacteren met een bevraging over onze dienstverlening. In 2021 vonden er reeds 2 evaluatiemomenten plaats.

Terugkomdagen VERDIEPENDE REEKS	
Tevredenheid dienstverlening	10
Aanraden aan anderen	10
Tevredenheid over informatie	9
Tevredenheid over deskundigheid	9
Bereidwilligheid en vriendelijkheid	10
Begrip	9
Snelheid van behandeling	9
Laagdrempeligheid	10

Zorgsector

③ (Inter)nationale deskundigen

Actief op zoek gaan naar nationale en internationale deskundigen en hen informeren over de rol en overtuigen van het belang van onze functie in de zorgsector opdat zij op onze vraag hiaten in de expertise opvullen en we wederzijdse expertise kunnen delen.

Documentatiecentrum

We bouwden een beperkt documentatiecentrum uit. Verder verwijzen we door naar de reguliere bibliotheken of naar collega ECD's via het BIDOC – systeem. In 2021 breidden wij ook ons uit te lenen materiaal uit en werd deze op een overzichtelijke manier op onze website gezet. Onze te onlenen materialen kunnen hier geraadpleegd worden.

<https://www.dementie.be/meander/materiaal-ontlenen/>

④ Beleidsmakers

Alle relevante beleidsmakers (ook internationaal) blijvend overtuigen van de impact van dementie op de samenleving en onze rol hierin, opdat zij gepaste acties en maatregelen nemen die de kwaliteit van de zorg- en hulpverlening optimaliseren.

Signaliseren en aanbrengen van onderzoeksthema's

Vanuit de werking van ECD Meander werden thema's ter onderzoek of uitdieping doorgegeven aan ECD Vlaanderen.

Breed verkennen van ontwikkelingen via het opvolgen van nationale en internationale literatuur

ECD Meander is geabonneerd op verschillende tijdschriften en nieuwsbrieven van partnerorganisaties. Alle nationale en internationale vakliteratuur die ons aangereikt werd door ECD Vlaanderen, werd doorgenomen.

Focusgroep dementieplan

In kader van het opstellen van het nieuwe dementieplan, dat op 21 september 2021 werd voorgesteld, nam Ecd Meander deel aan een eenmalige focusgroep.

⑤ Partners

Gelijkaardige organisaties en initiatieven in kaart brengen, communiceren over onze visie en werking en hen overtuigen dat samenwerking een wederzijdse meerwaarde inhoudt en leidt tot een meerwaarde in de hulp en zorg voor personen met dementie en hun omgeving.

Samenwerking Palliatief netwerk

De samenwerking met het palliatief netwerk zoals reeds beschreven, had ook een sensibiliserend effect. Via studienamiddagen voor CRA artsen en directies van WZC werd ook deze doelgroep gesensibiliseerd voor de specifieke problematiek van palliatie en dementie. Aan de hand van supervisie tussen referentiepersonen palliatieve zorg en referentiepersonen dementie trachtte we mee bruggen te bouwen tussen de onderwerpen. Vervolgens bundelden we ook opnieuw onze expertise rond het thema vroegtijdige zorgplanning bij dementie, waarover een 3 daagse opleiding werd georganiseerd.

Samenwerking CGG De drie stromen en Waas en Dender

In kader van een toekomstige samenwerking met het centrum geestelijke gezondheidszorg De Drie Stromen plande Ecd Meander een eerste kennismakingsgesprek met de coördinator Inge Baeyens. Op 30 september maakten we kennis met het volledige ouderenteam.

Omdat het ouderteam van CGG ook veel mantelzorgers begeleid en regelmatig ook vragen rond de zorg voor een persoon met dementie ter sprake komt, wensen zij beroep te doen op onze expertise. In februari 2022 geven wij 3u vorming rond dementie.

Partnerschap met patiëntenorganisaties

Meander adviseert en ondersteunt familiegroepen van de Alzheimer Liga o.a. als moderator om informatie te verspreiden, door te verwijzen en hun programma's mee bekend te maken.

Hoge scholen

Een medewerker van Meander zetelde in de stuurgroep van het PWO-project "implementatie van niet farmacologische interventies met bijhorende gedragsanalyse voor agressie en agitatie in de zorg voor personen met dementie" van Hogeschool Odisee en zal in 2021 in de stuurgroep een nieuw PWO project "Professionalisering en gespecialiseerde ondersteuning van medewerkers in WZC in het omgaan met bewoners met een psychiatrische stoornis" zetelen.

Samenwerking met eerstelijnszones

Meander trachtte in 2021 verder de samenwerking met de 5 Eerstelijnszones binnen zijn regio te bevorderen. Ondermeer werden houden we hun op de hoogte van ons vormings en projecten aanbod, maar leggen we ook verbinding met de ELZ's via de OPD van die regio's.

Lerend netwerk
dementiezorg in tijden van corona

Met de eerstelijnszones van het Waasland en Dender ism de lokale ziekenhuizen en Logo Waasland ondersteunde Meander hen in een project oproep van de Koning Bou-dewijnstichting “Expertise en uitwisseling netwerking enige antidotum tegen Covid-19”. Hier bevroegen zij residentiële settingen over hun noden naar informatie en goede praktijken rond het coronavirus en hieruit kwamen veel vragen over dementie. Meander organiseerde hiervoor een Lerend netwerk, waar het zich baseerde op veel gestelde vragen en leren van elkaar. Hieruit werd een samenvatting van goede praktijken onder het werkveld gedeeld. Het resultaat van deze gesprekken werd overzichtelijk met extra achtergrond informatie in een advies-tekst gebracht en verspreid in januari 2021.

Daarnaast werkten we ook via het OPD Dendermonde samen met ELZ Dender opnieuw aan een gezamenlijke buttonactie in september 2021 en werd er in deze regio ook een nieuw oproep gelanceerd voor een groepsaan-koop voor de brochure “Dementie, als je ermee te maken krijgt”.

Samen met de ELZ's van het Waasland bekeken we dan weer welke regio specifieke informatie over dementie er diende te staan op de website van de ELZ's.

ELZ Regio Aalst zetelt ook mee in het OPD Aalst waardoor verbindingen kunnen gelegd worden op inhoudsniveau.

Samenwerking partners uit de regionale zorgzones

Een tweede fase van de hervorming van de gezondheidszorg bracht kennismaking met onze regionale partners met zich mee. Binnen ons werkingsgebied liggen er 2 Regionale zorgzones (Waas en Dender, Zuid-Oost-Vlaanderen). Met oog op toekomstige samenwerking kwamen meerdere keren samen met deze partners waar de mogelijkheden liggen tot een vorming van de zorgzones betreffende het uitgeschreven pilootproject o.l.v. de Vlaamse overheid. RZZ Waas en Dender werd door de overheid geselecteerd als pilootproject en zet de overgang tot samenwerking verder. In 2021 woonde Meander ook enkele vergaderingen over het pilootproject bij. Door nieuwe wijzigingen via een nieuw regeerakkoord over de opstelling van Referentieregio's werd dit pilootproject tijdelijk opgeschort.

Samenwerking met OPD's Dendermonde, Waasland, Aalst

Sinds 2015 werkt ECD Meander nauw samen met de SEL's uit ons werkingsgebied. Dit uitte zich in de Oprich-

▲ OPD Dendermonde buttonactie

ting van 4 regionale OPD's (Waasland, Dendermonde, Aalst en Geraardsbergen – Ninove).

Een platform waar organisaties en individuen die betrokken zijn bij het thema dementie met elkaar contact kunnen maken, inspireren en ook de noden van hun regio kunnen detecteren en mogelijks opvullen a.d.h.v. het opstarten van nieuwe initiatieven. De opdracht van de OPD's werd reeds beschreven in het transitieplan dementie 2014-2016.

Door de stopzetting van de SEL's werd het OPD van Geraardsbergen/Ninove ook ontbonden.

In 2021 engageerden de verschillende OPD's in verschillende thema's:

- OPD Dendermonde: i.s.m. eerstelijnszone Dender vond er in september opnieuw een gezamenlijke buttonactie plaats om dementie met alle verschillende zorgpartners onder de aandacht te brengen. Werd het huidige zorgpad dementie regio Dender geëvalueerd en stelde CGG en WZC Mariatroon hun werking voor. Ook het nieuwe dementieplan werd voorgesteld.
- OPD Waasland: Hier werden thema's zoals mantelzorgbadge, psychiatrische hulpverlening en vermissing op de agenda gezet. Een kleine werkgroep kwam samen op het gebrek in psychiatrische zorg bij dementie te bespreken. Contacten met politie werden opnieuw gelegd in het kader van het vermissingsproject. Ook het nieuwe dementieplan werd voorgesteld.
- OPD Aalst: Verdere kennismaking met de werking van de verschillende leden, bezoek aan de demonstratiewoning en kennismaking met Zorglab Aalst, voorstelling van het dementieplan, voorstelling van verschillende zorgpaden uit onze regio ter inspiratie.

6 Publiek

De bevolking informeren over het bestaan en de rol van de expertisecentra, over dementie en de betekenis ervan voor de betrokkenen en de samenleving opdat dementie gelinkt wordt met de expertisecentra en opdat de personen met dementie en hun omgeving kunnen rekenen op een begripvolle houding.

Tentoonstelling 'Dementie uit de mist'

In navolging van het project te Aalst in 2014 werd de bestaande tentoonstelling van ECD Meander en de werkgroep PC Aalst "Dementie uit de mist" vernieuwd in 2015. In 2021 werd deze tentoonstelling 3 maal uitgeleend.

Scholenkoffer

De scholenkoffer werd door ECD Meander ontwikkeld vanuit de vraag van scholen naar materiaal om met lagere schoolkinderen aan de slag te gaan met het thema dementie. Omwille van een gulle donatie van Danshart en OCMW Wichelen gebruikte Meander een deel van deze opbreng-

sten voor de vernieuwing de scholenkoffer. In 2021 werd de scholenkoffer 1 keer uitgeleend. De boeken en spelletjes uit de koffer werden afzonderlijk ook nog uitgeleend. De koffer werd gedemonstreerd tijdens een vergadering van Dementievriendelijke Buggenhout ter inspiratie.

Uitbreiding van mediatheek

Vanaf najaar 2018 werd al het uitleenbaar materiaal ter beschikking gesteld. Materiaal o.a. spellen, de tentoonstelling, de scholenkoffer en ook alle boeken (gehele inventaris) zijn te bekijken op de website. Telkens staat er een vermelding van hoe er kan uitgeleend worden. In het najaar kreeg de bibliotheek van Meander ook een nieuwe categorisatie op basis van het bidoc-systeem en werd er een nieuw uitleensysteem geïntroduceerd. In 2021 werden 6 boeken toegevoegd aan ons uitleenmateriaal.

Verspreiding provinciale brochure

In samenwerking met provincie Oost-Vlaanderen en ECD Paradox brachten we de brochure "Dementie, je staat er niet alleen voor" uit. Deze werd ontwikkeld naar een voorbeeld van provincie Antwerpen. Dit is een algemene bro-

▲ Tentoonstelling 'Dementie uit de mist'

chure met basisinformatie over dementie en wordt gratis ter beschikking gesteld voor mantelzorgers van personen met dementie. Ook in 2021 werden deze brochures verder verspreid.

Praatcafé dementie

Via onze provinciale samenwerking met onze collega's van Paradox en het ondersteunen van onze lokale partners in de uitbouw van het praatcafé dementie op lokaal gebied, wordt de informatie laagdrempelig naar het grote publiek gebracht. 4 keer per jaar kunnen mensen in 10 verschillende praatcafés dementie verspreid over Oost-Vlaanderen gratis infomomenten over dementie volgen. In 2021 werd er gezamenlijk beslist om het drukwerk voor 2022 aan te passen in een nieuw sjabloon en zullen drukkosten gedragen worden door de 2 Oost-Vlaamse ECD's

Samenwerking museum voor volkskunde

Het museum voor Volkskunde in Dendermonde wenst het museum uit te breiden met een toegankelijke reminiscetiekamer met verschillende herinneringskoffers. De eerste stappen werden eind 2020 gezet. In 2021 werd dit project verder gezet met 2 vergaderingen. De inrichting van de woonkamer zal vermoedelijk in 2023 plaatsvinden.

Samenwerking Alzheimer Liga Vlaanderen

De familiegroepen van de Alzheimer Liga uit regio Meander kunnen jaarlijks bij ons terecht voor de opvolging van één avond. Daarnaast gebeurt er ook een gerichte doorverwijzing naar hen.

Samen met de Alzheimer Liga vond er ook een verkennend overleg plaats naar de opstart en continuïteit van ontmoetingsgroepen voor personen met dementie.

Er werd samen met Paradox, Meander en stafmedewerker Oost-Vlaanderen van de Alzheimer Liga en vrijwilligers reeds 2 maal samen gekomen in 2021 om te bekijken of we op Oost-Vlaams niveau een sensibiliseringscampagne kunnen uitbouwen. Dit overleg wordt verder gezet in 2022.

Een medewerker van Meander maakt ook deel uit van de werkgroep betreffende de ontmoetingsdag jongdementie die de Alzheimer Liga wil organiseren in 2022 in Oost-Vlaanderen.

Verspreiding van folders en brochures over dementie

Organisaties, vrijwilligers, studenten, mantelzorgers en gewoon geïnteresseerden kunnen bij ECD Meander terecht voor informatieve folders en brochures. Gratis kunnen zij deze komen ophalen met of zonder een woordje uitleg

Publicatie nieuwe brochure "Dementie, als je er mee te maken krijgt"

Is een nieuwe algemene brochure opgemaakt door Expertisecentrum Vlaanderen. Deze werd in juni 2020 verspreid. Organisaties en gemeentes konden deze aankopen en zelf voor een deel personaliseren. Daarmee willen de expertisecentra organisaties stimuleren om basisinformatie over dementie laagdrempelig ter beschikking te stellen. Ook in 2021 werd dit aanbod verder bekend gemaakt.

⑦ Eigen medewerkers

De eigen medewerkers in de gelegenheid stellen om binnen het gedeelde beleidskader:

- beschikbare inzichten en aanbod regionaal te implementeren
- te innoveren en expertise verder uit te bouwen en te delen.

Expertise verwerven en bundelen door

- Deelname aan studiedagen en congressen
- Tekstueel en audiovisueel materiaal verzamelen, ordenen en desgevallend aanmaken.
- Signaleren en aanbrengen van onderzoeksthema's
- Breed verkennen van ontwikkelingen via het opvolgen van nationale en internationale literatuur
- 2x per jaar een eigen nieuwsbrief publiceren
- Opbouwen en onderhouden van nauwe contacten en samenwerkingsverbanden met o.a. hogescholen, palliatieve netwerken...Studenten begeleiden
- Kennisversterking van professionele hulpverleners

De consultants van ECD Meander namen deel aan volgende studiedagen of congressen:

- Intervisies referentiekader begeleid door Shaun Cardiff in opdracht van EDV (Charlotte en Annelies)
- Opleiding E-learning module Assessment Q in kader van het ESF-project(Annelies)
- Hartcoherentie door Lokaal bestuur Dendermonde – 3u (Annelies)
- Methodiektraining door Arteveldehogeschool – 2 dagen (Annelies)
- Visueel schrijven door Lokaal bestuur Dendermonde – 1,5 dagen (Charlotte)
- Valpreventie en ergotherapie – studiedag Artevelde online (Charlotte)
- Meester in je TO DO lijst door lokaal bestuur Dendermonde – 1 dag (Charlotte en Annelies)
- Online symposium: Palliatieve zorg, vroegtijdige zorg-

planning en levenseindezorg in woonzorgcentra door end of life care – 2,5u (Charlotte)

- E-learning over autonomie in geborgenheid bij dementie door EDV- 90 min (Charlotte)
- Schrijven voor sociale media door Lokaal bestuur Dendermonde – 1 dag (Annelies)
- Dementievriendelijke woonomgeving door EDV – 1 dag (Charlotte)
- Belrai in de praktijk – webinar – 1u (Annelies)
- Betekenisvolle activiteitenmethode – middagwebinar Arteveldehogeschool – 1u (Annelies)
- Ervaringsdag bij CDO Ter Schorre, centrum voor dagopvang voor personen met jongdementie (Charlotte Vermeir)

VOS en VIS studiedagen en opleidingen EDV

In de samenwerking met EDV was ECD Meander vaste begeleider in enkele opleidingen die EDV aanbood in de regio Dendermonde. Een consultant van Ecd Meander was voor de volledige opleiding het vast aanspreekpunt of VOS. Op 2 dagen na was Meander ook elke dag lesgever in deze opleiding 'Referentiepersoon Dementie', ditmaal volledig digitaal gebracht.

Naast de opleiding 'Referentiepersoon dementie' was Ecd Meander ook VOS voor de opleiding 'Dementievriendelijke woonomgeving' door Patrick Verhaest op 23 april.

8 Regionale expertisecentra dementie

Constructief bijdragen tot complementair beleid door expertise aan te reiken, samen te werken, gebruik te maken van beschikbaar aanbod en ervaringen.

ECD Meander beoogt een complementaire samenwerking tussen alle ECD's. Wij willen hierbij onze kennis en expertise delen en gebruik maken van een beschikbaar aanbod aan expertise en ervaringen van de collega's. Zo kunnen wij onze eigen werking versterken in functie van de persoon met dementie en zijn omgeving.

Deelname aan de Raad Van Bestuur

De Raad van Bestuur werd opgevolgd door de beleidsverantwoordelijke Tanja Everaert: Directeur WZC Aymonshof

Deelname aan het coördinatieoverleg

Het coördinatieoverleg werd opgevolgd door Charlotte Vermeir.

▲ Intervisie referentie kader

Deelname aan het VTO-overleg

Het VTO-overleg werd opgevolgd door Annelies Saeys.

Deelname aan de redactieraad

De redactieraad werd opgevolgd door Annelies Saeys

Deelname aan de werkgroep jongdementie

De werkgroep jongdementie werd opgevolgd door Annelies Saeys

Deelname aan de communicatiewerkgroep EDV

De werkgroep communicatie werd opgevolgd door Charlotte Vermeir.

Deelname aan de intervisiegroep jongdementie

De intervisiewerkgroep jongdementie is een initiatief van de regionale expertisecentra in Oost- en West-Vlaanderen. Voor ecd Meander werd dit opgevolgd door Annelies Saeys.

Deelname aan de intervisiegroep Referentiekader

Alle medewerkers van ecd meander namen in 2021 deel aan (vervolg)de Intervisiegroep rond het referentiekader voor kwaliteit van leven, wonen en zorg voor personen met dementie. 2 sessies werden door facilitator Shaun Cardiff gezorgd. Daarnaast volgden we nog 5 extra bijeenkomsten met de intervisiegroep voor verdieping van de sessies.

Vorming en intervisie werd gevolgd met het oog op het begeleiden van nieuwe begeleidingstrajecten rond het referentiekader vanaf september 2021.

Ontwikkelen van de vernieuwde opleiding RPD-ESF-project

Het ESF-dossier werd goedgekeurd waardoor de opleiding 'Referentiepersoon dementie' vernieuwd en blended wordt gemaakt. Dit wordt opgevolgd door Annelies Saeys.

Ontwikkelen van een dementienetwerk in Oost-Vlaanderen samen met ECD Paradox

Viermaandelijks hebben we een overleg met de collega's van ECD Paradox gehad om de werking op provinciaal niveau af te stemmen.

Doorverwijzing naar regionaal ECD

Wanneer er een hulpvraag bij ons terecht kwam die bedoeld was voor een andere regio hebben wij doorverwezen naar het ECD in kwestie.

Verspreiding van het concept "Referentiekader voor kwaliteit van leven, wonen en zorg voor personen met dementie"

Vanuit een overheidsopdracht stelde Expertisecentrum dementie Vlaanderen het referentiekader samen. Dit vanuit de reactie op de negatieve berichtgeving over dementiezorg, maar ook om mensen een overzichtelijk en inspirerend concept aan te bieden waarin ze zichzelf en hun organisatie kunnen oriënteren en laten groeien. Uitgebracht in het najaar van 2018 werkt Meander sindsdien ook mee om dit concept mee bekendheid te brengen. Deze informatie werd onder andere voorgelegd in de OPD's, terugkomdagen voor referentiepersonen en ook tijdens opbouw van nieuwe projecten of samenwerkingen ter inspiratie en groei.

Aankoopbeleid i.v.m. de beperkte bibliotheek

ECD Meander beschikt over een beperkte bibliotheek. In 2021 werd de bibliotheek in beperkte mate aangevuld met nieuwe boeken die aansluiten bij eerder gekregen hulpvragen, geboden vormingen, of actuele thema's.

Telefonische permanentie

Naar aanleiding van het transitieplan zorgden de medewerkers voor een telefonische permanentie ieder weekdag van 8u00 tot 16u30.

Website/publiek

Onze website is voor het grote publiek een bron van informatie. Hierop staat onze werking uitgebreid toegelicht alsook ons vormingsaanbod en andere initiatieven. In 2021 trachtten we de website up to date te houden, zodat informatie steeds correct werd weergegeven.

Facebook pagina/publiek

Wekelijks postten we op de facebook pagina initiatieven en informatie van ons uit of van onze partners. Dit platform wordt ook gebruikt om mensen op de hoogte te houden van nieuwe initiatieven en vormingen. Op deze manier konden we het voorbije jaar onze werking extra in de kijker zetten en zo laagdrempelig informatie verspreiden. Hier-

door willen we mensen uit de hulpverlening die de weg naar ons aanbod nog niet hebben gevonden, prikkelen om ook deel te nemen aan onze activiteiten en vormingen. Eind 2021 hadden we 566 facebookvrienden.

Linkedin

Op onze linkedin-bedrijfspagina posten we onze vormingen en studiedagen. Ook wordt belangrijke informatie van EDV of een ander regionaal expertisecentra gedeeld, zoals studiedagen, methodieken, nieuwe publicaties of vacatures. Hiermee bereiken we de professionals (zorgverleners en hoger kader). Hiermee houden we extra de vinger aan de pols in het werkveld. Momenteel hebben we 235 connecties.

Memo

expertisecentrum dementie provincie Vlaams-Brabant
zorgregio's Halle-Vilvoorde en Leuven

Molenhofstraat 31 – 1670 Heikruis | t 02 398 00 18

Wingerdstraat 14 – 3000 Leuven | t 016 50 29 06

memo@dementie.be

Directie

Griet Robberechts

Medewerkers

Annemie Janssens: consulente, 40%

Caroline Terranova: consulente, 70%

Sophie Vermeersch: consulente, 60%

Sara Vandenwyngaerden: consulente, 50%

Sigrid De Geyter: coördinator, 75%

▲ Team Memo

Gerealiseerde activiteiten

① Personen met dementie en hun omgeving

Op vraag, personen met dementie en hun omgeving een aanspreekpunt bieden dat de vraag met kennis van zaken erkent, beantwoordt of zorgt dat ze op de juiste plek terecht komt. Personen met dementie en hun omgeving mogelijkheden bieden tot uitwisseling van informatie en ervaringen of dit faciliteren.

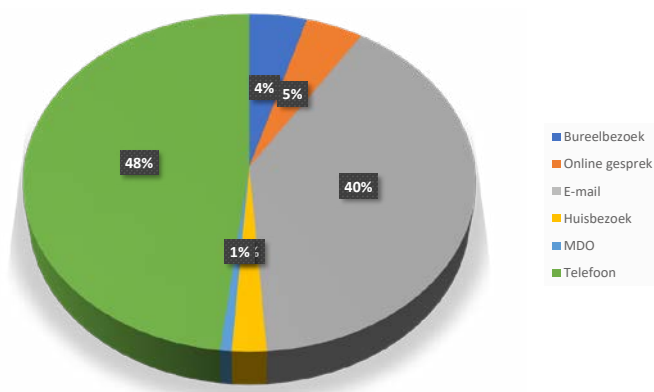
Aanspreekpunt voor personen met dementie en hun mantelzorger.

De medewerkers van ECD Memo^[1] verstrekten in 2021 d.m.v. persoonlijk en digitaal gesprek, telefoon, e-mail, nieuwsbrieven en website; informatie en advies aan mantelzorgers en personen met dementie. De elektronische nieuwsbrief werd 4 keer verstuurd naar 1415 abonnees (inclusief professionelen en breed publiek).

Er werden 66 cliëntvragen beantwoord waarvan 48 mantelzorgers en personen met dementie en 18 personen "informele zorg". Hieronder worden kennissen, burens, geïnteresseerden verstaan.

Van alle registraties (dus ook professionelen) werd het meest contact genomen via telefoon en mail. Huisbezoeken werden afgelegd indien het voor de cliënt niet mogelijk was om zelf tot bij ons te komen.

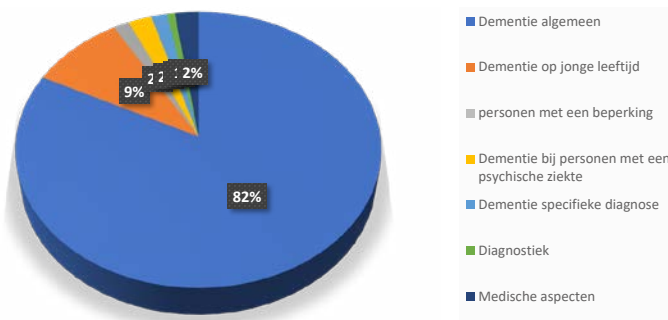
Soort contact

We verleenden voornamelijk advies rond de thema's "dementie algemeen" en "dementie op jonge leeftijd".

Meer bepaald werd er uitleg gegeven over de verschillende fasen van dementie, symptomen, beleving, coping, opvangmogelijkheden, ...

Thema

Naast het geven van advies, kwam ook coaching, ondersteuning, doorverwijzing en begeleiding aan bod.

Nieuwe dementiewijzer

Er werden ongeveer 230 dementiewijzers verkocht in 2021 en dit voornamelijk aan lokale besturen, thuiszorgdiensten, scholen, residentiële zorginstellingen en particulieren. De dementiewijzer, opgesteld d.m.v. vraag & antwoord, is een bondig en concreet hulpmiddel en bevat tal van communicatietips. De in 2016 ontwikkelde dementiewijzer^[2] was aan een update toe en werd tijdens de zomer volledig herwerkt. Vanaf september 2021 worden de nieuwe dementiewijzers dan ook met trots aangeboden. Bestellingen gebeuren via mail, telefoon of website.

Brochure "dementie, als je ermee te maken krijgt"

Van de brochure "Dementie als je ermee te maken krijgt" verkochten we een 100-tal stuks aan WZC, Vlaamse Ouderenraad, thuiszorgdiensten en particulieren. Memo

[1] Om de leesbaarheid te verhogen wordt er in de verdere tekst Memo geschreven i.p.v. ECD Memo

[2] Geïnspireerd op dementiewijzer Brugge

werkte inhoudelijk mee aan de personalisatie van de brochure voor de stad Leuven.

Vormingen

Onderstaande tabel geeft de vormingen weer in 2021, gericht naar mantelzorgers en het brede publiek. Opdrachtgevers zijn mantelzorgorganisaties, ziekenfonds, thuiszorgdienst, seniorenraad Leuven en een familiegroep dementie.

Datum	Thema	Voor wie	Aantal uren	Aantal deelnemers
05/01	Afscheid nemen en loslaten in tijden van corona	Mantelzorgers	2	10
21/01	Recht op rouwen bij personen met dementie	Breed publiek	2	28
09/09 - 14/09 19/10	Basisvorming dementie	Breed publiek	3 x 2	140
03/10	Omgaan met veranderend gedrag	Mantelzorgers	2	25
04/11	Omgaan met dementie via Mens-erger-je-niet spel	Breed publiek	2	7
14/11	Nabespreking "Liefde in tijden van jongdementie"	Breed publiek	1	10

Ondersteunen van praatcafés dementie (PC)

We versterkten de werking van de PC door de organisatoren te ondersteunen en te adviseren naar inhoud en praktische uitwerking. Dit doen we via onze jaarlijkse "start- en evaluatievergadering". Tijdens deze vergadering, die doorging op 19 oktober, stonden we stil bij de impact die Covid had op de praatcafés en welke goede praktijken hieruit voortvloeiden om mee te nemen naar het volgende werkjaar. Daarnaast bevorderen we de netwerken en expertise bij het plannen en de opstart van (nieuwe) praatcafés in de regio. Het beluisteren van elkaar in het omgaan met annulering, verplaatsingen en online alternatieven werd als nuttig en inspirerend ervaren door de aanwezigen.

We voorzagen in tips om een actiever praatcafé in te richten (aan de hand van onder andere spelmethodiek, toneel, kunst, ...). Ook de jaarlijkse geüpdate lijst van gastsprekers, toneelvoorstellingen, films en kunstprojecten werd gedeeld met de organisatoren.

Nieuwe geïnteresseerden kregen het draaiboek opstart PC en werden via gesprek begeleid in een mogelijke opstart. We stimuleerden organisatoren om op zoek te gaan naar samenwerking (vooral qua logistieke ondersteuning) binnen een gemeente.

Ook een WZC met nieuwe directie kwam luisteren om de mogelijkheden voor een heropstart te bekijken. Zij besloten om voor 2022 eerst een interne familiegroep op te starten en pas in 2023 de mogelijkheden van een praatcafé te overwegen. We begeleidten hen door adviesverstrekking en het aanleveren van materiaal (tips om een interne familiegroep op te starten in een WZC).

Voor onderstaande praatcafés waren medewerkers van Memo gastspreker.

Datum	Thema	Doelgroep	Plaats	Aantal aanwezigen
05/02	Webinar: Dementie op jonge leeftijd: omgaan met veranderend gedrag en emoties	Breed publiek	online	10
20/04	"De wolf en de drie biggetjes"	Mantelzorgers	Druivenstreek	19
04/05	"De wolf en de drie biggetjes"	Mantelzorgers	Zaventem	5
21/09	Basisvorming dementie	Mantelzorgers	Londerzeel	10

We stonden mee in voor de uitwerking van het jaarprogramma, het vastleggen van sprekers, versturen van uitnodigingen en algemene bekendmaking voor de praatcafés van Zorgcirkels Jongdementie Leuven: de thema's erfelijkheid bij jongdementie (23/03), zelfzorg (27/04) en communicatie (28/09) kwamen aan bod.

In samenwerking met de Alzheimer liga werd besloten om opnieuw een brochure uit te werken met alle data van de praatcafés en familiegroepen in Vlaams-Brabant voor 2022. Naast deze brochure gebeurt bekendmaking van de praatcafés via de kalender op onze website (www.dementie.be/memo), Facebook, mail en telefoon.

Ontmoetingen Jongdementie

Voor het breed publiek werd i.s.m. Zorgcirkels Leuven een zomerwandeling georganiseerd op 30/06 en een herfstwandeling op 26/10, waar een medewerker van Memo het thema "afscheid nemen" bracht.

Aanbod psycho-educatiepakket Dementie en nu (DEN)

We bevroegen en stimuleerden de DEN-coaches binnen de regio Vlaams-Brabant om het psycho-educatiepakket Dementie en nu aan te bieden binnen hun organisatie. Daarnaast namen we ook deel aan de jaarlijkse intervisie van DEN-coaches.

Memo nam deel aan een werkgroep vanuit EDV om het pakket cultuursensitiever te maken. Er werden drie hoofdstukken herwerkt. De vergaderingen vonden plaats op 26/02, 19/04, 18/06 en 11/08.

Thuiszorgbegeleiding via Zorgcirkels jongdementie Leuven

De zorgbegeleider is aanspreekpersoon voor mensen met jongdementie en hun familie in hun zoektocht naar de best mogelijke zorg. Zij biedt een luisterend oor en ondersteunt het gezin op psychisch en emotioneel vlak, zodat de draagkracht verhoogt. Daarnaast organiseert de zorgbegeleider overleg en afstemming tussen de verschillende partners in diagnostiek, ondersteuning en zorg. De zorgbegeleiding wordt afgestemd op de noden van de persoon met jongdementie en zijn/haar familie.

Arbeid en jongdementie

I.s.m. Orion werkt Memo aan een inspiratieve brochure omtrent arbeid en jongdementie.

② Zorgsector

Deskundigheid rond dementie verhogen door deze te inventariseren en te verspreiden naar de zorgsector om de kwaliteit van de zorg- en de hulpverlening te optimaliseren. Finaal beogen we dat de zorgsector elke hulpvraag deskundig kan beantwoorden.

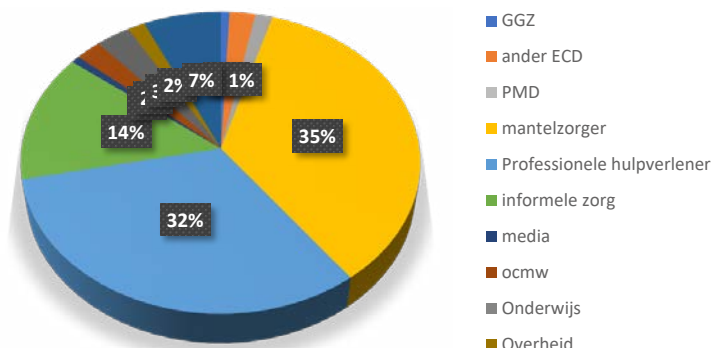
Naast cliëntvragen werden 65 vragen geregistreerd van professionele zorgverleners.

De meeste vragen kregen we via telefoon en mail (in totaal 131 registraties). Voor het arrondissement Halle-Vilvoorde waren er 66 registraties, voor het arrondissement Leuven 53. De andere 12 registraties kwamen uit aanpalende regio's (met vragen specifiek voor de provincie Vlaams-Brabant).

De professionele hulpverleners namen contact vanuit verschillende werkvelden: thuiszorgdiensten, residentiële zorg, geestelijke gezondheidszorg, ... Ook vragen vanuit

onderwijs, media en overheid werden passend beantwoord en waar nodig doorverwezen naar andere instanties.

Aanmelder

Vormingen algemeen

Het jaar 2021 kenmerkte zich op gebied van vormingen met pieken en dalen. Heel wat vormingen van 2020 werden verzet naar 2021 om ... opnieuw verplaatst te worden, online door te gaan of definitief geschrapt te worden. De medewerkers van Memo bedreven zich in het herplaatsen en aanbieden van alternatieven waardoor bijna alle vormingen uiteindelijk op één of andere manier konden doorgaan.

Vormingen (zowel vanuit EDV, de andere RECDs en eigen aanbod) werden bekend gemaakt via kalender op de website, sociale media en nieuwsbrief.

In totaal werden er 235,5u vormingen gegeven, inclusief de opleiding tot Referentiepersoon dementie.

Vormingen op maat

Memo gaf 87,5 uren vorming aan 347 professionelen. Dit betrof zowel basisvormingen als vormingen op maat (bv. omgaan met veranderend gedrag, intimiteit en seksualiteit bij personen met dementie).

Er werd 2 maal een webinar aangeboden met als thema 'Dementie en eerstelijns' voor de eerstelijnszone AMALO.

Vorming vanuit EDV

Memo verzorgde de ondersteuning bij de studienamiddag "Juridische aspecten bij dementie" op 7 oktober.

Ook Febi-vormingen werden gegeven: 63 uren voor 71 deelnemers (Feby inzicht en Feby training).

DAGSYMPOSIUM
ARTSENKRING ZENNEVALLEI

**'GRIJSGEDRAAI'D MAAR NOG NIET
AFGESCHREVEN'**

 Donderdag 7/10/21 **Kasteel van Huizingen**

Een holistische kijk op de geriatrische patiënt
Een rondleiding in het geriatrisch dagziekenhuis (1)
Hoe gaan zij praktisch aan het werk? Dienst geriatric AZ Sint Maria Halle.

Bewegen, verzet dat echt hemel en aarde? (2)
Het belang van bewegen is alom bekend, maar waarom ben je eigenlijk nooit te oud om te bewegen? Hoe motiveer je jouw patiënt om de stap naar bewegen te zetten? En welke manieren van bewegen zijn er? Lieve Callens, Sport Vlaanderen

Ethisch verantwoorde zorg: even belangrijk als aanstekelijk? (3)
Leidt jouw handelen tot goede zorg? En wat is ethisch verantwoorde zorg? Een paar simpele tips en tricks waarmee elke zorgverlener aan de slag kan zowel in de thuis- als residentiële situatie. Door Sigrid De Geyter, Coördinator Expertisecentrum dementie Memo

Je bent wat je eet? (4)
Hoe belangrijk is een juist eetpatroon en wat is een juist eetpatroon? Prof. dr. De Waele en diëtiste Chloë Verhelst gespecialiseerd in geriatrische nutritie, UZ Brussel

Goed in je vel (5)
De realiteit van ouder worden..., welke problemen en vragen rijzen daarbij en hoe ondersteun je die? Psycholoog Bart Deconinck

Inschrijving VEREIST vóór 30 september met vermelding welke topics u wenst te volgen en of u al dan niet deelneemt aan de broodjeslunch via projecten@artsenkring.be

Vormingen voor huisartsen & huisartsen in opleiding

Op vraag van de huisartsenkring Zennevallei was Memo spreker op het dagsymposium "Grijsgedraaid maar nog niet afgeschreven" (zie affiche hierboven). Het onderwerp

"ethisch verantwoorde zorg: even belangrijk als aanstekelijk" bleek een voltreffer.

Voor de huisartsen in opleiding van de KU Leuven werd een digitale vorming georganiseerd op 9 februari (140 deelnemers). Aan de hand van casusbespreking kregen de huisartsen informatie over de werking van een ECD, sociale kaart en beeldvorming dementie.

Referentiepersoon dementie

In opdracht van EDV organiseerden we i.s.m. RECD Broes de opleiding referentiepersoon dementie in het voorjaar. Door de toenmalige gezondheidsmaatregelen werden de tien lesdagen en het examen digitaal georganiseerd. De medewerkers van Memo waren lesgever op 4 opleidingsdagen. Er waren 24 deelnemers. Het schriftelijk examen werd afgenomen op 4 juni.

De terugkomdagen werden georganiseerd in Leuven op 23 april, 28 mei, 24 september en 29 oktober. Er namen 9 referentiepersonen dementie deel. Onderstaande thema's kwamen aan bod :

- Functioneren van de RPD in een Vlaamse zorgorganisatie
- Familie in de kijker
- Omgaan met macht
- Vorming geven over dementie : materiaal en methodieken

Symposium jongdementie

Het symposium jongdementie (zie affiche hieronder) kon dan toch door gaan in 2021 hetzij via digitale weg. Het symposium was een geslaagde samenwerking tussen

**DEMENTIE OP
JONGE LEEFTIJD**

LEVEN IN HET NU, DENKEN AAN LATER

Save the date!
2 DECEMBER 2021
Provinciehuis Leuven

Symposium voor professionals, gezinnen en vrijwilligers

WAT JE ZEKER MAG VERWACHTEN:

- Medische en psychosociale aspecten, arbeid en jongdementie, palliatieve zorg en andere relevante thema's
- Ervaringsverhalen en workshops
- Boekvoorstelling "Dementie op jonge leeftijd" met inzichten vanuit wetenschap en praktijk in Vlaanderen en Nederland

 MEER INFO & INSCHRIJVEN:
dementie.be/symposiumjongdementie

Wij hopen elkaar persoonlijk te kunnen ontmoeten. Als de situatie dat niet toelaat, voorzien we een online alternatief op dezelfde dag.

Memo, EDV, Alzheimer Liga Vlaanderen, UPC KU Leuven, UZ Leuven, Palliatieve Zorg Vlaanderen en Alzheimercentrum Maastricht. Er waren meer dan 150 deelnemers. Zowel professionals, gezinnen als vrijwilligers schreven zich. In de voormiddag vonden plenaire sessies plaats. In de namiddag werden er concrete handvaten aangeboden via workshops over uiteenlopende thema's, zoals "Arbeid en dementie op jonge leeftijd", "Fronto-temporale dementie: een dementie met vele gezichten" en "Liefde en een zinvol leven in tijden van jongdementie".

Een panel van nationale en internationale (ervarings)deskundigen wisselden elkaar vakkundig af en tussendoor konden we genieten van eigen werk van een persoon met jongdementie. Door deze zelf voor te lezen gaf hij een stem aan alle mensen met dementie op jonge leeftijd. Een stem van hoop, een stem met veerkracht, waardoor we als toehoorders energie kregen om ons te blijven inzetten voor jongdementie.

Intervisie jongdementie

We startten met werkbezoeken in functie van intervisie voor de WZC met een bijzondere erkenning voor jongdementie.

Herwerken

Vanuit de werkgroep VTO drong een grondige herwerking van de opleiding referentiepersoon dementie zich op. Actualisatie en integratie van blended learning bleek meer dan ooit aan de orde. Vanuit het ESF-project (met middelen van de Europese Recovery and Resilience Facility) kon dit omvattende werk gestart worden op 14/10. Een medewerker van Memo staat mee in voor de herwerking van de opleidingsdag "De functie van referentiepersoon dementie waarmaken".

Trajectbegeleiding

Vanaf september 2021 mochten 2 WZC in Vlaams-Brabant instappen in het coachingstraject rond persoonsgerichte zorg (oproep 'Samen MENS'). WZC Dellebron, Kortenaeken en WZC Filfurdo, Vilvoorde werden geselecteerd. Zij worden elk door een medewerker van Memo gedurende 15 maanden intensief begeleid in hun vraag naar een meer persoonsgerichte werking.

Op 16/9 ging een digitale Kick-off door waarbij alle geselecteerde organisaties en begeleidende RECDs de officiële start van de trajecten 'Samen Mens' inluiden. Voor de niet geselecteerde kandidaten werd een inspiratiemoment voorzien vanuit EDV en RECDs. Dit ging digitaal door op 8/11. Voor het traject in WZC Filfurdo te Vilvoorde vond er een kennismakingsbezoek plaats op 4/8 met de trajectbege-

leider van Memo en de initiatiefnemers. Vervolgens werden 2 pré-oriëntatiesessies voorzien met directie en initiatiefnemers om verwachtingen en doelstellingen verder af te stemmen. Dit ging door op 14/09 (3 uur) en 8/10 (2 uur). Concrete afspraken m.b.t. communicatie en verloop werden gemaakt. De oriëntatiesessies met het veranderteam gingen door op 16/11 en 14/12 en duurden telkens 3 uur. Voor het traject in WZC Dellebron te Kortenaeken ging het kennismakingsbezoek door op 03/09. De twee pré-oriëntatiesessies vonden plaats op 23/09 (3 uur) en 17/10 (3 uur). De oriëntatiesessies met het veranderteam van 25/11 en 23/12 werden geannuleerd wegens corona en verplaatst naar 2022.

In het WZC Dellebron gingen ze op een creatieve manier aan de slag met de voorstelling van hun traject. Ze plaatsen een grote decoratieve boom op een zichtbare, centrale plaats in de organisatie waar ze foto's in hangen van hun realisaties. Doel is om iedereen op de werkvloer op de hoogte te brengen en mee te betrekken in het traject.

③ (Inter)nationale deskundigen

Actief op zoek gaan naar nationale en internationale deskundigen en hen informeren over de rol en overtuigen van het belang van onze functie in de zorgsector opdat zij op onze vraag hiaten in de expertise opvullen en we wederzijdse expertise kunnen delen.

Ook in 2021 bleven we nieuwe ontwikkelingen opvolgen via (inter)nationale literatuur.

Memo is lid van de adviesraad van het Kenniscentrum Dementie op jonge leeftijd in Nederland.

In de documentatiecentra (DOC) van Heikruis en Leuven werden 26 boeken ontleend en 2 DVD's. De verminderde aanwezigheid op kantoor omwille van Corona-maatregelen maakte dat er minder permanentie was voor uitleningen. Toch bemerken we een significante stijging tegenover 2020. Verder werden nieuwe boeken en DVD's aangekocht en gepromoot via website en nieuwsbrief. Daarnaast werd ook duidelijk dat een grondige evaluatie van de werking en zichtbaarheid van beide DOC noodzakelijk is.

④ Beleidsmakers

Alle relevante beleidsmakers (ook internationaal) blijvend overtuigen van de impact van dementie op de samenleving en onze rol hierin, opdat zij gepaste acties en maatregelen nemen die de kwaliteit van de zorg- en hulpverlening optimaliseren.

Vlaamse werkgroep jongdementie

Memo maakt deel uit van de Vlaamse werkgroep jongdementie. Deze kwam één keer samen op 28 juni. Tijdens het overleg werden nieuwe projecten/inzichten kenbaar gemaakt, alsook knelpunten, beleidsaanbevelingen en afstemming van aanbod.

Conventie jongdementie

In samenwerking met EDV werd er verder gewerkt aan een conventie voor jongdementie.

Dementievriendelijke gemeenten

We ondersteunden dementievriendelijk Haacht, Leuven en Londerzeel in de verdere uitbouw van een dementievriendelijke gemeente via deelname aan de stuurgroepen:

- Leuven (18/06-14/09-1/10 en 16/12)
- Haacht (7/09 en 15/11)
- Londerzeel (geannuleerd)

We voorzien in informatie- en adviesverstrekking, aanleveren en redigeren van tekstmateriaal, bekendmaking, netwerking en meewerken aan concrete projecten zoals een aangepast vermissingsprotocol.

Focusgroep Vlaams Dementieplan 2021-2025

Op 2 april nam Memo deel aan de focusgroep van experts en de RECD's. Aanbevelingen, verwachtingen en inzichten voor de opmaak van het nieuwe dementieplan werden besproken. Samen met de evaluatie van het vorige dementieplan gaven deze gesprekken inspiratie voor de opmaak van het nieuwe dementieplan.

⑤ Partners

Gelijkaardige organisaties en initiatieven in kaart brengen, communiceren over onze visie en werking en hen overtuigen dat samenwerking een wederzijdse meerwaarde inhoudt en leidt tot een meerwaarde in de hulp en zorg voor personen met dementie en hun omgeving.

OPD

In 2021 werden in Halle-Vilvoorde geen OPD's georganiseerd. Alle eerstelijnszones (ELZ) zetten sterk in op hun vaccinatiebeleid tijdens de Covid-pandemie. In de regio Leuven werden er 2 overlegmomenten met de 6 ELZ op 01/07 en 7/10 georganiseerd waar de modaliteiten werden uitgewerkt om in 2022 opnieuw van start te gaan.

Samenwerking Hogescholen

Een eerste overleg met de Hogeschool UCCL werd gepland op 4 juni om samenwerkingsmogelijkheden te bespreken. Dit wordt vervolgd in 2022.

Memo startte al gesprekken met Hogeschool Odisee (campus Dilbeek) in 2020. Er volgden nog 3 gesprekken in 2021 (15/09, 4/11 en 9/12). Dit resulteerde in een sterk partnership. Memo kan beroep doen op lokalen via een huurovereenkomst aan partnertarief. De opleiding "Bachelor in de orthopedagogie" kan beroep doen op Memo op inhoudelijk vlak (stageplaats kleinschalig genormaliseerd wonen, begeleiding studenten eindwerk, workshops en samenwerking met de docenten rond thema dementie).

Samenwerking Palliatief Netwerk Arrondissement Leuven (Panal vzw)

Palliatieve zorgen en dementie was de rode draad voor de 4 minisymposia 2021 georganiseerd door Panal i.s.m. Memo. De thema's recht op rouwen, vroegtijdige zorgplanning, levensmoeheid en zintuiglijke waarneming bij personen met dementie werden met enthousiasme gegeven en goed bevonden door de deelnemers. Een medewerker van Memo gaf het thema recht op rouwen op 21 januari (28 aanwezigen – digitaal).

Samenwerking ELZ

We verzorgden 2 webinars op 16/02 en 23/02 voor professionals actief in zorg en welzijn ELZ Amalo (54 deelnemers).

Binnen de ELZ Demerland nam Memo 2 maal deel aan het PZON-overleg (24/02 en 25/05).

Regionaal zorgplatform

Memo staat mee in voor de ontwikkeling van de regionale zorgzone Halle-Vilvoorde, het pilootproject Regionale Zorgzone van de Vlaamse Overheid. Een medewerker van Memo nam deel aan de werkgroep Gebruikersforum op 30/04, 10/06 en 09/09. Daarnaast werd onder coördinatie van een begeleider van Agentschap en Zorg verder gewerkt aan de uitbouw van de regionale zorgzone op 30/09, 5/10, 25/10 en 17/11.

Voor de regio Leuven werd er samengekomen op 20/09 om de eventuele oprichting van een regionaal zorgplatform (geen pilootproject) te bespreken.

Dementievriendelijke gemeente Leuven – Vermissingsprotocol

Om van Leuven een zo veilig mogelijke omgeving te maken voor mensen met dementie, werd in samenwerking met Lokale Politie Leuven, stad Leuven, WZC Annuntiaten, Zorg-Leuven, Familiehulp, I-mens en Ferm thuiszorg, het project 'Vermissing' gerealiseerd. Doel van deze samenwerking is om het zoekproces naar vermiste personen met dementie te versnellen.

Memo werkte mee aan het aanpassen van de vermissingsfiches voor WZC en thuiszorgdiensten specifiek voor de stad Leuven. De overlegmomenten vonden plaats op 3/05, 1/06 en 28/06.

Zorgcirkels jongdementie Leuven

Memo zetelt in de Raad van Bestuur. Deze kwam 2 keer samen in 2021.

Uitbouw zorgcirkels Jongdementie (ZC) Halle-Vilvoorde

Memo startte in 2020 met de uitrol van Zorgcirkels jongdementie voor regio Halle-Vilvoorde. De start van een aantal bekendmakingsactiviteiten voorzien in 2020, konden eveneens niet doorgaan in 2021 en dit ten gevolge van de heersende gezondheidscrisis. Daarnaast bleek het concept nog onvoldoende aangepast aan de specifieke regio van Halle-Vilvoorde. Ook extra financiering bleek nodig.

Hiervoor werd er 6 keer vergaderd met de Lions Club zone De Rand (6/05, 31/05, 15/06, 6/09, 9/09 en 30/09). De Lions Club nam het opstellen van een sponsorcampagne op zich. We leverden input en redigeerden de teksten op inhoudelijk vlak.

Daarnaast nodigden we de andere partners van de Zorgcirkels Halle-Vilvoorde uit op 7/09 voor een digitaal overleg waar we een stand van zaken gaven betreffende de nood voor de start van een sponsorcampagne.

Inhoudelijk werd het project opnieuw onder de loep genomen vanuit perspectief Halle-Vilvoorde en werden verbeterpunten aangebracht. Er vonden verschillende individuele gesprekken plaats met partners van de ZC met als voornaamste doel de engagementen duidelijk te krijgen. Ook nieuwe partners werden gezocht en gevonden, onder meer Alzheimer Liga Vlaanderen.

We gingen op gesprek bij 3 personen met jongdementie uit de regio en toetsten het concept af aan hun noden en behoeften. Ook werden personen met dementie en hun mantelzorgers opnieuw uitgenodigd om mee deel uit te maken van de stuurgroep.

Alzheimer Liga – familiegroep

Memo ondersteunde de Alzheimer Liga in de zoektocht naar personen en organisaties die interesse hebben om een familiegroep op te starten. Er werden mogelijke geïnteresseerden in contact gebracht met Alzheimer Liga.

e-learning jongdementie

Vanuit EDV en in samenwerking met ECD Orion werkt Memo aan een e-learning over jongdementie voor mantelzorgers. Het is de bedoeling vaak gestelde vragen over jongdementie te bundelen in een overzichtelijke en heldere e-learning.

6 Publiek

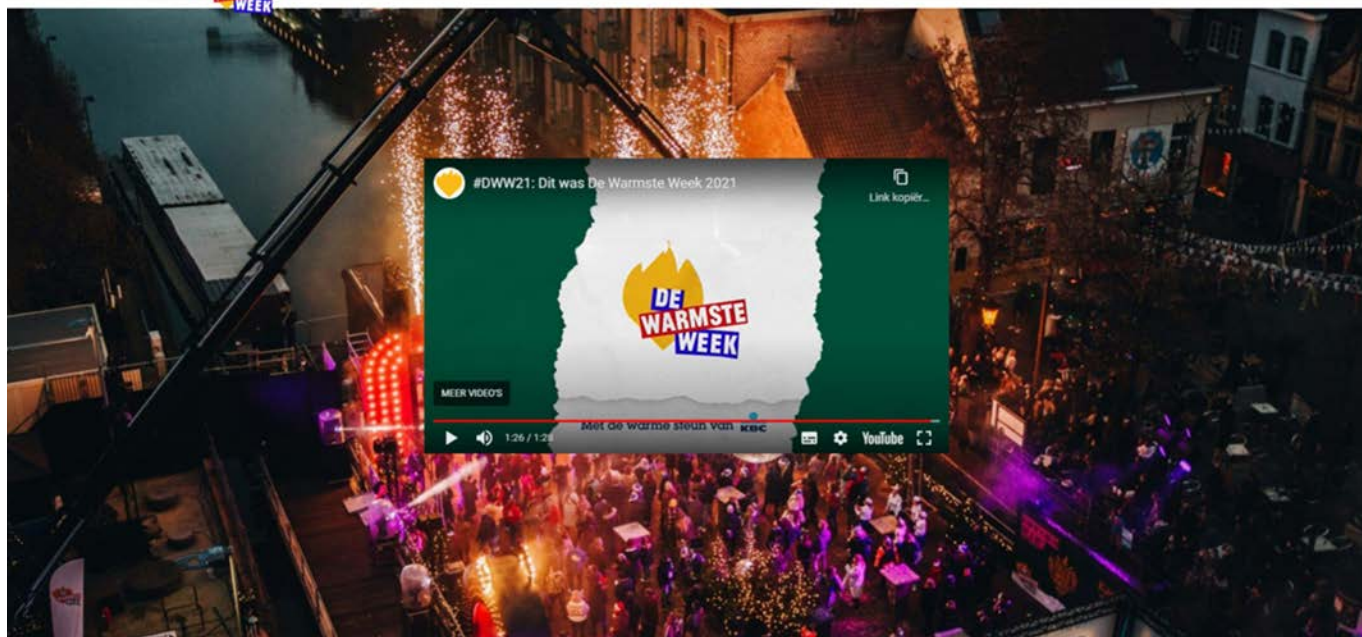
De bevolking informeren over het bestaan en de rol van de expertisecentra, over dementie en de betekenis ervan voor de betrokkenen en de samenleving opdat dementie gelinkt wordt met de expertisecentra en opdat de personen met dementie en hun omgeving kunnen rekenen op een begripvolle houding.

Permanente sensibilisering

Afgelopen jaar trachtten we te werken aan sensibilisering en bekendmaking via flyers, folders, nieuwsbrief, website en sociale media (Facebook, LinkedIn).

Memo staat ook in voor het aanbieden en up-to date houden van de website www.jongdementie.info i.s.m. drie andere partners. Een medewerker van Memo zorgde voor een volledige update van de sociale kaart.

Daarnaast moedigden we o.a. bibliotheken, gemeentebesturen, thuiszorgdiensten aan om gebruik te maken van ons aanbod (dementiewijzer, brochure "dementie als je ermee te maken krijgt", formulier niet pluisgevoel, vermis-

▲ Slotevent warmste week

singsprotocol, ...). Bij vormingsmomenten wordt dit materiaal steeds aangeboden aan de organisaties.

We ondersteunden op vraag socio-culturele activiteiten in het kader van dementie :

- Infostand Memo voor en na de filmvoorstelling The Father – CC De Meent te Alsemberg op 26 september
- Medewerking aan het tijdschrift “plusgids” – Seniorenraad & stad Leuven.

Tentoonstelling “Ik, jij, samen MENS”

Memo ondersteunde organisaties die de tentoonstelling “Ik, jij, samen MENS” ontlenden. In 2021 vond overleg plaats met een WZC regio Leuven (tentoonstelling voorjaar 2022). Er werden tips gegeven rond mogelijke randactiviteiten.

Schatten in Vlaamse Dementiezorg

Onder de titel ‘Schatten in Vlaamse Dementiezorg’ organiseerden EDV en de RECDs op 21 september 2021 een digitale en virtuele ‘Ronde van Vlaanderen’ langs plekken waar zich fijne, soms nog onontdekte initiatieven in de

zorg voor mensen met dementie bevinden. Thema voor de provincie Vlaams-Brabant : “dementievriendelijke zorg in een ZH” (Heilig Hart ZH te Leuven).

De EDV werkgroep communicatie

De werkgroep communicatie wordt gecoördineerd vanuit EDV en ECD Broes. Vanuit elk RECD neemt 1 medewerker deel. De werkgroep heeft als doel zowel interne als externe communicatie te verbeteren. De werkgroep focust op de concrete communicatie-uitdagingen in overleg met RECDs en EDV. De werkgroep kwam 2 keer samen in 2021 (8/10 en 20/12).

De Warmste Week

Samen met ECD Paradox in Gent maakte Memo drie spelen “Minne en Meer”, over graag zien en beminnen bij personen met dementie. Het doel van de spelen is om seksualiteit en intimiteit bespreekbaar te maken bij zowel personen met dementie, als mantelzorgers en hulpverleners. In 2021 werd gezocht naar extra financiering om het spel

Save the date!

WERELDDAG
DEMENTIE:

21 SEPTEMBER 2021

SCHATTEN IN VLAAMSE DEMENTIEZORG

ONLINE VAN 14 TOT 16u15

WWW.DEMENTIE.BE | INFO@DEMENTIE.BE

Foton
expertisecentrum
dementie

Orion-PGN
expertisecentrum
dementie

Paradox
expertisecentrum
dementie

Memo
expertisecentrum
dementie

broes
expertisecentrum
dementie

Meander
expertisecentrum
dementie

Sophia
expertisecentrum
dementie

Contact
expertisecentrum
dementie

Tandem
expertisecentrum
dementie

expertisecentrum
dementie
Vlaanderen

INHOUD

WWW.DEMENTIE.BE EXPERTISECENTRUM DEMENTIE VLAANDEREN VZW JAARVERSLAG 2021 MEMO 85

te kunnen produceren (zie ook verder). Deze kwam er via de Warmste Week. Door vlammetjes te verkopen brachten we het onderwerp “dementie en intimiteit en seksualiteit” extra onder de aandacht van het brede publiek. De geselecteerde projecten mochten een afgevaardigde sturen voor het slotevent op 24 december. Een medewerker van Memo was aanwezig en genoot met volle teugen.

7 Eigen medewerkers

De eigen medewerkers in de gelegenheid stellen om binnen het gedeelde beleidskader:

- beschikbare inzichten en aanbod regionaal te implementeren
- te innoveren en expertise verder uit te bouwen en te delen.

Expertise verder uitbouwen

De medewerkers volgden in totaal 133 uur vorming over relevante opleidingen voor hun functie:

Daarnaast volgden twee medewerkers een opleiding betreffende een nieuw facturatiesysteem (Ordiges, 2x4 uur) en startte de coördinator de opleiding “coachend leidinggeven” die verder doorloopt in 2022 (19 november, 4 uur).

Intervisiegroep rond Verandertrajecten ‘Samen mens’

Memo begeleidt 2 organisaties in de transitie naar afgestemde, persoonsgerichte zorg voor mensen met dementie. Twee medewerkers namen deel aan een intervisiegroep om hun rol als coach en facilitator binnen de verandertrajecten kwalitatief te kunnen uitbouwen. De intervisiementen van telkens 3 uur gingen door op 11/01, 8/02, 1/04, 8/6, 23/09 en 15/11 via MS Teams.

Nieuwe medewerkers

Met het vertrek van 3 medewerkers (1.35 FTE) in het najaar van 2020, ging Memo op zoek naar nieuwe collega's. In 2021 werden twee nieuwe medewerkers aangeworven, voor een consulente-functie en een coördinatorfunctie. Zij kregen de gelegenheid om zich in te werken m.b.v. persoonlijke begeleiding van de andere teamleden en direc-

Datum	Aantal uren	Thema	Organisator / spreker
05/01	3	TDT persoonsgerichte zorg	EDV
23/02	2	Omgaan met veranderend gedrag en emoties bij personen met jongementie	Christian Bakker
17/03	1	Langer thuis met dementie	Cera ism EDV
08, 22/04 & 27/05 & 17/06	2 x 4	Werken met zorgstandaard dementie	Dementiezorg voor elkaar
13/04	2	Referentiekader dementie	EDV
20/04	1	Zorgen voor iemand met dementie	Cera ism EDV
29/04	1	PTSS en Dementie	Maastricht universiteit
03/06 & 10/06	2 x 5	Onbegrepen gedrag	Expertisecentrum Onbegrepen gedrag (nu: Kantel)
15/06	3,5	Palliatieve zorg, vroegtijdige zorgplanning en levenseindezorg in WZC	EOLC VUB
22/06	1	Tijdige diagnose en passende opvolging	Cera ism EDV
28/06	4	Hoe online vorming geven	Obelisk
6/07 - 9/07	32	Summer course – ethics in dementia	KU Leuven
13/09	1	Webinar: Goed leven met kwetsbaarheid	Leuven Brein Instituut
13/09	2	Zorgzame buurten	ELZ
7/10	4	Juridische aspecten bij dementie	EDV
9/10	1,5	Doodgewoon: VZP	EDV / Meander
11/10	2	Animal Assisted Projects	AAP
21/10	1	Boekvoorstelling: “Dementie bij ouderen met een migratieachtergrond”	EDV
26/10	4	Patient Empowerment	Patient Empowerment vzw
02/12	3 x 8	Symposium Jongdementie	Memo / EDV / Alz. Liga (NL en VI)

DE WARMSTE WEEK

1 VAN DE 200 PROJECTEN

MINNE EN MEER

over graag zien en beminnen bij personen met dementie

Paradox expertisecentrum dementie

Memo expertisecentrum dementie

Minne en meer

Het thema van dit jaar is 'Kunnen zijn wie je bent, dat verdient iedereen.' Samen met de collega's van Ecd Paradox in Gent maakten we drie spelen "Minne en Meer - over graag zien en beminnen bij personen met dementie". Het doel van de spelen is om seksualiteit en intimiteit bespreekbaar te maken bij zowel personen met dementie, als mantelzorgers en hulpverleners. Organiseer een actie of koop een pin of mondmasker. Zo steun je niet alleen de verdere ontwikkeling van 'Minne en Meer' maar ook de 199 andere projecten.

Team Memo

▲ Spelmethodeken "intimiteit en seksualiteit bij personen met dementie"

implementatie en evaluatie loopt door in 2022. Een greep uit concrete actiepunten waarmee gestart werd in 2021:

- Afstemming visie
- Opnemen van rollen
- Efficiëntere overlegmomenten
- Communicatieplan

Participatie aan overleg

Memo voorzag in volgende overlegmomenten :

- Wekelijks teamoverleg (2u) met de beschikbare teamleden.
- Directie-overleg op 19/01, 18/03, 31/08 en 16/11 (telkens 2u).
- Intern VTO-overleg op 14/01, 19/03, 18/05, 15/06, 09/09, 14/10 en 23/11.
- Het jaaractieplan 2021 werd geëvalueerd op 15 november.
- Beleidsoverleg en teamwerking (zie hoger beleidsdagen Memo).

8 Regionale expertisecentra dementie

Constructief bijdragen tot complementair beleid door expertise aan te reiken, samen te werken, gebruik te maken van beschikbaar aanbod en ervaringen.

Overkoepelende overlegmomenten

Deelname van de directeur van Memo aan de Raad van Bestuur van het EDV met terugkoppeling naar het team tijdens directie-overleg.

Deelname aan het coördinatie-overleg van EDV op 22/02, 17/05, 13/09 en 22/11.

Een medewerker van Memo nam deel aan het VTO-overleg van EDV op volgende data: 25/01, 22/03, 26/04, 28/06, 27/09 en 29/11.

De communicatiewerkgroep gecoördineerd vanuit EDV en BrOes vergaderde digitaal op 8 oktober en 20 december. Ook hier nam een medewerker aan deel.

Om de ontwikkelde spelmethodieken “intimiteit en seksualiteit” te kunnen finaliseren werd samen met RECD Paradox een aanvraag ingediend bij de Warmste Week in de hoop de nodige sponsoring binnen te krijgen zodat de drie spelen kunnen geproduceerd worden.

Met ECD Orion werd er meermaals overlegd voor de e-learning jongdementie en het project “arbeid en jongdementie”.

Orion ism PGN

zorgregio's Antwerpen en Mechelen provincie Antwerpen

ECD Orion

Markgravellei 133 | 2018 Antwerpen | t 03 247 03 85 | orion@dementie.be

Zorgregio Mechelen (antennepunt PGN)

Lange Ridderstraat 20, 2800 Mechelen (postadres)

Paradeplein 2 bus 3, 2500 Lier | t 0476 93 49 56 | pgn@dementie.be

Medewerkers

Herman Wauters: expert, voltijds

Nadia Hainaut: expert, 60% VTE

Sara Suykens: expert, 40% VTE (terug uit zwangerschapsverlof vanaf februari 2021)

Anouck de Bruijn: coördinator/expert, 100% VTE

Jelle Baart: expert, 40% VTE

Simone Elbers: vrijwilliger (1 dag/week)

▲ Team Orion ism PGN

Gerealiseerde activiteiten

① Personen met dementie en hun omgeving

Op vraag, personen met dementie en hun omgeving een aanspreekpunt bieden dat de vraag met kennis van zaken erkent, beantwoordt of zorgt dat ze op de juiste plek terecht komt. Personen met dementie en hun omgeving mogelijkheden bieden tot uitwisseling van informatie en ervaringen of dit faciliteren.

1. Consultaanbod aan personen met dementie en hun mantelzorgers

Expertisecentrum Dementie (ECD) Orion i.s.m. PGN is telefonisch bereikbaar tijdens werkdagen van 9:00 tot 17:00. Bij afwezigheid is er een regeling opgemaakt met ECD Tandem (uitgezonderd overmacht met antwoordapparaat). Vragen per mail of Facebook beantwoorden we uiterlijk binnen twee werkdagen. De medewerker informeert, adviseert en verwijst door indien nodig. Er worden ook gesprekken op afspraak aangeboden indien deze nood aanwezig blijkt. Dit aanbod werkt vraag-gestuurd. Elke oproep en gesprek wordt geregistreerd.

Het ECD krijgt 68 telefonische oproepen te verwerken. 39 contacten hebben betrekking op vragen van mantelzorgers en personen met dementie. De overige vragen komen van professionelen, studenten of andere groepen. Bovendien verwerkt en beantwoordt het ECD ook vragen via e-mail en consultgesprekken (indien mogelijk fysiek op kantoor).

Personen met (jong)dementie en/of mantelzorgers hebben voornamelijk vragen over omgang en verblijfsomgeving alsook over dementie in het algemeen. Onze antwoorden op vragen van personen met dementie en/of mantelzorgers bevatten voor 43% informatie, 22% advies, 15% ondersteuning en 49% concrete doorverwijzing.

2. Regionaal standaard vormingsaanbod (brochure)

De vormingsbrochure is een weergave van het basisaanbod van vormingsmomenten aan professionelen en het basisaanbod van voordrachten aan mantelzorgers. Orion i.s.m. PGN voorziet onderstaande voordrachten aan mantelzorgers:

- Op 13/09 verzorgt een medewerker van Orion een workshop 'Rouw- en verliesverwerking: De Verlieskoffer' voor mantelzorgers en personen met (jong)dementie tijdens de Dementie XL-dag in 't MoNUment te Mechelen;

- Op 26/10 verzorgt een medewerker van Orion een lezing voor mantelzorgers en familieleden in WZC Hof ter Schelde, met als thema 'Wat is dementie?';
- Op 1/10 verzorgt de medewerker van PGN een voordracht over 'Passende dagbesteding voor personen met dementie' in Plazarama te Willebroek.

3. Ondersteunen van Praatcafés Dementie (PCD)

ECD Orion i.s.m. PGN ondersteunt PCD in de keuze van thema's en de toepassing van de geëigende methodiek. ECD Orion i.s.m. PGN is lid van iedere plaatselijke stuurgroep PCD in de zorgregio Antwerpen en Mechelen en neemt min. 1 keer per jaar deel aan de vergaderingen van deze stuurgroepen.

PCD Borgerhout	14/01, 03/03, 28/04, 02/06, 11/08, 19/10
PCD Noorderlicht	22/9
PCD In-Licht	02/06, 19/10, 14/12
PCD DeMens	07/01, 25/03, 01/07, 06/10
PCD Pallieterland	03/03, 01/04, 05/05, 07/07, 06/09
PCD Klein Brabant/Vaartland	09/02, 23/03, 07/09,
PCD Mechelen	12/02, 07/05, 29/10, 22/11
PCD Heist-op-den-Berg	01/02, 19/04, 28/06, 03/09, 18/10
PCD Dwaallicht	15/10

Ook dit jaar biedt ECD Orion extra ondersteuning aan het PCD In-Licht te Hoboken. Het ECD staat mee in voor de uitwerking van het jaarprogramma, het rekruteren van sprekers en mantelzorgers alsook bekendmaking. Daarnaast zetelt Orion mee in de stuurgroep van het PCD Borgerhout, waarbij er bijzondere aandacht gaat naar mensen met een migratieachtergrond. Het ECD woont vergaderingen bij en biedt het PCD ondersteuning in de verdere uitrol na opstartfase (in kaart brengen van noden en interesse in een cultuursensitief PCD, zoeken van een spreker, getuigenissen van mantelzorgers, locatie, financiële middelen, etc.). Samen met de leden van de stuurgroepen van zowel PCD Borgerhout als van PCD In-Licht gaat het ECD op zoek naar andere geïnteresseerde partners en toekomstige trekkers. De medewerkers van Orion bieden tevens advies en ondersteuning bij het samenstellen van het nieuwe jaarprogramma voor PCD Noorderlicht en PCD Dwaallicht. Met de andere PCD uit de regio wordt steeds telefonisch en per mail afgestemd.

PGN houdt de vinger aan de pols bij de stuurgroepen PCD in de regio Mechelen. Voornamelijk de stuurgroep PCD De Mens verdient nog extra aandacht o.a. omwille van de opstartende coördinator. De coördinator stemt geregeld, tussen de overlegmomenten door, telefonisch af met de medewerker van PGN. De meeste stuurgroepsvergaderingen vonden ook dit jaar digitaal plaats.

De PCD doen graag beroep op ECD Orion i.s.m. PGN als deskundige spreker. Vanuit ECD Orion i.s.m. PGN wordt het volgende nieuwe thema aangeboden, hetwelk in de programmatie van verschillende PCD geïntegreerd wordt: [‘Hoe behoud ik mijn veerkracht als mantelzorger?’](#). Een medewerker van Orion wordt gevraagd als expert bij volgende edities van PCD:

Praatcafé	Datum	Thema
PCD Borgerhout	18/02	‘Wat is dementie?’
PCD Borgerhout	27/05	‘Wat is dementie?’
PCD Dwaallicht	20/09	‘Wat is dementie?’
PCD In-Licht	27/09	‘Jongdementie’
PCD Borgerhout	30/09	‘Hoe omgaan met personen met dementie?’
PCD Noorderlicht	04/05	‘Basale stimulatie’
PCD Dwaallicht	22/04	‘Veranderend gedrag bij dementie’
PCD Pallieterland	21/06	‘Hoe contact houden met een persoon met dementie als praten moeilijker wordt?’

De medewerker van PGN wordt gevraagd als expert bij volgende edities van PCD:

Praatcafé	Datum	Thema
PCD Noorderlicht	09/02	‘Veerkracht bij mantelzorgers voor personen met dementie’
PCD DeMens	19/04	‘Hoe behoud ik mijn veerkracht als mantelzorger van iemand met dementie?’ (geannuleerd)
PCD Pallieterland	20/04	‘De persoon met dementie raakt vermist ... en nu?’
PCD Dwaallicht (digitaal)	10/06	‘Hoe behoud ik mijn veerkracht als mantelzorger van een persoon met dementie?’
PCD Mechelen	22/11	‘Verlies en rouwverwerking van mantelzorgers bij dementie’
PCD Heist-op-den-Berg	23/11	‘Wat is dementie?’ (geannuleerd)

PGN brengt de voorzitters van de stuurgroepen van de PCD uit de zorgregio's Antwerpen en Mechelen jaarlijks samen. Ervaringsuitwisseling en afstemmen van het aanbod staan centraal in dit overleg. In 2021 vindt dit overleg niet plaats gezien de covid-19 maatregelen en nadien grote tijdsinvestering in de heropstart van fysieke PCD. Een gezamenlijk overzicht voor het voor- en najaar krijgt op digitale wijze vorm (op de website van het ECD) en wordt regelmatig bijgewerkt door een medewerker van Orion. Het digitaal platform voor deze groep kent gering succes, maar blijft actief.

4. Voordrachten, inleidingen en besprekingen van film of andere cultuurevenementen

ECD Orion i.s.m. PGN ondersteunt (meestal vraag-gestuurd) socioculturele projecten in het kader van dementie. We doen dit a.d.h.v. een inleiding, voordracht of nabespreking om dementie (meer) bespreekbaar te maken en de beeldvorming rond dementie en personen met dementie te nuanceren en bij te stellen. Zo verzorgt de medewerker van Orion op 23/11 de inleiding van ARTO verteltheater ‘Dementie, je staat er niet alleen voor’ van het PCD Hoboken. De medewerker van PGN verzorgt de nabespreking van het theaterstuk ‘Nu en Dan’ op 29/09 in CC Vredeberg in Lier voor de plaatselijke Familiegroep van Alzheimer Liga Vlaanderen (ALV) ism WZC Sint-Jozef.

5. Dementieklapper

Met de middelen van de actie DansHart van S-Sport zet ECD Orion i.s.m. PGN ook dit jaar de samenwerking verder met 10 reeds geëngageerde ziekenhuizen voor de begeleide verspreiding van dementieklappers aan patiënten of hun mantelzorger naar aanleiding van de diagnose van dementie. Het ECD contacteert de bestaande partners jaarlijks om het initiatief samen met het ECD te evalueren. We evalueren de registratie alsook de verspreiding van deze klappers bij enkele van de betrokken partners. Hieruit komen enkele actiepunten naar voren waaronder (her)opfrissing van het bestaan en de inhoud van deze klappers alsook kritische beoordeling van de registratie-meerwaarde door partnerorganisaties.

6. Cultuurcompetent psycho-educatiepakket ‘Dementie en nu’

In het kader van cultuurcompetente aanvullingen aan het psycho-educatiepakket ‘Dementie en nu’ startte Orion in 2019 met een herevaluatie van het bestaande pakket. Om het pakket meer toegankelijk en herkenbaar te maken voor alle mantelzorgers van personen met dementie in onze samenleving, stelde Orion in 2020 een stuurgroep samen met leden vanuit verschillende organisaties en

▲ Nieuw beeldmateriaal cultuursensitief psycho-educatiepakket (beeld: Maxime Minsen)

▲ Flyer reeks 'Dementie en nu' i.s.m. GZA Ziekenhuizen en stad Mortsel

met diverse achtergronden (Expertisecentrum Dementie Vlaanderen (EDV), ECD BrOes, ECD Memo, ALV, Familiehulp vzw, Inspiration vzw, Candela vzw). De stuurgroep komt op regelmatige basis samen om de evolutie van het project te bespreken. Er worden diverse werkgroepen samengesteld, bestaande uit personen met een migratie achtergrond, dewelke verantwoordelijk zijn voor het geven van feedback. Na implementatie van deze feedback, wordt het product nagelezen door een divers samengestelde leesgroep en een onafhankelijke copywriter om een finale versie te bereiken. De wijzigingen betreffen zowel inhoudelijke (onderwerpen, casuïstiek, woordkeuze, etc.) als uiterlijke (fotomateriaal, tekststopmaak, etc.) aspecten. Wat betreft het fotomateriaal, werkt het ECD samen met een externe fotograaf, twee gezinnen met een migratie achtergrond en een Vlaams gezin met een familielid met dementie op jonge leeftijd. In 2022 leggen we de laatste hand aan deze herziening.

7. Aanbod psycho-educatiepakket 'Dementie en nu'

ECD Orion i.s.m. PGN biedt een coach aan voor het psycho-educatiepakket 'Dementie en nu' voor voorzieningen, die zelf niet de mogelijkheid hebben een eigen coach op te leiden of ter beschikking te stellen. Daarnaast staat

Orion i.s.m. PGN in voor de bekendmaking van sessies, gegeven door regionale partners.

Orion organiseert een reeks van tien sessies van het psycho-educatie pakket 'Dementie en nu' (DEN) i.s.m. GZA Ziekenhuizen campus Sint-Jozef (Mortsel) en de stad Mortsel. Deze vindt plaats in het najaar (24/09-26/11) te Mortsel en wordt gegeven door een DEN-coach vanuit Sint-Jozef en een DEN-coach vanuit het ECD. Er nemen zeven mantelzorgers deel.

PGN ondersteunt het aanbod in de steden Mechelen en Lier door aankondigingen op de website en gerichte doorverwijzing van mantelzorgers. In deze zorgregio wordt het pakket gegeven door 't MoNUment (Mechelen) en Heilig Hartkliniek (Lier).

8. Personen met jongdementie en hun omgeving

Een medewerker van Orion zet de ondersteuning en begeleiding van het bedrijf Cronos Groep inzake het coachingstraject 'Jongdementie op de werkvloer' verder. Dit traject bestaat uit advies- en overlegmomenten op vraag met een medewerker met dementie op jonge leeftijd, zijn collega's en leidinggevenden.

Daarnaast werkt ECD Orion i.s.m. PGN samen met ECD Memo aan een inspiratiegids (brochure) voor werkgevers en werknemers met jongdementie en hun mantelzorgers. Het doel is het creëren van een leidraad aan de hand waarvan werknemers (en hun mantelzorgers) zich een weg weten te vinden in de combinatie met werk en het niet-pluis-gevoel, maar ook met het (post)diagnostisch proces. Bovendien wensen we handvatten aan te reiken aan werkgevers, leidinggevenden en collega's van een persoon met dementie op jonge leeftijd. Ter verkenning van dit domein gaan medewerkers van beide ECD's in gesprek met diverse personen met jongdementie en hun mantelzorgers, werkgevers, leidinggevenden, (arbeids)geneeskundige diensten, preventieadviseurs, vertrouwenspersonen en externe diensten. Het eindproduct wordt verwacht tegen najaar 2022. Beide ECD's zetten samen de eerste stappen naar de ontwikkeling van een e-learning over dementie op jonge leeftijd. Er wordt besloten de e-learning te richten naar mantelzorgers van naasten met jongdementie in de thuissituatie. De finale versie wordt verwacht tegen mei 2022.

ECD Orion i.s.m. PGN werkt volop verder aan de ontwikkeling van een digitale tool voor personen met jongdementie en hun mantelzorgers. Het betreft de verdere uitrol van een praktische handleiding (leidraad met te personaliseren bouwstenen), die zich specifiek toelegt op deze specifieke, jonge doelgroep. Meer informatie hierover is terug te vinden onder '2.7 Ontwikkeling innovatieve producten'.

② Zorgsector

Deskundigheid rond dementie verhogen door deze te inventariseren en te verspreiden naar de zorgsector om de kwaliteit van de zorg- en de hulpverlening te optimaliseren. Finaal beogen we dat de zorgsector elke hulpvraag deskundig kan beantwoorden.

1. Opleidingen van het EDV geven en ondersteunen

ECD Orion i.s.m. PGN werkt actief mee als lesgever en/of regionaal verantwoordelijke aan de opleidingen die georganiseerd worden vanuit EDV:

- FeBi opleiding ('Basis inzicht in dementie', 1 dag):
 - Orion gaf deze opleidingsdag 15 keer:
 - 19/1 Hof ter Schelde te Antwerpen – LO
 - 21/1 Sint Jozef te Berchem
 - 2/3 De Bijster te Essen
 - 4/5 Cadiz te Antwerpen
 - 1/6 Mariakerke te Gent
 - 24/8 Aalmoezenier – Cuypers te Stabroek
 - 29/6, 31/8, 2/9, 2/11, 8/11, 22/11, 23/11, 30/11, 7/12 GZA Zorg en Wonen
 - PGN gaf deze opleiding 3 keer
 - 27/02 WZC Hof van Arenberg te Duffel
 - 11/10 WZC Sint-Jozef te Rumst
 - 09/11 WZC Rembertus te Mechelen
- FeBi training ('Omgaan met personen met dementie', 3,5 dagen): Orion gaf deze vormingsreeks in woonzorgcentrum (WZC) Villa Ter Molen te Stabroek;
- Inleefsessie Dementie (i.s.m. Mentor, FeBi): Orion gaf deze sessie 1 keer;

2. Coachingstrajecten in het kader van het Referentiekader Dementie

ECD Orion i.s.m. PGN begeleidt drie van de twintig geselecteerde organisaties uit de thuiszorg en de WZC's die vanaf 2021 mogen instappen in een coachingstraject rond persoonsgerichte zorg (oproep 'Samen MENS'): WZC Cadiz (Antwerpen), Woonzorgnetwerk Edegem (Edegem) en WZC Het Paradijs (Lier). Binnen deze trajecten wordt gewerkt aan persoonsgerichte zorg voor personen met dementie a.d.h.v. het denkkader 'Referentiekader Dementie'.

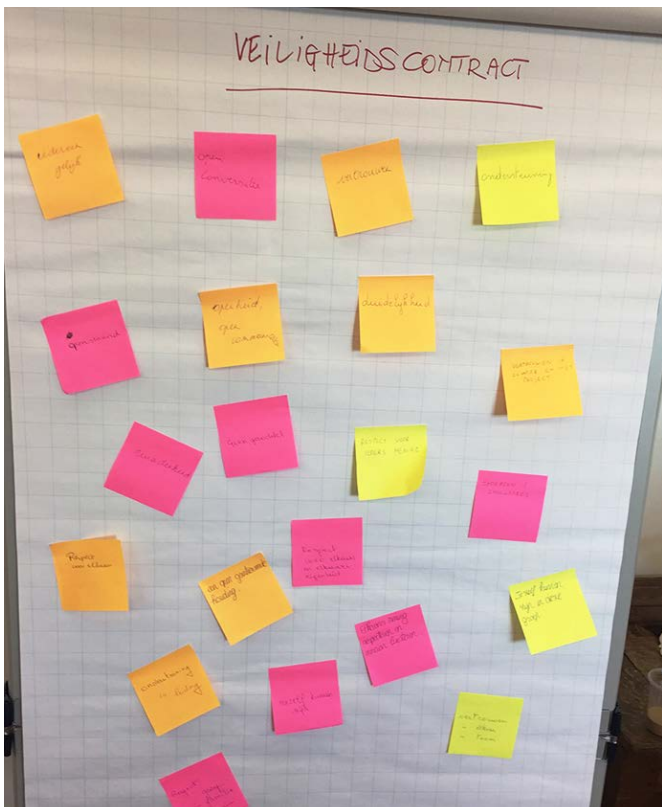
Drie medewerkers van het ECD volgen in 2020-2021 de opleiding tot facilitator, onder leiding van Shaun Cardiff (Fontys). Zij faciliteren op hun beurt een van de drie geselecteerde organisaties doorheen het coachingstraject, gaande van (pre)oriëntatiefase en plannings- en actiefase

▲ Traject WZC Cadiz (Antwerpen)

▲ Traject Woonzorg Netwerk Edegem (Edegem)

▲ Traject WZC Het Paradijs (Lier)

tot reflectie- en evaluatiefase. Ze ondersteunen de organisaties bij het samenstellen van een veranderteam, organiseren van kernevaluatiemetingen, uitwerken en bewaken van visiebepaling en – beleving, bepalen van prioriteiten, uitstippelen van een actieplan, ondernemen van acties, herevalueren en bijsturen alsook reflecteren en waarborgen. In totaal gaat het over 13 contactmomenten, vanaf september 2021 tot november 2022.

Er vonden in de drie organisaties reeds diverse contactmomenten plaats:

WZC Cadiz (Antwerpen)	09/08 (preoriëntatie), 27/08 (preoriëntatie), 04/10 (oriëntatie), 09/11 (oriëntatie), 06/12 (oriëntatie)
Woonzorg Netwerk Edegem (Edegem)	23/08 (preoriëntatie), 23/09 (preoriëntatie), 18/10 (oriëntatie), de sessie van 20/12 werd geannuleerd omwille van een covid-uitbraak in het WZC
WZC Het Paradijs (Lier)	01/09 (preoriëntatie), 01/10 (preoriëntatie), 22/11 (oriëntatie), de sessie van 13/12 werd geannuleerd vanwege covid-uitbraak op de afdeling

Op 16/09 nemen de drie medewerkers van het ECD en de initiatiefnemers van bovenstaande geselecteerde dossiers ook deel aan het digitaal kick-off-moment bij de nieuwe trajecten persoonsgerichte zorg 'Samen MENS. Goede dementiezorg in de praktijk', georganiseerd door het Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid en EDV.

3. Bijdragen tot het VTO-aanbod van het EDV via de VTO-werkgroep

ECD Orion i.s.m. PGN participeert aan de werkgroep VTO. De medewerker van Orion neemt actief deel aan 6 vergaderdagen (25/01, 22/03, 26/04, 28/06, 27/09 en 29/11) van de VTO-werkgroep en koppelt telkens terug van en naar de collega's van Orion i.s.m. PGN.

Dezelfde medewerker van ECD Orion zetelt mee in het projectteam inzake de herwerking van de erkende opleiding tot Referentiepersoon Dementie tot een blended opleiding. Dit traject kadert in een ESF project, onder begeleiding van de VTO-medewerker van het EDV en experts van Televic Education. Binnen het traject wordt er gestreefd naar het ontwikkelen van e-learningmodules voor minstens 1/3 van de bestaande opleidingsuren. De medewerker van het ECD wordt hiervoor gedurende 5 dagen opgeleid door Televic Education en zal 10 dagen besteden aan de ontwikkelingstijd. Er vinden reeds 4 fysieke bijeenkomsten plaats met het projectteam (02/09, 28/09, 09/11 en 06/12). Het project wordt verder gezet in 2022.

▲ Inspiratiedag 't MoNUment (Mechelen)

4. Participatie aan de redactieraad van het handboek 'Van begrijpen tot begeleiden'

De redactieraad is opgestart in 2017 en komt 2 keer per jaar samen. ECD Orion i.s.m. PGN participeert aan de redactieraad. Deze opdracht bestaat uit het bijwonen van de vergaderingen, procesbewaking, nalezen en inhoudelijk beoordelen van nieuwe bijdrages. De medewerker van PGN neemt deel aan de online-redactievergaderingen onder leiding van Jan Steyaert op respectievelijk 15/03 en 17/09. Een medewerker van PGN levert een artikel voor het handboek: 'Veerkracht voor professionele zorgverleners van personen met dementie bij verlies en rouw'.

5. Terugkomdagen Referentiepersoon Dementie

ECD Orion i.s.m. PGN en ECD Tandem organiseren gezamenlijk één cyclus terugkomdagen voor Referentiepersonen Dementie. Een cyclus omvat vier dagen gespreid over het jaar, met in de voormiddag een theoretisch luik en in de namiddag een intervisiemoment.

Voor 2021 worden volgende thema's en dagen weerhouden:

02/02	'Veerkracht verhogen in stressvolle tijden'
20/04	'Buurtwerking'
05/10	'Minder vrijheidsbeperking?'
14/12	'Spelenderwijs'

De thema's 'Veerkracht verhogen in stressvolle tijden' en 'Spelenderwijs' worden inhoudelijk voorbereid en gegeven door ECD Orion i.s.m. PGN en ECD Tandem alsook alle intervisies. Voor de overige dagen wordt een gastspreker uitgenodigd ('Buurtwerking': Maité Mallentjer (Artesis Plantijn Hogeschool Antwerpen) en 'Naar minder vrijheidsbeperking?': Riet Willems (Openbaar Psychiatrisch Zorgcentrum Geel). De terugkomdag 'Veerkracht verhogen in stressvolle tijden' zou online georganiseerd worden, maar wordt uiteindelijk geannuleerd omwille van covid-19 maatregelen. Om dezelfde reden wordt ook de terugkomdag 'Spelenderwijs' geannuleerd. De overige terugkomdagen worden zeer positief geëvalueerd door de deelnemers.

ECD Orion i.s.m. PGN en ECD Tandem organiseren een unieke inspiratiedag (03/06), waarbij Referentiepersonen Dementie uit provincie Antwerpen en coördinatoren van dementievriendelijke gemeenten in provincie Antwerpen op werkbezoek gaan in het inloophuis dementie 't MoNUment te Mechelen. Deze inspiratiedag bestaat uit een combinatie van kennismaking en rondleiding in het inloophuis alsook een begeleide en dementievriendelijke wandeling doorheen Mechelen.

De thema's, locaties en sprekers voor de Terugkomdagen Referentiepersonen Dementie voor het volgende jaar (2022) worden reeds inhoudelijk bepaald en uitgewerkt in overleg met ECD Tandem.

Tenslotte maken de medewerkers van ECD's Tandem en Orion i.s.m. PGN een gesloten Facebook platform aan voor alle Referentiepersonen Dementie binnen provincie Antwerpen. Hiermee hopen we een plek te creëren waar Referentiepersonen Dementie ervaringen en ideeën kunnen uitwisselen. Daarnaast kan deze pagina gebruikt worden om een netwerk op te bouwen, interessante documenten te delen en elkaar op de hoogte te brengen interessante studiedagen, cursussen, opleidingen, webinars, evoluties etc.

6. Regionaal standaard vormingsaanbod (brochure)

Orion i.s.m. PGN realiseert volgend aanbod voor professionele hulpverleners en vrijwilligers:

1. Overzicht van vormingsmomenten aan professionals uit het basisaanbod

Thema	Aantal
'Dementie op jonge leeftijd'	3
'Bouwen aan veerkracht als zorgverlener voor personen met dementie' (webinar)	1
'Communiceren met personen met jongdementie'	1
'Vroegtijdige zorgplanning, levenseinde en palliatieve zorg bij personen met dementie'	1
'Workshop 'Rouw- en verliesverwerking: Aan de slag met De Verlieskoffer!'	11
'Basisinzicht dementie'	4
'Persoonsgerichte zorg'	1
'Wat is dementie? Communicatie'	4
'Omgaan met veranderend gedrag'	4
'Basale stimulatie'	1
'Dementie bij personen met een verstandelijke beperking'	2
'DEMETRA-training'	1
'Omgaan met familie van personen met dementie'	1
'Veerkracht voor professionals in de zorg voor personen met dementie'	2
'Seksueel grensoverschrijdend gedrag'	3
'Intimiteit en seksualiteit'	2

2. Overzicht van vormingsmomenten aan vrijwilligers uit het basisaanbod

Thema	Aantal
'Omgaan met ouderen en personen met dementie'	2
'Wat is dementie?'	2

ECD Orion i.s.m. PGN ontwikkelt een nieuwe brochure, waarin het ECD zijn algemene vormingsaanbod voorstelt. Tenslotte wordt de uitgebreide vormingsbrochure van het ECD aangevuld met nieuwe thema's en in een nieuw jasje gestoken. Beide brochures zijn zowel op papier als digitaal te raadplegen.

7. Ontwikkeling innovatieve producten

In het kader van cultuurcompetente aanvullingen in het psycho-educatiepakket 'Dementie en nu' (zie 1.7) werkt Orion verder aan de herwerking van het bestaande pakket, zowel op inhoudelijk als op uiterlijk vlak. In 2021 wordt de feedback van diverse werk- en leesgroepen geïntegreerd, waarna een copywriter en leden van de stuurgroep een finale versie nalezen op schrijffouten en -stijl alsook taalniveau. Daarnaast wordt kersvers beeldmateriaal ontwikkeld en geïmplementeerd i.s.m. een professionele fotograaf en vormgever. Het eindproduct wordt verwacht tegen begin 2022.

I.s.m. ECD Tandem werkt ECD Orion i.s.m. PGN het concept van 'De Verlieskoffer' verder uit. De koffer werd ontwikkeld in 2020 en omvat verschillende methodieken om rouw en verlies op een toegankelijke manier bespreekbaar te maken bij zowel personeel als bewoners, mantelzorgers en familieleden. Er worden methodieken uitgewerkt en toegevoegd om de veerkracht van personen met (jong) dementie, mantelzorgers en zorgverleners te versterken. Bovendien worden bestaande methodieken verder uitgediept. Tenslotte wordt ook de handleiding kritisch herbekeken en cultuursensitief gemaakt. De koffer wordt op regelmatige basis gratis uitgeleend bij ECD Tandem in Turnhout en ECD Orion i.s.m. PGN in Antwerpen of Mechelen.

Het ECD ontwerpt en ontwikkelt postkaartjes om (jong) dementie op de kaart te zetten. Hierdoor hoopt het ECD het thema meer kenbaar en bespreekbaar te maken zodat personen met (jong)dementie en hun omgeving zich (h) erkend en ondersteund voelen. Er worden in totaal meer dan 500 kaartjes verkocht.

- ▲ Postkaartjes 'Zet jij (jong)dementie mee op de kaart?'
- De Verlieskoffer

Daarnaast werkt ECD Orion i.s.m. PGN samen met ECD Memo aan een e-learning voor mantelzorgers van personen met dementie op jonge leeftijd alsook een inspiratiegids (brochure) voor werkgevers en werknemers met jongdementie en hun mantelzorgers (zie 1.8). Beide eindproducten wordt verwacht tegen resp. voor- en najaar 2022.

Voor het eerst geeft Orion i.s.m. PGN een webinar met als thema 'Bouwen aan veerkracht als zorgverlener voor personen met dementie'. Professionelen kunnen zich vooraf individueel inschrijven. Dit webinar kadert eveneens in de stage-opdracht van de stagiaire van PGN. Sprekers zijn Herman Wauters en Liesbeth De Preter (zie 2.6. en 3.1).

ECD Orion i.s.m. PGN werkt volop verder aan de ontwikkeling van een digitale tool voor personen met jongdementie en hun mantelzorgers. Het betreft de verdere uitrol van een praktische handleiding (leidraad met te personaliseren bouwstenen), die zich specifiek toelegt op deze specifieke, jonge doelgroep. Een medewerker van Orion gaat in gesprek met personen met jongdementie, mantelzorgers en professionele hulpverleners over de

▲ Benefietactie 'Kleine Nete Classic' ten voordele van het project 'Digitale tool personen met jongdementie'.

noden en behoeften doorheen het proces. Daarnaast vinden er gesprekken plaats met zes externe digitale ontwikkelaars en experts in functie van prijsbepaling. Er wordt een stuurgroep samengesteld, bestaande uit vertegenwoordigers van diverse partnerorganisaties (EDV, ECD's Memo, Foton, Paradox, Contact en ALV, Zorgcirkels Jongdementie Leuven, Universiteit Brussel en DVC De Toren Antwerpen), dewelke voor het eerst digitaal samenkomt op 01/04. Een medewerker van Orion werkt volop aan het verzamelen van financiële middelen voor de verdere realisatie van (een prototype van) deze digitale tool. Dit gebeurt o.a. via het uitschrijven van projectaanvragen en dankzij co-organisatie van benefietacties. Zo krijgt het project een voorwaardelijke goedkeuring vanuit het Programma Innovatieve Overheidsopdrachten (VLAIO) en kan het project rekenen op een financiële ondersteuning vanuit de benefietactie 'Kleine Nete Classic'. Bij deze laatste fietsen, lopen en wandelen meer dan 50 sportieve lingen rond de Kleine Nete (regio Nijlen) ten voordele van dit project en om het thema jongdementie op de kaart te zetten. Tenslotte worden er ook contacten gelegd met universitaire partners, internationale partnerorganisaties (o.a. Alzheimer Nederland en Kenniscentrum Dementie

op Jonge Leeftijd) en farmaceutische bedrijven voor een eventuele samenwerking rond dit thema.

8. Vorming en opleiding op maat

ECD Orion i.s.m. PGN geeft vorming en/of ondersteuning op vraag en op maat van de voorziening. Voorafgaand is er steeds min. één overlegmoment met de vormingsverantwoordelijke van de voorziening of organisatie. Zo organiseert Orion i.s.m. PGN:

- Intervisiegroep Referentiepersonen Dementie GZA Zorg en Wonen (4 fysieke bijeenkomsten);
- Trajectbegeleiding jongdementie WZC Cadiz te Antwerpen (4 bijeenkomsten);
- Intervisiegroep voorzieningen met bijzondere erkenning voor zorg en ondersteuning aan personen met jongdementie (WZC De Bijster, WZC Cadiz, WZC Roosendaalveld, WZC Den Olm en WZC ZNA Joostens) (3 fysieke bijeenkomsten);
- Geïndividualiseerde coachingstrajecten in het kader van de oproep 'Samen MENS', WZC Cadiz (Antwerpen), Woonzorg Netwerk Edegem (Edegem) en WZC Het Paradijs (Lier) (vanaf september);
- Opleidingsdagen op maat binnen personeelsgroepen van het Zorgbedrijf Antwerpen met onder meer: opleiding 'Basis dementie', 'Persoonsgerichte zorg' en 'Rouw- en verliesverwerking: Aan de slag met de Verlieskoffer';
- Vormingen 'Omgaan met ouderen' binnen AAP (Animal Assisted Projects);
- Trajectbegeleiding 'Jongdementie' binnen WZC Den Olm (Bonheiden): 6 bijeenkomsten, wordt vervolgd in 2022.

9. Studiedagen organiseren of meewerken aan studiedagen, congressen, symposia en infobeurzen

De netwerken palliatieve zorg provincie Antwerpen en de expertisecentra dementie in provincie Antwerpen (ECD Tandem en ECD Orion i.s.m. PGN) organiseren driemaal een studienamiddag over palliatieve zorg bij personen met dementie: 'Palliatieve zorg voor mensen met dementie, liever vandaag dan morgen!' (01/06, 17/06 en 29/11). Twee medewerkers van ECD Orion i.s.m. PGN voorzien tijdens deze studienamiddagen een voordracht over palliatieve zorg binnen het Referentiekader Dementie.

Op 1/10 spreekt een medewerker van Orion op de trefdag 'Intimiteit en seksualiteit in de ouderenzorg' in Brugge. Hij verzorgt het plenaire stuk en begeleidt tevens twee workshops rond dit thema.

Op 25/10 organiseert Orion een studiedag voor de Referentiepersonen Dementie binnen GZA Zorg & wonen. De

thema's, die die dag aan bod komen zijn: 'De fundamente van het referentiekader voor kwaliteit van wonen', 'Leven en zorg voor personen met dementie', 'Omgaan met weerstand bij teamgenoten' en 'Omgaan met families'. Orion voorziet ook twee ervaren externe Referentiepersonen die hun kennis en aanpak delen, alsook één mantelzorger die een getuigenis brengt over haar (overleden) man met dementie op jonge leeftijd.

Een medewerker van Orion neemt deel als spreker op het symposium 'Samen de stap zetten naar morgen' van Patient Empowerment vzw (26/10).

Op 9/12 organiseert het ECD samen met ECD Tandem een studiedag 'Liefde roest niet'. Deze studiedag behandelt thema's als intimiteit en seksualiteit alsook grensoverschrijdend gedrag bij ouderen en personen met dementie. We voorzien volgende gastsprekers: Els Messelis (gerontoloog en (co)auteur van diverse boeken en wetenschappelijke artikels rond ouder worden), Jan Van Velthoven (socio-cultuur vormingswerker en gerontoloog) en Nelle Frederix (Aditi vzw).

PGN werkt mee aan het minisymposium Referentiekader Dementie (RKD) in Turnhout op 26/01 en is één van de sprekers over 'Psychosociale ondersteuning bij verlies en rouw'. Op 20/10 verzorgt de medewerker van PGN een voordracht over de ELZ RupeLaar (forum voor professionelen) over 'Hoe behoud ik mijn veerkracht als mantelzorger van een persoon met dementie?'.

De medewerker van PGN geeft samen met een collega van ECD Foton een workshop over 'Eenzaamheid bij mantelzorgers van personen met dementie' op het congres van de Ouderenpsychiatrie Leuven in het provinciehuis te Leuven op 28/10.

▲ Studienamiddag 'Palliatieve zorg voor mensen met dementie, liever vandaag dan morgen'

10. Consultaanbod aan Referentiepersonen Dementie en andere professionele zorgverleners of zorgverleners in opleiding

Bij ECD Orion i.s.m. PGN is een dementie-expert telefonisch bereikbaar tijdens weekdays van 9:00 tot 17:00 (uitgezonderd overmacht met antwoordapparaat). Vragen per mail of sociale media beantwoorden we uiterlijk binnen 2 werkdagen. De medewerker informeert, adviseert en verwijst door indien nodig. Dit kan resulteren in casebesprekingen of coachende gesprekken. Dit aanbod werkt vraag-gestuurd. Elke oproep wordt geregistreerd in een daarvoor specifiek ontwikkeld elektronisch formulier. ECD Orion i.s.m. PGN ontvangt in 2020 45 oproepen van professionele zorgverleners en/of zorgverleners in opleiding/onderwijsinstellingen. Onze antwoorden op deze vragen bevatten voor 76% informatie, 62% advies, 29% concrete doorverwijzing, 16% ondersteuning, 7% coaching en tenslotte enkele keren een zorgbemiddeling of interdisciplinair overleg.

Naar aanleiding van covid-19 werkt ECD Orion i.s.m. PGN mee aan de ondersteuning, geboden aan Referentiepersonen Dementie. Hierbij stellen medewerkers van Orion en PGN zich ter beschikking om vraagstukken en reflecties van Referentiepersonen Dementie in deze periode te beluisteren, bespreken en/of beantwoorden (interview en overleg op vraag en op maat). Zo biedt een medewerker van Orion ondersteuning bij het samenstellen en opstarten van een werkgroep inzake dementie binnen de WZC's van GZA Zorg & Wonen. Op vraag van vzw Emmaüs geeft de medewerker van PGN, samen met een medewerker van EDV, op 10/09 advies voor een vernieuwde werking van de werkgroep Dementie van de vzw.

Tenslotte begeleidt ECD Orion i.s.m. PGN meermaals studenten door het beantwoorden van vragen, het nalezen

STUDIEDAG
Liefde... roest niet.

Thema's als intimiteit, seksualiteit en grensoverschrijdend gedrag zijn vaak nog een taboe. Zeker in de ouderenzorg. Maar dit hoeft het niet te zijn!

Op deze studiedag staan we stil bij deze thema's en gaan we hierover in gesprek met een aantal zeer boeiende gastsprekers. In de voormiddag gaan we dieper in op het thema grensoverschrijdend gedrag. In de namiddag staan we meer stil bij het thema intimiteit en seksualiteit in de ouderenzorg.

Inschrijven kan via deze [link](#)

Prijs: €95

Donderdag 9/12/2021
9u-16u45

Provinciaal vormingscentrum Malle
Smekensstraat 61
2380 Malle

Orion-PGN
expertisecentrum
dementie

Tandem
expertisecentrum
dementie

▲ Studiedag 'Liefde roest niet' i.s.m. ECD Tandem

van scripties en/of bachelorproeven en/of het kandidaat stellen als (co)promotor of externe expert (zie 3.1).

11. Bijzondere opvolging van voorzieningen

De bijzondere erkenning voor WZC's voor de zorg en ondersteuning van personen met jongdementie vraagt om een uitdrukkelijke samenwerking met ECD Orion i.s.m. PGN. Het ECD organiseert drie intervisiemomenten (3u) (25/03, 04/06 en 07/10) met directieleden en teambegeleiders van de desbetreffende WZC's: WZC Cadiz (Antwerpen), WZC De Bijster (Essen), WZC Den Olm (Bonheiden), WZC Roosendaelveld (Mechelen) en WZC Joostens (Zoersel). ECD Orion i.s.m. PGN voorziet hierbij steeds een inhoudelijk en inleidend kader (thema gebonden) alsook begeleiding van de intervisie. Daarnaast zorgen de medewerkers van Orion i.s.m. PGN voor de verslaggeving, communicatie en verbondenheid tussen de leden van de werkgroep. Volgende thema's komen aan bod: kennismaking voorzieningen, gezinsbegeleiding, functieprofiel gezinsbegeleider, werkingsbudget en opnamecriteria. De intervisies vinden steeds op een wisselende locatie plaats en worden gecombineerd met een werkbezoek in het desbetreffende WZC met bijzondere erkenning. Tenslotte worden ook de thema's, locaties en data voor de intervisiemomenten in 2022 reeds inhoudelijk bepaald en uitgewerkt in overleg met de betrokken directieleden en teambegeleiders. Gezien de vraag naar een intervisiemoment voor teamcoaches en gezinsbegeleiders van de leefgroepen voor personen met jongdementie, maakt het ECD plannen voor een afzonderlijk intervisiemoment met deze groep.

Orion begeleidt WZC Cadiz (Antwerpen) verder in het traject rond persoonsgerichte zorg voor personen met jongdementie. Na een uitgebreide observatiefase (32 uur) in 2020 wordt een coachingstraject uitgebouwd i.s.m. de directie- en stafleden alsook medewerkers van WZC Cadiz. Er vinden overlegmomenten met directie alsook drie intervisiemomenten met medewerkers plaats (04/02: dagbesteding, 23/04: stand van zaken maaltijdbegeleiding en dagbesteding, 21/05: communicatie met personen met jongdementie).

PGN spreekt verschillende overlegmomenten/trajectbegeleiding met teamleden van WZC Den Olm (Bonheiden) af in het kader van de opvolging van bijzondere erkenning voor WZC's voor de zorg en ondersteuning van personen met jongdementie. Dit wordt vervolgd in 2022.

In het kader van de opvolging van de coachingstrajecten Referentiekader Dementie is het ECD betrokken bij de

veranderteams van de trajecten in WZC Cadiz (Antwerpen), Woonzorg Netwerk Edegem (Edegem) en WZC Het Paradijs (Lier) (zie 2.2).

12. Ter beschikking stellen van methodieken en literatuur

Het ECD houdt zowel in Antwerpen als in Mechelen een bescheiden bibliotheek bij van boeken, dvd's en methodieken die de zorgverlener tot nut kan zijn voor een kwalitatieve zorg voor personen met dementie. Deze zaken worden gratis uitgeleend. Hierover wordt echter geen actieve reclame gemaakt. Er wordt meermaals gebruikt gemaakt van deze diensten.

③ (Inter)nationale deskundigen

Actief op zoek gaan naar nationale en internationale deskundigen en hen informeren over de rol en overtuigen van het belang van onze functie in de zorgsector opdat zij op onze vraag hiaten in de expertise opvullen en we wederzijdse expertise kunnen delen.

1. Samenwerking met de academische wereld

Twee medewerkers van Orion begeleiden een studente Ergotherapie (Artesis Plantijn (AP) Hogeschool, Antwerpen) in 2020-2021 als promotor en copromotor. Zij wijdt haar bachelorproef aan zinvolle dagbesteding en buurtwerking voor personen met jongdementie. Hiervoor zal zij betrokken worden in het coachingstraject van WZC Cadiz te Antwerpen, waarbij ze een overzicht opmaakt van mogelijke samenwerkingsverbanden tussen WZC Cadiz en lokale organisaties.

Ook een studente binnen de afstudeerrichting Grafische en Digitale Media (AP Hogeschool, Antwerpen) wordt in 2020-2021 begeleid door een medewerker van Orion als externe expert. Als eindproduct ontwikkelt deze studente een (aanzet van een) prototype van een online applicatie. Een medewerker van Orion staat mede in voor het rekruteren van mantelzorgers van personen met jongdementie, die deze applicatie wensen uit te testen alsook voor de evaluatie van het prototype en de bachelorproefverdediging (26/01). Ook later in het jaar ondersteunt een tweede medewerker van Orion een studente Grafische en Digitale Media (AP Hogeschool, Antwerpen) waarna hij ook in de jury van de desbetreffende bachelorproef zetelt.

Een medewerker van Orion is externe lezer van een bachelorproef 'Zicht op mantelzorg bij personen met NAH' van een studente logopedie aan de Hogeschool Gent. Daarnaast ondersteunt deze medewerker een student Toegepaste Psychologie aan de Hogeschool West-Vlaanderen in het kader van haar bachelorproef 'Noden van jongeren van een ouder met jongdementie'.

De medewerker van PGN begeleidt de derdejaarsstage van Liesbeth De Preter, student Bachelor Toegepaste Psychologie Tomas More Hogeschool Antwerpen. Ze liep gedurende 426 uren stage van maart tot en met september 2021.

Een medewerker van Orion zetelt mee in een focusgroep rond voorafgaande zorgplanning bij personen met dementie, georganiseerd in het kader van een studie vanuit Vrije Universiteit Brussel, Universiteit Gent en Katholieke Universiteit Leuven (End-of-Life Care Research Group). Vanuit deze studie ontwikkelt men een vertaalde en aangepaste versie van 'Levenswensen-kaarten' alsook een interactieve website over voorafgaande zorgplanning voor personen met dementie en hun mantelzorgers.

Een medewerker van PGN neemt samen met collega's van andere ECD's en EDV verder actief deel aan de klankbordgroep 'Vorming dementie bij mensen met een verstandelijke beperking' op 08/02 en 18/03 (opgestart in 2020). Hij is vervolgens aanwezig op de boeklancering (eindproduct) op 29/10.

Tenslotte geven de medewerkers van ECD Orion i.s.m. PGN een aantal informatiesessies aan studenten van hogescholen. Zo voorziet een medewerker van Orion op 09/02 een gastcollege over het de werking van het ECD, dementie in het algemeen, postdiagnostisch proces bij dementie, sociale kaart en casuïstiek aan huisartsen in opleiding (Universiteit Antwerpen). Een medewerker van Orion verzorgt op 17/03 een gastcollege 'Dementie in de apotheek' voor laatstejaarsstudenten van de opleiding farmaceutische wetenschappen (Koninklijke Apothekersvereniging Van Antwerpen). Daarnaast brengt een medewerker van Orion een gastles 'Omgaan met agressie bij personen met dementie' aan studenten BANABA/postgraduaat Geriatrie aan de Karel de Grote Hogeschool te Antwerpen (27/05). De medewerker van PGN geeft 2 onlinesessies 'Wat is dementie en hoe werkt een praatcafé dementie?' voor studenten van de Karel de Grote Hogeschool te Antwerpen. Tevens geeft hij een les over 'Wat is dementie?' aan HBO5-studenten van het Busleyden Atheneum – Campus Stassart.

2. Internationale samenwerking

PGN is via het Centrum voor Geestelijk Gezondheidszorg (CGG) De Pont observatiepartner in het Europees project 'Interreg 2 zeeën HET MONUMENT' in Mechelen. Project MONUMENT wil de veerkracht en het doorzettingsvermogen van mantelzorgers van personen met jong- en/of beginnende dementie versterken en hun last verminderen. Dit door professionele, structurele ondersteuning en op maat gemaakte technologische zorgoplossingen aan te bieden, zodat mensen met dementie langer thuis kunnen blijven wonen, in hun vertrouwde omgeving. PGN neemt deel aan de informatiesessie van 11/03 en is actief betrokken bij de focusgroep op 17/03 met bevraging van de reeds ondernomen stappen.

PGN volgt de internationale Train-the-trainer in het kader van de uitrol van het Europese DEMETRA-project 'Het verbeteren van de vaardigheden van formele zorgverleners voor personen met dementie door het zich goed voelen en de positieve psychologie'. Het DEMETRA-project wordt langs Vlaamse zijde inhoudelijk opgevolgd door EDV, ECD Paradox en vzw Emmaüs. De trainingssessies werden gevolgd door vormingsmedewerkers van ECD Paradox, ECD BroEs, ECD Orion i.s.m. PGN en vzw Emmaüs. Het tweede deel van deze internationale

▲ Afsluiting DEMETRA project in Parma (Italië)

training zou in Wroclaw (Polen) plaatsvinden, maar wordt vervangen door zes online sessies op 11/03, 12/04, 30/03, 22/04, 04/05 en 25/05. In de laatste sessie geeft de medewerker van PGN samen met de collega van ECD Paradox het gedeelte 'The art of giving feedback'. De training resulteert in een programma dat PGN, i.s.m. ECD Paradox, ECD brOes en vzw Emmaüs in Vlaanderen zal aanbieden aan lokale trainers (onder auspiciën van het EDV). Als voorbereiding op de online sessies, de Vlaamse bijdrage aan deze sessies en om de training aan te passen aan Vlaamse zorgverleners wordt er met de Vlaamse trainers onderling afgestemd op verschillende overlegmomenten: 23/02, 18/05, 21/05 en 11/06. Een eerste proefsessie wordt op 08/09 gegeven door de medewerker van PGN aan 8 medewerkers van vzw Emmaüs, afdeling Ouderenzorg. De twee trainers van vzw Emmaüs volgen eveneens deze sessie als voorbereiding en voorbeeld op hun eigen te geven sessie. Hierop volgt een overleg- en evaluatiemoment op 14/09.

Van 25/10 tot en met 27/10 woont de medewerker van PGN, samen met EDV en vzw Emmaüs de finale evaluatiedagen van het DEMETRA-project bij in Parma, Italië. Een vervolg wordt door de Italiaanse partner voorbereid.

Op 20/12 wordt er met de trainers van de ECD's en EDV gekeken naar de verdere uitrol van deze training binnen de regionale Expertisecentra Dementie. Een bevraging en aanbod zal in 2022 verder worden uitgewerkt.

④ Beleidsmakers

Alle relevante beleidsmakers (ook internationaal) blijvend overtuigen van de impact van dementie op de samenleving en onze rol hierin, opdat zij gepaste acties en maatregelen nemen die de kwaliteit van de zorg- en hulpverlening optimaliseren.

1. Ondersteuning Dementievriendelijk projecten in verschillende gemeenten

ECD Orion i.s.m. PGN gaat in op lokale vragen om mee te werken aan dementievriendelijke initiatieven. Zo draagt ECD Orion i.s.m. PGN onder meer bij tot:

- Sensibiliseringsacties van de stad Mortsel via participatie aan de werkgroep Dementie voor o.a. de organisatie van het psycho-educatiepakket 'Dementie en nu' (i.s.m. de stad Mortsel en GZA Sint-Jozef ziekenhuis te Mortsel);

- Actieve inbreng en ondersteuning van de opstart van Dementievriendelijk Zandhoven (i.s.m. VVSG) op 22/04, 27/09 en 24/11;
- Actieve inbreng en ondersteuning van de opstart van Dementievriendelijk Zoersel op 18/08;
- Kritische reflectie van de praktische bruikbaarheid en herwerking van het vermissingsprotocol (i.s.m. Referentiepersonen Dementie binnen GZA Zorg & Wonen en verantwoordelijken van de politiezones in zorgregio Antwerpen);
- Ondersteuning van het ontmoetingshuis 't MoNument te Mechelen door informatie, advies, deelname aan de stuurgroep Dementievriendelijk Mechelen, actieve bijdrage aan de ontwikkeling en uitvoering van de DEMENTIE-XL-dag en specifieke overlegmomenten. Dit jaar levert PGN een bijzondere, erg gewaardeerde bijdrage op het PCD in september en de feestelijke receptie in oktober naar aanleiding van respectievelijk 20 jaar dementiezorg in Mechelen en 5 jaar inloophuis 't moNument;
- Actieve inbreng en ondersteuning opstart Dementievriendelijk Nijlen op 11/03, 21/04, 02/06 en 25/11. Het officiële startschot wordt gegeven tijdens een persconferentie op 15/09 met de ondertekening van een engagementsverklaring door het gemeentebestuur. PGN levert een inhoudelijke bijdrage omtrent cijfers, beeldvorming, goede initiatieven en toekomstperspectieven;
- Actieve inbreng en ondersteuning van Dementievriendelijk Heist-op-den-Berg op de stuurgroepsvergaderingen van 01/02, 19/04, 28/06, 04/10 en 18/10. PGN helpt de seniorenbeurs met als thema Dementie mee uitwerken;
- Ondersteuning bij de opening van de tentoonstelling van het Dementieatelier te Willebroek op 23/10.

2. Bijdrage aan het nieuwe Vlaamse Dementieplan 2021-2025

Naar aanleiding van Werelddag Dementie (21/09) lanceert Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding Wouter Beke een nieuw Vlaams Dementieplan. Dit nieuwe Vlaamse Dementieplan focust op de Vlaamse bevoegdheden preventie, optimaliseren van kwaliteit van zorg (in thuis- en residentiële omgeving), mantelzorgondersteuning en uitdragen van een taboedoorbrekende en genuanceerde beeldvorming over dementie.

Het plan kwam tot stand dankzij input van een zestigtal belanghebbenden waaronder personen met dementie zelf, hun mantelzorgers, professionele hulpverleners zoals artsen, apothekers, ziekenfondsen, thuiszorgdiensten, maar ook koepelorganisaties, Vlaamse Ouderenraad en ALV. Ook de regionale Expertisecentra Dementie, waaronder ECD Orion i.s.m. PGN draagt hiertoe zijn steentje bij. Op 02/04 nemen een medewerker van PGN en een

medewerker van Orion deel aan een van de focusgroepen. Ook tussentijds levert het ECD feedback en inzichten aan, die bijdragen aan het finale Vlaamse Dementieplan. Minister Wouter Beke stelt op 21/09 het gloednieuwe Vlaamse Dementieplan voor tijdens het online evenement 'Schatten in Vlaamse Dementiezorg', waaraan ook het ECD meewerkt (zie 6.1).

3. Bijdragen tot het geconsolideerd jaarverslag van het EDV

We rapporteren over het voorbije werkjaar volgens het sjabloon van het actieplan zodat het EDV een geconsolideerd jaarverslag kan opmaken.

5 Partners

Gelijkaardige organisaties en initiatieven in kaart brengen, communiceren over onze visie en werking en hen overtuigen dat samenwerking een wederzijdse meerwaarde inhoudt en leidt tot een meerwaarde in de hulp en zorg voor personen met dementie en hun omgeving.

1. Overleg Platform Dementie (OPD)

In 2020 liepen de samenwerkingen met het Samenwerkingsinitiatief Eerstelijnsgezondheidszorg (SEL) Antwerpen en SEL/Tom vzw Mechelen af. In de zorgregio Antwerpen is er nog steeds een SharePoint platform voor alle OPD-leden. ECD Orion organiseert geen OPD omwille van covid-19 en verschuiving van prioriteiten.

Orion zoekt actief naar mogelijke samenwerkingsverbanden met (een) nieuwe potentiële partner(s) en maakt plannen voor een nieuwe OPD-trefdag in 2022. Zowel het thema en sprekers als praktische aspecten (datum, locatie, financiële middelen, etc.) voor deze nieuwe trefdag worden in kaart gebracht en vastgelegd.

In de zorgregio Mechelen organiseert PGN samen met het Palliatief Netwerk Mechelen op 14 oktober een succesvol OPD in het AZ Sint Maarten te Mechelen. Het thema wil inspelen op het huidige welbevinden van professionals in dementiezorg 'Empathie en veerkracht voor zorgverleners van personen met dementie' en wordt gebracht door Eveline De Blauwer, psychologe van het PNM. Na de pauze kiezen de deelnemers uit verschillende workshops: 'Energiegevers en -vreters', 'Aan de slag met de Verlieskoffer' en 'Creëren van een krachtbronnen-cultuur in jouw organisatie'.

▲ Overleg Platform Dementie in Mechelen (i.s.m. Palliatief Netwerk Mechelen) in AZ Sint-Maarten)

2. Eerstelijnszones

Orion is opnieuw betrokken bij de werking van de eerstelijnszones Antwerpen Oost, Antwerpen Zuid, Antwerpen-Centrum, Noord Antwerpen, Noorderkempen, ZORA en Voorkempen wat betreft aspecten rond het thema's (jong) dementie. Er wordt op vraag steeds deelgenomen aan het 2-maandelijks overleg (digitaal). Een medewerker van Orion is tevens lid van het Regionale Zorgplatform Antwerpen (zie 5.3).

PGN is niet actief betrokken bij de Eerstelijnszones van de regio Mechelen. Vanuit de vroegere SEL-werking zijn er wel sterke contacten met de respectievelijke coördinatoren van de 5 zones.

3. Regionale Zorgplatform Antwerpen (RZA)

Orion i.s.m. PGN zetelt als kernlid in het kernteam van het Regionale Zorgplatform Antwerpen (RZA). Andere partners binnen dit kernteam zijn Universitaire Medische Campus Antwerpen (UMCA) van de Universiteit Antwerpen, Lokaal Gezondheidsoverleg (LOGO) Antwerpen, Palliatieve Hulpverlening Antwerpen (PHA), Centrum voor Algemeen Welzijn (CAW), Palliatieve Zorg Coda en eerste lijnszones (ELZ) Zuid en Noorderkempen. Er vinden 7 digitale overlegmomenten plaats (08/02, 23/02, 22/03, 27/04, 02/06, 05/10 en 08/11) met het kernteam. Vanuit dit kernteam werkt de medewerker van Orion ook mee aan de organisatie van een fysieke bijeenkomst met alle partners van het Regionale Zorgplatform Antwerpen (15/11).

Het Regionaal Zorgplatform Mechelen, waaraan PGN participeert, werd niet weerhouden als pilootproject. Het platform wacht op het startschot vanuit de Vlaamse Overheid voor verdere ontwikkeling.

4. Stuurgroep Nachtzorg Mechelen en Antwerpen

ECD Orion i.s.m. PGN zetelt in de stuurgroepen Nachtzorg van Antwerpen en Mechelen. Een medewerker van PGN neemt deel aan de digitale stuurgroep Nachtzorg Mechelen op 09/03 en 30/11. Orion neemt niet deel aan het overleg Stuurgroep Nachtzorg Antwerpen, maar wordt via verslaggeving op de hoogte gebracht van de inhoud van het overleg.

5. Samenwerking met het CGG De Pont

Via het geregeld bijwonen van de wekelijkse teamvergaderingen van het Ouderenteam van het CGG De Pont wordt er informatie en advies gegeven bij casusbesprekingen en met collega's afgestemd inzake opvolging van te geven coachingstrajecten en vormings-, trainings- en opleidingsmomenten. De medewerker van PGN woont 10 teamvergaderingen bij.

De medewerker wordt geconsulteerd door collega's van het CGG inzake dementieproblematiek (informatie en advies)

en woont een casusbespreking bij van het forensisch team op 15/11.

6. Samenwerking met Alzheimer Liga Vlaanderen (ALV)

ECD Orion i.s.m. PGN werkt voor bepaalde thema's samen met ALV. Zo kunnen de Familiegroepen (FG) (Jong) dementie van ALV uit de zorgregio's Antwerpen en Mechelen rekenen op ondersteuning van ECD Orion i.s.m. PGN. De groepen kunnen het ECD contacteren voor advies en/of ondersteuning. Bovendien kunnen de organisatoren van de FG (Jong)dementie in de zorgregio's Antwerpen en Mechelen één keer per jaar per FG (Jong)dementie beroep doen op een medewerker van Orion of PGN om de groep te begeleiden als expert. Volgende nieuwe FG starten op in de zorgregio's Antwerpen en Mechelen: Familiegroep Jongdementie regio Noorderkempen, Familiegroep Dementie regio Zoersel/Schilde en Familiegroep Dementie Kapellen.

7. Samenwerkingsverbanden 'Dementie kent geen kleur'

Orion werkt samen met het district Borgerhout teneinde het organiseren van het cultuursensitief PCD Borgerhout (zie 1.3), waarbij er bijzondere aandacht gaat naar mensen met een migratieachtergrond. Er is een nauw contact met de Schepen en Seniorenconsulent van Borgerhout (District Borgerhout), die beiden achter het initiatief staan en deel uitmaken van de stuurgroep. Overige leden van de stuurgroep betreffen medewerkers van Familiehulp, Liberale Mutualiteit, WZC Gitschotelhof en WZC Borsbeekhof alsook een lid van de Seniorenraad Borgerhout.

In functie van de cultuurcompetente aanpassingen aan het psycho-educatiepakket 'Dementie en nu' werkt ECD Orion i.s.m. PGN met EDV, regionale ECD's Memo en BrOes, ALV, Familiehulp, Inspiration vzw, vzw Candela en Atlas (zie 1.6).

8. Samenwerkingsverbanden Palliatieve Netwerken Antwerpen

De netwerken palliatieve zorg provincie Antwerpen en de expertisecentra dementie in provincie Antwerpen (ECD Tandem en ECD Orion i.s.m. PGN) organiseren driemaal een studienamiddag over palliatieve zorg bij personen met dementie: 'Palliatieve zorg voor mensen met dementie, liever vandaag dan morgen!' (zie 2.9).

Op vraag van Palliatieve Hulpverlening Antwerpen (PHA) schrijft een medewerker van Orion een artikel over palliatieve zorgverlening binnen het Referentiekader Dementie voor het tijdschrift 'Info PHA'.

Palliatieve zorgverlening binnen het Referentiekader Dementie

Anouk de Bruijn, coördinator regionaal expertisecentrum dementie Orion i.s.m. PGN

Dementiezorg kent een lange en uiterst boeiende geschiedenis. Het begrip 'dementie' bestaat sinds de oudheid, waar men dit gelijkstelde aan een vorm van 'seniliteit'. Rond het begin van onze jaartelling ontstond het besef dat iedere persoon, zonder uitzondering, recht heeft op zorg. Langzaam maar zeker nam ook de kennis over dementie en de achterliggende oorzaken toe. Een bekende naam betreft Alois Alzheimer, die voor het eerst het verband legde tussen de neurobiologische oorzaak en het degeneratieve proces bij dementie. Pas in de jaren vijftig van de 20^e eeuw dook er voor het eerst een gedragsmatige en psychologische aanpak van dementie op. Het was dankzij de realiteit oriënterende benadering van Taubee en Folsom (1966) dat er getracht werd personen met dementie te laten terugkeren naar de realiteit, het hier en nu. Vanaf die periode ontstonden er verscheidene benaderingen, die de focus legden op het gedrag en de onderliggende emoties van personen met dementie. Zo leerde Naomi Feil ons hoe je dankzij een empathische benadering ('The Validation Therapy') opnieuw contact kan leggen met personen met dementie, zelfs in een laatste stadium van het dementieproces (Feil, 1982). Aan het einde van de 20e eeuw deed het gedachtegoed van de belevingsgerichte zorg (Verdult, 1993) zijn intrede. Door zich open te stellen voor de leefwereld en de retrogene (herbeleving van het verleden) van personen met dementie én door zich bewust te zijn van de eigen gevoelens kunnen zorgverleners gepaste zorg bieden. In de geïntegreerde belevingsgerichte zorg (Cora van der Kooij, 2001) wordt uitgegaan van vier belevingsfasen van dementie, waarbij we steeds een specifieke 'ik-beleving' en daaruit voortvloeiend gedrag zien optreden. Het gaat om de bedreigde-ik-beleving, de verdwaalde-ik-beleving, de verborgen-ik-beleving en de verzonken-ik-beleving. Om het welbevinden van personen met dementie te optimaliseren, rolde Tom Kitwood in 1997 een persoonsgerichte zorgvisie uit, waarin het behoud van het 'persoon-zijn' centraal staat. Dankzij zijn inzichten leren we de achterliggende drijfveren van het individuele gedrag en emoties van een persoon met dementie in kaart te brengen. In 2011 worden we vervolgens door Anne-Mei The gewezen op het belang van een focusverschuiving van de aandacht naar de bredere leefwereld van de persoon met dementie (The, 2011). Deze sociale benadering vernieuwt onze blik op de persoonlijke leefwereld van personen met dementie en hun omgeving. We leren hierdoor dat iemands leed kan verzoend worden door de juiste psychosociale ondersteuning. Op deze manier kunnen we de kwaliteit van zorg aan deze doelgroep verbeteren. Maar wat betekent kwaliteit van leven, wonen en zorg voor personen met dementie nu precies?

In opdracht van de Vlaamse overheid ging het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen hierover in gesprek met personen met dementie, mantelzorgers, professionele hulpverleners en vrijwilligers. Deze besprekingen werden naast wetenschappelijke literatuur, visieteksten en richtlijnen geleid en als resultaat ontstond het Referentiekader Dementie (Dely et al., 2018). Het

▲ Artikel 'Palliatieve zorgverlening binnen het Referentiekader Dementie'

▲ Ronde-tafel-gesprek met Heilig Hartziekenhuis Lier

Zie ook: <https://pha.be/wp-content/uploads/2021/09/INFOPHA-sept-2021.pdf?fbclid=IwAR3JMfTL64NGfKjQD6U5bntlcK26RuoyFBR9Hal2AvB3LJMYb2GY9A1J3Dg>.

9. Samenwerkingsverbanden 'Vermissing bij personen met dementie'

ECD Orion werkt samen met de Referentiepersonen Dementie binnen GZA Zorg & Wonen en de verantwoordelijken binnen de politiezones van de zorgregio Antwerpen aan een kritische herevaluatie van het bestaande vermissingsprotocol voor personen met dementie in een WZC. Een medewerker van Orion bespreekt dit thema binnen het coördinatie-overleg (COO) en doet beroep op herwerkingen van het bestaande protocol in andere regio's in Vlaanderen (bv. Oost- en West-Vlaanderen). De medewerker verzamelt feedback vanwege de Referentiepersonen Dementie GZA Zorg & Wonen, directieleden van diverse WZC's en verantwoordelijken van de betrokken politiezones (HEKLA, Antwerpen, Zwijndrecht, Rupel, Noord, Grens, Minos, Brasschaat, Schoten, Zara en Voorkempen). A.d.h.v. deze feedback wordt een hernieuwde versie van het vermissingsprotocol uitgewerkt. Er is een eerste introductie en terugkoppeling tijdens een overleg, georganiseerd door ECD Orion, op 06/09 waarop bovenstaande betrokkenen aanwezig zijn. Bovendien heeft de medewerker van het ECD gesprekken met CareSolutions voor een mogelijke digitalisering van het vermissingsprotocol in digitale bewonersdossiers. Deze samenwerking wordt

verder gezet in 2022. Een verdere oppuntstelling van de samenwerking tussen de betrokken politiezones en residentiële en thuiszorgorganisaties wat betreft vermissing, wordt eveneens gepland in 2022.

10. Samenwerking Heilig Hartziekenhuis Lier

Op 30/06 en 24/09 heeft de medewerker van PGN overleg met het diensthoofd Patiëntenbegeleiding, de zorgcoördinator en één van de psychologen betreffende de implementatie van het Referentiekader voor kwaliteit van leven, wonen en zorg voor personen met dementie. Hij neemt op 27/07 deel aan een ronde-tafel-gesprek over dementie dat zal worden opgenomen in het nieuw patiënten-magazine van het ziekenhuis. PGN ondersteunt daarnaast de cursus 'Dementie en nu', met succes gegeven onder begeleiding van de psychologe van het ziekenhuis.

11. Samenwerking Stad Lier

De medewerker van PGN participeert actief aan de Welzijnsraad Lier. Geregeld brengt hij er het thema dementie ter sprake. Ook tijdens de jaarlijkse Sociale Trefdag op 19/10 komt het thema Dementie aan bod.

De medewerker van PGN maakt deel uit van de examencommissie voor de aanwerving van een Referentiepersoon Dementie voor het WZC Paradijs te Lier en daarnaast ook de nieuwe seniorenconsulent voor de stad. Hij jureert mee de schriftelijke en de mondelinge proeven.

12. Samenwerking stad Mechelen

De medewerker van PGN zetelt in de driekoppige jury van de selectiecommissie voor de aanwerving van een Referentiepersoon Dementie voor Het WZC Hof Van Egmont (Zorgbedrijf Rivierenland).

13. Samenwerking Kringloopwinkel

Een medewerker van Orion contacteert de verantwoordelijke van de kringloopwinkel in het kader van een samenwerkingsactie om zintuiglijk materiaal te verzamelen voor personen met dementie. De kringloopwinkel engageert zich tot het schenken van een aantal zintuiglijke materialen, die opgenomen worden in de zintuiglijke koffer van het ECD. Deze koffer wordt ingezet tijdens vormingen voor professionelen en mantelzorgers om hen te laten kennismaken met mogelijke basale zintuiglijke prikkels voor personen met dementie. Dit project zal verder vormgegeven worden in 2022.

14. Samenwerking Christelijke Mutualiteit (CM)

In de zorgregio Antwerpen brengt een medewerker van Orion op 22/11 een webinar 'Jongdementie: genieten van de vele lichtpuntjes onderweg' voor CM Vlaanderen.

6 Publiek

De bevolking informeren over het bestaan en de rol van de expertisecentra, over dementie en de betekenis ervan voor de betrokkenen en de samenleving opdat dementie gelinkt wordt met de expertisecentra en opdat de personen met dementie en hun omgeving kunnen rekenen op een begripvolle houding.

1. Werelddag Dementie (21/09) en Week van de Zorg (15/03 – 21/03)

Orion i.s.m. PGN ondersteunt initiatieven, die genomen worden in het kader van Werelddag Dementie en de Week van de Zorg, door te adviseren en te informeren.

In aanloop van beide perioden worden Referentiepersonen Dementie door het ECD aangemoedigd om tijdens deze week iets te organiseren voor de zorgsector. Zo bezorgt ECD Orion i.s.m. PGN verschillende flyers en brochures aan de Referentiepersonen Dementie van de zorgregio's Antwerpen en Mechelen om deze tijdens deze week te kunnen verspreiden. Orion is betrokken in de actie 'Knoop in je zakdoek' binnen GZA Zorg & Wonen, waarbij de verschillende WZC's medewerkers, bewoners en mantelzorgers in de week van Werelddag Dementie oproepen om

een geknoopte zakdoek op een zichtbare plaats te hangen als symbool voor een dementievriendelijke omgeving.

Twee medewerkers van Orion werken op Werelddag Dementie samen met Geheugenkliniek ZNA Hoge Beuken om alle personen met dementie en iedereen hierbij betrokken letterlijk in de bloemetjes te zetten. Er worden 300 viooltjes uitgedeeld aan personen met dementie, mantelzorgers en alle mogelijke betrokken hulpverleners in de Geheugenkliniek te Hoboken. Afbeeldingen: Actie op Werelddag Dementie in Geheugenkliniek ZNA Hoge Beuken.

PGN neemt deel aan de werkgroep Dementie XL-dag 2020 te Mechelen waarbij de participatie voornamelijk bestaat uit het aanleveren van ideeën en adviezen. Tijdens de Dementie-XL (13/09) verzorgt een medewerker van PGN alsook een medewerker van Orion een workshop 'Omgaan met verlies en rouw: De Verlieskoffer' voor resp. professionele hulpverleners enerzijds en personen met dementie en mantelzorgers anderzijds. 's Avonds neemt een medewerker van PGN deel aan het huiskamergesprek met mantelzorgers en personen met dementie over 'Wat staat er ons nog te wachten en wat is er al gerealiseerd?'. Afbeelding: Workshop op Dementie XL-dag (Mechelen)

De medewerkers van Orion i.s.m. PGN werken samen met de andere regionale ECD's en EDV mee aan het online mini-symposium 'Schatten in Vlaamse Dementiezorg' op 21/09. Tijdens dit symposium stelt een medewerker van PGN het Inloophuis Dementie 't moNument voor als schat in de dementiezorg. Bovendien stelt Minister Beke het gloednieuwe Vlaamse Dementieplan voor tijdens dit online evenement (zie 4.2).

Zowel tijdens de Week van de Zorg als tijdens de week van Werelddag Dementie stellen het ECD i.s.m. ECD Tandem de Dementieklappers opnieuw in de kijker. Dit gebeurt door middel van het informeren over de inhoud en het nut van de klappers, gekoppeld aan een kortingsactie bij aankoop vanaf 50 stuks. De ECD's realiseren een ludieke kerstvideo om deze actie in de kijker te zetten. Afbeelding: Actie Dementieklappers op Werelddag Dementie

2. Ondersteuning en deelname televisieprogramma 'Restaurant Misverstand'

Een medewerker van het ECD werkt mee als deskundige aan het televisieprogramma 'Restaurant Misverstand' op Eén (Roses Are Blue, Mechelen). In dit programma runnen acht personen met jongdementie vijf weken lang een restaurant in Mechelen, waarbij ze laten zien waartegen ze in het dagelijks leven vaak aanlopen maar vooral ook wat ze nog allemaal wél kunnen. Ze worden hierin ondersteund

▲ Restaurant Misverstand (Mechelen)

door sterrenchef Seppe Nobels en presentator Dieter Coppens. Daarnaast kunnen de personen met jongdementie en hun mantelzorgers rekenen op de professionele ondersteuning van Kristel Denruyter (Zorgcirkels Jongdementie, Leuven), Gudrun Callewaert (Het Ventiel) en Evy Van Handenhoven (DVC Ter Motte) doorheen de opnames. We hopen hierbij mede onze schouders te zetten achter een kwaliteitsvolle dagbesteding voor personen met jongdementie en hun eigenwaardegevoel alsook achter een correcte beeldvorming binnen onze maatschappij. De medewerker van het ECD verduidelijkt in de serie de verschillende onderliggende oorzaken van dementie en hoe je mensen met dementie kan helpen om de eigen levenskwaliteit en die van hun naasten te verbeteren (6 opnamedagen). Het programma zal in het voorjaar van 2022 te zien zijn op Eén.

3. Beheren van webpagina, sociale media en online platformen

We beheren de website www.dementie.be/orionpgn, Facebook, het YouTube-kanaal en beveiligde platformen voor de partners zoals aanbieders van 'Dementie en (n)u', OPD en PCD.

Op de website van ECD Orion i.s.m. PGN bieden we een toegankelijk en up-to-date-informatieaanbod met relevante aspecten van de zorgregio's Antwerpen en Mechelen voor de diverse doelgroepen: personen met (jong)dementie en hun omgeving, de zorgsector, (inter)nationale deskundigen, beleidsmakers en het brede publiek.

De Facebook bedrijfspagina, aangemaakt in 2017, wordt up-to-date gehouden en doet dienst als dynamisch platform waarop professionelen en niet-professionelen op de hoogte gehouden worden van onze activiteiten en acties.

ECD Orion i.s.m. PGN creëerde in 2020 een YouTube-kanaal waarop eigen gemaakte filmpjes worden geplaatst. Via dit kanaal houden we geïnteresseerden op de hoogte van onze nieuwigheden, wat ons bezighoudt of geven we informatie mee. Volgende video's worden op het YouTube-kanaal geplaatst:

- 'PCD Klein Brabant/Vaartland over het veranderend gedrag bij personen met (jong)dementie'
- 'PCD Dwaallicht over veranderend gedrag bij personen met dementie'
- 'Schatten in dementiezorg 2021: Inloophuis dementie 't moNUment in Mechelen'
- 'Inleiding in Basale Stimulatie'
- 'Hoe behoud en vergroot ik mijn veerkracht als mantelzorger van een persoon met dementie?' (enkel op vraag)
- 'PCD Klein Brabant/Vaartland over Diagnosestelling en weerstand bij dementie'

Een medewerker van Orion startte met het beheer van een professionele pagina op Instagram. Via dit platform worden zowel kinderen en jongeren als oudere doelgroepen bereikt (zowel personen met (jong)dementie en mantelzorgers als professionele hulpverleners, studenten en vrijwilligers). Er worden zowel dagelijkse activiteiten en

interessante weetjes over de werking van het ECD als toekomstige acties en nieuwsberichten gedeeld.

Beveiligde platformen zorgen ervoor dat partners sneller met elkaar communiceren en veilig informatie kunnen delen. De PCD, de intervisiegroepen en de projectpartners hebben toegang tot beveiligde platformen.

4. Bekendmaking van alle gekende lokale activiteiten in onze kalender op de website www.dementie.be/orionpgn

We bieden op onze website een forum waarop alle activiteiten in het kader van dementie aangekondigd kunnen worden. De website wordt wekelijks gecontroleerd, aangepast en up-to-date gehouden.

⑦ Eigen medewerkers

De eigen medewerkers in de gelegenheid stellen om binnen het gedeelde beleidskader:

- beschikbare inzichten en aanbod regionaal te implementeren
- te innoveren en expertise verder uit te bouwen en te delen.

1. De medewerkers van ECD Orion i.s.m. PGN volgen relevante opleidingen voor hun functie, minstens 10u per jaar per medewerker

Eén of meerdere medewerker(s) volgen volgend aanbod: zie tabel hiernaast).

2. Voeling met het werkveld

Een medewerker van Orion draait een werkdag (20/08) mee met het zorgpersoneel van WZC Sint-Camillus (Antwerpen). De medewerker observeert, reflecteert en fungeert deze dag als lid in het team, dat instaat voor de zorg van personen met dementie. Ook buiten de zorgregio Antwerpen vindt een werkbezoek plaats. Een medewerker van Orion bezoekt WZC De Wingerd (Leuven) en gaat langs bij collega's van ECD Memo (03/09). Naast een werkbezoek fungeert de medewerker mede als lid van het team, dat zorg en ondersteuning biedt aan personen met jongdementie in het dagcentrum.

Een medewerker van Orion is tevens voor 60% tewerkgesteld bij AP Hogeschool Antwerpen als lector Geriatrie in de opleiding ergotherapie. Daarnaast is een medewerker van Orion docente in het volwassenonderwijs binnen de opleidingen BAB en zorgkundige. Tenslotte is een medewerker van Orion voor 50% tewerkgesteld in WZC de

▲ Voeling met het werkveld in WZC Sint-Camillus (Antwerpen)

Zavel. Dit voor de periode van januari tot en met oktober 2021. Hij werkt er als begeleider 'Wonen en Leven' en verzorgt mee het activiteitenaanbod binnen de voorziening.

3. Participatie aan het coördinatie-overleg (COO)

ECD Orion i.s.m. PGN participeert aan het COO. Het EDV zit het COO van de regionale Expertisecentra Dementie voor. Dit forum voor projectmatige afstemming komt minstens 4 keer per jaar samen. Het verslag wordt door EDV ter beschikking gesteld aan alle medewerkers van de regionale centra. De coördinator van het ECD neemt deel aan overlegmomenten (22/02, 17/05, 24/06, 13/09 en 22/11).

4. Tevredenheidsmeting

Vanaf het najaar starten we met een actieve bevraging van alle personen, die beroep doen op de dienstverlening van het ECD (personen met dementie, mantelzorgers, zorgprofessionals, vrijwilligers, studenten, beleidsmedewerkers, etc.). Dankzij een compacte en digitale tevredenheidsmeting kan de werking van het ECD op anonieme wijze geëvalueerd worden. In de week van 29/11-5/12 en 20/09-26/09 wordt de online bevraging uitgestuurd naar iedereen, die tijdens die periode beroep doet op medewerkers van het ECD. Uit deze feedback leren we dat zowel mantelzorgers als professionele hulpverleners (Referentiepersoon Dementie, leidinggevende, zorgpersoneel, familiebegeleider, ...) zeer tevreden zijn over het contact en de hulp/ondersteuning van het ECD (scores tussen 9 en 10, waarbij 1 staat voor helemaal niet tevreden en 10 staat voor uiterst tevreden). Ook de vakkennis/deskundigheid en snelheid waarmee de medewerkers ondersteuning bieden, wordt als sterk beoordeeld (scores tussen 9 en 10). Het ECD wordt als gemakkelijker bereikbaar ervaren (scores tussen 9 en 10) en alle respondenten zouden de dienstverlening van het ECD waarschijnlijk tot zeer waarschijnlijk aanbevelen aan anderen (scores tussen 9 en 10).

Thema	Organisatie/spreker	Datum
Opleiding Train-the-trainer Dementiekundige basiszorg	EDV, gegeven door Patrick Verhaest	20/01
Boostsessies 'Facilitator/coach voor de trajecten Referentiekader Dementie'	EDV, begeleiding door Shaun Cardiff	22/02 en 16/03
Sessies 'Facilitator/coach voor de trajecten Referentiekader Dementie'	EDV, begeleiding door Shaun Cardiff	11/01 08/02
Intervisie RKD	EDV, begeleiding door Shaun Cardiff en Herlinde Dely	01/04, 08/06 23/09, 15/11
Online sessies Training DEMETRA	AD PERSONAM, verschillende intern. sprekers	Zie 3.2
Webinar 'Omgaan met veranderd gedrag en emoties bij jonge personen met dementie'	ECD Memo, gegeven door Dr. Christian Bakker	23/02
Online infosessie 't moNument Mechelen (Odensehuis)	't moNument (Mechelen), gegeven door Hilde De Weerdts en Kamala Leemans	11/03
Webinar: 'Hoe geraken we terug op dreuf?'	Mieke Vandenborgh	12/03
Webinar: 'Hoe gaan we verder? Veerkracht voor individuen en organisaties'	De Zorg Samen, gegeven door Dirk De Wachter, Willeke Dijkhoffz en Koen Lowet	28/04
Webinar: 'Langer thuis wonen met dementie'	EDV en CERA	15/03
Webinar: 'Zorgen voor een persoon met dementie'	EDV en CERA	21/04
Online symposium Buurtzorg – zorgzame buurten	UMCA (Universiteit Antwerpen) en Vlaamse Universiteit Brussel	23/04
Online vormingreeks Ouderenzorg	UCLL	05/03, 19/03, 02/04, 23/04, 07/05, 21/05 04/06
Online vorming: 'Vergeet ons niet! Drie bijzondere doelgroepen'	Zorgstandaard, Nederland	27/05
Online vorming: 'Aap vzw: werken met dieren bij personen met dementie'	Aap vzw, gegeven door Joke Decru	11/10
Congres Ouderenpsychiatrie Leuven 'Uit het oog, uit het hart'	UPC KU Leuven – Z.org KU Leuven, diverse sprekers	28/10
Inspiratiemoment Referentiekader Dementie 'Samen Mens'	EDV, Herlinde Dely	08/11
Online Symposium Dementie op jonge leeftijd: leven in het nu, denken aan later	ECD Memo, EDV, ALV	02/12
Bijscholing 'Organiseren en begeleiden van interventie'	Perspectief, gegeven door Walter Rombouts	15/12
Symposium 25 jaar Palliatief Netwerk Mechelen	PNM, spreker Lieve Blancquaert met 'Last Days'	21/10
Studiedag seksualiteit en intimiteit bij dementie	ECD Orion ism PGN ism ECD Tandem / Els Messelis, Jan van Velthoven en Nelle Fredericks (VZW Aditi)	9/12
Verbindend communiceren rond intimiteit en seksualiteit in de ouderenzorg	Odissee hogeschool	1/6

⑧ Regionale expertisecentra dementie

Constructief bijdragen tot complementair beleid door expertise aan te reiken, samen te werken, gebruik te maken van beschikbaar aanbod en ervaringen.

1. Dementienetwerk Provincie Antwerpen (DPA): kennis en ervaringsdeling via structurele vergaderingen

Om de specifieke afstemming binnen de provincie Antwerpen te behouden, wordt het Dementienetwerk Provincie Antwerpen voortgezet (DPA). Het DPA bestaat sinds 2005 uit de toenmalige drie regionale partners: ECD Orion (Antwerpen), PGN (Mechelen) en ECD Tandem (Turnhout). Het netwerk heeft als doel:

▲ Eerste keer terug fysiek samenkomen met het Dementienetwerk Provincie Antwerpen (DPA)

- Kennisdeling;
- Rapportering van regiospecifieke evoluties;
- Organisatie terugkomdagen van Referentiepersonen Dementie (zie 2.4);
- Intervisie dementiekundige hulpverleners in het kader van het transitieplan.

De partners van het DPA delen een SharePoint platform om hun producten en voorbereidingen te delen. Ze komen 4 keer per jaar samen en wisselen af wat betreft de vergaderlocatie. De medewerkers vergaderen tweemaal online (15/03 en 07/09), te Turnhout (11/05) en te Antwerpen (18/11).

2. Werkgroep VTO

Een medewerker van Orion rapporteert de stand van zaken en beslissingen van de VTO-cel naar de medewerkers van ECD Orion en PGN. De medewerker van Orion volgt 6 vergaderingen (25/01, 22/03, 26/04, 28/06, 27/09 en 29/11) en brengt verslag uit op de teamvergaderingen van ECD Orion i.s.m. PGN.

Dezelfde medewerker van ECD Orion zetelt mee in het projectteam inzake de herwerking van de erkende oplei-

ding tot Referentiepersoon Dementie tot een blended opleiding (ESF project, zie 2.3). Er vinden 4 fysieke bijeenkomsten plaats met het projectteam (02/09, 28/09, 09/11 en 06/12). Het project wordt verder gezet in 2022.

3. Werkgroep ergotherapie

Deze werkgroep is herstart op 14 december 2017. Het doel is om een overzicht te verwerven van alle bestaande hulpmiddelen, die personen met dementie zowel thuis als in de voorziening kunnen ondersteunen. Vanuit het overzicht wordt er geordend. Deze ordening wordt dan overzichtelijk en gebruiksvriendelijke online gebracht om de eindgebruiker te informeren over specifieke hulpmiddelen voor mensen met dementie. ECD Orion i.s.m. PGN participeert actief aan deze werkgroep. De werkgroep komt online samen onder leiding van Jan Steyaert op 08/03, 29/06 en 28/09.

De werkgroep evalueert de website www.hulpmiddelen-bijdementie.be en voorziet updates. ECD Orion i.s.m. PGN werkt ook hieraan actief mee en neemt mede verantwoordelijkheid op om de bestaande website te blijven actualiseren. ECD Orion is verantwoordelijk voor hulpmiddelen wat betreft Tuin en Woonkamer. Enkele getuigenissen worden aan de website toegevoegd.

4. Werkgroep communicatie

Deze werkgroep is opgestart in 2021. Het doel is om samen met alle ECD's te groeien naar gemeenschappelijke en gedragen waarden, visiebepaling en communicatiestrategie. Bovendien streven we naar een betere bekendmaking van het aanbod vanuit de ECD's alsook een efficiënt bereik van de verschillende doelgroepen. Een medewerker van Orion neemt deel aan de twee eerste overlegmomenten van deze werkgroep (8/11 en 20/12).

5. COO

De coördinator van ECD Orion zorgt voor de terugkoppeling van informatie van het coördinatieoverleg naar de medewerkers van ECD Orion i.s.m. PGN.

6. Raad van Bestuur van het EDV

De vertegenwoordiger van ECD Orion organiseert de doorstroming van besluiten van de Raad van Bestuur van het EDV naar de medewerkers van ECD Orion en PGN.

7. Power-users

We zetten, in overleg met het EDV, onze deskundigheid in van de opgeleide powerUsers van de regionale Expertise-centra Dementie. Zij zorgen voor het functioneren van het Office 365-platform. Concreet zullen nieuwe toepassingen van Office365 geïmplementeerd worden in samenspraak met EDV en de regionale ECD's.

Paradox
expertisecentrum dementie provincie Oost-Vlaanderen
zorgregio Gent

Molenaarsstraat 34, 9000 Gent | t 09 233 14 38 | f 09 233 95 65 | paradox@dementie.be

Directie

Wouter Sonnevile: algemeen directeur

Medewerkers

Christian Verelst: coördinator, ergotherapeut/maatschappelijk assistent, voltijds

Sabine Boerjan: projectverantwoordelijke, logopediste, 34u.

Ann Kestens: administratief medewerkster, grafisch vormgeefster, 11,4u

Veerle De Bou: verantwoordelijke informatie en documentatie, verpleegkundige, 16u – tot 31/08/2021

Annelien Van Gansbeke: vormingsverantwoordelijke, ergotherapeut, 19u

▲ Teamdag 2021 ism The Lunatics

**Zet jij
dementie
mee in de
KEI-ker?**

WWW.ECHTBENIEUWD.BE

Gerealiseerde activiteiten

① Personen met dementie en hun omgeving

Op vraag, personen met dementie en hun omgeving een aanspreekpunt bieden dat de vraag met kennis van zaken erkent, beantwoordt of zorgt dat ze op de juiste plek terecht komt. Personen met dementie en hun omgeving mogelijkheden bieden tot uitwisseling van informatie en ervaringen of dit faciliteren.

Dementie in de KEI-ker

In de zomer lanceerde ECD Paradox een sensibiliserende actie onder de noemer 'dementie in de KEI-ker'. Naar analogie met de kleurrijk beschilderde 'happy stones', die als doel hebben de vinder een glimlach op het gezicht te brengen, werd er opgeroepen om keien te beschilderen en te verspreiden om dementie bespreekbaar te maken. Door de keien te voorzien van de link www.echtbenieuwd.be, werd de vinder benieuwd gemaakt en in contact gebracht met de wereld van dementie. Via de website leerden ze over het doel van de actie, maar kregen ze ook meteen wat tips mee in de omgang met personen met dementie en hun mantelzorgers.

Zowel individuen, gezinnen, organisaties als een dorpsgemeenschap kwamen in actie door keien te beschilderen, te verspreiden en foto's ervan te delen via sociale media.

Ontmoetingsgroep voor familieleden van jonge personen met dementie

De ontmoetingsgroep voor familieleden van jonge personen met dementie is reeds 10 jaar een gezamenlijk initiatief van Alzheimer Liga Vlaanderen, regio Gent en ECD Paradox. In 2021 kwam de groep 2 keer live samen, 3 keer online. De online bijeenkomsten trekken minder deelnemers, wat aantoont dat mensen echt wel snakken naar de dynamiek van fysieke bijeenkomsten.

Individuele cliëntvragen

Cliëntvragen werden passend begeleid, waar nodig doorverwezen naar andere instanties.

In 2021 was er een lichte daling van aanvragen tot gesprek. Belangrijkste opvallendheden zijn de vragen met betrekking tot jongdementie (22%) en vragen gerelateerd met gedrag- en stemmingsstoornissen (22%).

Onvergetelijke fietsroutes in Gent +FOTO 5

Op dinsdag 21 september werden in Gent maar liefst 6 'onvergetelijke fietsroutes' voorgesteld, een primeur in Vlaanderen. ECD Paradox ondersteunde initiatiefnemer WZC De Vijvers uitgebreid bij de uitwerking ervan. Het doel van de routes is veelzijdig: mensen doen bewegen, in de maatschappij betrekken, contacten stimuleren, herinneringen ophalen,... Naast de uitgepijlde routes kunnen er ook verschillende fietsen gereserveerd worden zodat de routes voor iedereen toegankelijk zijn. Zo is er een duofiets, rolstoelfiets én een riksja-fiets ter beschikking. De route werd ingehuldigd in aanwezigheid van heel wat mensen met dementie en hun mantelzorgers alsook paralympiërs Griet Hoet en Anneleen Monsieure.

Escapegame 'De trein van Edgard'

De trein van Edgard is een escapegame voor een breed publiek die vanaf maart 2020 beschikbaar was. Na een valse start in 2020, konden in 2021 de meeste ontleningen van de game wel doorgaan. Organisaties ontleenden de game om in hun organisatie vrijwilligers en mantelzorgers te sensibiliseren. Begeleiders van het spel en de nabespreking waren veelal referentiepersonen dementie die de workshop volgden voor spelbegeleider.

Praatcafé Dementie

De Praatcafés Dementie in Oost-Vlaanderen hadden in 2021 geen makkelijk jaar om contact te blijven houden met de mantelzorgers. Ook voor stuurgroepleden was het niet steeds evident om hun engagement te kunnen blijven opnemen. ECD Paradox en ECD Meander trachtten de 12 actieve stuurgroepen in de provincie te blijven motiveren en waar mogelijk te ondersteunen in de organisatie van een al dan niet digitale bijeenkomst. Een provinciaal overleg

▲ Onvergetelijke fietsroutes in Gent

werd online georganiseerd (21/3) voor afgevaardigden van alle praatcafés dementie. De rode draad van het overleg waren de resultaten van een vooraf door stuurgroepleden ingevulde vragenlijst.

Ook voor 2021 zorgden de Expertisecentra dementie voor promotiemateriaal onder de vorm van Flyers en affiches.

Psycho-educatiepakket Dementie en nU en ondersteuningsprogramma milde cognitieve stoornissen

Het psycho-educatiepakket en het ondersteuningsprogramma mbt milde cognitieve stoornissen worden in Gent georganiseerd door de verschillende partners van het Inloophuis, waar Paradox ook deel van uitmaakt. De logistieke ondersteuning inzake inschrijvingen verlopen via ECD Paradox (online via www.dementie.be/paradox).

Dementiekompas ELZ Leie en Schelde

In de eerstelijnszone Leie en Schelde werd met verschillende partners gewerkt aan een dementiekompas – een toegepaste sociale kaart rond dementie in de regio. De uitwerking ervan is klaar – het dementiekompas zal voorjaar 2022 worden voorgesteld.

② Zorgsector

Deskundigheid rond dementie verhogen door deze te inventariseren en te verspreiden naar de zorgsector om de kwaliteit van de zorg- en de hulpverlening te optimaliseren. Finaal beogen we dat de zorgsector elke hulpvraag deskundig kan beantwoorden.

Inhouse vormingen

Vragen naar inhouse vormingen werden opgevolgd door de vormingsverantwoordelijke dewelke samen met de

aanvrager zocht naar de vraag achter de vraag. Van daaruit kon een passend voorstel op maat worden aangeboden. Er waren in 2021 103 vormingen gepland waarvan er uiteindelijk 78 effectief zijn kunnen doorgaan.

Dit resulteert in 230,5 vormingsuren.

ECD Paradox gelooft sterk in de meerwaarde van fysieke bijeenkomsten en de grotere impact daarvan ten opzichte van online bijeenkomsten. Daarom hebben we ook doelbewust zoveel als mogelijk ingezet op fysieke bijeenkomsten.

Referentiekader dementie 'Samen mens'

ECD Paradox begeleidt twee veranderingstrajecten in het kader van het referentiekader dementie 'Samen mens'. De trajecten werden opgestart in september 2021 en lopen tot eind 2022. Ze passen binnen een Vlaams project dat uitgeschreven werd door de Vlaamse Overheid.

Nieuwe opleiding rond zorgen voor jezelf

Doorheen de pandemie werd/wordt alsmaar duidelijker dat het erg belangrijk is om te blijven zorgen voor jezelf als hulpverlener. Dat aspect krijgt nog een extra dimensie als het gaat over hulpverleners die werken met personen met dementie. Vanuit die insteek ontwikkelde ECD Paradox een nieuwe opleiding 'Vlieg, glim en spring... zorgen voor jezelf in beweging'. Het betreft een beleefnamiddag die buiten in de natuur plaats vindt en hulpverleners concrete handvatten aanreikt. De pandemie vormt de aanleiding, maar niet de inhoud van de opleiding. De beleefnamid-

dag werd in juni gelanceerd, werd 1 keer in open aanbod georganiseerd en 3x in een inhouse aanbod.

Open vormingsaanbod

ECD Paradox bood ondanks de moeilijke omstandigheden ook een open vormingsaanbod aan in de regio. Zoals eerder aangegeven zet ECD Paradox, naast kleine groepen van maximaal 20 aanwezigen, resoluut en doelbewust zo veel als mogelijk in op fysieke bijeenkomsten om de impact van vormingen te maximaliseren. Enkel de escapegame 'De tuin van Victoria' in open aanbod diende te worden geannuleerd. Volgende geplande initiatieven konden doorgaan:

- Diepgaande 4-daagse rond dementie – voorjaar 2021
- Anders kijken naar palliatieve zorg – 1 maart
- Zorgen voor jezelf – 10 juni
- Animatieve grondhouding en zinvolle dagbesteding – 15 juni
- Omgaan met agressie – 28 september

Maaltijdcoach dementie

Maaltijdcoaches dementie vormen het aanspreekpunt in een organisatie die een kwaliteitsvol maaltijdbeleid ontwikkelen en implementeren, samen met een deskundig team. Het concept maaltijdcoach dementie werd verder uitgerold in Vlaanderen. Een opleiding werd georganiseerd in Brussel in samenwerking met de collega's van ECD brOes. De opleiding kon fysiek doorgaan en was ruim vooraf volzet

▼ Beleefsessie 'zorgen voor jezelf' en feedback

(16 personen). Ondertussen werden reeds meer dan 120 zorgverleners opgeleid tot maaltijdcoach.

Escapegame 'De tuin van Victoria'

De escapegame 'De tuin van Victoria' werd eind 2019 in samenwerking met #ANTcollectief gelanceerd als een ervaringsgerichte manier om professionele hulpverleners onder te dompelen in de wereld van dementie met daarbij aandacht voor zowel kennis als concrete tips en tricks naar omgang. Net zoals de escapegame 'De trein van Edgard', kende deze in 2020 een valse start, maar vormde 2021 een beter jaar. Ondanks een aantal annuleringen reisde de game het merendeel van het jaar doorheen gans Vlaanderen.

ECD Paradox organiseerde daarbij workshops voor spelbegeleiders zodat het spel en nabespreking kwalitatief konden worden voorzien, veelal door referentiepersonen dementie.

Terugkomdagen voor referentiepersonen dementie

In de provincie Oost-Vlaanderen zijn de terugkomdagen voor referentiepersonen een gezamenlijk initiatief van de twee provinciale expertisecentra. De dagen vormen een permanente ondersteuning voor afgestudeerde referentiepersonen. In 2021 werd een basireeks en een verdiepende reeks aangeboden op twee locaties – Gent en Dendermonde. Door het lage aantal inschrijvingen werd beslist om de twee groepen samen te voegen en enkel te laten doorgaan op locatie Dendermonde.

Interprovinciale intervisie jongdementie

Hulpverleners die werken in een voorziening voor jonge personen met dementie worden ondersteund aan de hand van een interprovinciale (Oost- en West-Vlaanderen) intervisiegroep. De sessies worden voorbereid en begeleid door samenwerking van de vier betreffende expertisecentra. Er werd drie keer online samengekomen.

③ (Inter)nationale deskundigen

Actief op zoek gaan naar nationale en internationale deskundigen en hen informeren over de rol en overtuigen van het belang van onze functie in de zorgsector opdat zij op onze vraag hiaten in de expertise opvullen en we wederzijdse expertise kunnen delen.

Europees project Demetra

Het project dat in 2019 startte, beoogt een internationaal ondersteuningspakket voor hulpverleners die werken met personen met dementie. Het project verliep noodgedwon-

▲ Cursisten opleiding maaltijdcoach dementie

▲ Europees project DEMETRA

gen via voornamelijk online overlegmomenten om verder invulling te geven aan het te ontwikkelen pakket. ECD Paradox ontwikkelde een handleiding voor de trainers van de opleiding en is trekkende partner in afstemming met EDV. Het project werd afgerond in 2021. In Vlaanderen wordt verder gekeken naar een mogelijke uitrol van het pakket.

Netwerk Ouderen Geestelijke gezondheid Groot Gent (NOGGGG)

De algemene missie van het netwerk is een betere zorg voor ouderen met *(een risico op het ontwikkelen van)* psychische/psychiatrische symptomen of aandoeningen, zowel in de reguliere *(ouderen)zorg* als in de geestelijke gezondheidszorg.

Hierbij vinden netwerk volgende zaken belangrijk:

- bevorderen van de levenskwaliteit van ouderen
- aanbieden van gepaste zorg en behandeling voor ouderen
- realiseren van continuïteit van zorg in zorgtrajecten
- efficiënter en effectiever gebruik van psychofarmaca
- ondersteunen van actoren die een aanbod hebben voor deze doelgroep

▲ Studienamiddag medische aspecten

In 2021 werd er 4 keer online samen gekomen. ECD Paradox was trekker voor de inhoudelijke en organisatorische uitwerking van de webinar 'Aandacht voor psychische kwetsbaarheid in elk WZC', op 10 juni waarop 252 zorgverleners zich inschreven.

Studienamiddag voor professionals

Op 18 november organiseerde ECD Paradox een studienamiddag rond medische aspecten rond dementie. Deelnemers kregen naast een actueel beeld van de medische aspecten ook inzage in begeleidingsprogramma's rond milde cognitieve stoornissen alsook het psycho-educatieprogramma dementie en nU. Voor de studiedag werd beroep gedaan op prominente experts in de materie. De studienamiddag ging fysiek door en kon rekenen op 51 aanwezigen.

Het programma zag er als volgt uit:

- 13u30: medische aspecten van dementie, Prof. Dr. Mathieu Vandenbulcke, UZ Leuven
- 15u30: pauze
- 15u45: mild cognitive impairment (MCI), Prof. Dr. Marijke Miatton, UZ Gent
- 16u30: ondersteuning van de mantelzorger door psycho-educatie, Myriam De Schynkel, ergotherapeute/dementiecoach, AZ Maria Middelaers Gent

④ Beleidsmakers

Alle relevante beleidsmakers (ook internationaal) blijvend overtuigen van de impact van dementie op de samenleving en onze rol hierin, opdat zij gepaste acties en maatregelen nemen die de kwaliteit van de zorg- en hulpverlening optimaliseren.

Dementievriendelijke gemeenten

- **Gent – Aalter – Wichelen – Zottegem**

De stuurgroepen werden voornamelijk on hold gezet

en hopen weer op te starten wanneer de maatschappelijke gezondheidssituatie het toelaat. Er werd tussentijds via mail wel contact gehouden met de verschillende partners.

• Lievegem

Er waren overlegmomenten achter de schermen om te komen tot een visie, dementievriendelijke wandeling, uitstappen voor personen met dementie en bibliotheek-koffers.

Beleid rond seksualiteit en intimiteit

Het dossier om meer aandacht te vragen voor de thematiek binnen de ouderenzorg werd besproken met de overheid. Ze zijn op de hoogte van de uitwerking van de plannen van een opleiding tot referentiepersoon relaties, intimiteit en seksualiteit. Het pilootproject dat in 2021 zijn uitwerking kent, zal teruggekoppeld worden naar de overheid. Partners hierbij zijn Sensoa, Aditi vzw, Regenboog-ambassadeurs, ECD Paradox, en Odisee Hogeschool.

Vlaamse werkgroep jongdementie

Expertisecentrum Dementie Paradox maakt deel uit van de Vlaamse werkgroep Jongdementie dewelke in 2021 1 keer samenkwam.

Binnen het overleg worden knelpunten gesignaleerd, beleidsaanbevelingen geformuleerd en het bestaande aanbod inzake jongdementie op elkaar kenbaar gemaakt en afgestemd.

Dementieplan

ECD Paradox maakt het nieuwe dementieplan mee bekend binnen haar netwerk van partners. Ook in 2021 staat een verdere bekendmaking en oproep tot actie op het programma.

Audit kwaliteitsvolle dementiezorg in het WZC

Op vraag van WZC De Lichtervelde voerde ECD Paradox een uitvoerige audit uit van hun werking voor personen met dementie. Naast vragenlijsten voor zowel familieleden, personen met dementie als hulpverleners, liepen medewerkers

van ECD Paradox mee in vroeg-, laat- en nachtdiensten ter observaties. Procedures, visieteksten, observatielijsten, rapportages,... werden onder de loep genomen. Dit resulteerde in een uitgebreid auditrapport met observaties en vooral tips naar een nog betere dementiezorg. Het auditrapport wordt ook organisatieoverstijgend meegenomen naar de koepelorganisatie Zorgsaam VZW.

5 Partners

Gelijkaardige organisaties en initiatieven in kaart brengen, communiceren over onze visie en werking en hen overtuigen dat samenwerking een wederzijdse meerwaarde inhoudt en leidt tot een meerwaarde in de hulp en zorg voor personen met dementie en hun omgeving.

Regionaal Landschap Meetjesland project 'Zilvergroen'

Op 4 juni werden in aanwezigheid van de regionale pers de natuurbelevingsrugzakken voorgesteld. Ze vormen

een eerste deel van een project van Regionaal Landschap Meetjesland ism ECD Paradox en met ondersteuning van de provincie Oost-Vlaanderen, Vlaamse Landmaatschappij en het Europees Landbouwfonds voor plattelandsontwikkeling.

De rugzakken zijn gratis uitleenbaar in ECD Paradox en het regionaal Landschap en zetten ouderen (met dementie) aan tot interactie in de natuur.

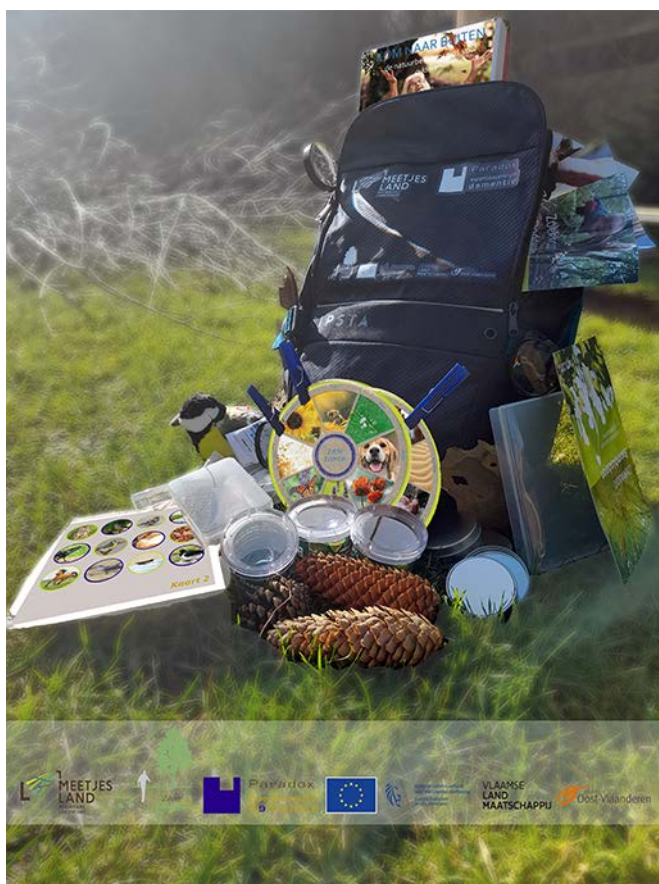
Een tweede deel van het project om ouderen in de WZC's meer aan natuurbeleving te laten doen, volgt in 2022.

▼ Project 'Zilvergroen' kickoff

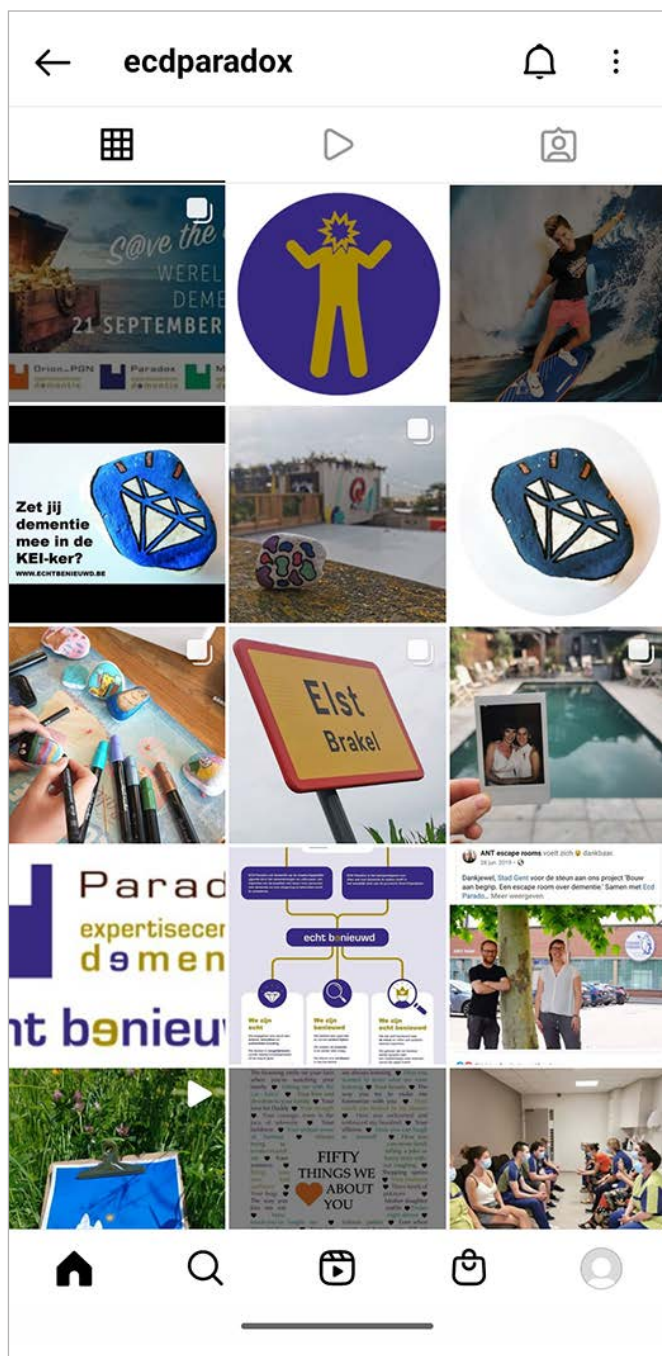
▲ Audit WZC kwaliteitsvolle dementiezorg

▲ Project 'Zilvergroen', natuurrugzak

▲ Overlegplatform Dementie

▲ Start Instagram ECD Paradox

Overlegplatform Dementie (OPD)

Het overlegplatform (OPD) is een regionaal forum voor verschillende zorgaanbieders & organisaties die werken met en voor personen met dementie en hun omgeving.

Het is een forum waar inspirerende voorbeelden naar voor komen, knelpunten worden blootgelegd, struikelblokken op tafel worden gelegd en nieuwe ideeën en expertise worden gedeeld.

Het overlegplatform Dementie is een ging 2 maal online door (14/3 en 14/6).

Jongdementie

De begeleiding van Zorgband Leie en Schelde in het kader van jongdementie kreeg een vervolg in 2021. Begeleiding bestond naast advies uit vormingen, intervisie en individuele begeleiding van de referentiepersoon dementie.

Partners in Leren

Een nieuwe samenwerking werd aangegaan met Artevelde Hogeschool in het kader van het vak 'atelier partners in leren'. Studenten in de verkorte educatieve bacheloropleiding werken met diverse partners samen om educatieve noden verder concreet gestalte te geven. ECD Paradox vormt daarbij een van de partners.

6 Publiek

De bevolking informeren over het bestaan en de rol van de expertisecentra, over dementie en de betekenis ervan voor de betrokkenen en de samenleving opdat dementie gelinkt wordt met de expertisecentra en opdat de personen met dementie en hun omgeving kunnen rekenen op een begripvolle houding.

Instagram

Paradox startte in 2021 met een Instagram-profiel. Dit sociale medium heeft een ander profiel volgers dan andere sociale media en beoogt een andere content. Paradox wil ook hiervan gebruik maken om enerzijds een nieuw doelpubliek te laten kennismaken met de wereld van dementie en anderzijds de werking van het Expertisecentrum Dementie kenbaar te maken.

Sociale media

Er wordt naast het nieuwe Instagram profiel gebruik gemaakt van Facebook en LinkedIn om de werking van de Expertisecentrum Dementie kenbaar te maken.

Er wordt gewaakt over de relevantie van de berichtgeving, alsook de hoeveelheid berichten om volgers niet te overladen. Binnen de verschillende media wordt ook een aangepaste content aangeboden.

Mailings

Er werden in 2021 3 uitgebreide nieuwsbrieven verstuurd. Daarnaast werden geabonneerden op de nieuwsbrief op de hoogte gebracht van de verschillende initiatieven van ECD Paradox.

7 Eigen medewerkers

De eigen medewerkers in de gelegenheid stellen om binnen het gedeelde beleidskader:

- beschikbare inzichten en aanbod regionaal te implementeren
- te innoveren en expertise verder uit te bouwen en te delen.

Echt benieuwd

In het voorjaar 2021 stond het team stil bij de 'waarden' van het Expertisecentrum Dementie.

Twee sessies werden begeleid door Tabor vzw. Voorafgaand werden er individuele gesprekken gevoerd, opdrachten gemaakt en besprekingen tijdens de teamvergaderingen. Dit resulteerde in de baseline 'echt benieuwd' en vat de waarden van ECD Paradox gebald samen. We zijn echt, we zijn benieuwd, we zijn echt benieuwd.

De waarden werden uitgebreid gecommuniceerd en in een Paradox-huisstijl-jasje gegoten; De zomeractie 'dementie in de KEI-ker', verwees niet toevallig naar de website www.echtbenieuwd.be.

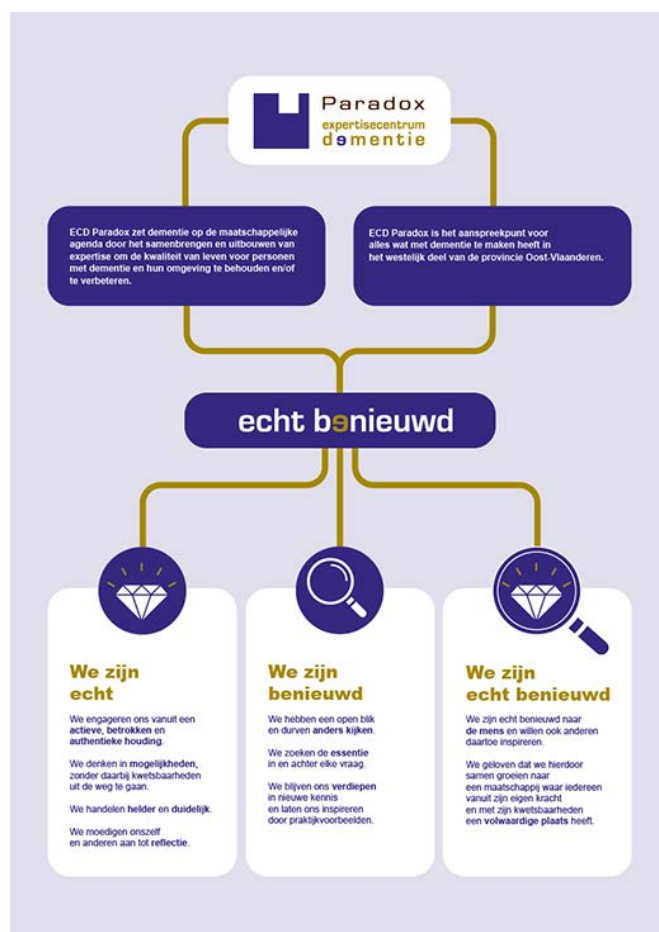
Coaching

Elke medewerker kreeg in 2021 een individueel gesprek. Daarin werd gepolst naar persoonlijke ontwikkelingskansen en de toepassing van de waarden 'echt benieuwd' aan de hand van kernkwadranten.

Daarnaast volgde elke medewerker (excl. administratief medewerker) individueel minimum 30 uur relevante vorming, aansluitend op het functieprofiel, rekening houdend met persoonlijke interesse- en ontwikkelingsvelden.

Teamwerking

Er vonden 12 teamvergaderingen plaats om de continue werking van het ECD te waarborgen.

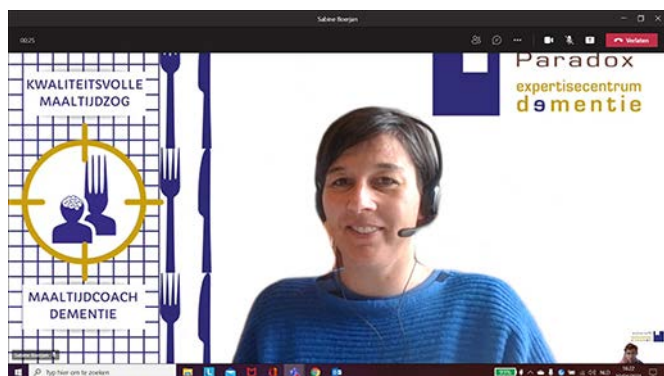
▲ Communicatie missie, visie en waarden in nieuwe huisstijl

▲ Echt benieuwd (huisstijl toepassing)

▲ Teamdag 2021

▲ Inspiratiedag opleiding referentiepersoon dementie

Twee denkdagen (4/5 en 9/11) zorgden ervoor dat er gebrainstormd kon worden over de huidige werking en de werking in de toekomst; Nieuwe ideeën en projecten, uitwerkingen van vormen, infrastructuur, uitwisseling over visie,... krijgen een forum op deze dagen.

Een jaarlijkse teamdag (24/8) zorgt voor de teamcohesie en teambuilding. In 2021 stond er een workshop improvisatietheater op het programma onder leiding van 'The Lunatics' alsook een activiteit 'keien schilderen' samen met de bezoekers van aan het DVC De Refuge.

LEAN management

Verschillende initiatieven en verbeteracties vinden plaats binnen ECD Paradox vanuit de opleiding die de coördinator in 2020 volgde. Het facturatieproces werd daarbij o.a. volledig geautomatiseerd.

Daarnaast bracht hij online een getuigenis op een LEAN congres administratieve processen, georganiseerd door ZORGondersteuning.

⑧ Regionale expertisecentra dementie

Constructief bijdragen tot complementair beleid door expertise aan te reiken, samen te werken, gebruik te maken van beschikbaar aanbod en ervaringen.

Vlaamse overlegmomenten expertisecentra

Bestaande Vlaams overkoepelende overlegstructuren worden actief bijgewoond:

- Coördinatieoverleg
- VTO-Overleg, met naast de praktische afspraken in-zaak Vlaams VTO-beleid, ook een nieuwe invulling voor de opleiding tot referentiepersoon dementie 2022.

Ook digitaal wordt gebruik gemaakt van het gedeelde sharepoint-platform via O365 om expertise te delen, vragen te stellen, werkingen af te stemmen en knelpunten te signaleren.

Werkgroep communicatie

ECD Paradox maakt deel uit van de nieuw opgerichte werkgroep 'communicatie' die zich als doel stelt om de communicatie van alle expertisecentra dementie onder de loep te nemen en te optimaliseren zodanig dat we sterker als 1 geheel naar buiten kunnen treden en onze impact vergroten. De werkgroep kwam twee keer samen op 8/10 en 20/12.

Provinciale overlegmomenten expertisecentra

Drie maal per jaar is er een provinciaal overleg met de collega's van ECD Meander in het kader van afstemming, maar ook in het kader van het organiseren van gezamenlijk provinciale initiatieven. In 2021 ging het overleg door op 1/2, 19/4 en 4/10 – telkens online.

Samen mens

Er wordt deelgenomen aan de intervisiemomenten in het kader van de 'samen mens – trajecten'. In 2021 bereidde een medewerker van ECD Paradox tweemaal een uitgebreide inhoudelijke insteek en toelichting voor.

Op het inspiratiemoment voor niet geselecteerde projecten bracht ECD Paradox een item met betrekking tot 'traject in beeld – visualisatie en creativiteit'.

Intervisie referentiepersonen dementie

Voor de collega's van ECD Contact bracht een medewerker van ECD Paradox een inhoudelijke insteek rond het thema 'seksualiteit en intimiteit bij personen met dementie'. Dit was een online sessie.

Inspiratiedag opleiding referentiepersoon dementie

Op de jaarlijkse inspiratiedag in de opleiding tot referentiepersoon dementie bracht ECD Paradox een luik rond het maaltijdgebeuren bij personen met dementie. Dit is een specifieke expertise waar in ECD Paradox sinds verschillende jaren een focus op ligt.

Sophia

expertisecentrum dementie provincie West-Vlaanderen
zorgregio's Roeselare en Kortrijk

Budastraat 20 – 8500 Kortrijk | t 056 32 10 75 | sophia@dementie.be

Medewerkers

Ilse Masselis

Gegradueerde in de psychologie – Dementie-expert, projectwerking, sensibilisering en informatie – 80% jobtime

Kathleen Vandenbroucke

Gegradueerde in de ergotherapie – Dementie-expert, VTO, sensibilisering en informatie – 90% jobtime

Charlotte Cool

Master in de klinische psychologie – Dementie-expert, projectwerking, sensibilisering en informatie – 50% jobtime
Uit dienst sinds 29 maart

Stefanie Clement

Bachelor in de orthopedagogie – Dementie-expert, VTO, sensibilisering en informatie – 80% jobtime
In dienst sinds 13 september

▲ Dementievriendelijk Kuurne: lancering magazine 'Dementie, als je ermee te maken krijgt'

Gerealiseerde activiteiten

① Personen met dementie en hun omgeving

Op vraag, personen met dementie en hun omgeving een aanspreekpunt bieden dat de vraag met kennis van zaken erkent, beantwoordt of zorgt dat ze op de juiste plek terecht komt. Personen met dementie en hun omgeving mogelijkheden bieden tot uitwisseling van informatie en ervaringen of dit faciliteren.

Familiegroep Jongdementie Plus

We organiseerden in 2021, in samenwerking met de Alzheimer Liga Vlaanderen, de Familiegroep Jongdementie Plus Kortrijk. In totaal vonden 6 bijeenkomsten plaats waarvan 3 online en 3 fysiek. Er waren gemiddeld 14 deelnemers. ECD Sophia stond in voor de logistieke ondersteuning, fungeerde als moderator en gaf informatie en advies. Ten behoeve van de Alzheimer Liga Vlaanderen werd een jaarwerkingsverslag opgemaakt.

Tevens werd onderzocht hoe we in 2022 kunnen evolueren naar een vrijwillig engagement van de ECD-medewerkers binnen deze Familiegroep.

Praatcafé dementie

We waren aanwezig met een infostand op het praatcafé dementie in Kortrijk op 23 september en op de thuiszorgbeurs dementie op 13 november. We grepen deze beide momenten ook aan om de brochure 'Dementie, als je ermee te maken krijgt' in de kijker te zetten voor mantelzorgers.

Specialistische informatie en advies

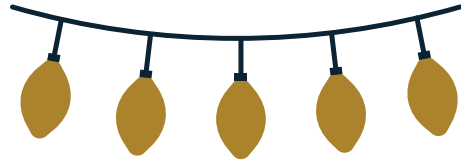
We voorzagen in digitale en telefonische permanentie. Personen met dementie en mantelzorgers konden bij ons terecht voor specialistische informatie en advies. Meestal gebeurde dit a.d.h.v. bureelbezoeken. In de meeste gevallen betrof het éénmalige contacten. Indien nodig werd doorverwezen naar diensten maatschappelijk werk van de ziekenfondsen, thuiszorgcoördinatoren, lokale infopunten dementie, zelfstandig psychologen,... Alle contacten werden bijgehouden a.d.h.v. het registratiedocument.

Onze regionale website is een handig middel om mantelzorgers te informeren. Mantelzorgers krijgen daar zicht op (basis)informatie alsook psycho-educatie en lotgenotencontacten.

Mantelzorgers kunnen ook terecht in onze basisbibliotheek voor het ontlenen van literatuur.

ONTMOETINGS-DAG JONGDEMENTIE

FEESTELIJKE
tiende editie

ZATERDAG
25 SEPTEMBER
KORTRIJK

▲ Folder Ontmoetingsdag Jongdementie

Thuisbegeleiding dementie

We ontvingen geen vragen van lokale besturen om mogelijkheden tot thuisbegeleiding te verkennen.

Hulpmiddelen bij dementie

De website www.hulpmiddelenbijdementie.be werd in november 2019 gelanceerd. Om deze website up to date te houden en aan te vullen met getuigenissen van personen met dementie en hun mantelzorgers, kwam de

werkgroep 'ergotherapie' 4 keer samen onder gedeeld voorzitterschap van ECD Sophia en EDV.

De voorzitters hadden 3 keer overleg met de verantwoordelijke ergotherapie van het intermutualistisch overleg (IMO) om input te verkrijgen rond aanpassingen voor de website. We verkenden samen de nood en mogelijkheden van een e-learning rond hulpmiddelen bij dementie.

Ter promotie van de website hebben we dit thema gebracht op de OPD's van Midden- en Zuid-West-Vlaanderen. Er werden bladwijzers ontwikkeld en verspreid, zowel naar professionele hulpverleners als naar personen met dementie en mantelzorgers.

Brochure 'Dementie, als je ermee te maken krijgt'

Deze brochure werd gericht meegegeven aan mantelzorgers tijdens gesprekken, via infostands en tijdens lotgenotencontacten. Ook de lokale infopunten dementie ontvingen van ons een aantal exemplaren om gericht aan mantelzorgers mee te geven die bij hen op gesprek kwamen.

Ontmoetingsdag Jongdementie

Op 25 september organiseerde de Alzheimer Liga Vlaanderen, i.s.m. West-Vlaamse partners, waaronder ECD Sophia, de feestelijke tiende editie van de ontmoetingsdag jongdementie in Kortrijk. We namen deel aan 6 voorbereidende overlegmomenten en stonden de dag zelf in voor de organisatie van het ontmoetingscafé. We maakten dit initiatief bekend via onze website en nieuwsbrief en leidden deelnemers van de Familiegroep Jongdementie Plus hiernaar toe.

Ontmoetingsgroep dementie

Op vraag van Familiezorg West-Vlaanderen verkenden we, samen met ECD Foton, de mogelijkheid een ontmoetingsgroep dementie op te starten in Kortrijk. Deze ontmoetingsgroep zal van start gaan in april 2022. ECD Foton zal de personen met dementie begeleiden terwijl ECD Sophia instaat voor het lotgenotencontact onder de mantelzorgers.

De folder ter bekendmaking werd reeds opgemaakt en onder onze netwerken verdeeld.

Zinvolle dagbesteding personen met dementie

Er werd in de regio een nood gesignaleerd inzake zinvolle dagbesteding voor (prille) zeventigers met dementie die bij de bestaande buddywerkingen voor personen met jongdementie niet terecht kunnen. ECD Sophia nam hierbij een signaalfunctie op en speelde deze nood door aan de Alzheimer Liga Vlaanderen. In het nieuwe dementieplan 2021-2025 kregen zij de taak om een brugfunctie op te nemen bij dergelijke nieuwe initiatieven inzake buddywerking.

Spelothek De Speelvogel

Er vond een overleg plaats met de coördinator van spelothek De Speelvogel. Deze Kortrijkse organisatie ontleent spel materiaal voor iedereen, inclusief personen met een beperking en personen in kansarmoede. Tijdens het overleg werd door de materialen gegaan om te bekijken wat aangeboden kan worden voor personen met dementie thuis. Voor de vrijwilligers van de spelothek wordt een informatiebundel opgemaakt rond deze materialen en ook specifiek rond dementie en omgaan met personen met dementie.

Er werd een schrijven opgemaakt naar de WZC's in de regio om te polsen welke nood er bestaat aan reminiscen-tiemateriaal.

② Zorgsector

Deskundigheid rond dementie verhogen door deze te inventariseren en te verspreiden naar de zorgsector om de kwaliteit van de zorg- en de hulpverlening te optimaliseren. Finaal beogen we dat de zorgsector elke hulpvraag deskundig kan beantwoorden.

Informatie- en adviesverstrekking

Specialistische informatie en advies werd verleend aan referentiepersonen dementie en dementiekundige basiszorgverleners. Dit gebeurde telefonisch, via mail of individuele gesprekken. Casuïstiek (aan ons bezorgd door referentiepersonen dementie) werd besproken op ons tweewekelijks teamoverleg.

Relevante informatie werd ook gecommuniceerd via de OPD's, website, nieuwsbrief en onze facebookpagina. Met onze nieuwsbrief, die 2 keer verstuurd werd, bereikten we 784 abonnees.

Onze basisbibliotheek stond ook ter beschikking voor professionele hulpverleners. Voor meer gerichte literatuurvragen verwezen we door naar het Vlaams documentatiecentrum.

Bekendmaking vormingsaanbod

Het vormingsaanbod vanuit EDV en de RECD's werd bekend gemaakt via verschillende kanalen, nl. als vast agendapunt op de OPD's en als vaste rubriek binnen onze nieuwsbrief.

De vormingskalender op onze website kon aangevuld en geraadpleegd worden.

Onze regionale vormingsbrochure werd digitaal verspreid op vraag. Tevens werden papieren versies ervan verspreid tijdens overleg- en netwerkmomenten.

Vorming op maat

We hebben sterk ingezet op vormingen.

In totaal werden 119,5 vormingsuren door ECD Sophia opgenomen.

- Daarvan werden 115,5 uren live gegeven en 4u digitaal aan 206 professionelen. Dit betrof zowel basisvormingen als vormingen op maat (thema's als veranderend gedrag, vroegtijdige zorgplanning, omgevingszorg, jongdementie, verlies en rouw, slaapstoornissen bij personen met dementie,...).
- Door Corona zijn 91 vormingsuren geannuleerd en/of verplaatst. Ook de geplande intervisiereeks voor AZ Delta werd gedeeltelijk verplaatst naar 2022.

Opleiding referentiepersionen dementie

De opleiding tot referentiepersion dementie werd in 2021 uitgevoerd onder vaste begeleiding van ECD Sophia. We fungeerden als aanspreekpersoon voor de cursisten. We waren tevens lesgever op dag 1, 3, 4, 7, 8 (voormiddag) en 11. Op de inspiratiedag verzorgden we een workshop over 'hulpmiddelen bij personen met dementie'. Alle dagen van de opleiding werden online aangeboden met uitzondering van het examen.

21 deelnemers ontvingen na 11 dagen het attest van referentiepersion dementie.

Samen met de VTO werkgroep van EDV werd een ESF dossier ingediend en goedgekeurd om de opleiding referentiepersionen dementie volledig te herwerken en blended te maken. I.f.v. het blended aanbieden van de opleiding maakten we samen met een collega van ECD Contact een e-learning over medische aspecten. We leverden voor West- en Oost-Vlaanderen een nieuwe neuroloog aan om het namiddaggedeelte van de medische aspecten te brengen. Om hier rond af te stemmen, hadden we een online overleg met Dr. Vanhee en de VTO coördinator van EDV.

Navorming voor referentiepersionen dementie

Zoals provinciaal afgestemd met de collega's van ECD Foton, was het dit jaar de beurt aan ECD Foton om de beginnersreeks van de terugkomdagen voor referentiepersionen dementie aan te bieden. In het voorjaar gaven we wel online 2 uitgestelde dagen van de beginnersreeks van 2020 en dit de eerste dag voor 13 deelnemers en de tweede dag voor 12 deelnemers.

Wij organiseerden 2 vervolgdagen voor gevorderden. In mei agendeerden we het uitgestelde thema van 2020 'Een referentiekader voor kwaliteit van leven, wonen en zorg voor personen met dementie'. Er namen 22 personen deel. In het najaar ging het thema 'Zinnvolle dagbesteding

voor personen met dementie thuis en WZC' gegeven door Hanne Bossuyt, docente Arteveldehogeschool te Gent door voor 13 referentiepersionen dementie.

De programmatie en inhoud van deze terugkomdagen werden afgestemd en inhoudelijk voorbereid met ECD Foton.

Vorming in open aanbod vanuit EDV

Vragen tot vorming vanuit EDV werden opgenomen.

Zo waren we organisator van de studiedag 'zinnvolle activiteiten bij jonge mensen met dementie' en 'Aan de slag met het referentiekader dementie in jouw organisatie', maar deze werden uitgesteld naar 2022. De vorming 'Hulpmiddelen en omgevingsaanpassingen voor personen met dementie' in Kortrijk en Turnhout, waarbij we zowel organisator als docent zijn, werden verplaatst naar 2022. We werden gevraagd als spreker voor de training 'lerend vermogen bij personen met dementie' georganiseerd door ECD brOes in het najaar. Daar mochten we 10 deelnemers verwelkomen.

We waren spreker bij de vorming 'Onderdompeling in de wereld van dementie' van 7u aangevraagd via Fe-Bi. Er namen 10 deelnemers deel.

In januari volgde de vormingsverantwoordelijke de Train de Trainer 'Persoonsgerichte zorg voor personen met dementie'. Deze 2-daagse werd samen met de VTO werkgroep herwerkt. Hiervoor kregen we 2 aanvragen via Fe-Bi voor het najaar. Bij de eerste 2-daagse namen 12 deelnemers deel. De tweede reeks werd verplaatst naar 2022.

Intervisie verstandelijke beperking en dementie

De intervisie vond opnieuw plaats voor leefgroepbegeleiders van voorzieningen voor personen met een verstandelijke beperking uit onze regio. In het voorjaar vond deze digitaal plaats. De casuïstiek tijdens de eerste intervisie werd ingebracht door de deelnemers.

Er bood zich in het najaar een nieuwe organisatie aan om aan te sluiten bij de volgende intervisie, namelijk Vondels vzw te Leper.

Voor de tweede intervisie van het najaar werden de deelnemers bevraagd om het digitaal aan te bieden, maar ze kozen ervoor om het uit te stellen naar 2022.

De evaluatie van de intervisie werd dit jaar niet opgenomen, omdat iedereen instemde om deze te verplaatsen naar het voorjaar van 2022. Bij deze eerste bijeenkomst wordt dit getoetst.

Intervisie AZ Delta

Er gingen 4 intervisie momenten van anderhalf uur door voor medewerkers die werken op de nieuwe afdeling cognitieve geriatrie voor personen met dementie en dit binnen het traject dat we lopen sinds 2019. Hierbij werd gewerkt rond de draagkracht en deden we een droomoefening om de kwaliteit van zorg te verhogen voor de mensen met dementie.

Referentiekader voor leven, wonen en zorg

In 2021 deed de Vlaamse Overheid een oproep voor een verandertraject 'Samen Mens' voor 20 trajecten. Om als facilitator deze trajecten te kunnen begeleiden, volgde de vormingsverantwoordelijke hiervoor het vormings- en intervisietraject, dit tot en met juni onder begeleiding van prof. Shaun Cardiff (Fontys Hogeschool).

Op 16 september werd de kick-off online gegeven voor de 20 trajecten. ECD Sophia was daarop aanwezig en begeleidt 3 trajecten, namelijk WZC De Ruyschaert te Marke, WZC De Waterdam te Roeselare en Home Vrijzicht te Elverdinge. Voor het traject van Home Vrijzicht waren we reeds een coachingstraject gestart in 2020 samen met EDV. Gezien de uiteindelijke start van het traject in 2021 plaatsvond namen we hier de lead over van EDV.

E-learning

In samenspraak met EDV en de RECD's werden nieuwe e-learningen ontwikkeld via het platform Assesment Q. ECD Sophia engageerde zich om in 2021 te starten aan de e-learningmodule 'lerend vermogen bij personen met dementie'. Deze wordt in 2022 gefinaliseerd. We ontwikkelden samen met ECD Contact 5 modules voor dag 2 van de opleiding referentiepersonen dementie over 'De werking van de hersenen', 'Wat is dementie?', 'Verschillende vormen van dementie' en 'Niet-pluis-gevoel'. De module 'Prevalentie en preventie' werd na afstemming inhoudelijk uitgewerkt door ECD Paradox en ECD Meander. Wij deden de review van deze e-learning.

Preventie

Tijdens basisvormingen richtten we de aandacht op preventie bij dementie, dit met behulp van het promotiemateriaal dat in 2018 ontwikkeld werd.

Maaltijdcoach

Op vraag van professionele hulpverleners faciliteerden we de mogelijkheid om de opleiding tot maaltijdcoach in ons werkgebied aan te bieden. Samen met ECD Paradox hebben we dit gepland om in het voorjaar van 2022 aan te bieden in Kortrijk.

▲ GPS-methodiek De Waterdam in het kader van het verandertraject 'Samen Mens'

③ (Inter)nationale deskundigen

Actief op zoek gaan naar nationale en internationale deskundigen en hen informeren over de rol en overtuigen van het belang van onze functie in de zorgsector opdat zij op onze vraag hiaten in de expertise opvullen en we wederzijdse expertise kunnen delen.

Interreg 2 Zeeën Empowercare

We namen in dit project extracurculair een ondersteunende rol naar onze moederorganisatie Zorggroep H-Hart op. Hiervoor werd de hulpmiddelenkoffer (product van ECD Sophia) als inspiratie gebruikt om hulpmiddelen uit te testen bij personen met dementie tijdens een oriënterend kortverblijf.

KU Leuven

We namen deel aan de klankbordgroep van het 'Goud' project van de onderzoekseenheid Gezins- en Orthopedagogiek. We lazen daarvoor de documenten na en voorzagen van feedback.

④ Beleidsmakers

Alle relevante beleidsmakers (ook internationaal) blijvend overtuigen van de impact van dementie op de samenleving en onze rol hierin, opdat zij gepaste acties en maatregelen nemen die de kwaliteit van de zorg- en hulpverlening optimaliseren.

Dementievriendelijke gemeente

- In kader van dementievriendelijk Kortrijk werd het kunstproject Palmer uitgewerkt. Dit was een samenwerking tussen ECD Sophia, Stad Kortrijk, Schouwburg en een kunstenaar met het uiteindelijke doel om dementie op positieve manier in het straatbeeld te brengen. Er werd een projectoproep gelanceerd naar organisaties die personen met dementie ondersteunen/begeleiden om een creatieve invulling te geven aan een levensgrote lampenkap. 2 WZC's en buddywerking Het Ventiel werden geselecteerd om samen met de kunstenaar creatief aan de slag te gaan. De lampenkap werd gedurende de maand september tentoon gesteld op een openbare plaats in Kortrijk met daarbij een informatiebord met achterliggende uitleg.

▲ Palmer dementievriendelijk Kortrijk

- De stuurgroep van dementievriendelijk Kuurne kwam 4 keer samen met als doel de lopende acties (familiegroep, samenwerking bib, zangnamiddagen,...) te continueren. Op Kuurne Kermis (oktober) werd een sensibiliseringsactie voorzien met infostand waarbij de Gele Doos (zie verder) en brochures rond dementie gepromoot werden.
- Bij dementievriendelijk Zwevegem stond men voor de evaluatie van het voorbije actieplan en de opmaak van een nieuw actieplan. Op de 3 stuurgroepen werd bekeken om een denkdag in te plannen met mantelzorgers, professionals, handelaars, breed publiek,... om tot een nieuw actieplan te komen. De geplande denkdag van 19 november werd uitgesteld naar 2022.
- In Menen ging er een werkgroep door rond het infopunt dementie, vooral om concrete praktische afspraken te maken rond opstart en bekendmaking.
- Voor dementievriendelijk Wielsbeke ging er geen stuurgroep door. Wel werd er regelmatig telefonisch of per mail afgestemd rond de opstart van een nieuw praatcafé dementie.
- Er vond geen overleg plaats in kader van dementievriendelijk Wevelgem. We gingen wel met de coördinator in overleg rond het scholenproject voor het 4de leerjaar. We leverden deze goede praktijk aan voor de webinar 'Schatten in Vlaamse dementiezorg' n.a.v. werelddag dementie en lancering nieuw dementieplan.
- Zoals de voorbije jaren houden we via mail en telefonisch contact met de coördinator van dementievriendelijk Poperinge ter afstemming.

Geïnspireerd door de collega's van ECD Tandem organiseerden we, i.s.m. ECD Foton, op 18 november een overleg voor alle coördinatoren van een dementievriendelijke gemeente in West-Vlaanderen. De bedoeling van dit overleg was elkaar te inspireren, goede praktijken te delen, valkuilen en knelpunten te bespreken. Dit overleg werd door iedereen als heel zinvol ervaren waardoor het jaarlijks opnieuw zal georganiseerd worden.

Registratiedocument

We registreerden alle informatie- en adviesvragen d.m.v. een uniform registratiedocument en houden een overzicht hiervan bij.

Dementieplan

We namen op 2 april deel aan de onlinefocusgroep voor RECD's vanuit de Vlaamse Overheid i.f.v. het opstellen van een nieuw dementieplan. Ter voorbereiding van deze focusgroep werden met het team onze prioriteiten bepaald.

▲ Vermissing bij personen met dementie, de Gele Doos

We waren aanwezig op de (online) voorstelling van het dementieplan voor deelnemers van de verschillende focusgroepen op 18 november.

⑤ Partners

Gelijkaardige organisaties en initiatieven in kaart brengen, communiceren over onze visie en werking en hen overtuigen dat samenwerking een wederzijdse meerwaarde inhoudt en leidt tot een meerwaarde in de hulp en zorg voor personen met dementie en hun omgeving.

Overlegplatform dementie

De 3 overlegplatformen dementie in onze regio (Zuid-West-Vlaanderen, Poperinge-leper-Diksmuide en Roeselare-Izegem-Tielt) gingen elk 2 keer door. De bijeenkomsten in maart werden online georganiseerd, degene in oktober gingen fysiek door. OPD Zuid-West-Vlaanderen telde gemiddeld 22 deelnemers, OPD Poperinge-leper-Diksmuide 16 en OPD Roeselare-Izegem-Tielt 17.

Naast voorstelling van initiatieven, projecten,... vanuit de deelnemers en nieuws uit ECD Sophia stonden op de agenda's o.a. hulpmiddelen en methodeveranderingen bij dementie, voorstelling Alzheimer Liga Vlaanderen, project Cape, verdere ondersteuning vanuit het ziekenhuis voor personen met dementie en mantelzorgers, beleefboerderij, ...

Stuurgroep praatcafé dementie

We namen deel aan de online overlegmomenten van de stuurgroep praatcafé dementie Kortrijk-leper op 21 januari en 8 december. We stonden in voor de verslaggeving en advies inzake programma, sprekers en thema's.

Vermissing bij personen met dementie

Door W13 (vereniging van de 14 lokale besturen van Zuid-West-Vlaanderen) werd de Gele Doos uitgerold. Op hun vraag gingen we een samenwerking aan om de vermissingsfiche, naast de medische gegevens, toe te voegen aan de Gele Doos. De vermissingsfiche werd inhoudelijk volledig behouden, maar werd van een nieuwe en duidelijkere lay-out voorzien. In het najaar werd door de lokale besturen gestart met het bedelen van deze gele dozen onder alle 80-plussers woonachtig in Zuid-West-Vlaanderen.

Informele werkgroep jongdementie

We zijn lid van de informele werkgroep jongdementie. We namen deel aan het overleg op 28 juni dat door het EDV werd georganiseerd in functie van regionale input

Zorggroep H. Hart

Er ging geen stuurgroep door in 2021. De referentiepersoon dementie van de moederorganisatie kwam op regelmatige basis langs ter bespreking van casuïstiek, input voor de werkgroep dementie en projecten.

Voor de praktijkopdracht van de opleiding 'ontwerpen, bouwen en inrichten voor dementie' werd er een plan van aanpak uitgewerkt voor floor 1 WZC H. Hart en dit in samenwerking met de referentiepersoon dementie, de werkgroep dementie en de woonzorgmanager. Hiervoor kwamen we 5 keer samen, waarvan 2 keer (6 april en 21 juni) online met de lesgevers, nl. Sylvia De Koninck en Jos Slutter. Op de werkgroep dementie van 16 juni werd kort de theoretische basis uitgelegd van de Brein Omgevings Methodiek, zodat de groep moodboards kon opmaken voor Floor 1. In het najaar, 24 november, werd het plan van aanpak uitgewerkt om in 2022 voor te stellen aan directie.

We boden een 4-daagse vorming aan voor medewerkers van de afdeling voor personen met dementie en andere geïnteresseerde medewerkers. Deze vormingsreeks ging

▲ Stand In Het Wiel van Het Ventiel

door voor 9 deelnemers op 16 en 30 maart, 20 april en 4 mei.

We boden 4 keer supervisie aan voor de medewerkers van het dienstencentrum Groote Broel (zinvolle dagbesteding voor personen met jongdementie). Tijdens deze supervisie werd ingegaan op persoonlijke leervragen die de medewerkers hebben ten aanzien van hun werk.

Lokale infopunten dementie

De groep werd uitgebreid van 12 naar 15 lokale infopunten dementie in onze regio. Zwevezele, Wingene en Menen kwamen erbij. We ondersteunden en adviseerden hen d.m.v. het organiseren van overlegmomenten. Dit overleg ging 3 keer door. De agenda voor dit overleg werd door de infopunten zelf samengesteld en handelden over de invloed van corona op de werking van het infopunt, hulpmiddelen en methodeveranderingen, acties n.a.v. werelddag dementie, casuïstiek,...

Buddywerking

We zetten in op bekendmaking van buddyprojecten voor personen met jongdementie in onze regio. We gaven gericht folders mee aan potentiële deelnemers.

We waren aanwezig op het fietsevenement 'In het Wiel van Het Ventiel' te Kortrijk op 10 en 11 juli. Met ECD Sophia stonden we op zaterdagvoormiddag in voor de bemanning van de infostand van EDV en de RECD's.

Palliatief netwerk

We gaven feedback op de reflectieopdracht en gaven samen met het palliatief netwerk 'De Mantel' de afsluitende intervisie voor de 4-daagse vorming rond vroegtijdige zorgplanning bij personen met dementie.

Deze opleiding evalueerden we met ECD Foton en het palliatief netwerk. Er werd beslist om VZP bij personen met dementie als een vervolgmodule aan te bieden voor hulpverleners die een basismodule VZP volgden. De beide opleidingen werden inhoudelijk afgestemd zodat de bovenbouw voldoende verdiepend is.

Pilootprojecten chronische zorg

ECD Sophia neemt op vraag een adviesfunctie in binnen de twee projecten in kader van pilootprojecten chronische zorg, m.n. De Brug in Zuid-West-Vlaanderen en EMPACT in Midden-West-Vlaanderen. We ontvingen het afgelopen jaar geen adviesvragen.

Intervisie ergo thuiszorg

We zijn lid van het IET, intervisie ergo thuiszorg West-Vlaanderen. Deze groep kwam online samen met als thema 'zorglandschap in coronatijd', maar we moesten ons verontschuldigen voor dit overleg. Onze vraag rond feedback over de website www.hulpmiddelenbijdementie.be werd tijdens het overleg meegenomen. We werden gebriefd over de inhoud via verslaggeving en via mail door de verantwoordelijke.

POV familiegroepen (jong)dementie

We namen deel aan het provinciaal overleg van de voorzitters van een Familiegroep (jong)dementie. Deze groep kwam twee keer samen met als agendapunten onder meer stand van zaken binnen de familiegroepen, organiseren van online lotgenotencontact, lidmaatschap Liga, nieuwe huisstijl, buddywerkingen,...

Erfgoedcel

Omwillen van Corona en ziekte van de medewerker die het project 'Dieper graven in het geheugen' trekt kwam de kenniscgroep niet samen.

Interprofessionele stage huisarts in opleiding

We ontvingen geen vraag vanuit studenten 3de master richting Huisartsgeneeskunde tot ondersteuning bij de uitwerking van een casus.

Methodiek lotgenotencontact

Door studenten ergotherapie Hogeschool Vives werd, op vraag van ECD Foton en ECD Sophia, een project aangegegaan tot het ontwikkelen van een methodiek om in groep met lotgenoten te praten. Dit project werd afgerond, maar niet volledig afgewerkt. ECD Foton en ECD Sophia evalueerden de samenwerking en beslisten op basis van deze evaluatie om geen nieuw project in te dienen.

Regionale zorgzone

Er waren geen contacten met de partners vanuit de regionale zorgzone.

Feestsymposium 20 jaar ECD Sophia

Ons uitgestelde feestsymposium werd op basis van de toen geldende coronamaatregelen geannuleerd. De geselecteerde projecten uit de regio, die gingen voorge-

steld worden tijdens dit symposium, werden in de kijker gezet in onze nieuwsbrief en op onze website.

Het Portiek Kortrijk

We ontvingen geen vragen vanuit het Portiek i.f.v. expertisedeling en -uitwisseling in opvolging van het traject referentiekader dementie.

Wit-Gele-Kruis West-Vlaanderen

Door personeelsswissel en andere prioriteiten werd de uitwerking van de Memorie Mobiel tijdelijk on hold gezet.

KBS-oproep

AZ Middelares Gent, AZ Groeninge Kortrijk, HoGent en EDV tekenden samen in op een KBS-oproep met het project 'Langer thuis dankzij persoonsgerichte zorg voor patiënten met dementie en mantelzorgers: wat het ziekenhuis kan betekenen voor ageing in place'. Hun dossier werd echter niet weerhouden. HoGent zal toch een verkennend onderzoek doen, maar het grootste veldwerk hiertoe zal plaatsvinden in AZ Maria Middelares.

Bachelorproef HoGent

Op vraag van Hogeschool Gent waren we externe promotor voor de bachelorproef 'Het lerend vermogen voor mensen met dementie' dit voor 3 studenten ergotherapie. Als externe promotor hadden we verschillende online overleggen om hen uit te leggen wat het lerend vermogen bij mensen met dementie is en hoe ze dit tijdens hun stage praktisch konden toepassen. De studenten konden ook tussendoor contact opnemen (via mail of telefonisch) om extra coaching en advies te krijgen. Daarnaast lazen we ook werkpakketten na en gaven hierop feedback. We waren jurylid tijdens hun verdediging.

Zorgpad dementie ELZ Kortrijk

Op 7 januari ging een overleg door tussen ECD Sophia en het team van eerstelijnszone (ELZ) Kortrijk. Vanuit ECD Sophia werd de vraag gesteld tot samenwerking rond de ontwikkeling van een zorgpad dementie. Op 4 maart stelden we het dossier zorgpad dementie voor op de zorgraad ELZ Kortrijk. De medewerking van ELZ Kortrijk hieraan werd goedgekeurd.

Er ging een infomoment door op 20 september voor het brede netwerk rond het opzet en doel van het zorgpad dementie gekoppeld aan een getuigenis van een persoon met jongdementie. Er werd ook een schrijven gericht naar onze netwerken tot medewerking. Van daaruit werd een kerngroep samengesteld met professionele hulpverleners (thuiszorg, ziekenhuis, ziekenfonds, WZC) en mantel-

zorgers. Zij hebben de taak om mee te participeren op vlak van uitdenken, uitschrijven en uitwerken. Daarnaast ontstond ook een klankbordgroep die feedback geeft op ontwikkelde onderdelen van het zorgpad dementie. De eerste bijeenkomst van de kerngroep staat gepland op 27 januari 2022.

Stage bachelor toegepaste psychologie

We hadden telefonisch overleg met de afstudeercoördinator klinische psychologie van Vives Kortrijk om de mogelijkheid tot stage in ECD Sophia te bekijken en af te stemmen. Vanaf academiejaar 2022-2023 worden we opgenomen in de lijst van stagemogelijkheden voor de studenten.

Howest

Op vraag van Howest Kortrijk werkten we mee aan een hackathon voor de onderzoeksgroep Design For (every) One –D4E1. Hier werkten meer dan 100 studenten vanuit de opleidingen industrieel Product Ontwerp (IPO), Digital Design and Development (DEvine) en ergotherapie aan mee. Het thema van de Hackathon was Assistive Technology (hulpmiddelen) en Do It Yourself (DIY) gefocust op internet of Ting (IoT) toepassen.

Ter voorbereiding van de hackathon kwamen derde jaars studenten ergotherapie langs om 2 casussen over dementie uit te werken en voor te bereiden.

⑥ Publiek

De bevolking informeren over het bestaan en de rol van de expertisecentra, over dementie en de betekenis ervan voor de betrokkenen en de samenleving opdat dementie gelinkt wordt met de expertisecentra en opdat de personen met dementie en hun omgeving kunnen rekenen op een begripvolle houding.

Sensibilisering

Op vraag van organisaties leverden we affichepakketten, folders, brochures,... aan om dementie in de kijker te zetten. Bij specifieke vragen naar cartoons, foto's,... verwezen we door naar de website 'vergeet dementie, onthoud mens'.

▲ Verteltas dementie Rotary Aalst

Thuiszorgbeurs dementie

Door de werkgroep van het praatcafé dementie Kortrijk werd op 13 november de tweede editie van de thuiszorgbeurs dementie georganiseerd. We versterkten de werkgroep tijdelijk als trekker van de organisatie van deze thuiszorgbeurs. Op de beurs zelf mochten we 14 standhouders en een 75-tal bezoekers verwelkomen. Bezoekers konden bij de verschillende stands terecht voor informatie rond de werking van de organisaties en begeleiding die geboden wordt bij dementie. Daarnaast waren er ook 2 voordrachten, nl. één rond juridische aspecten bij dementie en één rond financiële tegemoetkomingen.

EHBJD-rugzak

De eerste hulp bij jongdementie-rugzak werd vooral ontleend door gezinnen die op gesprek kwamen in ECD Sophia.

Hulpmiddelenkoffer

We volgden de verdere ontwikkeling van hulpmiddelen op. De koffer werd 2 keer ontleend. Zelf gebruikten we hem voor de vormingen 'omgevingszorg en hulpmiddelen bij personen met dementie' en 'het lerend vermogen'.

Verteltas dementie

De laatste materialen voor de 100 verteltassen dementie voor Rotary Aalst werden afgewerkt in de loop van februari. De verteltassen werden op 18 maart opgehaald ter verdeling door Rotary Aalst. De uitrol en opvolging van deze verteltassen dementie wordt verder opgenomen door de collega's van ECD Meander.

Website en nieuwsbrief

Onze regionale website www.dementie.be/sophia werd up-to-date gehouden met regionale activiteiten, nieuwe projecten, e.d.

▲ Hulpmiddelenkoffer

Onze digitale nieuwsbrief werd 2 keer verstuurd voor 784 abonnees. In deze nieuwsbrief werd aandacht besteed aan actuele regionale en nationale informatie, vormingsinitiatieven en relevante wetenschappelijke tendensen.

⑦ Eigen medewerkers

De eigen medewerkers in de gelegenheid stellen om binnen het gedeelde beleidskader:

- beschikbare inzichten en aanbod regionaal te implementeren
- te innoveren en expertise verder uit te bouwen en te delen.

Deskundigheidsbevordering medewerkers

De dementie-experten volgden samen 46 uren vorming en dit rond thema's als VZP en levenseindezorg, schatten in Vlaamse dementiezorg, BelRai in de praktijk, dementievriendelijke gemeenschap in coronatijd, 7-delige inspiratiereeks 'Wonen en (be)leven in het WZC, een volgende stap voor de toekomst?'...

De vormingsverantwoordelijke volgde ook 6 vormingsdagen binnen de opleiding 'ontwerpen, bouwen en inrichten voor mensen met dementie' van Brein OmgevingsCollectief Nederland.

De vormingsverantwoordelijke nam deel aan de interviews voor coaches i.f.v. langetermijntrajecten bij het referentiekader dementie. Er vonden 6 interviews plaats van 3 uur.

Vrije vormingsmedewerker

In 2021 werden geen vormingen opgenomen door de vrije vormingsmedewerker.

Team- en directie-overleg

Er vond tweewekelijks een TOS (teamoverleg Sophia) plaats. De dementie-experten bespraken daarop casussen uit het werkveld, lopende projecten, vragen van hulpverleners, ed. alsook de permanentie voor de volgende 2 weken. Van ieder TOS werd een verslag bijgehouden.

We organiseerden op 8 juli een teambuildingsdag. Hierop werd het jaaractieplan tussentijds geëvalueerd, alsook de werking van het team. Verder gingen we in gesprek met de directie van Open Kring Ardooie, om de ervaringen van het Tubbe-model in de praktijk te leren kennen.

Met de directie werd in overleg gegaan ter bespreking van lopende projecten, afstemming van het jaaractieplan, functioneren van het team, aanwerving nieuw teamlid,... Na ieder COO werd via mail feedback bezorgd aan de directie.

Nieuwe medewerker

Op 13 september startte onze nieuwe medewerker, dementie-expert met focus op vorming. We maakten een inscholingstraject op met o.a. een introductie door EDV, meevolgen verschillende train de trainers o.a. pakket dementiekundige basiszorgverlener en meevolgen vormingen in service aangeboden door onze vormingsverantwoordelijke.

Tevredenheidsmeting

In december stuurden we een tevredenheidsmeting uit. Deze tevredenheidsmeting werd opgesteld en afgestemd met EDV en de RECD's. De meting werd verstuurd naar 16 personen met wie we contact hadden in de periode 18 november tot 12 december. We kregen 8 ingevulde vragenlijsten terug en die waren allen positief.

8 Regionale expertisecentra dementie

Constructief bijdragen tot complementair beleid door expertise aan te reiken, samen te werken, gebruik te maken van beschikbaar aanbod en ervaringen.

EDV

We namen deel aan de Vlaamse VTO-werkgroep, coördinatie-overleg en intervisiegroep coaching referentiekader. We waren lid van de werkgroep voor de uitwerking van een document voor mantelzorgers als kritische consument. Er vond hier rond 3 keer overleg plaats. Dit document is nog in opbouw.

We waren medevoorzitter van de werkgroep ergotherapie. Er werd een nieuwe werkgroep in het leven geroepen, nl. werkgroep communicatie. Ook wij zijn daar lid van. Omwille van de coronapandemie kon de geplande tweedaagse voor ECD-medewerkers niet doorgaan.

Provinciale samenwerking met ECD Foton

We hadden 3 keer online overleg met de collega's van ECD Foton voor afstemming rond verschillende (provinciale) projecten. We bespraken o.a. de OPD's, terugkomdagen voor referentiepersonen dementie, verteltas dementie, intervisies GVO, dementievriendelijke gemeente en samenwerking met ELZ en regionale zorgzone.

Intervisie jongdementie West- en Oost-Vlaanderen

De intervisiegroep voor medewerkers van DVC en WZC voor personen met jongdementie is een samenwerking tussen ECD's Paradox, Meander, Foton en Sophia. De intervisiegroep ging 3 keer online door.

Belevingsgerichte toolbox

We maakten deze toolbox en de uitleenmogelijkheden bekend in onze netwerken via de OPD's en onze nieuwsbrief en website.

Schatten in Vlaamse dementiezorg

Vanuit EDV en de RECD's werd op 21 september het webinar 'Schatten in Vlaamse dementiezorg' georganiseerd. We stemden hiervoor inhoudelijk af via het COO. We leverden een goede praktijk aan vanuit dementievriendelijk Wevelgem. We volgden met het voltallige team dit webinar mee.

Tandem

expertisecentrum dementie provincie Antwerpen

zorgregio Turnhout

Prins Boudewijnlaan 9/1, 2300 Turnhout | t 014 47 83 71 | tandem@dementie.be

Kernteam

Naast het Bestuursorgaan en Algemene Vergadering wordt de dagelijkse werking opgevolgd door een Kernteam: Wies Cleenders (voorzitster), Bob van de Putte (secretaris), Gil Peeters (penningmeester) en Liesbeth Van Eynde (Coördinator). Een overleg vindt 5 maal per jaar plaats.

Medewerkers

Liesbeth Van Eynde, coördinator en dementie-expert, 100% FTE

Ria Caers, dementie-expert, 50% FTE (verlof medische bijstand vanaf 5/10/2021)

Karolien Verschueren, dementie-expert, 50% FTE

May Cools, administratief medewerker, 50% FTE

Jelle Baart, dementie-expert 50% (ter vervanging van Ria Caers vanaf 1/11/2021)

Tandem had 12 teamoverlegmomenten en in juni één Team(denk)dag in de Hoge Rielen.
Het werkingsgebied van ECD Tandem is zorgregio Turnhout binnen de provincie Antwerpen.

Tandem Team

Liesbeth Van Eynde
Coördinator
Dementie-experte (100%)

Ria Caers
Dementie-experte (50%)

Karolien Verschueren
Dementie-expert (50%)

May Cools
Administratief medewerker (50%)

Jelle Baart
dementie-expert (50%)
(interim)

Gerealiseerde activiteiten

Helaas had covid-19, ook in 2021 een grote impact op de werking van Tandem. Vele activiteiten, vormingen en overlegmomenten werden (herhaaldelijk) geannuleerd, herpland of digitaal aangeboden. De medewerkers van Tandem werden weer verplicht om thuis te werken en veelal digitaal met elkaar af te stemmen, overleg in te plannen en vorming of opleiding te geven. Het langdurig thuiswerken heeft hoe dan ook af en toe impact gehad op de individuele werkvreugde. De hunker naar fysiek weer samenkomen voor uitwisseling en afstemming was er bij eenieder van het team. Ondanks deze omstandigheden, bliken we terug op een veelzijdig en succesvol jaar voor Tandem.

① Personen met dementie en hun omgeving

Op vraag, personen met dementie en hun omgeving een aanspreekpunt bieden dat de vraag met kennis van zaken erkent, beantwoordt of zorgt dat ze op de juiste plek terecht komt. Personen met dementie en hun omgeving mogelijkheden bieden tot uitwisseling van informatie en ervaringen of dit faciliteren.

Bereikbaarheid

ECD Tandem is telefonisch bereikbaar tijdens de werkdagen van 9:00 tot 16:00u. Bij afwezigheid wordt de telefoon doorgeschakeld naar één van de werknemers en uitgezonderd bij overmacht worden oproepen opgevangen met het antwoordapparaat. Adviesvragen per mail of facebook beantwoordden we binnen de 2 werkdagen.

In 2021 werden ongeveer 65 informatie en adviesvragen van mantelzorgers en hulpverleners geregistreerd. We werden veelal telefonisch en per mail gecontacteerd door mantelzorgers en professionele zorgverleners. We onderhielden telefonische consultgesprekken en hielden contacten via e-mail. De occasionele familiegesprekken voor – en na een vormingsmoment of na afspraak op fysieke bijeenkomsten waren dit jaar zeer beperkt omdat door de coronamaatregelen, er weinig tot geen bijeenkomsten waren.

We trachten gericht door te verwijzen naar het plaatselijke zorg- en ondersteuningsaanbod voor mensen met dementie of hun mantelzorgers.

Praatcafé Dementie

We versterken de werking van de regionale praatcafés in het arrondissement Turnhout door de stuurgroepen te ondersteunen en te adviseren in mogelijke sprekers en thema's.

De coördinatoren van de praatcafés brengen we naar jaarlijkse gewoonte samen. We bevorderden met dit overleg de netwerken en expertise bij het plannen en de opstart van praatcafés in de regio. Zo ook is dit overleg een kans om uit te wisselen van ideeën en goede praktijkvoorbeelden. Begin april organiseerden we deze uitwisseling in een online overleg.

De praatcafés in zorgregio Turnhout zijn in actief in Baarle, Balen, Beerse (Janssen Farmaceutica), Geel, Grobbendonk, Herentals, Kasterlee, Laakdal, Lille, Merksplas, Mol, Olen, Turnhout, Westerlo.

Door de covid-19-maatregelen werden de organisatoren van de praatcafés veelal verplicht om hun geplande activiteiten te annuleren of te verplaatsen.

Sommige praatcafés namen het initiatief om praatcafés online te gaan organiseren, doch kunnen we stellen dat de opkomst op de online initiatieven eerder laag was.

De thema's die we vanuit Tandem dit jaar aan bod lieten komen op (online) praatcafés waren: Diagnose dementie, wat nu? (Lille, Beerse); Met mij is niks mis (Herentals, Kasterlee online); Veranderend gedrag bij dementie (Westerlo); Niet pluis gevoel (Hulshout)

In 2021 werd er met Alzheimerliga Vlaanderen besloten om in de regio geen voor- en najaarsoverzicht op te maken waarin alle data van regionale praatcafés en familiegroepen gebundeld staan. Het aanbod was echter beperkt en desondanks een

online formule werd uitgewerkt, leerden we dat digitaal ontmoeten voor de doelgroep mantelzorgers wellicht nog een te grote drempel is.

In najaar 2021 onderhielden we het jaarlijks overleg met de Alzheimer Liga Vlaanderen en de ECD's van provincie Antwerpen (Tandem en Orion ism PGN), dit om actuele initiatieven en informatie met elkaar uit te wisselen.

Tijdens regionale overlegmomenten met Alzheimer Liga Vlaanderen waren er enkele verkennende gesprekken om een lotgenotencontact voor mensen met dementie op te starten. (2022). Dit overleg resulteerde uiteindelijk naar een alternatief aanbod (inloophuis) waarbij een sterke samenwerking met het Algemeen Ziekenhuis Mol, Gemeente Mol, Alzheimer Liga Vlaanderen en Tandem neergezet werd. Deze partners starten in voorjaar 2022 een inloophuis voor mensen met geheugenproblemen en hun naasten.

We maakten regionale activiteiten en vormingsaanbod naar mantelzorgers voor personen met dementie kenbaar via de digitale kalender op de website (www.dementie.be) en verspreiden mee de informatie hierover (vb praatcafés, (online) lezingen, ...) via digitale wegen. (facebook, mail, website)

Producten, publicaties en documentatie

De brochure 'Als je er mee te maken krijgt' is een zeer handig informatie-instrument welk we verspreiden via de praatcafés, evenementen, info-stands,... Sommige gemeentes brachten een gepersonaliseerde brochure uit.

Al onze producten en publicaties o.a. folders ECD Tandem, brochure praatcafés, documagazine "Omgaan met verlies", dementieklapper, "Dementie, als je er mee te maken krijgt", brochure omgaan met mensen met FTD,...) bleven we gericht verspreiden naar mantelzorgers via praatcafés, familiegroepen en infostands,... (noot: door covid, werd er weinig fysiek georganiseerd) Ondanks dat, werden er wel enkele informatiepakketjes verstuurd naar mantelzorgers thuis.

Zowel hulpverleners, mantelzorgers als studenten ontleen wel eens documentatie. Op Tandem hebben we een beperkt aanbod in boeken en documentatie. Personen met gerichte literatuurvragen werden doorverwezen naar <https://www.dementie.be/bidoc/> of naar de bibliotheek van ECD Foton.

De sensibiliseringscampagne 'Vergeet dementie, Onthou mens' die uitgezet werd door EDV bleven we via diverse kanalen: sociale media, evenementen, vorming etc. mee uitdragen.

Scholenkoffer dementie voor het lager onderwijs

De gratis te ontfangen onderwijskoffer werd ook dit jaar gepromoot aan de onderwijsinstellingen (basisonderwijs) en referentiepersonen dementie in de WZC. Met deze koffer hopen we kinderen op jonge leeftijd wegwijs te helpen met het thema dementie. De koffer werd twee maal uitgeleend, telkens aan een referentiepersoon dementie vanuit de woonzorgcentra.

Het dementiekompas: Nood aan nazorg bij dementie

Het [Dementiekompas](#), (brochure aanmaak 2020) probeert een algemeen overzicht te geven over de informatie – en ondersteuningsmogelijkheden bij dementie. Deze tool is gericht naar huisartsen en hulpverleners, maar kan zeker ook hulp bieden aan mensen met dementie en hun mantelzorgers. Deze brochure blijkt veel gehanteerd te worden door het werkveld.

② Zorgsector

Deskundigheid rond dementie verhogen door deze te inventariseren en te verspreiden naar de zorgsector om de kwaliteit van de zorg- en de hulpverlening te optimaliseren. Finaal beogen we dat de zorgsector elke hulpvraag deskundig kan beantwoorden.

Informatie en advies aan de hulpverlener(s)

Als dementie-experten van Tandem boden we ondersteuning aan door middel van informatie en advies via onder meer (telefonische) gesprekken, contacten via mail, tijdens vormingen, tijdens de regionale overlegplatform dementie, ...

▲ Dementieklappers

▲ Verlieskoffer

Tandem participeerde aan multidisciplinair zorgoverlegmomenten en gaf advies bij complexe zorgsituaties. (in WZC en diensten voor gezinszorg)

We verstrekten advies en boden coaching aan professionals, referentiepersonen dementie en dementiekundige basiszorgverleners m.b.t. concrete casussen. Zodoende helpen we zorgverleners zich versterken in dementie-specifieke aspecten, zodat zij er zelf verder mee aan de slag kunnen.

We volgden project “Opmaat”, een thuisbegeleidingsproject voor mensen met dementie en deden actief inbreng als expert binnen de stuurgroep.

We verspreidden onze (digitale) folder van Tandem binnen de zorgregio aan professionele zorgactoren waarin de opdrachten, de werkzaamheden en diensten van Tandem kenbaar gemaakt worden en de rol en adviesfunctie van dementie-expert toegelicht worden.

Dementiekompas en dementiewegwijzers per gemeente

De regionale sociale kaart dementie, genaamd ‘dementiewegwijzer’, is per gemeente uitgewerkt en blijft ter beschikking op de [website](#) van Tandem.

Naast de dementiewegwijzer, is er het “[Dementiekompas](#)”, een brochure dat wegwijs helpt in de zoektocht naar de juiste informatie en ondersteuning tijdens het dementieproces. Deze brochures werden verspreid naar alle regionale huisartsen, sociale diensten van het ziekenhuis en mutualiteiten. In de regio is er veel belangstelling voor deze brochure. Het blijkt een handig instrument te

zijn, aangezien er herhaaldelijk vraag naar was vanuit het werkveld (sociale diensten, thuisverpleegkundigen, gezinszorgdienst). Het document kan eveneens gedownload worden op de website.

Toolkit: Verlieskoffer

Verlieservaringen, iedereen kreeg er mee te maken. Zeker ook de hulpverleners in de zorg. Niet enkel mensen die kwamen te overlijden ten gevolge van het virus, ook het wegvallen van mogelijkheden door de maatregelen en sociale contacten die beperkt werden, waren slepend voor zovelen. De verlieskoffer die Tandem samen ontwikkelde met Orion ism PGN (2020) waarin verschillende methodieken om rouw en verlies op een toegankelijke manier bespreekbaar te maken bij zowel personeel als bewoners, mantelzorgers en familieleden, werd aangevuld met een aantal methodieken die focus leggen op het verhogen van veerkracht. De methodieken in de koffer zijn tijdloos. Zodoende kan de verlieskoffer, los van corona-tijd nog ingezet worden.

De verlieskoffer werd twee maal uitgeleend. Tijdens vormingsmomenten gebruikten we enkele methodieken uit de koffer, om aandacht te hebben voor de werkdruk en vooral de nodige veerkracht bij de zorgprofessionals. De workshop met de verlieskoffer werd online georganiseerd.

Ervaringsgerichte toolbox dementie (PXL)

PXL hogeschool Hasselt ontwikkelde een ervaringsgerichte toolbox, die ze beschikbaar stellen voor ieder regionaal expertisecentrum Dementie. De toolbox dementie is ontwikkeld om (toekomstige) zorgprofessionals en mantelzorgers de nodige kennis en inzichten te geven over het functioneren van een persoon met dementie in het dagelijkse leven. Deze koffer kan gehuurd worden bij een regionaal ECD. Tandem maakt af en toe gebruik van enkele methodieken tijdens vormingen. Zo ook was er in regio Turnhout een inleefsessie gepland en vervolgens geannuleerd.

Vormingen

Veelal veel vormingen in 2021 werden geannuleerd of online georganiseerd oww de covid-19-maatregelen. Het aanbod wat we konden laten doorgaan werd telkens bekendgemaakt via de website, mail en facebook. Bestaande vormingsmethodieken bleven we eveneens bekendmaken via website en mail.

In service konden we nog enkele fysieke vormingen laten doorgaan:

- Voor Familiehulp was er drie keer een online sessie over het ‘Maaltijdgebeuren bij personen met dementie.’
- Voor Thomas More verzorgden we twee gastcolleges (online en fysiek).

- Voor het Sociaal Fonds Ouderenzorg (FeBi) namen we 'inleefsessie dementie' op ism Mentor vzw, en ism EDV zowel de ééndaagse training: Inzicht in dementie (WZC De Kaai) alsook de 3,5daagse training Omgaan met dementie (WZC Laarsveld (4de dag was vervolg '20); WZC Witte Meren, WZC Boeyendaalhof, WZC Gerkenberg)
- Voor Vormingscentrum Hivset gaven we een vormingsnamiddag met als thema 'Dementie, vriend of vijand'.
- Voor thuisverpleging De Sprong gaven we een "onderdompeling in dementie"
- Voor Thuiszorg Kempen gaven we een verdieping over 'Lewy Body-dementie' en 'Fontotemporale dementie'.
- Voor WZC Ter Vest brachten we een verdieping over 'Betekenisvolle activiteiten'
- Voor WZC Aalmoezenier gaven we een vormingssessie over 'de kracht van een glimlach'.
- Voor WZC Ten Hove verdiepten we ons drie maal in het thema 'Omgaan met veranderend gedrag'.
- Voor OCMW Mol organiseerden we een vormingsnamiddag 'Omgaan met dementie'.

Verdiepingen van de maand

Maandelijks organiseert Tandem een verdiepende vorming voor hulpverleners. Deze wordt telkens verzorgd door een

dementie-expert van Tandem. Sommige verdiepingen konden fysiek doorgaan, enkele vonden online plaats. Een aantal werden er helaas geannuleerd oww covid-19 maatregelen. De thema's die aan bod kwamen waren:

Ik zie, ik zie wat jij niet ziet (hallucinaties, wanen); Aromazorg bij mensen met dementie; Bingo (Betekenisvolle activiteiten); workshop aan de slag met de verlieskoffer; De kracht van een glimlach (non verbale communicatie); Diagnose dementie, wat nu?; Van onbegrip naar samenwerken (omgaan met kritische families); Als de bom barst (Omgaan met agressie bij dementie); Omgaan en communiceren met mensen met dementie.

Avondlezingen 'vraag het aan...'

Jaarlijks organiseert Tandem enkele avondlezingen voor het brede publiek, incl. professionals. Interessante vragen aan boeiende sprekers resulteren dan in inspirerende antwoorden. In 2021 konden er drie lezingen plaatsvinden.

Zo was er op woensdagavond 24 maart een online lezing over Euthanasie en dementie. Prof.dr. Cras duidde de (on)mogelijkheden van euthanasie bij dementie. De spreker kon hierbij boeiende praktijkervaringen en dilemma's

Avondlezing door

VRAAG HET AAN...

Prof. Dr.

PATRICK CRAS

Diensthooft Neurologie UZ Antwerpen

Hoogleraar Neurologie

Universiteit Antwerpen - Instituut Borne Bunge

Wat is op dit moment mogelijk in het kader van euthanasie en dementie?
Wat is uw kijk op euthanasie en dementie?
Wie hakt de knoop door en wanneer?
Zijn er alternatieven?

ONLINE Avondlezing

over euthanasie en dementie

Woensdag 24 maart 2021

19.30u tot 21.30u

Prijs: 15 €

Locatie: ONLINE

Vooraf inschrijven via:

www.dementie.be/tandem

De link volgt na betaling

▲ Affiche 24/03 'Vraag het aan ...'

Diagnose

DEMENTIE,

wat nu?

Na het stellen van de diagnose dementie kunnen er talloze vragen opkomen bij u en uw naaste, zoals:

- Hoe kunt u omgaan met de veranderingen waarmee u te maken krijgt?
- Wat komt er op u af?
- Hoe gaat u met uw naaste en uw familie om?
- Waar kunnen u en uw naaste hulp krijgen?
- Hoe houdt u als naaste de zorg vol zonder er zelf aan onderdoor te gaan?...

Op deze avond gaan we op zoek naar waar of bij wie we terecht kunnen om antwoorden te vinden op deze prangende vragen.

Dinsdag 25 mei 2021

van 19.30u tot 21.30u

ONLINE

spreker : Karolien Verschueren

15 euro vooraf over te schrijven

Inschrijven verplicht via www.dementie.be/tandem

Prins Boudewijnlaan 9/1 Turnhout 014 47 83 71 tandem@dementie.be

▲ Affiche 25/05 'Vraag het aan ...'

▲ Vraag het aan Kasper Bormans

aanhaken die men tegenkomt in een dementieproces. Het tijdig betrekken van naasten en huisarts was een rode draad in zijn verhaal.

Op 25 mei vond een tweede online lezing plaats, met als thema 'Diagnose dementie, wat nu?'. Tandem medewerker, dementie-experte Karolien verschueren stond stil bij de vragen: Wat komt er op u af, na een diagnose dementie?, Hoe kunnen we omgaan met de veranderingen die er aankomen? Hoe houden we dit vol?,... Karolien maakte de deelnemers wegwijs in het zorg-en ondersteuningsaanbod bij dementie.

▲ Examendag opleiding referentiepersonen dementie

Op de derde lezing in november konden we Kasper Bormans live uitnodigen in het provinciaal vormingscentrum te Malle. Kasper vertrekt vanuit de leefwereld van dementie en confronteerde ons met een nieuwe vorm van communicatie die we als samenleving verloren zijn. Hij deelde tijdens zijn lezing praktische tips over het communiceren met mensen met dementie, duidde de kracht van het blijven dromen en het wonder van menselijke relaties.

ism EDV en regionale ECD's

Binnen de VTO (EDV en alle regionale ECD's) werd er gewerkt aan het actueel houden en verfijnen van het opleidingsaanbod en dit alles wordt voortdurend op mekaar afgestemd.

Opleiding referentiepersoon dementie

ECD Vlaanderen biedt de 11-daagse opleiding aan, die voorbereidt op de uitoefening van de functie referentiepersoon dementie. Tandem faciliteerde de opleiding voor de provincie Antwerpen. Door de strenge regels betreffende 'COVID-19' waren we genoodzaakt deze zeer interactieve opleiding online te geven. Inhoudelijk werden er een aantal dagen door dementie-experten van Tandem verzorgd. Dag 10 van de opleiding was een online 'inspiratiedag'. Ria Caers (tandem) verzorgde er twee maal een inspiratiesessie over 'Verlies en rouw. Aan de slag met de verlieskoffer'. Op de laatste dag, tevens examendag, mochten

▲ Terugkomdag vrijheidsbeperking

we te gast zijn in het Gasthuismuseum te Geel. Op deze manier konden we de opleiding toch feestelijk afsluiten.

Een dementie-experte van Tandem verzorgde ook de opleidingsdag 6 in provincie Limburg bij de collega's te Hasselt.

Terugkomdagen voor referentiepersonen dementie

Tandem organiseerde met ECD Orion ism PGN vier terugkomdagen voor referentiepersonen dementie, afgestemd met de andere regionale expertisecentra binnen de vto-werkgroep van EDV.

De 4 thema's die gepland stonden waren: Veerkracht verhogen (geannuleerd); Buurtwerking (online); Vrijheidsbeperkingen; Spelenderwijs (geannuleerd). Helaas konden van deze vier momenten, maar twee opleidingsdagen doorgaan, waarvan één online en één fysiek te Malle.

Aanvullend op de vier terugkomdagen voor referentiepersonen, organiseerden we met Orion ism PGN een werkplekbezoek in het inloophuis dementie 't Monument te Mechelen. Hilde De Weerdts kon de aanwezigen heel wat inspiratie geven om mee aan de slag te gaan. Deze dag was niet enkel voor referentiepersonen dementie, ook coördinatoren van dementievriendelijke gemeentes konden aansluiten op deze inspiratiedag.

Studiedag 'Liefde... roest niet'

Op 9 december organiseerden de regionale expertisecentra dementie van de provincie Antwerpen, Orion ism PGN en Tandem de studiedag 'Liefde... roest niet'. Een dag dat volledig in het teken stond van intimiteit, relaties en seksualiteit bij ouderen en personen met dementie. Jammer genoeg rust er de dag van vandaag nog steeds een zeer groot taboe op deze thema's, en die taboes wilden

▲ inloophuis 't MoNument Mechelen

▲ Inspiratiedag RPD 't Monument

▲ brochure inloophuis 't Monument

▲ Studiedag intimiteit

we graag mee doorbreken. We droegen dus graag ons steentje hieraan bij. Om er een onvergetelijke studiedag van te maken, nodigden we een aantal gastsprekers uit die sterk rond deze thema's bezig zijn. In de voormiddag kregen we een uiteenzetting van Els Messelis en Jan Van Velthoven. Zij schreven samen het boek 'Buiten de lijnen kleuren – warme zorg als middel tegen grensoverschrijdend gedrag', waar ze graag over kwamen vertellen.

▲ Mini symposium Ik jij Samen Mens 1

Het namiddag gedeelte werd verzorgd door Nelle Frederix van Aditi vzw. Zij nam ons mee in de wereld van intimiteit en seksualiteit bij ouderen en personen met dementie. Daarnaast stond ze ook stil bij de seksuele dienstverlening.

De uiteindelijke opkomst van de studiedag was niet heel groot. Toch konden er een 30 deelnemers online of fysiek terugblikken op een zeer geslaagde studiedag.

Referentiekader kwaliteit van leven, wonen en zorg

Het integraal referentiekader voor kwaliteit van leven, wonen en zorg werd verder uitgezet door EDV met als doel dat ieder regionaal ECD in de toekomst kan bijdragen in de verdere uitrol van het referentiekader bij de woonzorgcentra en thuiszorgvoorzieningen. Twee medewerkers van Tandem volgden hieromtrent een coaching traject samen met de andere ECD's.

In januari organiseerde EDV samen met Tandem en Orion ism PGN het mini-symposium 'Ik, Jij Samen Mens'. Aanvankelijk was deze dag gepland bij het Wit Gele Kruis te Herentals, maar covidmaatregelen dwong ons ertoe dit online te organiseren. Het referentiekader werd geduid en een aantal ambassadeurs van vorige pilootprojecten stelden hun goede praktijken voor.

De Vlaamse overheid lanceerde in voorjaar 2021 een nieuwe oproep. Twintig zorgvoorzieningen uit de thuiszorg en residentiële zorg konden instappen in een piloottraject van 15 maanden.

Vanaf september is Liesbeth, coördinator Tandem gestart met twee trajecten in de regio, m.n. in WZC Stede Akkers te Hoogstraten en WZC Prinsenhof te Rijkevorsel om te streven naar een nog kwaliteitsvollere dementiezorg.

▲ Ik jij Samen Mens traject Rijkevorsel

Externe samenwerkingen in het kader van vorming: Tandem en het vormingscentrum Hivset

Tandem en het vormingscentrum Hivset startte in het najaar 2021 een 5-daagse opleiding 'Wegwijs in dementie op jonge leeftijd'. De eerste 4 vormingsnamiddagen vonden plaats in 2021. De laatste dag staat ingepland in januari 2022.

We gaven de aftrap op 30 september 2021 met boeiende lezing van Prof. Dr. Engelborghs over de medisch aspecten van dementie op jonge leeftijd met als titel 'What's in a name: jongdementie?'

We kozen er bewust voor om tijdens de twee volgende namiddagen specifiek in te zoomen op een bepaalde vorm van dementie, aangezien deze een heel ander beeld geven, een aparte aanpak vereisen en meer voorkomen op jonge leeftijd dan op oudere leeftijd.

Op 21 oktober werd ingezoomd op fronto-temporale dementie onder de titel 'De onbegrepen dementie'. Op 25 november werd 'De vergeten dementie' of Lewy Body Dementie in de picture gezet. Beide lezingen werden gegeven door onze medewerker Karolien Verschueren.

De vierde opleidingsnamiddag kreeg de titel 'Alles goed geregeld?' en stond helemaal in het teken van de juridische aspecten bij dementie op jonge leeftijd. Meester Erik Langerock, advocaat gespecialiseerd in medisch recht en auteur van het boek 'Maakt dementie onbekwaam?', verstond de kunst om deze moeilijke materie in duidelijke taal uit te leggen.

De vijfde en laatste opleidingsnamiddag vindt plaats in januari 2022.

Palliatieve netwerken

We onderhielden op provinciaal vlak, samen met ECD Orion ism PGN actieve contacten met de provinciale Palliatieve Netwerken. Een gezamenlijke studienamiddag kon plaatsvinden in juni met als Titel: 'Palliatieve zorg voor

▲ Provinciale studiedag ism Palliatieve netwerken

Opleiding:
WEGWIJS IN DEMENTIE OP JONGE LEEFTIJD

DAG 1
30 september 2021
van 13 tot 16u
What's in a name: jongdementie?
over de medische aspecten van dementie op jonge leeftijd
Spreker: Prof. Dr. Engelborghs, Dementiehoop Neurologie UZ Brussel

DAG 2
21 oktober 2021
van 13 tot 16u
De onbegrepen dementie
over omgaan met fronto-temporale dementie met extra aandacht voor de rol van mantelzorgers
Spreker: Karolien Verschueren, ECD Tandem

DAG 3
25 november 2021
van 13 tot 16u
De vergeten dementie
over omgaan met Lewy-Body Dementie met extra aandacht voor de rol van mantelzorgers
Spreker: Karolien Verschueren, ECD Tandem

DAG 4
16 december 2021
van 13 tot 16u
Alles goed geregeld?
over juridische aspecten bij dementie op jonge leeftijd
Spreker: Erik Langerock, Advocaat

DAG 5
20 januari 2022
van 13 tot 16u
3 Zin de kleine dingen die het doen
over een zinvolle dagbesteding bij dementie op jonge leeftijd
Sprekers uit verschillende settings

Waar? Hivset, Herentalsstraat 70, 2300 Turnhout
Meer info en inschrijven? [Klik hier](#)
De dagen zijn ook afzonderlijk te volgen

Tandem... expertisecentrum dementie | **HIVSET**

▲ Flyer Opleiding Jongdementie

▲ Opleiding Jongdementie

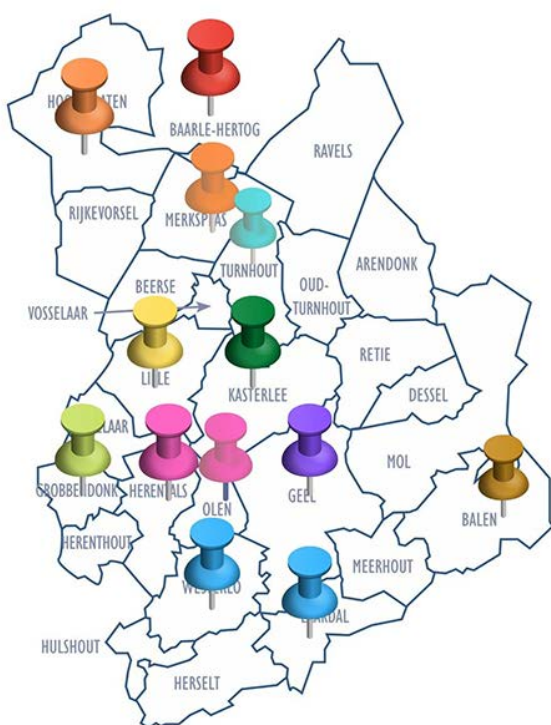
**Opleiding
vroegtijdige zorgplanning
bij mensen met dementie**

Najaar 2021

Georganiseerd door:
Expertisecentrum Dementie Tandem en
Palliatief Netwerk Arrondissement Turnhout

▲ opleiding vroegtijdige zorgplanning ism PNAT

Dementie in de kijker in onze Stille Kempen

mensen met dementie. Liever vandaag dan morgen.' Tijdens deze namiddag werden er specifieke aandachtspunten aangehaald voor palliatieve zorg bij mensen met dementie. Ook dit jaar was er voor dit thema veel interesse, we mochten een 75 deelnemers bereiken op deze studienamiddag.

In het najaar organiseerde Tandem met het Palliatief Netwerk Turnhout (PNAT) voor de tweede maal de opleiding 'Vroegtijdige zorgplanning bij mensen met dementie'. Deze opleiding bestaat uit 3 volledige dagen waarin op een interactieve manier een theoretische basis wordt gegeven, waarna de deelnemers aan de slag gaan in hun eigen organisatie. De laatste halve dag is een terugkomdag waarbij d.m.v. intervisie ervaringen worden uitgewisseld. Deze laatste dag werd verschoven naar 2022. Er waren 14 deelnemers waarvan 2 uit de thuiszorg.

Overlegplatform Dementie

Tandem organiseerde één Overlegplatform dementie (OPD) in november. Met dit open en pluralistisch overlegorgaan dat openstaat voor alle zorgaanbieders die werken met en voor personen met dementie en hun omgeving beogen we als doel de kwaliteit van zorg en begeleiding in de zorgregio blijvend aan te scherpen en noden te detecteren. In navolging op het initiatief van EDV en de ECD, waarbij de aandacht ging naar Schatten in dementiezorg, zijn we in de Kempen nog ruimer op zoek gegaan naar meer dementieschatten.

Op 30 november konden we op het OPD (online) een tiental Kempense Schatten in dementiezorg in de kijker zetten. Een uitgebreid verslag hiervan, vind je op de website van www.dementie.be/tandem. Aangezien er nog veel meer schatten zijn in de zorgregio verscholen zitten, zullen we dit thema nogmaals aan bod laten komen in voorjaar 2022 tijdens een volgend OPD.

③ (Inter)nationale deskundigen

Actief op zoek gaan naar nationale en internationale deskundigen en hen informeren over de rol en overtuigen van het belang van onze functie in de zorgsector opdat zij op onze vraag hiaten in de expertise opvullen en we wederzijdse expertise kunnen delen.

We ondersteunden en faciliteerden de 'interregionale Werkgroep Dementievriendelijke gemeenten' samen met Programmaraad Zorgvernieuwing Psychogeriatric (Noord Brabant NL). EDV is eveneens lid van deze werkgroep. Ondanks corona kon er ook dit jaar geen interregionale werkconferentie Dementievriendelijke gemeenten gepland worden. Desondanks corona en deze moeilijke tijden, blijven we streven naar een duurzaam breed maatschappelijk draagvlak dat bijdraagt in een betere omgang met personen met dementie en betere ondersteuning van de mantelzorgers.

Interregionaal webinar: dementievriendelijke gemeenschap tijdens corona.

In maart was er het webinar: 'Een dementievriendelijke gemeenschap in coronatijd. Hoe doe je dat?' In een Dementievriendelijke gemeenschap (DVG) zorgen we er samen voor dat mensen met dementie zolang mogelijk mee kunnen blijven doen. Samenwerking in een netwerk is een belangrijke sleutel tot succes. Maar welke impact heeft Covid-19 op het leven van mensen met dementie

en de mantelzorger? Hoe werk je in je netwerk samen en dat in deze tijd van strikte coronamaatregelen waar we afstand moeten houden en ontmoeting niet fysiek kan plaatsvinden? – Tijdens dit webinar werd er stilgestaan bij bovengenoemde vragen en was er uitwisseling over hoe een opgebouwd netwerk actief kan gehouden worden en de doelgroep alsnog bereikt wordt. Er werden talloze mooie voorbeelden en soms heel eenvoudige, creatieve oplossingen bedacht zowel in Noord-Brabant (NL) als in Vlaanderen (BE).

Webinar “Een ochtend om nooit te vergeten”.

Onze Nederlandse collega's 'Wij zijn Zet' uit Noord Brabant organiseerde een webinar “Een ochtend om nooit te vergeten” in het kader van de verduurzaming van een dementievriendelijke gemeenschap. Vanuit Tandem werd Ria Caers uitgenodigd om haar expertise en ervaringen te delen vanuit Vlaamse dementievriendelijke werkingen. Je kan dit webinar herbekijken via <https://www.youtube.com/watch?v=iOsw7HjuDU>

FOTO 27 Webinar Een ochtend om nooit te vergeten (NL)

④ Beleidsmakers

Alle relevante beleidsmakers (ook internationaal) blijvend overtuigen van de impact van dementie op de samenleving en onze rol hierin, opdat zij gepaste acties en maatregelen nemen die de kwaliteit van de zorg- en hulpverlening optimaliseren.

Tandem levert een geconsolideerd jaarverslag op welk geïntegreerd wordt met het EDV en de regionale expertisecentra.

We bleven actief signaleren van de noden via partnerorganisaties o.a., Dementienetwerk provincie Antwerpen (DPA), Licalab, Alzheimer Liga, Nachtzorg Kempen,....)

Tandem participeerde aan de focusgroep bij de opmaak van het dementieplan (EDV en regionale ECD's)

We ondersteunden lokale dementienetwerken in het inventariseren van noden en behoeften van mensen met dementie en de mantelzorgers. Hiermee kunnen we beleidssuggesties bieden inzake dementie aan het lokale bestuur.

We bleven signalen m.b.t. lokale overheid doorgeven aan de bevoegde instanties. (vb mobiliteitsproblemen voor minder mobiele inwoners in gemeente).

◀▶ Ria Caers tijdens het Webinar Een ochtend om nooit te vergeten (NL)

5 Partners

Gelijkaardige organisaties en initiatieven in kaart brengen, communiceren over onze visie en werking en hen overtuigen dat samenwerking een wederzijdse meerwaarde inhoudt en leidt tot een meerwaarde in de hulp en zorg voor personen met dementie en hun omgeving.

Kennismaking met zorgprofessionals, opvolgen van nieuwe ontwikkelingen en het professioneel aanbod in de regio. Dit vanuit een actieve betrokkenheid in het welzijnsnetwerk in de regio door deelname aan bijvoorbeeld stuurgroep Nachtzorg Kempen, stuurgroep regionaal Zorgplatform (piloot), ...

Dementievriendelijke gemeenten: regionaal

We blijven een actieve rol opnemen tot verduurzaming van en stimulering tot dementievriendelijke gemeenten.

Kandidaat-gemeenten die dementievriendelijk willen worden, krijgen ondersteuning in de opstart van hun netwerking hieromtrent. Daarvoor is deelname aan lokale stuurgroepen ter ondersteunen van dementievriendelijke gemeenten aangeboden met als doel het maatschappelijk draagvlak hierin te versterken.

We ondersteunden de (opstartend in 2020) gemeente Laakdal bij hun dementievriendelijke initiatieven en deelde onze expertise bij het project HAIRE (Healthy Ageing through Innovation in Rural Europe). Een heel klein luik binnen dit project gaat over dementie in de thuiszorg. Grobbendonk maakte eveneens een start in dementievriendelijke werking, en

▲ DVG Merksplas: de aftrap

in september maakte Merksplas eveneens de aftrap naar een dementievriendelijke samenleving. Helaas, door Covid werd er heel wat on-hold gezet en hopen we dit in voorjaar 2022 weer te kunnen oppakken.

In april brachten de we coördinatoren van dementievriendelijke gemeenten online samen om kruisbestuiving van goede praktijkvoorbeelden te bevorderen, dit eveneens in de moeilijke corona-tijden.

De gemeentes in regio Turnhout die actief zijn om dementie de nodige aandacht en ondersteuning te bieden zijn: Baarle, Balen, Geel, Grobbendonk, Herentals, Kasterlee, Laakdal, Lille, Merksplas, Mol, Olen, Turnhout, Westerlo.

Regionale nieuwsbrief voor huisartsen

Huisartsennieuws - Regio Kempen

GEZONDHEID EN PREVENTIE

Vijf maal per jaar boden we mee inhoud aan een regionale nieuwsbrief voor huisartsen in het zorgnetwerk Turnhout, i.s.m. LMNZ, Palliatief Netwerk arrondissement Turnhout, Netwerk GGZ Kempen en Logo Kempen. De artikels die we hiervoor schreven handelden over volgende thema's: 'Ethische reflecties en mobiliteit bij vaccinatie covid'; 'De gele doos'; 'opleiding wegwijs in dementie op jonge leeftijd'; 'Probleemgedrag bij dementie en psychofarmaca'; 'Intimiteit en seksualiteit bij dementie'.

Coördinatoren Netwerkoeverleg en Regionale Zorgzone

De coördinatoren van SEL Kempen, LMNZ, Palliatief Netwerk, Netwerk GGZ Kempen, LOGO Kempen, WZKempen houden er al een jarenlange traditie op na om samen te komen en uit te wisselen over mekaars werking en ideeën. Deze samenkomsten intensiverden zich naar aanleiding van de piloot en vorming van een Regionaal Zorgplatform Kempen.

Deze samenwerking is verruimd naar andere partners, en behelst momenteel volgende samenstelling: Logo Kempen, PNAT, Tandem, Netwerk GGZ, Welzijnszorg Kempen, SEL Kempen, CAW De Kempen, ELZ Middenkempen, ELZ Kempenland, ELZ Zuiderkempen, ELZ Baldemore, Ziekenhuisnetwerk Kempen, HVRT, VHKZ, patiënten – en mantelzorgverenigingen. De huidige trekkers van deze piloot zijn Welzijnszorg Kempen, PNAT en Logo Kempen. De vorming van het Regionaal Zorgplatform kadert in een Vlaams pilootproject tot einde 2022. (werd meermaals verlengd oww covid).

Meer info: <https://www.rzpkempen.be/>

WAT

Wij zijn een **informatie- en ontmoetingspunt** voor mensen met geheugenproblemen en hun naasten. Elke **eerste** vrijdagmiddag van de maand is er iemand aanwezig die jouw vragen kan beantwoorden.

Wij zorgen ervoor dat je de weg vindt naar het juiste zorgaanbod.

We bieden een **ontmoetingspunt** waar je lotgenoten kan ontmoeten en samen activiteiten kan doen.

VOOR WIE

- Twijfels over het geheugen van jezelf of je naaste?
- Merk je veranderingen in het gedrag en/of karakter van je naaste?
- Recent een diagnose van een dementie?
- De weg kwijt in het zorgaanbod?
- Zin om mensen te ontmoeten?

We zijn er voor mensen met geheugenproblemen en hun naasten.

WAAR

De Pastorie
Gasthuisstraat 14
2400 MOL

CONTACT

Alzheimer Liga Vlaanderen vzw

Laura Weyns

0495 21 41 19

Laura.weyns@alzheimerligavlaanderen.be

Regionaal Expertisecentrum Dementie Tandem vzw

Liesbeth Van Eynde

014 47 83 71

tandem@dementie.be

H. HARTZIEKENHUIS
MOL

▲ Inloophuis

Andere partners

We onderhouden actieve contacten met de Palliatief Netwerken in de provincie.

De coördinator van Tandem maakt deel uit van de Algemene Vergadering van het regionaal palliatief netwerk (PNAT).

Op provinciaal niveau organiseerden de expertisecentra en palliatieve netwerken een studienamiddag over palliatieve zorg bij dementie.

Daarnaast organiseerden Tandem ism PNAT een regionale vorming 'vroegtijdige zorgplanning' gericht naar zorgverlener uit de residentiële setting en thuiszorg.

Tandem maakt deel uit van stuurgroep 'Nachtzorg Kempen' en doet actief inbreng omtrent dementiezorg.

Meermaals per jaar waren er afstemmingsmomenten met familiegroepen van Alzheimerliga Vlaanderen. Dit in functie van een complementaire samenwerking in de zorgregio Turnhout.

Op vraag begeleidden we en gaven we advies bij (Bana) bachelor- en diverse schoolopdrachten rond relevante dementie-thema's.

Tandem hield nauwe contacten met nabijgelegen onderwijsinstellingen zoals Thomas More, Hivset, EDUKempen, Karel Van Roey-instituut om eventuele samenwerkingen niet uit te sluiten.

Inloophuis voor mensen met geheugenproblemen en hun naasten

In najaar 2021 staken 4 partners, Algemeen Heilig Hart Ziekenhuis Mol, OCMW Mol, Alzheimer Liga en Tandem de koppen bij elkaar om de aanloop te maken naar de start van een inloophuis voor mensen met geheugenproblemen en hun naasten. De opening zal plaatsvinden in maart 2022.

⑥ Publiek

De bevolking informeren over het bestaan en de rol van de expertisecentra, over dementie en de betekenis ervan voor de betrokkenen en de samenleving opdat dementie gelinkt wordt met de expertisecentra en opdat de personen met dementie en hun omgeving kunnen rekenen op een begripvolle houding.

- Studenten, mantelzorgers, professionelen met vragen informeren we en/of verwijzen we door naar het digitale aanbod van het documentatiecentrum van het EDV. Tandem kiest ervoor, geen eigen collectie aan te bieden.
- Tandem bleef de regionale bibliotheken sensibiliseren en ondersteunen bij het verzamelen en inzetten van informatie inzake dementie. Bib Turnhout organiseerde

samen met Alzheimerliga en Tandem een lezing over dementie met als spreker prof.dr. Rik Vandenbergh.

- Tandem verspreidde mee de brochure "Dementie, als je ermee te maken krijgt".
- Bij alle regionale activiteiten omtrent dementie boden we de mogelijkheid om in te voegen in digitale kalender op de website dementie.be.
- Tandem droeg actief bij inzake genuanceerde beeldvorming via permanente sensibilisering langsheen verschillende kanalen en vormen: vormingen, lezingen, informatiestand, brochures, flyers, online, ... We maken hierbij gebruik van campagnemateriaal van onthoumens.be
- Tandem hield de website www.dementie.be/tandem actueel met de informatie die relevant is voor de zorgregio Turnhout.
- In afstemming met het EDV werd actuele informatie versprekt via hun nieuwsbrief.
- Tandem onderhoudt een facebookpagina waarop geplande vormingen en activiteiten gedeeld werden. Via dit medium sluit Tandem zich ook aan om posts van EDV en regionale ECD's, Vergeet dementie, Onthou mens, Jongdementie.info etc te delen.

Mini Filmfestival : Mooov for dementia

AlzheimerLiga en Tandem konden hun schouders mee zetten onder het initiatief van Mooov en stad Turnhout. Voor de eerste keer organiseerden we een mini Dementie-filmfestival in UGC cinema te Turnhout. Dit vond plaats van 14 tot 26 december. Een 6 tal films werden op meermaals vertoond in die periode. Dit filmaanbod kon ook online bekeken worden. Helaas kon de laatste vertoning niet doorgaan, aangezien de bioskopen alweer de deuren moesten sluiten.

Ondanks de minder goede timing van dit project, dragen we zulke initiatieven hoog in het vaandel. Het was hoege-naamd een festival om nooit te vergeten. Promo filmpje:

[Watch | Facebook](#)

⑦ Eigen medewerkers

De eigen medewerkers in de gelegenheid stellen om binnen het gedeelde beleidskader:

- beschikbare inzichten en aanbod regionaal te implementeren
- te innoveren en expertise verder uit te bouwen en te delen.

- Tandem had 12 teamoverlegmomenten en samen met het kern (bestuur) 1 denkdag in juni.
- Elke medewerker werd verondersteld voor zichzelf een persoonlijk vormingsplan op te maken, om zodoende kennis en ervaring aan te scherpen en voeling te behouden met het brede werktein. Dit kon een stage-of ervaringsdag zijn in het werkveld of een verdieping in een bepaalde werkveldproblematiek. Dit loop naast de losse vormingsmomenten die zich spontaan aandienen tijdens het jaar. Helaas door een continue wijzigende

agenda en covid maatregelen, hebben we deze plannen moeten opbergen. We hopen deze terug op te kunnen nemen in 2022.

- Maandelijks op een teamoverleg was er ruimte voor uitwisseling en rapportage van gevolgde studiedagen, webinars, werk- en stuurgroepen, netwerkingen, ...
- Tandem gaf terugkoppeling van het OPD (Overlegplatform Dementie) op de Raad van Bestuur ECD Tandem.
- In 2021 werd het Bestuursorgaan van Tandem vzw 4 keer samengebracht en de Algemene Vergadering 2 keer.

⑧ Regionale expertisecentra dementie

Constructief bijdragen tot complementair beleid door expertise aan te reiken, samen te werken, gebruik te maken van beschikbaar aanbod en ervaringen.

ECD Vlaanderen en regionale ECD's

- Overleg met tot doel de activiteiten van de regionale centra en het Vlaams centrum op elkaar af te stemmen.
- **Webinar: Schatten in Vlaamse dementiezorg**
Op de Werelddag Dementie namen EDV en de expertisecentra het initiatief om een webinar 'Schat in Vlaamse Dementiezorg' te organiseren. Iedere regio wist een 'schat in de dementiezorg' in the picture te zetten. Het webinar werd afgesloten met een korte toelichting over het nieuwe Vlaamse Dementieplan.
- De voorzitter van Tandem maakte deel uit van de Raad van Bestuur van ECD Vlaanderen vzw
- Eén dementie-expert van Tandem maakte deel uit van werkgroep Vorming Training Opleiding Vlaanderen en de ad hoc werkgroepen.
 - Geactualiseerde en blended opleiding referentiepersoon dementie
 - Er heerste al geruime tijd de vraag om de opleiding tot referentiepersoon dementie te actualiseren (een aantal materialen, beelden, terminologie, etc. zijn verouderd). De opleiding de herwerken, geeft eveneens mogelijkheid om het referentiekader dementie meer te integreren. De opleiding wordt door VTO herwerkt in modules waarin de combinatie gemaakt wordt van online, face-to-face en werkplekleren.
 - E-learnings: Tandem werkt aan een e-learning met als thema frontotemporale dementie.

▲ Tandem Teamoverleg Hoge Rielen 2021

- De coördinator van Tandem participeerde aan het coördinatieoverleg (EDV) waarvan telkens terugkoppeling op teamoverleg en dagelijks bestuur Tandem plaatsvond.
- Tandem sluit eveneens aan op de overlegmomenten van de werkgroep Communicatie (EDV en ECD's)
- Er kon in 2021 geen vormings2-daagse met EDV en de regionale ECD's doorgaan. Dit staat gepland in voorjaar 2022 in de Stille Kempen.
- De dementie-experten van Tandem deelden regionale ontwikkelingen en verworven expertise tijdens de verschillende formele en informele (online) overlegmomenten met EDV en anderen regionale ECD's.
- Wanneer er een hulpvraag bij ons terechtkwam, die bedoeld was voor een andere regio, hebben wij doorverwezen naar het ECD in kwestie.

Provinciaal overleg

Het provinciaal medewerkersoverleg met de ECD medewerkers van Orion ism PGN en Tandem vond plaats in het voor- en najaar. Dit om samenwerking te bevorderen met als doel kennis te delen, het delen van regio specifieke evoluties of initiatieven, gezamenlijk uitwerken van nieuwe producten en afstemmen van het provinciaal vormingsaanbod. Aansluitend had dit als voorname inhoud om de 4 provinciale terugkomdagen voor referentiepersonen dementie uit te werken, werkplekbezoek 't Monument voor te bereiden en de studienamiddag met de palliatieve netwerken te bespreken.

Expertisecentrum Dementie Vlaanderen vzw

Lokkaardstraat 8 | B-2018 Antwerpen
t 03 609 56 14 | info@dementie.be | www.dementie.be
O.N. 0894.520.835 | RPR Antwerpen (afdeling Antwerpen)

Reknr. BE13 7350 1899 7739 KREDBEBB